4. 3. 360

4R. 3

XXXIV
VALL. CL.
de Cyriacis

1655
1667

*DANS VENIAM CORVIS, VE-
XANS CENSVRA COLVMBAS.*

DE

IMMVNITATE
AVTORVM
CYRIACORVM
A CENSVRA.

Diatribæ Petri à Valle Clauſa S.T.D.

SEV

De Dominicana in Libros Alieno-
rum auſteritate; in proprios, *quo-
rum hîc furfures cribrantur*, lenitate,
ac indulgentia.

Ad SS. D. N. *Alexandrum* P.P. VII.

LECTORI.

SACRA immunitas, argumentum eſt iam olim ac etiam nuper & hodie, multorum calamis ſtudiiſque ſubactum, ſiue loca ſpectes, ſiue perſonas, ſiue quiduis Deo addictum. Iacobus Vvimphelingus, & Anaſtaſius Germonius, vniuersè de ſacra immunitate egerunt. Hieronymus Albanus ſolam Eccleſiarum Immunitatem diſcutiendam ſuſcepit. Suares agens cum Iacobo Britanno, perſonarum potiùs immunitati inſtitit. Diana ſemel, iterum, tertiò, de immunitate diſputauit, nec abſterruit ab eiuſdem molæ verſatione, Symmiſten Thomam Delbenium. Verſant atque reuerſant, coquunt, ac nouis ſubinde ad ſingulos Tomos

repetitionibus recoquunt, immunitatis diſcuſſionem, omnino multi. Vnam ſacram immunitatem omnibus hactenus ſcriptoribus intactam, ſuſcipio hac lucubratione excutiendam; Nempe immunitatem Cyriacorum. Quanquam neque ad eam in toto ſuo ambitu diffundam conſiderationem: ſunt enim multæ ac magnæ Cyriacorum immunitates ab hoc inſtituto alienæ; v. g. ante hoc trimeſtre, in vrbe populoſa, grauis inter Cyriacos Magiſter, cum furtiui amplexus viduæ iuniori vterum tumefeciſſent, & Parochi aſſiſtentia, conficiendo legitimè matrimonio, ſuſpecta partibus eſſet, per immunitatem Magiſtris Cyriacis conceſſam; non exorata, ac ne petita quidem ab vllo ex Ordinariis facultate; (aderant in vrbe, Parochus, Vicarius Generalis, & ipſe Archiepiſcopus;)

Cruionis

Curionis partes obiuit, aſſiſtens Matrimonio, per immunitatem à communi lege de non attingendis functionibus Ordinariorum, abſque eorum bona venia, Cyriacis ex Oceano priuilegiorum ſuorum, propriam. Iidem cum iure Pontificio vitetur ingreſſus mulierum in ſacrarium, & interiora Cœnobij, (non ago de mulieribus viros maſculino habitu ementientibus;) per immunitatem tamen meritis ordinis attributam, ſecùs faciunt; & factis monſtrant, ſe ea communi lege non teneri. Quin etiam quod inſigne & rarum meritò videbitur, cùm Clericis ac Religioſis omnibus, nefarium habeatur, per tempus Bacchanalium prodire laruatos, Cyriacis tamen immunitas hac in parte conceditur, etiam in Vrbe; quam circumcurſant quaterni, aut etiam plures, abiecto Religioſo ha-

bitu, pia hilaria agitantes, illud veluti Minerual aſſecuturi, quòd ad ſacram quadragenam ex ſcitis ordinis ſeuerè decurrendam, erũt habiliores. Alias Cyriacorum immunitates, alteri tractationi reſeruo.

Nunc ad illam vnam eorum immunitatem accingor, quæ in omnium incurrit oculos; nimirum immunitatem librorum à cenſura. Quod dico, eſt huiuſmodi. Libri ſcriptorum Catholiciſſimorũ, ac Religioſiſſimorũ, frequentiſſimè proſtant in columna infami, cum flagrionibus & furciferis, ac patibulariis; ſic enim abſque noxa denominari poſſunt, Hæreticorum, & Atheorum, ac ſpurciloquorum libri. Pendent cum ipſis probroſis, (vt Chriſtus cum latronibus,) ſcriptorum Catholicorum ac Religioſorum libri; iure, an iniuria, dolo, an virtute, quis in hoſte requirat? Etiam

ſydera,

ſydera in hoc genere, de cœlo detrahuntur. Indicta cauſa, (certè tacita, & quam educere Eleuſinium crimen ſit;) notantur, proſcribuntur, ſupprimuntur, Fratrum præſertim Minorum, & Ieſuitarum libri: Hos quippè ſupra omnes gemere, ſub Cyriacorum Tyrannide, grauis ſcriptor ex Religioſo Archiepiſcopus, non extimuit dicere, ac chartis committere, c. v. vitæ Scoti. Soli Cyriaci habent ſuorum librorum plenam immunitatem, quantum attinet ad viam ordinariam. Nam extraordinaria, (cuius vix vnum aut alterum exemplum intra bina ſæcula proferre liceat,) prætermittenda meritò eſt, tanquam vnum de raro contingentibus, quæ ſub diſciplinam non cadunt. Quid cauſæ ſubſit tantæ Cyriacorum immunitati, veſtigare conſilium eſt. Et eſt ſanè res ſatis abdita. Nam pro-

ſcribuntur libri, vel quia continent doctrinam hæreticam, aut hæreſi conterminam; vel quia authores in ſuis ſcriptis, ſunt erga Sedem Apoſtolicam irreuerentes; vel quia de ſanctis non agunt ſatis ſobriè, & cum conuenienti obſeruantia; vel quia doctrinam continẽt minùs ſolidam; vel quia mendacia & impoſturas obtrudunt; vel denique quia in alienam famam iniuſtè graſſantur, & immodeſtia atque acerbitate violant charitatem. An ſoli Cyriaci, nunquam in aliquid iſtorum peccant, & ideò ſoli abeunt à librorum ſuorum cenſura immunes? Hoc eſt quod noſſe cupio, & cui inueſtigando, hunc laborem addico.

DIA

DIATRIBA I.

An ſcriptores Cyriaci, ſint immunes ab hæreſi, atque adeò etiam, à cenſura propter eam.

VIDETVR hæc immunitas admittenda, & referenda in ſpecialem prærogatiuam Cyriacis diuinitùs collatam, propter zelum aduersùs hæreticos, quo à ſua prima inſtitutione flagrarunt. Inde enim vnus quiſpiam Cyriacus, audiente Alphonſo de Caſtro, de ſacro ſuggeſto dixit, neminem qui veſtem Cyriacorū aliquando induerit, poſſe in hæreſim labi. Ita refert Caſtro l.1. contra hæreſ.c.9. & Vadinghus anno 1371. num.27. Accedit quod Cyriaci per omnia inhærent S.Thomæ, cuius doctrina eſt infallibilis; & certò, ab hæreſi (etiam materiali,) immunis: vſque adeò vt Coſmas Philiarcus 2.p.ſummæ l.4. c.22. referatꝫ, audiuiſſe ſe concionatorem Cyriarum, intrepidè de ſacro pulpito conteſtantem, paratum ſe eſſe ad profundendum ſanguinem, pro quocumque vel minimo ſancti Thomæ dicto. Non dubitauit alius doctor Cyriacus, aſſerere, doctrinam S.Thomæ eſſe regulam fidei. Nam & Apoſtolica Sedes, (inquit Hieronymus Vielmius,

in opere pro S. Thoma;) ſolius Thomæ doctrinam, probauit publico edicto,& Eccleſiæ ſectandam tradidit. Eius nomen & authoritatem, poſteriora Concilia Oecumènica perpetuò venerata ſunt, & parem cuiuſuis veterum Patrum authoritati fecerunt. Quin imo S. Thomam quibuſuis Patribus ſuperiorem, & poſt Canonicos ſcriptores planè primum, quidam currus leuibus typis delineatus, effinxit. Tantumne? Audiantur maiora. Non dubitauit Nicolaus Ianſenius Ordinis Prædicatorum in Apologia pro Bzouio, chartis illinere, *hunc virum ſanctiſſimum, electum eſſe, cui tribueret cœlum theſauros Sapientiæ Dei; cui Spiritus Sanctus ad aurem inſideret; Cuius* SCHOLAM INGREDERETVR PAVLVS, *quem ipſe Chriſtus, ſecurum eſſe ſuæ doctrinæ iuberet.* Nimirum cum ei Neapoli dixit, *Benè ſcripſiſti de me Thoma:* Vnde adhærens huic Chriſti oraculo Innoc. VI. pronuntiauit, *Eos qui ab Angelici Doctoris mente diſceſſerunt, fuiſſe ſemper de veritate ſuſpectos*, Imò vt refert Alfonſus de Caſtro, auditum ab ſe eſſe de ſacro pulpito; *ſuſpectus de hæreſi eſt, quiſquis à S. Thoma receſſerit.* Itaque Cyriaci, doctrinam S. Thomæ, ad eum authoritatis apicem prouectam volunt (teſte Dermiſio Thadeo in Bzouio expoſtulato *pag.* 36.) *vt agnoſcendum ſit, nihil hactenus ab Eccleſia contra eam deciſum eſſe,* SED NEQVE DECIDI POSSE: *Omnes verò libros, eſſe ad eam normam exigendos, & caſtigandos; omnéque ad fidem aut mores attinens, eſſe ex S. Thomæ ſolius ſententia determinandum.*

Ex

Ex hoc fundamento apertè ſequitur, libros Cyriacorum à quauis hæreſi, etiam materiali, immunes eſſe, nec ipſos Cyriacos eſſe hæreſi cuicumque obnoxios; quia quæ ſunt eadem vni tertio, ſunt eadem inter ſe. Atqui Cyriaci ſunt tenaciſſimi Doctrinæ S. Thomæ, prorſus infermentatæ; cum vt ſuprà notatum eſt, ſint parati pro minimo eius dicto ſanguinem fundere. Sunt igitur ipſi quoque, & libri eorum, prorſus à fermento hæreſis alieni: ac proinde etiam immunes à cenſura, ex hoc capite.

Hìc deſideratur ſobrietas Cyriacorum. Et in primis quod veſtis S. Dominici reddat immunem ab hæreſi eum qui ſemel illam induerit, eſt aperta deliratio. An enim eam veſtem non induerant Martinus Bucerus, Ioannes Palæologus Romæ ſub Gregorio 13. combuſtus, Petrus Paulus de Bellis, Agarnus, & alij in hæreſim prolapſi, ac hæreſi immortui; quorum nomina de conſilio Bracharij ad Ianuarium, præſtat premere? Quid ille trans Pyreneos Prouincialis, qui ſub horam mortis, aduocato cœtu Fratrum, iuſſit allatum ſilicem immergi vaſi aqua repleto; & eductum, extrinſecùs planè madentem, findi impacto malleo, addita ea ad Fratres adſtantes allocutione? *Silex iſte exteriùs aqua perfuſus, interiùs tamen, ſiccus & arens eſt. Æquè ego viſus ſum perfuſus aqua baptiſmatis; interius tamen manſi ſiccus, & nullo imbutus humore, ac in tali ſtatu apponor ad Patres meos Hebræos*; Sicque fœdum ſpiritum expuit, non hæreticus duntaxat, ſed etiam Apoſtata

à

à fide. Et tamen veſtem Cyriaci prætulerat;quam item præferebat F. Matthæus Grabon, qui à Martino V. & Concilio Conſtantienſi, agentibus Petro Cardinali de Alliaco, & Gerſone Academiæ Pariſienſis Cancellario, damnatus eſt de hæreſi, circa largitatem Eleemoſynæ ac paupertatem Euangelicam;& liber eius combuſtus. Euge Euge ad id quod ſubiicio.

Smolenchus vrbs eſt munitiſſima & ampliſſima, in extrema Lithuania, ad Moſchorum fines. Præerat ei lepus,& aduentātibus Moſchis,tūrpiter ſe ac vrbem dedidit, cum ab omni apparatu bellico eſſet inſtructiſſima. Vrbe capta Moſchus, pro more hoſtium fidei Romanæ, ablegat Ieſuitas, quorum ibi Collegium erat magnificentia viſendum. Rati Cyriaci eam ſedem cœnobio quod in vrbe habebant commodiorem, Collegium vacuum ſibi depoſcunt, & vt eſſent ſecuri commorationis, Sacramentum Moſcho dicunt, ac fidem Catholicam eiurant, non vnus aut alter, ſed cœnobium vniuerſum; Lubentéſque conſentiūt in Anabaptiſmum; eo quod Moſchi baptiſmum Romanum quia non peragitur cum trina immerſione, cenſeant irritum. Itaque iteratò ſunt baptizati, omnes illius cœnobij fratres. Sed non fuit eiurationis fidei, & inuaſæ domus alienæ,diuturna lætitia. Nam vix nefandum baptiſmum ſuſceperant, cum à Moſchis ex vrbe eiecti, & in extremas Moſcouiæ oras à Lithuania remotiſſimas ſunt ablegati. Hæc non ſunt geſta in vno aliquo angulo, ſed in facie orbis vniuerſi, & lamenta-

bilite

biliter deſcribuntur in literis datis Varſauia 14. Decembris anni 1654. quo contigerunt. Quid videtur Frater de Marinis ? Fratres tui, ſúntne circa fidem infallibiles ? Prædeterminantur ne ad non labendum in hæreſim ?

Quid illi quos referebam, aſſerere, S.Thomam eſſe regulam fidei ? Hoc non poteſt accipi de regula viua; quia ea regula neceſſe eſt vt ſe voce explicet, de ſcitis fidei infallibiliter pronuntiando, quod ſolius Romani Pontificis eſt proprium. Debet ergo accipi de ſcriptura infallibili; quæ excitante, vel ſcriptoris mentem, & calamum ductante Spiritu ſancto, ſit pro oraculo diuino: Cuiuſmodi ſcripturam, certum ex fide eſt, eſſe ſolam ſcripturam canonicam, vel eam quæ Eccleſiaſticam de fide definitionem continet. Qui ergo dicit, doctrinam S. Thomæ eſſe regulam fidei; & qui à Diuo Thoma recedit, eſſe de hæreſi ſuſpectum; & determinationes Eccleſiæ arctari ad ſenſa S.Thomæ; nec quidquam poſſe in contrarium ab Eccleſia decidi; (quæ omnia dicunt & ſcriptis committunt Cyriaci;) qui inquam talia effutit, quantum abeſt ab hæreſi, transferente prærogatiuam ſcripturæ canonicæ, aut definitionis Eccleſiaſticæ de fide, in doctrinam quæ neque eſt verbum Dei ſcriptum, neque traditum; neque ex alterutro illo Dei verbo ſubſumptum per euidentem conſecutionem!

At S.Thomæ doctrina, eſt approbata ab Eccleſia ? Multos Pontifices approbatores enumerat Aquarius in Controuerſiis *pag.* 133. addens,

idcirco

idcirco Gregorium 13. Academiæ Thomiſticæ Romanæ, ſingulis primis menſis dominicis, conceſſiſſe indulgentiam plenariam. Audio. Sed hoc quomodò ſit condiendum, rectè exponitur in tractatu contra Fratrem Ioannem de Monteſono, qui habetur ad calcem Magiſtri ſententiarum;vbi ſtatuitur, doctrinam S.Thomæ, non poſſe iactari approbatam per omnia, tanquam omnimodis indubitatam, cum in ea(iuxta alios) multi næui reprehenſione digni occurrant, annotati ab aliis; quorum nonnulli, ſpeciales tractationes ediderunt aduersùs aliquos illorum næuorum;nec ſemper ſatis commodè defenſi ſunt, ſiue à Richardo Clangas Anglo apud Ritſæum, ſiue ab Ægidio Romano, ſiue à Ioanne Pariſienſi; vt teſtantur Picus q.1. Apologiæ,& Leander l.4. de viris illuſtribus Ordinis Prædicatorum, qui libros ediderunt titulo *Correptorij, corruptorij doctrinæ S.Thomæ.* Nam præ multis doctrinæ S.Thomæ impugnatoribus, laborandum pleriſque!, (etiam exteris,) fuit, in eius propugnatione.Autor quoque Tractatus prædicti, contra Fr. Ioannem de Monteſono in 3.puncto principali,diffuſiſſimè & ſubiectis pleriſque exemplis monſtrat, doctrinam S.Thomæ in pleriſque non poſſe dici prorſus illimem & nitentem. Illa ergo approbatio Eccleſiaſtica quam iactant, aliud non fert, quàm teſtimonium doctrinæ vt plurimùm bonæ, nec vlla manifeſta hæreſi ſordentis; tametſi non ſemper immunis ab errore; ac etiam non habentis ſecuritatem ab hæreſi materiali: quibus næuis obno-

xia

xia eſſe ſcripta Doctorum, etiam Canoniſmo Eccleſiaſtico illuſtrium, docet Nicolaus, Monachus S. Albani apud Cellenſem l.9. Epiſtola item 9. Fatuitas ergo Cyriacorum, circa tantam eminentiam doctrinæ S. Thomæ quantam retuli ab eis ſtatui, degenerauit in hæreſim, ſaltem materialem; atque adeò perperam iactatur Immunitas Cyriacorum ab hæreſi.

Non minùs luculentum eſt exemplum quod ſubiicio. Cyriacorum plerique, (etiam poſt Sixtum IV. & Concilium Tridentinum,) dixerunt, prorſus falſum, & nullatenus probabile eſſe, Beatam Virginem fuiſſe conceptam ſine peccatò originali. Imo Bartholomæus Spina qui Romæ tanto poſt Sixtum IV. fuit Magiſter S. Palatij, in opere de vniuerſali corruptione generis humani, parte 5. cap. 9. intrepidè dixit, *Aſſertionem de B. Virgine concepta abſque peccato originali, eſſe inuentore diabolo ſatam, & Feſtum Conceptionis in ea aſſertione fundatum, eſſe deteſtandum.* At hoc dicere, eſt hæreticum. Quod vt intelligatur, ſecernenda ſunt duo in hac enuntiatione, *Pium ac probabile eſt, B. Virginem eſſe conceptam abſque peccato originali*; Vnum eſt, propoſitio de ineſſe, ſiue dictum illius propoſitionis, contentum illis verbis, *B. Virgo eſt concepta ſine peccato originali.* Alterum eſt, modus afficiens illud dictum, quod ſcilicet *pium eſt & probabile, conceptionem illam, peractam eſſe abſque labe originali.* Ex dicto illo & modo, ſimul iugatis, exurgit propoſitio modalis, qua aſſeritur, pium eſſe ac probabile, conceptionem Deipaæ, paſſiuarm

paſſiuam, fuiſſe expertem peccati originalis. Dictum ergo propoſitum, non eſt ex fide certum, vt Sixtus IV. & multi poſteriores Pontifices declararunt; firmauítque Concilium Tridentinum. At quod dictum illud ſit pium & probabile, de fide eſt; quia Eccleſia quæ eſt columna & firmamentum veritatis, docet fideles, illud dictum eſſe expers erroris; & qui ita ſenſerit, piè ac probabiliter ſentire, nec poſſe notari vllius temeritatis, aut culpę. Hoc Pontifices, firmãte Concilio Oecumenico, tradiderunt loquentes ex cathedra: Hoc eſt obligantes vnumquemque fidelium, ita ſentire, & abſtinere omni cenſura, & improbatione illius propoſitionis modalis, enunciantis pietatem ac probabilitatem aſſertionis prædictæ; *B. Virginis conceptio paſſiua, fuit abſque peccato originali.* Habetur hæc doctrina Pontificia, in corpore iuris, & rata habetur in Oecumenica Synodo Tridentina; atque adeò aſſertio illa, eſt de fide; & qui dicit erraſſe Pontificem, docentem, neminem fidelium poſſe reprobare eam propoſitionem, habendus eſt hæreticus, quia abiicit viuam regulam fidei, quæ ex ſcripturis & traditione, affirmat talem propoſitionem eſſe erroris practici expertem; & omnes fideles obligari abſtinere eius reprehenſione.

Ex his infertur, multos Cyriacorum, fuiſſe, aut etiam nunc eſſe hæreticos. Nam multi eorum, (etiam poſt Sixtum IV.) inficiati ſunt eam propoſitionem modalem, *Pium eſt ac probabile B. Virginem eſſe conceptam abſque peccato originali:* quam

tamen

tamen propoſitionem, Pontifices ex cathedra loquentes, (id eſt obligationem omnibus fidelibus injicientes ſic ſentiendi, & nullatenus ſugillandi ſic ſentientes,) annuente Tridentino Concilio œcumenico, tradiderunt. In quo docendi modo, Pontifices non ſunt obnoxij errori. Vbi ergo immunitas ab hæreſi, & errore circa fidem, in Cyriacis illis, quos dixi obſtrepere Eccleſiæ circa enunciationem illam modalem ? Nec ſe eximunt à tetra nota quam inurimus, illi Cyriaci, qui inſidiãtes Calcaneo Deiparæ tametſi fatentur dici poſſe, B. Virginem caruiſſe peccato originali, propter prædicta; tamen negant, pium, eſſe ac probabile, conceptionem paſſiuam Deiparæ fuiſſe immaculatam; & quoties audiunt *conceptionem dici immaculatam*, efferantur; nec patiuntur, hoc vel in libris qui eduntur extare; vel in concionibus doceri. Qui ita ſe gerunt, non ſe eximunt à nota quam eis inurebam. Manifeſtè enim Cyriaci iſti, refragantur Pontificibus, ex cathedra docentibus; atque adeò in hæreſis caſſes ſe induunt. Verum enim eſt, conceptionem fuiſſe immaculatam, & caruiſſe peccato originali. Ridiculè autem, & prorſus ignoranter, admiſſo nitore conceptionis à peccato, refugitur titulus *conceptionis immaculatæ*. Quis enim anguis latere poteſt in illa herba? aut quis ignis ſupponi poteſt illi cineri doloſo? Nam conceptionem fuiſſe abſque macula, nihil aliud eſt, quàm fuiſſe ſine peccato originali. Si ergo vnum dici & vulgari poteſt, quare non aliud? Cogor ineptire cum ineptientibus, vrgens rem per

ſe claram, & dignam in qua non hæreatur. Sed ferant me ineptientem, qui non niſi ineptientes inſequor. Igitur ſi errat in negotio fidei, qui dicit non eſſe pium ac probabile Beatam Virginem eſſe ſine originis peccato conceptam, quomodo non errat in negotio fidei; qui prohibet dici, pium eſſe ac probabile conceptionem illam fuiſſe immaculatam? Nam duæ illæ propoſitiones ſunt ſynonimæ, & eumdem prorſus ſenſum ſub duplici verborum cortice continent; ita vt ſi vna approbetur, altera quoque ſit approbanda; & poſito quod vna repudietur, vtraque ſit repudianda.

In eadem naui verſantur, & circa fidem æquè naufragant, qui contra expreſſa Pontificum decreta, toties iterata, & firmata vſu per centum ſaltem ac triginta annos recepto, in vniuerſa Eccleſia; negant nitorem conceptionis Deiparæ, piè ac probabiliter atque adeò prudenter aſſertum, eſſe obiectum idoneum religioſi cultus; qualem Pontifices vigere in Eccleſia agnouerunt, iam à tanto tempore: Et explicatiſſimè docuerunt feſtum quod Romana Eccleſia de conceptione Virginis celebrat, eſſe de prima animatione; (id enim ſonat vox *conceptionis*;) & repulerunt aſſerentes hoc feſtum non eſſe niſi de ſanctificatione ſubſecuta conceptionem. Illi ergo Cyriaci, qui poſt tam manifeſtam ſenſus Eccleſiæ expreſſionem, contrarium tradiderunt; nec de ea repulſa curarunt, ſed pertinaciter inſtiterunt ſuo ſenſui, & Eccleſiam in cultu Religioſo propoſito, irreligioſe egiſſe dixerunt, quomodò ſunt ab errore immunes?

Viderit

Viderit verò F.Franciſcus Combeſis, qui immaculatæ conceptionis feſtum non ſemel allatrauit, quomodò ſe pedicis in quas ſe induit extricet. In ſua enim Monothelitarum hiſtoria, quam rodendo Baronio quia Canum circa Honorium I. pexuerat, adornauit, c.3.§.2. *pag* 174.contendit; indubitatos honores conceptionis Deiparæ, eſſe duntaxat, quod B.Virgo ſit concepta ex coniugio ſterili, & quod hic fuerit velut anteambulo gaudij noſtri ex Chriſti natiuitate de hac Virgine conſecuturi; quod ipſum ait, à Græcis celebrari in conceptione S. Ioannis præcurſoris, ac veluti Luciferi, aduentantis ſolis iuſtitiæ. Non plus habuiſſe conceptionem Deiparæ à tempore ſextæ ſynodi AC ETIAMNVM nihil plus habere religioſe feſtiuum, contendit Frater prædictus; & aliud colere, affirmat, aliud non eſſe, quàm contentioni ſtudere, ac ſibi viſa ſtabilire, præter publicam & vniuerſalem fidem. Rursúmque in notis ad orationem Gregorij Nicomedienſis de conceptione Deiparæ; ait, feſtum hoc Deiparæ, inductum eſſe exemplo ſimilis feſti de S. Ioannis conceptione; præſertim cum acceſſit reuelatio, qua haud ſatis ſolide iactabatur, Beatam Virginem, Herluinum Abbatem ſancti Anſelmi ſucceſſorem, impuliſſe ad celebrandum huiuſmodi feſtum à S. Bernardo improbatum, nec à Græcis, præ Latinis hac in parte ſobriis, in alio ſenſu admiſſum, quàm quo celebrabant conceptionem S. Ioannis; inquinatam quidem peccato originali, ſed tamen aduentan-

tium tot bonorum prænunciam, & eorum antecurſorem ſeu prodromum. *Sic ſentire de conceptione Deiparæ*, (ait idem Autor in præfatione voluminis ſecundi inſcripti Cancellario Franciæ,) *eſt eam conceptionem ſolidè laudare, & vt ex conceptione nulla veris matris famulis, offenſio ſit.*

Peruelim ab hoc Fratre Cyriaco conſiderari, quàm hæc eius aſſertio vacet fermento doctrinæ reprobæ de quo proximè agebam. Et ſunt ſanè multa in eius dictis compendio nunc relatis, quæ reprehenſioni meritò pateant: vt quod per fœdum anachroniſmum, facit S.Anſelmum Herluini prædeceſſorem; Item quod ait, S.Bernardum improbaſſe feſtum de conceptione ſimile feſto natiuitatis; in quo aduerſarius, & ſibi contrarius eſt, cum ipſemet tale conceptionis feſtum admittat; & Bernardum malè intellexit, vt alibi traditur. Ad hæc quod feſtum conceptionis Deiparæ, in ſuo illo ſenſu diſtorto ſumptum, ait inductum eſſe exemplo feſti S.Ioannis. Quaſi verò non ſit par, ſentire, fideles ergà Deiparam meliùs affectos eſſe, quàm vt dicantur ſolo exemplo feſti S.Ioannis, atque adeò non niſi poſt hoc inductum, egiſſe feſtiuum diem conceptionis Deiparæ. Tandem quod ſobrios præ Latinis fuiſſe hac in parte Græcos, & ſapientiores ſtatuit. Hæc omnia reprehenſionem merentur, ſed ea diſſimulemus in præſentia; in illud vnum intenti quod idem Frater ait, nihil plus nunc habere cultum conceptionis, quàm eius, non quidem ſanctæ, ſed tamen ſanctitatem prænunciantis,

memo-

memoriam: & quod detritæ ſobrietatis & ſapientiæ notat Eccleſiam Romanam, & ei adhærentes Latinos, admittentes Religioſum cultum conceptionis, piè ac probabiliter immaculatæ. Id verò eſt, ipſi Eccleſiæ illudere. Eccleſia enim conceptis verbis declarauit, ſuam mentem in huius feſti celebratione eſſe, colere conceptionem piè ac probabiliter immaculatam; mandátque eadem Eccleſia columna & firmamentum veritatis, vt omnes fideles de eo feſto, ſic ſentiant; & illud Religioſè & abſque errore ad eum modum coli, ſibi perſuadeant. Sequuntur hunc Eccleſiæ ſenſum, præter paucos Cyriacos, fideles omnes. Quis ergo eſt Philiſteus iſte, exprobrans aciebus Dei viuentis, (capitibus inquam Eccleſiæ, & Fidelibus ei inhærentibus, defectum ſobrietatis ac ſapientiæ in eo cultu? Illud verò quàm ſobrium, quòd ait *talem ſenſum eſſe ſtudentium contentioni, & eſſe præter publicam & vniuerſalem fidem, & eam Deiparæ laudem non eſſe ſolidam, & veris Deiparæ famulis eſſe offenſioni*; Scilicet paucis Cyriacis; (Nec enim omnibus inter eos, vt Catharino & Coyffeteo, aliúſque, cùm primùm per inſulas ſegreges facti, potuerunt ſenſa ſua liberè promere.) Vt autem præter paucos illos, quibus timor malorum, vel peruicacia propter honorem ordinis fauces obſtringit, nulli ſint alij veri Deiparæ famuli; conuitium eſt in frunito ori congruentius, quàm Religioſo. Nec minuit hanc noxam, toties ab hoc Autore iactatum decretum Pij V. quo feſtum de cóceptione voluit coli adhibito officio,

 quale

quale adhibetur in Natiuitate, mutato tantum *Natiuitatis* nomine in nomen *conceptionis*. Hoc enim edixit Pius, quia in reuelatione facta Abbati Herluino, habebatur vſurpandum eſſe in conceptionis feſto, tale officium. Et in hoc ipſo officio per Pium V. probato, octauum reſponſorium conceptis verbis tradit, *ſanctam* Deiparæ *conceptionem*, æquè ac *Natiuitatem*. Sicut ergo certum eſt, Deiparam in natiuitate ſua fuiſſe ſanctam & gratia ſanctificante collucentem; ita certum eſſe debet, Eccleſiam non errare, cum celebrat conceptionem tanquam piè & probabiliter ſanctam. Et quidquid Pius V. è Cyriacis aſſumptus, ſecundùm ſuum priuatum ſenſum exiſtimarit, tamen prout Pontifex, & ratum habens officium prædictum quo *conceptio* ipſa *ſancta* dicitur, in ſenſu in quo Natiuitas dicitur ſancta; voluit quod affirmabam; Talémque fuiſſe & eſſe in huius feſti celebratione ſenſum Eccleſiæ, diſertiſſimè tradiderunt poſteriores Pontifices. Itaque viderit F. Combeſis, quàm abſit ab hæreſi, talia proferendo contra Romanam cortynam, fidei Magiſtram, & Petram fidei vt Damaſcenus in Ioſaphati hiſtoria vocauit: Contra quam quiſquis arietat, ipſe confringitur, vt ait S. Auguſtinus. Neglectum ab iſto ſilentium, ab eadem Romana Eccleſia Cyriácis indictum, circa ſuam peculiarem de non ſancta & maculata conceptione aſſertionem, alij vrgeant.

Suſpectos præterea, vel etiam compertos nonnullos Cyriacos, aliorum contra fidem errorum

poſſum

poſſum oſtendere. Prætermitto quæ in Caietano obſeruauit Catharinus hæreſi ſordentia: & quæ in Fratre Ioanne de Monteſono, Lutetiæ hæreſeos damnata referuntur ad calcem Magiſtri. Nec Bartholomæum Carranzam, apud Hiſpanos Quæſitores, & Romæ apud Gregorium XIII. de hæreſi iudicia ſubeuntem adduco. Æterno item ſilentio preſſum volo Palæologi miſeram ſortem, qua Romæ iubente Gregorio XIII. conſumptus eſt viui comburio, obuiolatam pertinaciter fidem Catholicam. Audiamus mitiora.

Contritionem perfectam, etiam arte Sacramenti realem ſuſceptionem, in eius voto, conferre gratiam, dogma Catholicum eſt, traditum à S. Bernardo epiſt. 77. & à S. Ambroſio in cauſa Gratiani & Valentiniani fratrum baptiſmo præreptorum, & apertè à Tridentina Synodo ſeſſ. 14. cap. 4. de pœnitentia; eſtque certum Catholicis quibuſuis infermentatis. Attamen inquiſitor Parmenſis Ordinis Prædicatorum anno 1649. aſſertionem de contritione perfecta, ante ſuſceptum reipſa Sacramentum ſanctificante, tanquam reprobam & à fide ac ſana doctrina abhorrentem, obfirmatè reiecit, & vt vulgari pateretur adduci nunquam potuit. An erat de partiariis Baianorum, ſiue vt vulgo loquimur *Ianſeniſtarum* quos ita ſentire compertum eſt? Vnde ſicut Frater Baptiſta Marinus exhibuit ſe Ianſeniſtarum protectorem, & per ſe Romæ apud Pontificem, & Lutetiæ per ſuos fortibus literis in eam rem datis; vtrobique infæliciter, & malis auibus: ita potuit

hunc inquiſitorem Parmenſem partiarium ſuum, eodem infeciſſe fermento.

Panis & vini ſubſtantiam, & omnia ad eam attinentia, per conſecrationem deſtrui, vox *tranſubſtantiationis* demonſtrat; eſtque dogma fidei indubitatum. Inuentus nihilominus eſt apud Cyriacos, qui neſcio quid ſubſtantiale, (exiſtentiam ſcilicet ſubſtantiarum panis & vini,) ſupereſſe poſt conſecrationem, abſolutè doceret. Ita Bannez 1.p.q.4. in prima editione; quod fidei Catholicæ prorſus diſſonare, tradunt Vaſquez 3.p.diſp. 180.c.11. Suarez To.3.diſp.49.ſect.4. & Ægidius de Coninc 3.p.q.75.n.63. fuiſſeque eam doctrinam, tanquã à fide alienam, ab Innocentio VIII. damnatam, obſeruat Albertinus coroll.de quantit. dub.5.num.11. Recognouit poſtea eam ſuam doctrinam Bannez; ſed ita correxit, vt tamen voluerit eam eſſe probabilem. Sed neque hoc ferendum eſt, quia eſt perſpicuè contra doctrinam Eccleſiæ de tranſubſtantiatione panis & vini, traditam in Concilio Tridentino, & benè pridem expreſſam à Gaufrido Cardinali Vindocinenſi opuſc. 1. & antiquis omnino multis, quos adducunt Coccius atque Garetius.

In eadem Euchariſtiæ materia, nuper quidam bardus effutiuit craſſam hæreſim, negans ſpecies ſacramentales obiectiuè ſumptas, eſſe reales. Quas autem paſſim cenſemus accidentarias panis & vini exuuias, dixit eſſe præſtigias & inanes ſpecies, quales ſunt colores iridis. Hoc verò eſt apertè hæreticum, vt patet ex definitione Concilij Cónſtantienſis,

ſtantienſis, & ex vnanimi conſenſu patrum, & omnium ad hanc diem doctorum Catholicorum, celebrantium Dei omnipotentiam in auulſione accidentium panis & vini, & conſeruatione eorum abſque omni materiali ſubiecto, vt eſſet fidei ac noſtro merito locus. Hanc hæreſim tradidiſſe primùm fertur Robertus Holcot Ord. Prædicatorum, qui tamen fortè paſſus eſt calumniam. Sed ei eum primùm à¦ bardo quem dixi vulgata eſt, inhæſit ex eodem Ordine F. Vincentius Candidus, qui inter eos qui ſuffragatione & adſcriptione ſua hæreſim illam firmarunt, inuentus eſt primus. Atque adeò non modò alienum errorem fecit ſuum, ſed etiam paucis quibuſdam improuidis, facti turpis Dux fuit. At docentibus Chryſoſtomo in magni Ignatij Encomio, & Aſterio orat de S.Stephano, qui primus complanat iter ad malum, & cæteris viam munit, tetriùs exerrat. Sicut è contrario, qui dux eſt generoſi facti, auctius meritum aſſequitur.

Aſſertionem cuiſdam Arnaudi, ſtrenui in Gallia veterum errorum mangonis, *de SS.Petro & Paulo duobus ſimul Eccleſiæ capitibus, indiuiduè in vnum coaleſcentibus*.Innocentius X. damnauit hæreſeos. Ei tamen aſſertioni inhæſit F. Franciſcus Combefis Ord. Prædicatorum in collatione actorum ſextæ ſynodi *pag.*244.*&* 245.nixus ſtramineo argumento, petito ex eo quod aliquando Pontifices dicant, ſe eſſe ſucceſſores SS. Apoſtolorum Petri & Pauli. Hoc extricarunt omnino multi qui egerunt de bicipiti Eccleſia, contra hæreſim. Arnau-

dianam, per cuniculos molientem exæquare Romano Pontifici omnes Epiſcopos. Et quanquam in ea collatione actorum, hic autor veluti ſepia, affuſo verborum ac phraſeon inuolutarum atramento, tentauerit videri aliud dicere, quàm dixerat Arnaudus; & vel ab aliquo admonitus, vel notam inurendam extimeſcens, in calce eiuſdem voluminis, poſt notas ad orat. Demetrij Cydonij; velit cenſeri inhærens definitioni Pontificiæ; tamen non retractat quæ priore illo loco dixerat; totidem verbis cum Arnaudo affirmans, *Paulum vnâ cum Petro, indiuiduè, vna formali ac per ſe cathedra, cuius ſucceſſio ſit penes Pontifices, eſſe potitum*; Quam verborum illuuiem non abſterſit poſteriore illo loco. Alia exempla ſtribiliginum circa catholica dogmata, inquinantium libros Cyriacorum, dabit in tempore, index vniuerſalis ad ſingulos eorum Doctores. Nunc hæc ſpecimina ſufficiant. Et quamuis F. Ioannes Baptiſta de Marinis, importuniſſimis precibus, (an minis?) extorſit à Teutonibus, vt volumen vnius Celtiberi, de hæreſibus queis ſcatent libri Cyriacorum lucem non videret; tamen pro vno illo abortiuo, naſcentur maturi fœtus complures, cum res feret. Quæ item diatriba ſequenti ſubiiciam, faciunt ad hoc inſtitutum.

Concluditur apodictícè ex antedictis, libros Cyriacorum non poſſe ſtatui immunes à cenſura, propter immunitatem à fermento doctrinæ reprobæ. Dices, S. Cyprianum aſſeruiſſe anabaptiſmum hæreticorum. Et S. Auguſtinum cum eſſet iunior, admiſiſſe,

admiſiſſe, primam gratiam præuenientem dari ex merito; & tamen neutrum notatum eſſe hæreſeos, quia caruerunt obfirmatione in illis placitis hæreſi ſordentibus; quæ obfirmatio eſt de eſſentia Hæreſeos, & cuiuſuis completæ infidelitatis, vt docet Couarr. l. 3. variar. c. 1. & Suarez l. 1. contra Iacob. c. 23. & habetur ex c. *damnamus* de ſumma Trinit. & fide Catholica; vbi Ioachimus Abbas excuſatur, quia non laborauit pertinacia. Similiter ergo Cyriaci quos adduximus, non ſunt contumaciter obluctati definitionibus Eccleſiæ, atque adeò cum nõ fuerint formaliter hæretici, meritò libri eorũ in quibus doctrina tantùm materialiter hæretica deliteſcit, non ſunt relati in album nigrum, hoc eſt in librorum prohibitorum indicem. Sed hæc excuſatio eſt planè friuola; Sic enim nullius planè catholici opera, poſſent referri in indicem librorum vetitæ lectionis; quia nemo qui perſtet Catholicus, eſt contumax aduersùs Eccleſiam. Ad hoc ergo vt liber aliquis ſtatuatur cenſuræ obnoxius, ſufficit in eo tradi hæreſim materialem quam interſit fidelium, improbari interpoſita cenſura libri. Sicut ergo libri Cyriacorum (vt monſtratum eſt) non raro ſordent hœreſibus; ita neque deberent eſſe immunes à cenſura cui adeò frequenter ſubiacent libri cæterorum, æquè Catholicorum. Vnde iſta diſparitas?

DIATRIBA

DIATRIBA II

An ſolis libris Cyriacorum, tam bellè per omnia conueniat cum ſenſis ſedis Apoſtolicæ, vt immunes à cenſura eſſe debeant, ex hoc capite.

QVæcunque doctrina, à ſenſu ſummorum Pontificum abiungitur, aut hæretica eſt, aut confinis hæreſi. Doctrina enim ſedis Pontificiæ, eſt lapis lydius Catholiciſmi puri ac probari terræ, purgati ſepultum. Diſquirendum ergo eſt, an Cyriaci nuſquam & nunquam à ſedis Apoſtolicæ ſenſis ac doctrina deflexerint, vt proinde ex hoc capite, iure libri eorum immunes abeant à cenſura. Et cum hac diſquiſitione nexum eſt, conſiderare quàm reuerenter Cyriaci, ſcripto & voce ſe gerant cum Romanis Pontificibus, eorum perſonas omni veneratione proſequendo. Et videntur ſanè Cyriaci, ſupra omnes adſtringi ad eam in ſenſis & doctrina conſenſionem, plenámque venerationem. Nam cœtus eorum, tametſi reſpectu cæterorum Iacobi filiorum, non fuerit principium paterni doloris, eſt tamen citra dubium, *prior in donis, maior in imperio.* Sunt Cyriaci præcipui adminiſtri Pontificum in pleriſque tribunalibus, non abſque pingui annuo cenſu, & ſpe infularũ,

aut

aut purpuræ. Iidem omnino inſignibus prærogatiuis, ab iiſdem exornati ſunt, ſupra omnes Religioſos, ac etiam ſupra Clericos. Annales Cyriacorum, (non enim Eccleſiaſtici, vt mentitur titulus,) conſarcinati ab Abrahamo Bzouio, ſcatent fauoribus Pontificum erga eum ordinem. Beneficia autem adeò inſignia, deuinciunt animos. Quare videtur eſſe extra dubium, quod Cyriaci ſtare debuerint ſemper ſtrenuiſſimè pro ſede Apoſtolica; proindéque ex hoc capite non eſſe timendum à nota libris eorum inurenda. Hunc tamen vmbonem malè prætendi Cyriacorum immunitati, monſtrabunt ſpecimina quæ ſubjicio.

Montes pietatis, ex præſcripto Leonis X. & aliorum quorundam Pontificum adminiſtratos, labe vacare, certum eſt ac ratum apud omnes Theologos; quorum plerique adducuntur à Leſſio lib. 2. de Virtut. cap. 20. num. 192. & in appendice de eodem argumento. Videndi etiam Toletus l. 5. inſtruct. cap. 38. & Molina Tract. 2. de Iuſtit. diſp. 325. Sanè cum Leo 10. approbante Lateranenſi Concilio, eos montes licitos eſſe, & vſuræ labe vacare pronuntiauerit, idque pertineat ad vniuerſalem doctrinam morum; non poteſt mirum videri, quod nemo Theologorum refragetur, ponens in cœlum os ſuum, & lingua tranſeunte in terra garriat, quod Pontifex in generali Concilio, ſtatuit carere peccato, reuera ſordere culpa; & quod idem & alij varij Pontifices docent honeſtè fieri, reuera tamen non poſſe niſi cum culpa & in honeſtè admitti. Nihilominus Dominicus Soto l. 6.

de

de iuſt. q.1. art.6. poſt Concilium Lateranenſe & Leonem X. Montes pietatis à Leone & Concilio approbatos, exploſit vt vſurarios; allegans pro excuſatione,quod ea Leonis & Concilij doctrina non ſit recepta. Hæc verò eſt manifeſta contemptio Pontificij illius decreti: Aliud Pontificium decretum fuit, abſoluendum eſſe à Sacerdote præſente, ægrum qui Confeſſarium abſentem expetierit, & ſuam confitendi de peccatis voluntatem; conceptúmque de eis dolorem, per idoneos teſtes prodiderit; quamuis æger cum ad eum venit Confeſſarius, iam morbo oppreſſus, noua ſigna doloris de peccatis, & voluntatis recipiendi abſolutionem edere nequeat. Extabat ea de re antiquum decretum S.Leonis, & Concilij 4.Carthaginenſis. Sed Cyriaci, Soto ac Cano inhærẽtes nihil morabantur ea decreta. Cum autem nouo Pauli V. diplomate, vrgerentur ad abjiciendam eam reprobam doctrinam, multiplicibus viis effugere ſunt conati, & primùm confugerunt ad diplomatis tanquam ſuppoſititij vel adulterati, exploſionem. Sed cum Scipio Cobellutius Card. S.Suſannæ, qui diploma confecerat, magnos ob illud voluntarium & ipſi iniurioſum reſponſum cieret rumores, eo deuentum eſt, vt Fratres, Pontificem in eo diplomate, humani quippiam, paſſum eſſe faterentur. At ille ex cathedra loquebatur, & Epiſcopis ac parochis, omnibúſque per orbem animarum curatoribus, modum validè ac legitime adminiſtrandi Sacramenta præſcribebat, obligatione omnibus iniecta, ad credendum, Sacramenta ſic adminiſtrata, validè ac legitimè ad-

miniſtrari. Itaque de ſententia Cyriacorum, Paulus Pontifex tradendo eam doctrinam, S. Leoni & Concilio Carthaginenſi conſentaneam; a Soto autem & Cano reprobatam; pauit oues paſcuæ Chriſti pabulo falſæ doctrinæ in re grauiſſima. Hæc quanta ſit in Pontificem irreuerentia, nihil attinet dicere, vt haud inaccuratè monſtratum eſt à nupero confeſſionis epiſtolaris examinatore, agente cum Dauila, Coquetio, Candido, Nuguo, Aluare, Petro Fay Cyriacis, quos rituale Paulinum malè habuit.

Martyrologium Romanum comprobauit Gregorius XIII. præfixo diplomate ad perpetuam rei memoriam, quo omnium aliorum Martyrologiorum vſu in ſacris interdicit: proptereáque huiuſmodi Eccleſiaſticæ tabulæ, ſunt omnibus Catholicis in magna veneratione. At Frater Franciſcus Combefiſius, in notis ad acta Anonimi apud Nicæam, num. 6. occaſione S. Paphnucij de quo tabulæ 11. ſept. admodùm licenter exagitat prædictum Romanum Martyrologium, *tanquam non Eccleſiæ, ſed Baronij Martyrologium*; *cuius noui compactores, hinc inde corraſerunt quæ ad aliquem Sanctum* pertinent, *& vtinam tantùm bona, vacillante ſatis fide, Quid ſi enim decepti ſunt conflatis in vnum multis quæ ſecernenda fuerant?* Et vt nutare fidem Martyrologij Romani oſtendat, producit exempla hallucinationum quæ in illud obrepſerunt, vt noui Martyris S. Xynoridis & S. Fælicis, qui parum abfuit quin ejiceretur; Luciferi Calaritani, & Fauſti Rhegienſis quos ſanctitatis

titulos

titulos ægrè retinuiſſe, nec niſi dubiis ſatis fundamentis, ſanctorum Cælitum numero adſcriptos contendit; nulla (vt admonet) Eccleſiæ Romanæ vel Pontificum culpa, ſed eorum tantùm qui ad huiuſmodi libros componendos ab Eccleſia adhibiti, vel præ ſcientiæ tenuitate, vel præ humanæ induſtriæ inefficacitate, ceſpitarunt. Vnde nouæ ſubinde correctiones affulgente pleniori luce, aut maiori examine adhibito. Contraxi diffuſiorem Fratris Combefiſij diſputationem; quam obſignat mordendo quoſdam, imperitos, (vt ait) argutatores, qui contrarium ſcripturierint, res geſtas ex ratiunculis aſtruendo. Idem in notis ad orationem Aſterij de S.Phoca, prolatis verbis Martyrologij V.Martij referentis miraculum iuge ſanationis collatæ demorſis à ſerpente, vbi primùm pede preſſerint limen ædis huic ſancto dicatæ; addit, nihil eornm apud quenquam extare, niſi apud Baronium, diuinantem, ac Surium ex illo deſcribentem.

Non potuit Cyriacus iſte, effundere licentiùs contemptionem ſuper Principem Eccleſiam, approbantem quod ipſa ſuum appellat Martyrologium; quàm illud Eccleſiæ ſubductum, ſupponendo Baronio; qui apud iſtum Fratrem, vix vllo loco habetur, vt infra demonſtrabo. Bellè verò hîc accidit, quod tantus cenſor cæli ac terræ, ait Surium ex Baronio exſcripſiſſe, cum tamen priùs obiiſſet Surius, quàm Baronius aliquid vulgaret. Vt quid verò ad depreciandas Romanas tabulas, exempla congerit eorum (vt vult) dubiorum cælitum

rum quos memorat? Nolo quoad S. Xinoridem, vrgere authoritatem S. Chryſoſtomi, qui initio homiliæ 4. de Lazaro, memorat B. Babylam, & Xinoridem, Lazarum mendicum ſecutos, ita enim habet vnus interpres; contra quàm Eraſmus qui vertit *bigam*; vt monſtraret, *Xinoridem*, non eſſe vnam aliquam ſanctam, ſed ſignificari ea voce, coniugatas perſonas duas, vt apud Hieronymum cum Proba auia, & Iuliana Demetriadis Mater, dicuntur ſancta Xynoris, quæ nihil virginitatem profitenti Demetriadi, detraxiſſet, eorum quæ nuptiis fuerant præparata. Et eodem ſenſu Nazianzenus oratione in S. Baſilium, ſe & Baſilium vocat *Synorida*. Potuit ergo ſimiliter apud Chryſoſtomum *Xynoris* vſurpari pro binario Martyrum, qui cum S. Babyla paſſi non duo, ſed tres fuiſſe referuntur, vt videre eſt in ſacris tabulis 24. Ianuarij Et paſſim apud Græcos vox σινώρις, Atticè ζυνώρις, duorum equorum currum ſignificat. Igitur Xinoris in loco allegato ex S. Chriſoſtomo, non videtur ſignificare ſocios Martyrij S. Babylæ qui tres fuerant, non duo. Nihil ergo profertur, quod vetet, eam vocem ſignificare vnam aliquam ſanctam cælitem. Sed conſultò nolo hoc vrgere, & gratis do, Xinoridem non eſſe cælitis nomen. Quid hoc ad depreciationem Martyrologij Romani? vbi enim in Romanis quas aduerſarius Baronio tribuit, tabulis, *Sancta Xynoris?* Item vbi in iiſdem tabulis, S. Fauſtus Rhegienſis, aut S. Lucifer Calaritanus? Quod hi in aliquibus aliis Martyrologiis, per indiligentiam collectorum,

talia nomina non ſatis compertæ ſanctitatis aliquando occurrerunt, quid hoc ad conſpurcandas Romanas tabulas nihil tale proponentes? Alioqui debuiſſet etiam opponere Romanis tabulis, quod in Martyrologio Fratrum Prædicatorum, Euſebius Cœſarienſis, homo tametſi doctiſſimus, tamen peſtilentiſſimus, & Arrianiſmi ſignifer, ad noſtram vſque ætatem tanquam inſignis ſanctus ſedem inuenerit. Nolo hærere in excutiendis tricis quas iſte argutator mouit, circa SS. Paphnutiũ & Phocam, ad eleuandam fidem Romanarum tabularum. Id enim eſſet præter inſtitutum præſens, quo duntaxat ſuſcipitur monſtrandum, quàm ingratè ac petulanter Cyriacus iſte, Pontificum Martyrologij approbatorum authoritatem ſuffodere tentauerit; nihil certi aut ſolidi contra tabulas proferendo; ſed tantùm obtrudendo ſuſpiciones ſuas, & diuinationes, ac ratiunculas, tanta plerumque verborum & ſenſus implexitate, vt Oedipo interprete ſit opus; nec quid velit, aut quid loquatur ſatis intelligi poſſit. De colapho iiſdem Romanis tabulis impacto à Fratre Nicolao Richardio Monſtro, repudiante quod in illis tabulis 28. Februarij traditur de Manyrio SS. Alexandrinorum, inmortuorum miniſterio lue contactorum dicendum infra.

Non debet leuis videri, ea authoritatis Pontificiæ violatio per Cyriacos, qui arctant illam ſæpe numero plus iuſto. V.g. cum dicunt Pontificem nihil poſſe definire, contra ea quæ S. Thomas tradidit. Et cum contendunt, Pontificem non poſſe definire

definire veritatem conceptionis B. Mariæ. Item cum aſſerunt, Pontificem ſe ſolo nihil poſſe definire de fide. Nihil horum dici poteſt, ſine iniuria Pontificiæ authoritatis. Nam praxis & priſca & recens, docet quod Pontifex, ſe ſolo, id eſt abſque Oecumenico Concilio, poſſit aliquid de fide ſtatuere, quidquid obganniant Ianſenij reliquiæ, captantes hoc miſerorum perfugium, contra fulmen aduersùs quinque Cardinales Ianſenij hæreſes ab Innocentio decimo vibratum. Quod item Pontifex abſque Concilio Prouinciali poſſit de fide ſtatuere, omnino liquere debet, cum Concilij Prouincialis exigua ſit authoritas præ Concilio Generali; à quo tamen Pontifex nullo modo pendet, vt aliquid de fide definiat. Et contrarius ſenſus non niſi poſt turbas ſchiſmatis per tempus Concilij Conſtantienſis inualuit, vt benè notauit grauis Theologus Ruardus Tapperus orat. 3. Theologica num. 3. Sanè Pontifex ſub quo celebratum eſt 2. Concilium Prouinciale Arauſicanū, præſide S. Cæſario, non permiſit illi Concilio diſcuſſionem capitulorum de gratia quæ tranſmittebat; ſed tantùm mandauit Concilio, promulgationem eorum capitulorum. Iam ſi Pontifex neque ab Oecumenica, neque à prouinciali, (& idem eſt de diœceſana,) Synodo pendet in formanda definitione de fide, multo magis independens eſt à quocumque alio, etiam à Cardinalibus aut Prælatis Curiæ Romanæ. Poteſtas enim docendi aliquid eſſe de fide, nititur eo Chriſti promiſſo, *ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam*, &

illo mandato *paſce oues meas*, vtique pabulo ſanæ doctrinæ; & illa rurſus ſponſione *Rogaui pro te Petre vt non deficiat fides tua, & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos.* At Chriſtus non fundauit Eccleſiam ſuper Petram Cardinalium aut Prælatorum; nec illis mandauit paſcere plebem Chriſtianam; nec pro eorum perpetua fide rogauit. Itaque tametſi Papa, poſſet peccare ſi abſque collatione cum ſuis conſiliariis, aliquid de fide ſtatueret ſe ſolo; tamen definitio eſſet valida, ſi fieret ex cathedra; hoc eſt ſi Papa veritatem à ſe ſolo diſcuſſam, proponeret fidelibus cum obligatione ſic credendi. Id enim eſt loqui ex cathedra; non autem quod fingit Combefiſius tract. pro actis 6. Synodi c.2.§. 3. dicens, loqui ex Cathedra, eſſe loqui cum Fratrum conſilio, & ex communi Eccleſiæ ſenſu. Tandem dicere quod Pontifex non poſſit decidere controuerſiam de conceptione paſſiua Deiparæ, eſt eorum qui timent cauſæ ſuæ, & volunt abſterrere Pontificem ne ad eam definitionem accingatur; cum tamen plus ſatis fundamentorum ſuppetat, & in verbo ſcripto, & in verbo tradito per Patrum vnanimem conſenſum expreſſo, ad eam quæſtionem decidendam, & quidem in fauorem Virginis. Nam quod obtenditur, S. Thomam ſenſiſſe contrarium, & Eccleſiam nihil poſſe decidere contra id quod S. Thomas docuit, ridiculè & abſurdè obtenditur. Non ſanè ſenſit contrarium S. Thomas. Conſtat enim, S. Thomam variis locis tradidiſſe conceptionem B. Virginis fuiſſe immaculatam: & nominatim

minatim ita docuit in 1.d.44. q.vnica art.3. ad 3. vt legitur in omnibus S. Thomæ editionibus, etiam Romana iuſſu Pij V. adornata;nec vnquam aliud ibi dixit S. Doctor, niſi anno 1613. quo F. Coſmas Morelles Ord. Prædicatorum in editione Antuerpienſi, textum falſauit.

Æquè falsò obtenditur, Eccleſiam nihil poſſe decidere contrarium placitis S. Thomæ. Quis enim ſic arctauit Eccleſiam,aut vbi reuelatum eſt, S.Thomæ ſententias eſſe amuſſim ad quam ſint exigendæ definitiones ab Eccleſia latæ?Imò verò Eccleſia non ſemel definiuit contrarium ſententiis S.Thomæ. Nam Bonifacius VIII. c.1.de voto & voti redempt. definiuit, ſolemnitatem voti Religioſorum, non eſſe iuris diuini, ſed Eccleſiaſtici, quod ipſum definiuit Gregorius XIII. in bulla *Aſcendente Domino*. Et tamen S.Thomas contrarium tradiderat.Similiter quod S.Thomas dixerat, Religioſum conſtitui per ſola vota ſolemnia, ab eodem Gregorio, & aliis Pontificibus contraria definitione reſciſſum eſt. Aſſeruerat item S.Thomas eum qui ad vitæ ſuæ defenſionem homicidium patraſſet, eſſe irregularem: quod tamen contraria definitione rejicitur in Clementina *ſi furioſus* de homicid. Igitur Pontificem non poſſe definire ex fide, quod conceptio B.Virginis fuerit immaculata, etiamſi S.Thomas contrarium dixiſſe ſupponeretur; figmentum eſt iniurioſum Pontificibus; haud alio fine excogitatum, quàm vt Pontifices auocentur à ſuſcipienda cogitatione de ea definitione. Tam multi magnorum qui ſiuт in

terra, in opere quod inſcribitur *legatio*, à Luca Vvadingbo allegati, perſuaſiſſimum habuerunt, veritatem immaculatæ conceptionis paſſiuæ, eſſe à Pontifice definibilem; cum enixè expetierint, rogarintque Pontificem, vt eam definire denique vellet; & varij Theologi qui in eam rem Tractationes ediderunt, iure id facturos Pontifices cum libuerit, demonſtrarunt. Sed Cyriacorum interfuit, cum Pontificum iniuria, ad eum modum, honori ordinis velificari.

Pontifices ſummos in approbando Religioſo inſtituto errare non poſſe, indubitata eſt ſententia doctorum: qui contrarium eſſe valdè iniurioſum Eccleſiæ pro comperto habent, contra Vvicleffum & Huſſum, gemina Diabolicæ informationis oſtenta, (vt huc transferam verba antiqui Patris de alia biga iniquitatis.) Videndus Valdenſis tom. 3. à c. 83. Azor tom. 2. l. 5. c. 7. q. 2. Suarez tract. de fide diſp. 5. ſect. 8. n. 9. & tom. 3. de religione l. 2. c. 17. à num. 18. Valentia 22. diſp. 1. q. 1. p. 7. §. 41. Ipſe S. Thomas opuſc. 19. c. 4. Sic habet in calce corporis. *Cum aliqua Religio per ſedem Apoſtolicam inſtituta eſt, manifeſtè ſe damnabilem oſtendit, qui talem religionem damnare conatur.* Audiat Canus qui l. 5. de locis cap. 5. non modò aſſeruit Pontificem errare poſſe approbando aliquod religioſum inſtitutum; ſed etiam aſſeruit erraſſe de facto; & qui id negare voluerit, imprudentiæ, vel etiam ſtultitiæ nomine, iure optimo, ſummis rationibus arguendum eſſe. Ita Canus Cyriacus, œſtro percitus in Pontifices eo quod approbaſſent

baſſent inſtitutum Societatis IESV; quod & varij ad eam diem Pontifices magnificè approbarant, ac collaudarant; & Synodus Oecumenica magnificè probarat ſeſſ. 25. de regular. c. 16. vocans eius inſtitutum *pium & laudabile, ac à ſede Apoſtolica approbatum.* At Canus, inſtitutum Societatis IESV, ad mortem vſque habuit pro exitiali; eiúſque profeſſores Anti-Chriſti Antecurſoribus accenſuit. Verum eſt, Cani ſodales de tanta Cani audacia erubeſcentes, expunxiſſe clam ex Cani codice recuſo, mentionem particularem Societatis IESV. Tamen adhuc reperiuntur primarum editionum codices, in quibus legitur ea verborum illuuies, cum ſpeciali inſtituti Societatis IESV mentione. Et nominatim Romæ in quadam inſigni Bibliotheca, extabat Cani codex abſque caſtratione poſtea clanculum adhibita: ſed bona anima Terentij Alciati, voluntate pacis ſtudioſa, fecit vt volumen illud periret, nullíque deinceps poſſet eſſe offendiculo; & qui viderunt teſtimonium hodiéque perhibent, & verum eſt teſtimonium eorum. Scriptio item Azorij, qui integro illo Cani exemplari ad eius confutationem vſus fuerat, eodem non ſatis conſulto pacis ſtudio, vel vt intercideret, vomitus illius canini memoria, hiat, per immiſſam, nec cum iudicio expletam lacunam. Quanquam autem ea truncatio cancromatis Pontificibus ac Concilio Oecumenico & Religioſo inſtituto iniurioſi optimè habuit; tamen exectio facta eſt clanculum, nec ob adeò fœtens ſpurciloquium, Cani liber in Indicem librorum vetitæ

lectionis eſt relatus; Cyriacis quorum ea eſt pars ſtudij maxima, pro fratre annitentibus. Qua etiam ex cauſa, Caietanus, è cuius ſcriptis multa cancroſa ſapienter reciſa ſunt, præteritus tamen eſt in Indice, ne Cyriaci famæ inuretetur macula.

Ad conuicia eiuſdem Cani, & ſpumas rabientis veriùs quàm voces, in profeſſores eiuſdem inſtituti, reponant quorum intereſt. Obiter tantùm dico, hunc adeò efferatum moloſſum, non modò in perſonas ac inſtitutum, ſed etiam in ipſum nomen à Pontificibus delatum, & à Synodo Oecumenica confirmatum, ac tanto ante Ioachimo Abbati præcognitũ, infixiſſe genuinum, vt etiamnum legitur l. 4. de locis c. 2. inter tractandum eum Apoſtoli locum 1. Cor. 1. *Fidelis Deus per quem vocati eſtis in ſocietatem filij eius Ieſu Chriſti*. Gloſſa Canina in hunc locum, eſt iſta, *Quæ ſine dubio ſocietas, cum Chriſti Eccleſia ſit, qui titulum illum ſibi arrogant, hi videant, an hæreticorum more penes ſe Eccleſiam exiſtere, mentiantur.* O bone, imò verò, ô maligne, qui ſibi titulum illum arrogauerit, damnas eſtq. Qui à Pontificibus delatum, & à Synodo Oecumenica comprobatum cum demiſſione prætulerit, ſatagens ne nomen vacuum portet, ſit ille benedictus, nequicquam contra latrante Cano; & de orbis Cardinibus adeò indignè, vel etiam furiosè, ſtatuente in ea cauſa. Hic eſt ille ſapientiſſimus Magiſter Canus, pro cuius canitudine, & pilis ſapientibus, F. Franciſcus Combefis, adeo in Baronium concitatus eſt, eo quod Baronius, Cano in S. Gregorium magnum

infigenti

inſigenti genuinum, & Honorium primum fœdè deformanti, vna aut altera periodo pilum vulſiſſet, qua de repoſtea.

Inſtitutum Franciſcanorum, & eorum arctiſſimam paupertatem, varij Pontifices comprobarunt verbis ampliſſimis. Ita Innoc. III. Honorius III. Gregorius IX. Innoc. IV. Alexander IV. Nicolaus III. Martinus IV. & V. Nicolaus IV. Bonifacius VIII. & cum Concilio Viennenſi Clemens V. necnon poſtea Eugenius IV. & alij abſque numero. Soli Cyriaci reclamarunt. Et nominatim Abrahamus Bzouius ad annum 1371. à num. 8. multus eſt in notando erroris grauiſſimi, inſtituto ſic approbato. Nec exhorruit ſcribere, artificem omnis doli Satanam, perſuaſiſſe Minoritis, ſpectare ad perfectionem, nihil habere, & omni dominio carere, etiam in communi. Hanc Bzouij Cacochymiam eſſe ipſammet Vviclefi delirationem, damnatam ſeſſ. 8. Concilij Conſtantienſis, latè confirmat Dermitius Thadeus in Bzouio expoſtulato, in ſpongia ad annum prænotatum. Mihi ſat eſt aduertere, quam atroci in Pontifices iniuria dixerit iſte Cyriacus, inſtitutum ab eis toties comprobatum, ad Satanæ inuenta pertinere. Hoc dixit Bzouius, & dixit impune. Non enim idcirco liber eius in indicem librorum proſcriptorum relatus eſt, aut corrigi iuſſus. Quomodò autem Bzouius non incurrerit excommunicationem in eos latam, qui non dico perſonas, ſed inſtituta Minorum & Prædicatorum impugnant, conſiderent quorum intereſt.

Eiuſdem furfuris eſt, & huic negotio affine, quod ante paucos annos hauſi ipſe meis auribus apud Cauares. Exulabat ibi Magnus Antiſtes, apud quem controuerſia inferbuit de inſtitutis Mendicantium, quorum ille petacitatem pertœſus, in ipſam quoque mendicitatem concitabatur. Aderat Doctor Cyriacus, cui cognomen erat *Ioannis*, qui vt Antiſtitem palparet, & ad lautum conuiuium frequens adhiberetur, in mendicitatem quoque religioſam ſtrinxit linguæ machæram. Vrgebantur ab aduerſa parte, pro mendicitatis ſanctitate oracula Pontificum, à Bellarmino addenſata l. de Monach. c.45. At Cyriacus nihil de ſua in mendicitatem concitatione remiſit; nec Romanis Pontificibus pro ſtatu mendicantium allegatis, aſſurrexit. Fuit qui reponeret; Eia Magiſter bone. *Memini legere, autorem inſtituti Prædicatorum S. Dominicum, in Teſtamento quod ſub mortem condidit, intorſiſſe maledictionem ſuam, in eum qui annuos prouentus in ordinem à ſe conſtitutum induceret. Quis veſtrum primus eam in ſe maledictionem deuocauerit, mitto quærere. Tantùm peto; quo tempore timebatur in ordine ea maledictio, aberátque cenſus annuus qui nunc ſuppetit, vnde petebatur ſuſtentatio à Fratribus?* Hæſit miſellus ſupra piſcem mutus; & cum ſuo rubore didicit, non eſſe Pontificibus aliquid ſtatuentibus, obſtrependum.

Nôlo præterire, quæ in S. Franciſci decora iactauit liuor aliquorum Cyriacorum, præter ea quæ aduersùs eius inſtitutum, & mendicitatem ab eo

inuectam,

inuectam, vibrata retuli. S. Franciſcum ſtigmata Domini IESV in corpore ſuo portaſſe, ſoli hæretici diffitentur, vt Beza in cap. 6. ad Galat. Mornæus in myſterio iniquitatis *pag.* 345. Balæus in appendice catalogi ſcriptorum Anglic. ad num. 37. At multi Pontifices, vt Gregorius IX. & Alexander IV. & qui vno aut altero poſt S. Franciſci obitum anno ſcribebat Lucas Tudenſis l. 2. contra Albig. c. 11. proponunt illud S. Franciſci decus, vt rem certiſſimam, & innumeris oculatis teſtibus firmatam. Solus inter Catholicos Frater Euechardus Cyriacus, Opaniæ in Morauia, pro concione, hoc decus S. Franciſci eſſe commentitium efflutiuit, & inter quæſtuariorum artificia recenſuit. Fuerunt qui in ſenſu accommodatitio, aptarent S. Franciſco, illud ex Apocalypſi *vidi Angelum aſcendentem ab ortu ſolis, habentem ſignum Dei viui.* Ita S. Bonauentura in prologo legendæ maioris, & alij longo agmine adducti à F. Saluatore Vitali, in floreto Aluernino, Hyacintho IV. & diſertè Leo X. in bulla quæ dicitur *vnionis.* Solus Frater Nicolaus Eymericus, ordinis Prædicatorum 2. p. directorij inquiſit. q. 11. in hanc accommodationem zelo amaro efferbuit, viſus eam hæreſeos damnare. Quod non damnaſſet contra Alfonſum Venerum, & alios apud Hyacinthum Coquetium l. de maternis Mariæ viſceribus in Ordinem Prædicat. cap. 18. qui S. Dominici ſtigmata commenti ſunt, ſi ad eum accommodaſſent prædictum locum Apocalypſis.

Inter inhonorationes Pontificum Romanorum,

rum, ea debet cenſeri palmaris, qua hæreſis labes illis affricatur; à qua extra dubium eſſe debet, illos prout Pontifices, ſemper abfuiſſe quàm longiſſimè. Imo aliqui DD. Catholici, ex ſpeciali Dei prouidentia factum eſſe aſſeruerunt, vt nullus vnquam Romanus Pontifex, etiam vt priuata perſona in fidem Catholicam peccaret. Ita Albertus Pighius l.4.Eccleſ. Hierarçh.c.8. Bellarm.l.4. de Pontifice c.6.Suarez tract.de fide diſp.10. ſect. 6.num.11. & eſt pia ſententia, ac propter ſtudium honoris Pontificum Chriſti vicariorum collaudanda. At F. Franciſcus Combefis in commentario pro actis 6.Synodi c.2. §.3. in hanc pietatem, ab Agathone Papa non obſcurè inſinuatam, latè concitatur; certus haud erraſſe cenſuram, quæ id inſimulauit erroris. Nititur verò præcipuè, exemplis Liberij quem ait à fide defeciſſe; & fractum Conſtantis (imo Conſtantij) tyrannide, euaſiſſe Arianum: Necnon Marcellini, qui abiecta Chriſtianitate in Idolomaniam impiiſſimè eſt prolapſus. Pro Honorij autem primi damnatione ob hæreſim, ſudat & alget hic Frater tractatu integro, vlturus manes Caninos, à Baronio occaſione Honorij malè (vt vult) violatos.

Hæc tamen crambe recocta, toties iam à Doctiſſimis Catholicis reiecta eſt, vt mirum ſit eam iteratò reponi. Quamuis enim non ſit certum, Pontificem non modò vt publicam perſonam, (de quo nemo Catholicus ambigit) ſed etiam vt priuatam perſonam eſſe à fide indefectibilem, vt Hieronymus à Rua controu. 3. Schol. & Duuallius

lius tract. de Pontifice p.2.q.1. Aliique tradiderunt; tamen nihil eſt quod validè impugnet eam piam aſſertionem; eique inurere notam erroris, proiectæ eſt audaciæ; & exempla quæ proferuntur, non probant intentum. Nam Liberium à fide defeciſſe, & factum eſſe Arianum, pinguis calumnia eſt, quam benè depellunt Baron. anno 367. & rurſus anno 367. ac ex variis Coccius tom.1. l.7.art.11. Marcellinum verò à Donatiſtis fuiſſe per calumniam, accuſatum lapſus in idololatriam, rectè coniecere Baron. anno 302. & Bellarm. in recognitione l.4. de Pontif.c.8. Honorium quem Combefiſius contendit pro hæretico damnatum, purgarunt iam olim, Ioannes IV. qui ei, altero ad paucos duntaxat menſes interpoſito, ſucceſſit; itemque S. Maximus Monachus & Martyr. Ex recentioribus autem Hoſius l.2. contra Brentium, Bellarm. 4. de Pontifice cap.11. Duuallius tract. de Pontif.p.2.q.4. Andr. Schotus ad Cod.19. Photij Baron. anno 633. & 681. & ex variis Coccius tom.1.l.7.art.13. quibus (præſertim Ioanni Pontifici & S. Maximo,) plus credendum eſt, quàm Cano 6. de locis cap. vltimo implacabiliter infenſo Pontifici Honorio, ob contractam labem Monocheliſmi; & Combefiſio Cani accenſo. Excuſationes verò Ioannis Quarti & S. Maximi pro Honorio, tanquam leues, & ad depellendam ab Honorio labem inſufficientes, depellit Combefiſius in tractatione pro actis 6. Synodi cap. 2. §. 3. & rurſus c.3.§.3. *ad finem.* Contendit enim duos illos Honorij excuſatores, locutos tantùm eſſe ex

fide

ſide hominis ſcribæ, qui Epiſtolam Honorij exarauerat, & verbis Epiſtolæ ſenſum Catholicum ex mente Honorij ſubjiciebat. Hoc pro leuiculo habet Cyriacus Honorij criminator, malens Cani ſui imaginationibus inhærere, & Græcorum ſedis Apoſtolicæ hoſtium impoſturis, quàm honori vnius Romani Pontificis perfidè ac calumniosè grauati conſulere; prout retectis dolis & malis artibus Græcorũm, validè fecerunt Bellarminus atque Baronius, de cuius laceratione per hunc Cani optionem, poſtea.

Bonifacium VIII. multipliciter inhonoratum conſtat: ſed à nullo atrocius de honeſtatus eſt, quam à Ptolomeo Lucenſi Ordinis Prædicato. eidem affingente hæreſim. Ait enim, Bonifacium ſcripſiſſe literas ad Regem Franciæ, quibus eſſe ſe dominum omnium & temporalium & ſpiritualium affirmabat; & contrarium tenere iudicabat hæreticom. At aſſerere, negantes Dominium vniuerſale Pontificis in temporalia eſſe hæreticos, ſordet errore manifeſto; cui nec ipſi Pontifices adſcribuntur. Debuit ergo Cyriacus iſte, non adeò bibulas aures præbere vulgi rumoribus,apud quod is ſenſus de verè tranſmiſſis à Bonifacio literis illis quas tanquam Bonifacij retulit Ptolomeus, inualuit malignitate Petri de Flotte, Satoris Zizaniorum inter Pontificem ac Regem; & fabri Epiſtolæ illius, quæ Regem ad extrema quæque adduxiſſe dicitur. Videndus Spondanus anno Chriſti 1301.num.11.

Hæretici ad Pontificum ſubſannationem vix aliquid

aliquid crebriùs ructant, quàm narrationem de Ioanna Papiſſa; quæ cum eſſet ſexu fœmina, virum tamen ementiens, in Pontificem electa eſt, quaſi Eunuchus eſſet, vt glabra facies præferebat; ſed ex turpi commercio vterum gerens, cum è palatio Vaticano procederet ſolemniter ad Eccleſiam Lateranenſem, in via quadam per quam nullus deinceps Pontificum tranſiit, omnibus horrore infauſti euentus perculſis, vterum exonerauit, magno cum dedecore Pontificatus; cui in poſterum præcauendo, conſtitutum eſt, vt nemo eligeretur Pontifex, quin priùs inſidentis ſellæ ſtercorariæ, ſexus exploraretur. Primus orbi has merces intulit Martinus Polonus Ord. Prædicatorum, vt benè ſtatuit Trithemius l. de ſcriptor. Sed eſt propudium fabulæ adeò malè materiatum, vt vix poſſit aliquid fingi abſurdius: quod valide euincunt Onuphrius in additionibus ad Platinam cum de Ioanne VIII. Florimundus Remondus iuſto opuſc. Turrianus lib. 3. de dogmat. charact. & lib. 2. de Eccleſ. & ordinat. Minſtror. Bellarminus l. 3. de Pontif. c. vltimo, & ex multis Coccius Tomo 1. Theſauri l. 7. art. 14. Et quamquam hoc commentum ſit Pontificibus probroſum; proptereáque ante paucos annos, vix alia fabula crebriùs ab hæreticis inſonaret; tamen nuperrimè vnus inter ſectarios diuini verbi minime diluti ſed puri, propola, euulgato de hac re commentario, dedocuit ſuos errorem; & vt deinceps, Romanos Pontifices aliis telis impeterét, & hoc vaniloquio abſtinerent, omni ope contendit:

tendit: nauus extirpator Aconiti quod in horto Cyriacorum aduersùs honorem Pontificum ſuccreuit.

Apud ſolidè doctos, & pietatis infermentatæ ſtudioſos, pro comperto habetur, fabulas omnino multas pro actis ſanctorum obtruſas eſſe: non modò ab hoc Martino Polono, quem *bonum ſimplicianum* indigitare liceat, ſed etiam à Iacobo de Voragine, & Claudio à Rota Cyriacis, ſimilibúſque concinnatoribus *legendarum aurearum*, teuera *plumbearum*, vt Ludouicus Viues l. 5. de tradend. diſcipl. non ſine ſtomacho pronunciauit, & annuit Melchior Canus Ord. Predicat. non vno loco, ſed nominatim l. 11. de locis cap. 6. Verùm, hic ipſe ſuperciliosus cenſor nomine tenus Canus, vt Baronius ad annum 681. num. 31. de eo dixit,) omnem culpam huius dehoneſtationis ſacrorum, in Pontifices refert, dicens; *eorum hac in parte prudentiam & diligentiam deſiderari.* Itaque dormitant, vel etiam altè ſtertunt Pontifices, dum Canus ſolus vigilat; & inimico homine ſuperſeminante Zizania fabularum, pro ſacris hiſtoriis, ſocordes, (iudice quidem Cano) Pontifices, viam muniunt ad abrogationem fidei omnibus ſacris hiſtoriis per cordatos faciendam. Hic ſanè, modeſtia Cani in Pontifices ac prudentia deſideratur.

Nec ſapientior fuit idem Canus, in negotio ſtigmatū S. Catharinæ Senenſis, quæ à Sixto IV. Ordinis Minorum abrogata, & ſoli S. Franciſco adſcripta; affirmat admiſſa à Pio II. Senenſi, quippè B. Catharinæ ciue. Videndus l. 5. de locis

cap. 5.

cap.5.*pag.mihi* 320. quaſi Pontifices collidere, & ex ſeculi ac carnis legibus moueri ad decernenda planè contraria, res ſit flocci facienda. Quod ſubjicio Cyriacæ in Pontifices petulantiæ ſpecimen, etiamnum calet.

Homo Germanus, ſimpliciter (vt mos gentis fert,) vulgarat concluſiones de virtute fidei, & iudice controuerſiarum. Inter eas concluſiones, vna fuit, non eſſe de fide, hunc ſingularem Pontificem nunc ſedentem, eſſe Chriſti Vicarium; quamuis de fide eſſe eum qui verè ſit Romanus Pontifex, gerere Vicariam Chriſti in terris præfecturam, ſit extra dubium. Conclamarunt illicò fratres Cyriaci, contra eam, (vt vocabant) inhonoram Pontifici, imò iniurioſam aſſertionem; qua ſtante, periclitetur fides; & ruat Conciliorum authoritas (quibus accedat neceſſe eſt veri Pontificis confirmatio,) & omnium fidei definitionum quæ poſſunt Roma tranſmitti; vt latè confirmant Salmeron l.1.in Paul.part.2.diſp.de Eccleſ.*ante medium*, Albertinus 3. princ. compl. coroll.3. à num.10. Azor. tom.2. l.5.c.5. quæſtiuncula 4. Comitolus 1.reſponſ. mor. q.99. & latè Iacobus de Broüüer toto opuſculo cui titulus eſt *Clauis Apoſtolica*. Vrgebant argumenta ab iſtis prolata vehementer Cyriaci, & Innocentium X. meritò retinentem Pontificiorum iurium, ac pacis Eccleſiæ, ablegatis doctrinis periculoſis ſtudioſum, in Miſelli Teuthonis caput inflammarunt: tranſmiſſis è Germania concluſionibus quas per procœtia Purpuratorum, opportunè importunè ſpargebant; vt

D coetui

cœtui cui Germanus ille conſerebatur, inuidiam crearent. Sed diſſimulabant, eam ipſam doctrinam, tam acerbè in Theutone notatam, tantæque in Pontificem iniuriæ ac periculi in fidei definitiones conuellendas inſimulatam; fuiſſe explicatiſſimè traditam à multis ſuorum: quos inter Turrecremata l. 4. ſummę de Eccleſ. p. 2. cap. 9. *ad finem* Caietanus 2. 2. q. 1. art. 3. ad 4. Canus 6. de locis c. 8. ad 10. & Bannez 2. 2. q. 1. art. 10. in Prioribus Commentariis dub. 2. ad 2. Quorum ſententia in libris ipſorum nitet, nec aliquid contra eam muſſant Cyriaci: At in volatica charta Theutonici non Cyriaci, iuxta Fratrem Baptiſtam de Marinis, & emiſſarios eius, Pontifici inhonora, & iniuiurioſa eſt, fideíque euerſiua.

Recidit gladio Apoſtolico Innocentius X. hydram Ianſenianam è Batauicis paludibus in fidei Orthodoxæ cladem infæliciter enatam. Malè habuit Cyriacos ea Pontificis aduersùs Caluinum illum perſonatum ſollicitudo; præfertim quia prædeterminatio, vel concuti, vel quaſſari viſa eſt, ea decreti parte qua gratia ſufficiens tanquam ad fidem pertinens admittitur. Qui enim gratiam ſufficientem accipit, etiamſi reipſa non agit, tamen poteſt agere ſi lubeat; & tamen non accipit prædeterminationem, cùm qua liquet, exercitium actionis eſſe coniungendum. Inde ergo habetur, falsò iactari à Banneſianis, æquè ac à Ianſenianis, prædeterminationem eſſe neceſſariam, vi ſubordinationis eſſentialis ad cauſam primam. Nam abſque iis quæ requiruntur vi ſubordinationis

tionis eſſentialis ad cauſam primam; nemo poteſt agere. Vt ſi quis non haberet paratum concurſum generalem, qui vi ſubordinationis eſſentialis requiritur, non diceretur potens ad agendum; quia deeſſet illi apparatus ex ratione creaturæ operantis neceſſarius. Idem ergo eſſet de prædeterminatione, ſi ſimiliter ex vi ſubordinationis eſſentialis exigeretur, vt fert prædeterminatorum ſententia: quæ proinde apertè colliditur cum aſſertione gratiæ ſufficientis, definita tanquam ad fidem pertinente. Inde tanta Cyriacorum, pro Ianſenio æquè prædeterminatore, & vt conſequenter loqueretur gratiæ ſufficientis inficiatore, Cacozelia.

Itaque non modò F. Ioannes Baptiſta Marinus, omni conatu egit vt damnationem tam pinguium errorum impediret, exquiſitum capitilauium à Pontifice, eam ob cauſam lucratus: ſed etiam poſt latum decretum inuentus eſt inter Cyriacos, qui ad quinque puncta damnata tegenda accurreret. Nihil affingo: Frater Cyriacus, aſtipulatus eſt Ianſenio poſt latum decretum, quo quinque Cardinalia puncta, in quibus tota Ianſenij cauſa vertebatur, pro hæreſibus ſunt damnata, poſt maturum & longum examen, dictáque cauſa, & auditis qui pro Ianſenio è Belgio & Gallia Romam conuenerant. Cum omnia viderentur fore pacata, præſertim in terris Pontificiis; quis enim auderet mutire in lingua ſua, poſt tam grauem Pontificis definitionem? diceret S. Auguſtinus quod in ſimili dixit ſerm. 2. de verb. Apoſt. poſt acceptum ab Afris Romæ reſponſum; A SEDE

APOSTOLICA RESCRIPTA VENERVNT: CAVSA FINITA EST. Adderet illud quoque ſuum, *cœlum tonat*, *ranæ taceam*. Attamen poſt tam ſolemnem à ſede Apoſtolica definitionem, vbiuis & omnibus Catholicis acceptiſſimam, Romæ F. Nolanus, quod ei conſtitutioni illuderet, à S. Maria ſupra Mineruam vbi Theologiam profitebatur, ad Turrim primùm Nonnanam, tum ad Tullianum, traducendus fuit. Quam ſortem nactus eſſet Auenione F. Antoninus Reginaldus, ſimili ludibrio bullam contra Ianſeniſtas latam, detorquens ad Ianſenij indemnitatem, niſi F. à Furno, ibidem de fide Quæſitor, Ianſenij & ipſe Partiarius; (Quippè qui Ianſeniſticam Harſani concionem præfixo Ianſenij cumulato elogio Romæ approbarat;) tutum feciſſet ſodalem; eadem erga Pontificem fide, qua bullam contra Ianſenij errores, vbiuis in Gallia vulgatam, ne Auenione & in tribus Comitatus Venayſſini Epiſcopatibus, pontificiæ ditionis euulgaretur, effecit. Hoc ipſo menſe Iulio anni huius 1655. Lutetiæ in cœnobio Cyriacorum quod eſt in regione S. Honorati, Theſes ad diſputandum ſunt propoſitæ, quas Ianſeniana lepra contaminatas, Illuſtriſſimus à Balneis Nuncius Apoſtolicus, vbi reſciuit, ſupprimi mandauit. Sed cum Fratres proteruirent, & ſe de ſententia deduci non paterentur, Idem Nuncius querelam depoſuit, apud Regni Cancellarium, cuius fortibus iuſſis, Ianſenius inter Cyriacos obmutuit. E Theſibus ad defendendum propoſitis, hæc vna erat. [*Ad merendum & demerendum, non requiritur*

non requiritur libertas à neceſſitate, ſed tantùm ab omni coactione. Neque contrarium definiuit Innocentius X.] Atqui Innocentij X. in conſtitutione ad vniuerſos Chriſti fideles, hæc ſunt verba. *Tertiam* Ianſenij propoſitionem; *Ad merendum & demerendum, in ſtatu naturæ lapſæ, non requiritur in homine libertas à neceſſitate, ſed ſufficit libertas à coactione; HÆRETICAM declaramus; & vti talem damnamus.* Manda excogitari gloſſas Frater de Marinis. Verba ſunt ſole ipſo clariora; & quod tui aſſerunt, damnatur vt hæreticum; & quod negant id eſſe damnatum, reuincitur manifeſtæ malignitatis, & proteruiæ ad hæreſim ſufficientis; cum Pontifex conceptis verbis damnarit propoſitionem à tuis Fratribus (bone Marine,) aſſertam.

Sunt iſta de pluribus pauca, ſpecimina inhonorationum quibus ſedes Apoſtolica à Cyriacis eſt dehoneſtata. Argumentam autem quod huius Diatribæ principio adducebatur, ad perſuadendum libros Cyriacorum ex hoc capite non debere eſſe cenſuræ obnoxios; abit in fumum. Rectè quidem aſſumebatur, Cyriacos præ omnibus Catholicis, ac præſertim Religioſis, debere ſe agnoſcere Pontificibus obnoxios; id enim euincunt ſingulares fauores, quibus ſedes Apoſtolica eum ordinem præ aliis omnibus demeruit. Ipſos tamen tot fauoribus gratam ſemper vicem rependiſſe; & factis, & ſcripto vulgatis aſſertionibus, honori Pontificum ſeruiſſe, ſecurus inficior. In Concilio certè Baſileenſi, Euginius IV. legitimus Ponti-

ſex, omnibus tetris notis deformatus eſt; ita vt hæreticus relapſus, & pertinax, ſit declaratus. Cuius præſertim opera, ediſſerat Æneas Syluius qui aderat. [Octo (inquit,) inter ipſos Theologos concluſiunculis approbatis quas *veritates* appellitabant, earum copiam in orbem diuulgantes; quæ res circa medium menſis Aprilis initium ſuſcepit, induſtria quidem ac ſolertia *Nicolai* cuiuſdam *Burgundionis*, ex ordine Prædicatorum, viri acuti & longè maioris animi quàm corporis; qui nec diſputationũ nec congregationum aures vnquam perſonare omiſit, donec res cœpta & conſummata eſt. Nec illud aſſerere dubitarem, rem hanc intactam remanſuram fuiſſe, niſi iſtius homuncionis diligentia Patres excitaſſet. Quem ſi quis videat, nunquam tanti exiſtimet.] Homulus iſte erat, ſed Cyriacus, tantorum in Eugenium motuum excitator.

Non nemo item aduertit, hæreſim Lutheranam, & ſtragem quam ea furia orbi intulit, infæliciter progerminaſſe, ex cupiditate nimia Cyriacorum omnia ad ſe trahentium, & gratia qua apud Pontifices valebant abutentium, ad improuidorum exacerbationem; vt in Luthero, Stambiſio, ac ſymmiſtis, liquidò eſt deprehenſum. Sed quia in eo exemplo, nimius fauor Cyriacorum vnde exacerbatio Æmulorum, non tam prodiit à Pontifice, quàm à Cardinali Moguntino, Pontificis Legato; aptius erit exemplum Ioannis XXII. qui veluti Iacob ſenex, in ſuum Ioſephum propenſior, inuidiæ atque odij fomitem cæteris mi-

ſtrauit.

ſtrauit. Tantą inquam Ioannis in Cyriacos inclinatio animi, ita vt ab eis ad nutum circumageretur, quanta mala in Eccleſiam per illud tempus induxerit, nemo ignorat. Nam non modò Minores per Ioannem à Cyriacis concitatum malè habiti, ſunt efferati; & Ludouico Bauaro adiuncti, multa mala Ioanni & Eccleſiæ inflammato per Michaëlem Cæſenatem & Ochamum ſchiſmate intulerunt; ſed etiam quoad doctrinam, (extra negotium tamen fidei,) ea ſtatui à Ioanne curarunt, quæ quidam Pontifices poſteri reſciderunt, haud magno Ioannis honore; alia verò ſcholaſtici, à Ioanne non niſi vt priuato Doctore ſtatuta, & idcirco citra noxam, repudianda aſſeruerunt. Sic Eccleſiæ, & Ioanni Pontifici, qui Cyriacos deperire videbatur, profecit tantus in eos amor.

Iidem Cyriaci concreditũ quæſitorũ de fide munus,tam dirè præter Pontificũ ſæpe numero mẽtem obierunt, vt populorum à Pontificibus abalienationẽ & Religionis à tam auſteris miniſtris defenſæ horrorem, planè multis ingenerarint. Pontifices enim (quemadmodùm alij quilibet ſuperiores,) mandata miniſtris ſuis præſcribere poſſunt, dare prudentiam non poſſunt. Itaque homines clauſtro & vepribus Scholaſticis aſſueti, rudes apicum iuris, & à ſale quo omnia negotia vt prudenter obeantur condienda ſunt, malè conſtituti, feralitate ſua, ſimplices facilè percellunt, non abſque graui Religionis detrimento. Quod in Hogoſtrato Cyriaco, ſeuerè notat Eleutherius Bizenus, & cum immani publici boni, & Eccle-

ſiaſticæ hierarchiæ ſauciatione deprehenſum eſt, in inferiori Germania, cuius pleraſque prouincias ſola Quæſitorum mentio à Catholiciſmo extorres fecit. Cumulat exacerbationem, quod plerumque Cyriaci ſtillam Pontificiæ Authoritatis qua imbuuntur, vertunt in exterminium eorum quos habent exoſos; ita vt iactare ſoleant, eos qui in ipſos incurrunt, memores eſſe debuiſſe, prælongas eſſe S. Cyriacorum parenti manus; & (quod de SS. Mauritio & Antonio pridem auditum eſt,) neminem in eum impune peccare.

Nec prætereũda prorſus eſt plaga quam Cyriaci honori Pontificum inferunt, per iniuſtam perſæpè librorũ damnationem Romæ per eos factam vel curatam, de qua tot querelæ verbo ac ſcripto pridem inſonuerunt ab hæreticis; nec rarò à Catholicis ſe iniuria oppreſſos videntibus. Nam cum omnes cenſuræ Romanæ quia fiunt per participatam Pontificis authoritatem, refundantur aliquatenus in Pontificem, probra à cenſuris malè irrogatis deriuata, honorem Pontificum ſauciant; nec rarò exteros, à Catholicæ Eccleſiæ, (cuius caput eſt Pontifex) communione abalienant. Omnem porrò hanc culpam in Cyriacos eſſe referendam, perſpicuum eſt, Nam vel ipſi ferunt cenſuram, vt facit pro poteſtate intra diſtrictum Vrbis Romæ, Magiſter S.Palatij; vel curant cenſuram: ſiue in tribunali S.Officij, Comm ſſarius Cyriacus, & Collegæ item Cyriaci; ſiue in Congregatione Indicis Secretarius; qui item eſt Cyriacus, cuius eſt referre libros damnandos, & cenſores proponere.

nere. Et cum ipſe Secretarius ſæpè ſit rudis bonarum literarum; (cuiuſmodi fuit qui munus illud obiuit per annos plus quàm viginti F. Ioannes Baptiſta Marinus; de quo prælatus doctus, aſſerebat, eum ſibi eſſe perſpectum iam ab annis octo ſupra viginti, & poſſe dubitare, an intelligeret linguam Latinam:) quid ſperari poteſt à iudicio per talem Arcadicum opilionem intentato, cui adſunt qualificatores palpones, ad eius nutum parati quiduis audere ac præſtare; velificantes ei per omnia, vt apud Pontificem quem ratione muneris ſecretarius frequenter adit, commendationem reportent, quæ illis via ſit ad infulas, aliámve pinguem ſortem? Inde plerumque indigna librorum optimorum proſcriptio; tantùm vt Frater Cyriacus exſaturet ſua vel ordinis erga autorem odia: Sapientibus & Pontificum amantibus, ad ſannas Allophylorum erubeſcentibus atque mœrentibus. Tange miſer venas, & pone in pectore dextram F. Marine. In die iudicij, hæc in tuo capite faba cudetur.

DIATRIBA III.

Num Cyriacorum erga ſanctos Cælites obſeruantia, ſit eiuſmodi, vt ex eo capite libris eorum debeatur immunitas.

AVſpicabor ab ea quæ etiam in ſua imagine, (vt Damaſc. orat. 2. de imag. dixit,) ſancta

ſanctorum eſt; ab ipſa inquam Deipara ordiar. Hæc mater Chriſtianorum, & mortales omnes ſibi obærauit, & quod Hyacinthus Coquetius integro volumine eſt executus, immuneris beneficiis Ordinem Prædicatorum ſibi oppigneravit. Quàm grati erga eam ſint Cyriaci, & quàm afficiantur erga eius venerationem, hac breui ratiocinatione demonſtro; quam fateor meam non eſſe, ſed præſtantis in paucis Theologi, Gregorij de Valentia 3.p.d.2.q.1.p.2.

Qui eſt pius erga B. Virginem, debet de ea ſentire & loqui quàm honorificè poteſt, & quantum per Eccleſiam licet. Atqui Cyriaci, nolunt ita ſe gerere. Sunt ergo parum pij erga Beatam Virginem. Forma argumenti eſt legitima. Major eſt per ſe euidens. Quis enim eum cenſuerit pium, ſiue beneuolum, & benè affectum erga aliquem, qui ſi poſſit de eo benè ſentire & loqui honorificè; idque abſque errore & culpa vlla præſtare poſſit, malit tetram aliquam labem ei inurere, & de eo loqui ſpurca aut indigna? Non puto fore hominem ſanæ mentis; qui id inficiari poſſit, & maiorem illam propoſitionem rejicere. Minor non eſt minùs perſpicua. Nam cum ingens decus Beatæ Mariæ ſit, ſemper caruiſſe non modò minutalibus peccatorum, (quod eſt fide certum) ſed etiam multo magis mortali peccato; cui, niſi deleatur, æterna damnatio iuſtè ſit rependenda; quale eſt peccatum originis: cum item fas ſit omnibus fidelibus, ſentire, B. Virginem propter honorem Chriſti ex ea concipiendi, caruiſſe peccato illo mortali,

mortali, quod omnes in primo ortu contraximus; docente Eccleſia, in eo iudicio de Beata Virgine, nullum eſſe periculum erroris practici; & eadem Eccleſia ad ſic ſentiendum inuitante fideles, ſtipe indulgentiarum de ſacro theſauro in eam rem erogata; & denique cum omnes vbique fideles, in eam exiſtimationem magno ſtudio ferantur: à ſolis tamen Cyriacis nunquam extorqueri potuit, vt vnanimem cæterorum de B. Virgine ſenſum, complecterentur. Et quanquam non ſemel, nec vno modo contuſi ſint ea de cauſa, populorúmque zelo non ſecundùm ſcientiam, fortunarum & corporum periculum, non infrequenter incurrerint, ferociæ multitudinis in Germania, Gallia, Hiſpania, Luſitanla, & alibi ægrè ſubducti; nunquam tamen emolliti ſunt; ſed ſupra adamantem duri inflexíque perſtiterunt. Inſuper Pontificum, ſcandalis proſpicientium fortibus lupatis atque linguariis, nunquam ita frænari valuerunt, vt ceſſarent plebem fidelem hac in parte perturbare; non verbo tantùm in concionibus & priuatis colloquiis, in quibus multatam perpetuo ſilentio opinationem ſuam de maculata conceptione ſerere vetabantur; ſed etiam ſcriptis libris in lucem publicam datis. Exemplo eſto, Frater Antoninus Reginaldus, qui opus virulentum contra immaculatam Deiparæ conceptionem, fartum horrendis in Deiparam iniuriis, & à capite ad calcem refertum mendacibus allegationibus, aut peruerſè detortis ſententiis SS. Patrum; auſus eſt Toloſæ nuper prælo ſubjicere; nihil veritus Romana interdicta toties iterata.

iterata. Quod dixi eum librum horrendis in Deiparam iniuriis ſordere, non eſt quod cenſeatur dictum per amplificationem. Nam non modò peccatum originale B. Virgini tribuit, quæ ſanè magna labes eſt, ac ſi poteſt non tribui, (vt ſanè poteſt;) abſtinendum eius irrogatione fuit: ſed etiam: *Pag.* 15. tradit, *B. Virginem vſque ad momentum Incarnati in ea Verbi, fuiſſe contaminatam peccatis actualibus pag.* 77. ait, *B. Virginem fuiſſe ſuccenſam fomite peccati*. Et *pag.* 33. dicit *æſtu flagranti carnalis concupiſcentiæ arſiſſe & omni vitiorum ſorde fuiſſe maculatam. Pag.* denique 67. tradit, *B. Virginem in peccatorum puluere fuiſſe conculcatam*. Vah ſcelus! Et quæ tantum libri portentum inferna vomuerunt? Continentur ea propudia, in libro autoris Ord. Prædicatorum; cui nomen ſiue verum, ſiue prætentum *F. Petrus à Vincentia*. Eum librum (vt dixi,) edidit F. Antoninus Reginaldus, qui priùs inter reformatos ordinis ſui degens, poſtea abjecit reformatiooem, dedignans aliena viuere quadra. Et quanquam non prorſus inanis dubitatio pleroſque pulſauit, eſſètne id opus fabrefactum de nouo à F. Reginaldo, an verò eſſet compendium, ſiue Lacinia maledicti operis per Vincentium Bandellum olim contra Deiparam editi, & à Sixto IV. variiſque iam olim Pontificibus ſub anathematis pæna ſuppreſſi; tamen in eo vel edendo vel recudendo, operam F. Reginaldi interueniſſe, fuit exploratum: nec ipſe inficiari potuit. Et idcirco iudicio ſupremæ inquiſitionis Romanæ multatus eſt. Beneuolentia tamen & conniuentia

F. Ioan

F.Ioannis Baptiſtæ de Marinis, ad quem correctio tantæ temeritatis & audaciæ ſpectabat, fertur ſteтiſſe in ſuo gradu ad finem vſque temporis præfixi ab ordine, obeundo muneri quod gerebat, calcato ſacrorum Quæſitorum iudicio.

Attexenda eſt huc loco inſignis exclamatio F. Vincentij Candidi Ord. Prædicat. S. Palatij Apoſtolici Magiſtri. Is cum ad ſe delatum eſſet, ad exorandam cudendi facultatem, opus R. P. Hippoliti Maraccij Ord. Clericorum regularium Matris Dei, cui titulus eſt *Bibliotheca Mariana*; vbi vidit tot in eo opere ſignari autores pugnantes pro nitore conceptionis B. Virginis, & eius immunitate à peccato, ſublato in altum clamore, *Eia* (inquit) *tot autores pro immaculata?* At quid hoc? *Et quorſum tantoperè extollere eum titulum? Etiam beſtiæ concipiuntur ſine peccato originali.* Quis loquitur? aut vbi tam beſtiales voces funduntur? Romæ, Magiſter S.Palatij, tale ſpurcíloquium emiſerit? fuit qui his auditis reponeret, hunc grúnnitum, geminum eſſe eius, qui auditus eſt à Manicheis, teſte D.Auguſtino, cum vrgerentur à Catholicis, quod nullas haberent ſacras Virgines, ſicut habet Catholica Eccleſia. Repoſuerunt enim; *Quid hoc? Etiam mula, virgo eſt.* Indignè dictum; dignè repoſitum. Nec eſt opus Apodoſi; cum per ſe liqueat. Quis crederet, hominem effætæ iam ætatis, primario munere literario in Pontificia aula fungentem, cum aureis mille quingentis annui cenſus; in ſpeciem verò adeò pium, vt cuicunque ad eum venienti, ſuopte

nutu

nutu ad pedes oſculabundus accideret; de matre Dei, adeò inuerecundè loqui potuiſſe, vt cogantur tantæ matris amantes erubeſcere, & conteſtari; nolite annunciare in Geth, neque audiatur in compitis Aſcalonis. Doleo quod tantum turpiloquium, ſcriptor inſignis, ſuæ pro Deiparæ conceptione tractationi immiſerit. Quid enim apud hæreticos excuſabimus, ſi talia Romæ, à tali viro, de matre puriſſima, objiciant eſſe effutita? Continens eſt huic impietati, quod indubiis teſtibus compertum eſt, fuiſſe ibidem Romæ geſtum, per F. Gregorium Donatum Ord. Prædicatorum, Socium Magiſtri S. Palatij: qui iuſſit expungi ex opere aſcetico Ludouici à Ponte, titulum illum *puriſſimæ Matris*; qui in Litaniis Lauretanis Autoritate Pontificum probatis, & per vniuerſam Eccleſiam ſumma conſenſione vſurpatis, inſonat. Sic obſeruant, & colunt Cyriaci, matrem honorificatam.

De eadem B. Virgine, F. Franciſcus Combefis ad orationem S. Germani in mulieres vnguentiferas, &c. ſenſit incongruè, cum refodit antiquatam & pridem ſepultam aliquorum opinationem de B. Mariæ infidelitate, tempore mortis Chriſti. Quam inſulſitatem ab ſe cõdiri ſufficienter putat, dicendo, B. Virginem laboraſſe *tantùm infidelitate negatiua; quæ ſita erat in ſola inconſideratione, ab abſorbente dolore: ita Deo permittente, ad auctiorem cruciatum, ac meriti cumulum; ſic enim negatiua huiuſmodi infidelitas, videri poſſet nec Mariam dedecere, per quam illa Oeconomiam ſuam, ac Martyrium*

tyrium

tyrium ſuum accerbiſſimum compleret. O bone, neque hæc infidelitas congruit B. Mariæ; cuius viuam per illud tempus de filio breui reſurrecturo fidem, celebrant plerique Patres; & ad vnum omnes ſcholaſtici. Videſis quæ habet Suarez t. 2. 3.p.diſput.4. ſect.4.3.*ſub finem*, & Caniſius l. 4. Marial. c.28. Neque verò eguit Deipara nubilo illo, vel turbido ſtatu infidelitatis, non recogitantis præ doloris immanitate, quæ recogitari oportebat. Nam abſque eo turbido ſtatu, ſat ei angorum ad Analogicum martyrium fuit. Meritum verò decreuiſſet potiùs in ea, ſublato eo fidei exercitio, quod ad præcellens meritum ex fide & ſpe reſurrectionis filij, præluceret. Itaque potiora de Virgine cogitemus.

De S. Paulo Apoſtolo, ſic ſcribit F.Nicolaus Ianſenius, in Apologia pro Bzouio; *Licuiſſe S. Thomæ, vt à magiſtrorum ſententiis velut ad veritatis ſemitam declinaret, nulli videbitur mirum; qui expenderit, hunc virum ſanctiſſimum, electum eſſe, cui tribueret cælum, theſauros ſapientiæ Dei; cui Spiritus ſanctus ad aurem inſideret; cuius ſcholam ingrederetur Paulus; quem ipſe Chriſtus ſecurum eſſe doctrinæ ſuæ iuberet.* Ambiguum videri poteſt, an hic Encomiaſtes, velit S.Paulum ingredi ſcholam S.Thomæ, vt diſcipulum & auditorem, an verò vt Magiſtrum in S.Thomæ ſchola docentem. Si hoc ſecundum dicat, fatendum erit, S.Thomam eſſe Doctorem Canonicum; cui eadem fides habenda ſit, quæ S.Paulo dicenti haberetur. At hoc non modò delirum eſt, ſed etiam hæreticum. Itaque

que reſtat, vt ſignificare voluerit, id quod potiùs ferunt verba eius; nimirum S. Thomam electum eſſe, vt ipſum quoque S. Paulum doceret. In quo hic Encomiaſtes æmulatus fortè eſt S. Chryſoſtomum in c. 3. ad Epheſios, quum dixit, S. Paulum ipſos quoque Angelos docuiſſe. Sed hoc per hyperbolem à S. Chryſoſtomo de ſcriptore Canonico & Angelis prolatum, (nec ſine grano ſalis accipiendum, vt fuſè diſſerit Benedictus Pererius in aditu Commentariorum in Ioan. diſput. 8.) non fuit trahendum ad Theologum qui non ſit ſupra hominem; cuiuſmodi ſanè eſt S. Thomas; quidquid importunè abſonus iſte panegyriſtes croaxet,, haud dubiè Sancto Thomæ in cælo parum gratus; quandoquidem ibi nunc perſpectiſſimum habet, quale hîc in his tenebris fuerit imperfectũ ſuum. Itaque nullo modo probat, ſuas ſcriptiones præponi, vel etiam æquari ſcripturis Canonicis: Secutus modeſtiam D. Auguſtini, qui demiſsè agnoſcebat epiſtola 18. & 1 x 1. & l. de dono perſeuer. c. 22. & 23. ac l. de natura & gratia c. 6. ſuos libros longè inferioris notæ eſſe quàm Canonicos, & idcirco retractationi & erroribus fuiſſe obnoxios. Indignum eſt ac nimiùm abſurdum, in hac S. Pauli & S. Thomæ comparatione, hærere. Quis enim fuit S. Paulus quoad ſapientiam, vt cætera decora, eius nunc premam? Nempe ex Theodoreto dialo. *inconfuſus*; *Magiſter Magiſtrorum*. Ex Nyſſeno initio homiliæ de occurſu, *Cæleſtium rerum ſenſu, ſapientia atque intellectu ſublimis, ſolita diuinitùs rapi mens; à Chriſto moueri conſueta lingua, pul-*

cherrimus

cherrimus velociter atque celeriter exarantis ſcribæ calamus, qui eleganter Eccleſiæ conſcripſit, placita, atque decreta veritatis. Ex Chryſoſtomo homil. 4. de laud. Pauli. *Mare ſapientiæ puriſſimum ac profundiſſimum.* Homo vbique extollens profundiſſimam Pauli ſapientiam, fruſtra ex vno aut altero loco defloraretur. Videnda Simonis Magiſtri ex Chryſoſtomo hinc inde contexta laudatio, inſerta Balthaſaris Ezelij florilegio, homil. 161. 30. Et quæ de Pauli rara ſapientia addenſat ſuis in Pauli Epiſtolas prolegomeris c. 3. Cornelius à Lapide; Nominatim ex Euſebio l. 3. Hiſtor. c. 24. Paulum aſſerente *Cæteris Apoſtolis eruditiorem, qui doctrinam Dei in ſchola paradiſi, diſcipulus hauſerat.* Hanc Chriſtianæ ſapientiæ Abyſſum, tubam Euangelij, rugitum Leonis noſtri, flumen Eloquentiæ Chriſtianæ, non verba ſed tonitrua fundere ſolitum Doctorem, iuxta Hieronimum epiſt. 61. in ſua ſchola auditorem ac diſcipulum dici, illubens auribus audit nunc in cœlo, doctus à Domino, S. Thomas.

S. Stephanus plenus gratia, & cuius ſapientiæ ac ſpiritui qui loquebatur, reſiſtere nequiuerunt Sinagogæ Doctores, in ea ipſa diſputatione luculenta, ad cuius finem S. Leuita obuerſatus Iudæis eſt tanquam vultu Angeli ſtantis inter illos; hic inquam tantus Chriſti pugil, & dux acierum purpuratarum Eccleſiæ, à F. Melchiore Cano l. 2. de locis c. 17. admodùm irreuerenter habitus eſt, & erroris inſimulatus, ob nonnulla quæ Fraterculus iſte eodem libro cap. 6. *in fine* per modum ar-

gumentantis contra virum ſanctum retulerat: ex mente autem ſua excutit dicto c.17. *ad finem*.Dimittamus verò, quod circa 75. animas cum Iacobo Ægyptum ingreſſas, poſt argumentum contra D. Stephani narrationem propoſitum, reliquit Canus inſolutum; quaſi inexpedibile & inextricabile; anceps an Stephanus eam narrationem ex Spiritu Dei pronuntiarit. Nihil hic in S.Stephani narratione reprehendi iure potuiſſe, Delrio Geneſ. 46. ad v.27. commodè demonſtrat. Illud item dimittamus, de tranſlatis in Sichem Iacobo & Patriarchis, iuxta Stephanum:quod Canus Ioſephi Hæbreorum antiquarij ſumma (ſcilicet) authoritate à ſe lib.11.c. vltimo ſolidiſſimè ſtabilita, conuellit. Saliano tamen de Ioſephi mendis notandis ſollicitiſſimo, nequaquam perſuaſit Canus, S.Stephani autoritatem cum Flauij Ioſephi fide, à prudente Theologo potuiſſe committi. Neque ſanè aliquid eſt in B. Stephani aſſertione, quod non poſſit ſolidè expediri cum Sancio Actor.7. ad verſ. 16. Itaque hoc quoque dimittamus.

Sed quod Canus, S.Stephanum aperti erroris à ſe reuictum putat,cum dicit Abrahamum emiſſe ſepulchrum à filiis Emor filiis Sichem, quod à Iacobo non à Patre factum ex Geneſis 33. liquet; ac proinde quod Canus S. Stephanum in longa narratione eadémque ſubita, impegiſſe contendit; non tantùm confundendo nonnulla atque miſcendo, ſed etiam per lapſum memoriæ, ſecus quàm ſe haberent, referendo; hoc ſanè meritò

Delrio

Delrio in c. 23. Geneſ. ad verſ. 20. cenſuit intolerabiliter ſcriptum a Cano; (Et quidem in D. Stephani cœnobio quod incolebat.) Sed D. Stephani verba optimum ac veriſſimum habere ſenſum demonſtrat idem Delrio, ſuffragantibus Salmerone tomo 1. proleg. 9. can. 49. & tract. 23. in Acta Apoſtolorum, Benedicto Pererio ad idem cap. 23. Gen. diſp. 2. Ludouico à Tena l. 3. Iſagoges difficult. 9. ſect. 6. Sancio Actor. 7. ad dictum verſum 6. Lorino atque Cornelio ibidem. Præſtitiſſet ſanè cum Mariana, ad eundem locum Actorum, demiſsè inſcitiam ſuam fateri; quàm adeò fœdè perſtringere hominem, in quo ſpiritus loquebatur. Nec refert quod idcirco ſcripturæ Canonicæ veritas, (vt Canus ait,) non periclitetur; quia Lucas qui ſolus in hiſtoria B. Stephani eſt ſcriptor canonicus, retulit ſimpliciter quæ dicta erant à Stephano; vnde verè ſcripſit Stephanum talia narraſſe; etiam ſi quæ narrarat Stephanus, falſa eſſent: ſicut idem Lucas, verè ſcripſit, Iudæos dixiſſe de Chriſto, *Dæmonium habes*; quamuis hoc dictum Iudæorum, falſiſſimum eſſet atque blaſphemum. Similitérque Iephte Iudic. 11. & Achior Iudith 5. verè referuntur dixiſſe quæ errantes dixerant; ille de poſſeſſa ab Hæbreis per annos trecentos terra; hic de filiorum Iſraël commoratione in Ægypto per annos quadringentos. Quæ μνημονικὰ ἁμαρτήματα, in externis res Hæbreas narrantibus diſſimulanda, impingi Stephano, homini Apoſtolico quo loco à ſapientia & loquente per eum diuino ſpiritu coram Chriſti hoſtibus commendatur;

ferendum nullo pacto eſt, nec ab alio inter Catholicos, quàm ab infrunito Cani calamo exarari potuit. Et quod verecundè ſe de tanto viro quantus Stephanus erat, talia ſcribere profitetur, rectè haberet, ſi pudor, in adeò pudendum de ſancto ſermonem prohibuiſſet erumpere. Sed ſic verecundè proſcinduntur ſancti, in libris Cyriacorum.

Aiebam ſuperiùs, S. Thomam non admiſſurum (ſi adeſſet,) fatuam ſui cum B. Paulo comparationem. Securus item confirmo, S. Thomam reiecturum (ſi adeſſet,) eam aliam Hieronymi Vvielmij tract. pro ſcriptis S. Thomæ, iuſto auctiorem auxeſim; qua ait; *Concilia Oecumenica, S. Thomam, cuius veterum Patrum, parem authoritate fecisse.* Cedo, quæ ſunt illa Oecumenica Concilia, S. Thomam Patribus æquantia. Nam Patres, quam autoritatis arcem in Catholica Eccleſia obtineant, dubitare non ſinunt Vincentius Lyrinenſis c. 40. Common. Anaſtaſius c. 7. ὁδηγȣ Cæſarius Nazianzeni Germanus dial. 1. ac Campianus ratione 5. Aliquem ergo poſteriorũ doctorum æquare SS. Patribus, temeritatem reſipit. At multo plus proceſſum eſt, à parum ſobriis S. Thomæ laudatoribus. Non mea, ſed Dermitij Thadæi verba ſubjicio, *pag. 35. Bzouij expoſtulati.* [Audiui ego virum ſanè grauem inſtituti Dominicani, & alioqui Doctum, qui ita viſionem Ezechielis explicarit in laudem D. Thomæ, vt quatuor animalia, quatuor eſſe Eccleſiæ Doctores, Ambroſium, Auguſtinum, Hieronimum,

Grego

Gregorium intellexerit: in ſimilitudine verò hominis quæ firmamento extaret, D.Thomam intelligi debere dixerit, tãquam altius in veritate inueſtiganda progreſſum, maioriſq; autoritatis. Vidi & currum quemdam typis efformatum, in quo primum eum poſt Canonicos autores, locarunt inuentores, ſingulis prælatum Patribus. Non defuerunt qui Auguſtino præferendum, ſuis in theſibus proponerent.] Papæ? quanta eſt hæc in SS. Patres reuerentia. Mirabamur, D. Thomam æquatum Patribus; nunc prælatum audimus; nec qualibuſcumque Patribus, ſed primi ordinis, cuiuſmodi eſt S. Auguſtinus Doctorum aquila, cui hactenus omnes Theologi aſſurrexerunt; & faſces ſubmiſerunt.

S. Hieronimi Doctoris Maximi, diuinitus prouiſi, (vt Eccleſia ipſa ait,) tanta eſt apud omnes Catholicos, authoritas, vt Auguſtino teſte l. 1. in Iulia. cap. 7. *ab oriente vſque in occidentem, velut Lampas fulgentiſſima reſplenduerit.* Quod aliter dixit Caſſiodorus l. diuin. lect. c. 20. *ad inſtar ſolis ab oriente, eius nobis lampauit eloquiũ,* Nec aliter Caſſianus 7. de Incar. c. 26. *Hieronimus Catholicorum Magiſter, cuius ſcripta per vniuerſum mundum velut lampades diuinæ rutilant: Doctorem Doctorum*, vocat Ioannes Sariſb. 7. Polycr. c. 10. longum fuerit, flores elogiorum quibus S. Hieronimus ſemper ab omnibus Catholicis exornatus eſt, vel ſumma manu decerpere. Quid tamen Cano facias? ſolus inter Catholicos Canus l. 11. de locis c. 5. *pag. mihi.*

 587.

587. Hieronimum docuit ſapere; dicens, non debuiſſe Hieronimũ, tantoperè ridere, quæ ridēda non erant; & plerunque fuiſſe eum Capitoſum, & in fide adhibenda moroſum, ſubiecto hoc epiphonemate, *credulitas etiam in optimi cuiuſque mentem, facillimè irrepit. At viri quadam excellentes cum à vulgi facilitate & credulitate declinant, in aduerſum quandoque vitium incurrunt, ſúntque tum etiam increduli, cum in fide nihil eſt vitij, in credulitate vitij nonnihil eſt.* Itaque tantus vir effugere non potuit molares Cani, ſatagentis mentitionem impingere S. Auguſtino Epiſtol. 30. aſſerenti, Hieronimum Catholicis omnibus peruenerabilem, à ſolis hereticis lacerari.

S. Ioannem Chryſoſtomum, poſteriores omnes non minùs ab vitæ Sanctimonia ſuſpexerunt, quàm Libanius ab eloquentia. Anaſtaſius. VII. hexaëm. *Chriſti fluuium* appellauit. Theodoretus dialog. 1. *magnum orbis lumen admiratione digniſſimum Doctorem:* Iſidorus Pelus. l. 2. epiſto. 42. *Eccleſiarum omnium oculum*; Proclus, & Leo ſapiens, integris Encomiis eundem, Dei hominem exornarunt. Longè aliter de eo loquitur, per omnia Cani Æmulator ac buccinator, F. Franciſcus Combefis ord. Prædicat. in Hiſtoria hæreſis Monthelit. §. 14. *in fine.* Agitat ibi quæſtionem, cur S. Chryſoſtomus non ſit honeſtatus titulo *Martyris*, cum ex Ærumnis obierit; quod ad Martyrium ſicca licet in ſpeciem morte ſufficere, docet S. Audoënus in actis S. Eligij: & conſtat ex S. Martino I. & Sylueſtro, quibus quod

quod Ærumnis confecti pro cauſa Dei finiſſent vitam, delatus eſt Martyrum cultus. Ad hoc dubium reſpondet F. Combefis; idcirco Chryſoſtomum non eſſe pro Martyre habitum, quia vexatus eſt, *nulla fidei mota quæſtione, ac pleriſque Eudociæ talibus, vt vel diſſimulari, vel leuiùs haberi potuiſſent, quàm vt tantam viro Sancto conflarent inuidiam. Quo factum eſt, vt vix tandem ipſius nomen in Epiſcoporum ſaltem ordine potuerit recipi ac referri in Diptychis, tanquam eius qui fuiſſet Sacerdotio exactus ab Epiſcopis.*

Prima verba ſuperciliosi huius cenſoris ruditatem præferunt, qui ignorare videtur, ad iuſtum Martyris titulum, etiam in foro Eccleſiæ, ſufficiore mortem oppetitam ob aliquam veritatem reuelatam, etiam nulla fidei mota quæſtione; alioqui S. Thomas Cantuarienſis, & Engelbertus Colonienſis, & Staniſlaus Cracouienſis, ipſéque Chriſti Baptiſta, è Martyrum albo eſſent expungendi. Et ita diſertè S. Thomas 22. q. 12. artic. 5. Et optimè Lanfrancus apud Edinerum. in Anſelmo, diſſerens pro S. Elphegi Martyrio.

Quæ poſtea ab hoc Cyriaco addebantur, exhibent S. Chryſoſtomum, vt hominem inconſideratum ac admodùm imprudentem, & feri aſperíque ingenij; qui neſciuérit diſſimulare quæ diſſimulanda erant, aut aſperè egerit, vbi lenitas adhibenda fuiſſet. Hæc ſi vera eſſent, S. Chryſoſtomus, non modò titulo Martyris excideret; ſed etiam titulo viri probi, & benè compoſiti, de

cuius ſalute æterna ambigi poſſet. Nam qui ſibi ſua temeritate & imprudentia, aſperáque ruſticitate tantam conflat inuidiam, vt idcirco vita priuetur; cum poſſet mortem, ſuauiter ac prudenter agendo declinare; profectò Biothanatus, & vltrò in mortem ruens, haberi debet. In quo vitæ ſtatu quiſquis moritur, indignus eſt qui cælū ſubeat, vel viris iuſtis annumeretur. Oportet ergo comminiſci, S. Chyſoſtomum ante obitum, temeritatis illius ſuæ ac inconſiderationis & aſperitatis, ac profuſionis linguæ, dignos pœnitentiæ fructus feciſſe; quod eſt falſiſſimum, & voluntariè confictum.

Subiiciebat denique idem S. Chryſoſtomi Ariſtarchus, eam linguæ intemperantiam, & in concionibus acerbitatem, atque Cóſilij ac prudentiæ expertem ruſticitatem, in cauſa fuiſſe, tardæ relationis Sancti viri in ſacra dypticha; & diuturnæ excluſionis ex albo Epiſcoporum; eo quod ob eam linguæ ſolutionem, ſacerdotio ab Epiſcopis exautoratus eſſet. Hoc indigniſſimè contra virum Sanctum adducitur, & per craſſam ignorationem Eccleſiaſticæ hiſtoriæ. Nam qui tricati ſunt circa S. Chryſoſtomi relationem in Dypticha, non fuere niſi diſcoli & rebelles lumini, ac diem hominis deſiderantes; Romanus autem Pontifex Innocentius I. qui tunc ſedebat, longè aliter ſegeſſit: quandoquidem ſtatim atque ſancti viri mortem anno 407. fœliciter oppetitam audiuit, nomen eius in dipthycha referri mandauit. Nec communicare voluit cum S. Ioannis aduerſariis,

uerſariis, niſi nomen eius in diptycha referrent, vt ſcribit in hiſtoria ſua Theodoretus l. 9. c. 34. Verum eſt, vſque ad Theophili Alexandrini obitum, aliquos huius anteſignani hoſtium Chryſoſtomi partiarios, cunctatos eſſe nomen Chryſoſtomi in diptycha referre. Tamen ſtatim à morte Theophili; omnes remoræ circa illius relationem in album Epiſcoporum ſanctè defunctorum, ſublatæ ſunt, dante manus, etiam Cyrillo Alexandrino, Theophili nepote; per viſum deterrito, ne patrui veſtigiis ea in parte inſiſteret vt eſt apud Nicephorum l. 14. à c. 26. & cap. 53. Igitur cauſa non inſerti in dipthyca per aliquod tempus nominis S. Chryſoſtomi, non ea fuit quam aſſignat Combefiſius; Nempe *ſolutior S. Chryſoſtomi lingua, & intemperatus zelus in Eudociam*, quibus maculis peſſimè grauatur ſanctiſſimus præco veritatis, & peruerſè, tanquam meritò propterea exautoratus, traducitur. Sed vera cauſa fuit, Theophili ſuperbia, qui docente Georgio Alexandrino in Commentario de vita Chryſoſtomi, ferre non poterat, quemquam ſuæ arrogantiæ non ceſſurum, promoueri in Epiſcopum, ſed ſolos minùs habentes, ac remiſſi animi, nec magni ingenij, volebat creari Antiſtites. Vnde cum S. Chryſoſtomum conatus eſſet excludere ne eligeretur Epiſcopus Conſtantinopolitanus, & potenter repreſſus ad Eutropio præfecto, coactus eſſet dare manus, & admittere Ioannẽ electum in Epiſcopum Regiæ vrbis; agnoſcens hominẽ magni animi nequaquam paſſurum in-

corè ſibi ſubiici ; inſidias illico illi ſtruxit , nec ceſſauit qua pollebat ingenij Vafritie, variiſque indecoris Epiſcopo artibus ; donec S. Ioannem exturbaret ; & retinens irarum in defunctum,per ſe ac ſuos egit , ne in ſacra diptycha referretur ; adactus viro Sancto ſupplex accidere in extremo Agone , quouſque eum in oblata imagine veneraretur , in ſummis angoribus protracto. Et tunc ceſſante quoque peruicacia partiariorum Theophili Alexandrini, & malignitate in virum optimum diuini honoris retinentiſſimum , ab ijs concepta quorum Deus oſſa diſſipat, quia hominibus placent , vir Sanctus in diptycha, non in occidente ſolùm , ſed etiam in oriente eſt relatus. Cur autem Eccleſia S. Chryſoſtomum titulo Martyris non honeſtarit , inde peti ratio poteſt , quod cum non planè liqueret de morte à ſancto viro per vexationes quas ſuſtinuerat oppetita;& aliunde honor Arcadij & Eudociæ parentũ Theodoſij Iunioris piiſſimi Imperatoris , tunc rerum potientis , non eſſet abſque euidentiſſima cauſa , per eùm titulum S. Chryſoſtomo delatum laceſſendus , ſatius viſum eſt , nomenclatione ad beatitatem viri ſancti celebrandam non neceſſaria abſtinere. En igitur quàm immeritò Cyriacus , naſo adunco Sanctiſſimum Antiſtitem nullo ſatis præconio extollendum , ſuſpendit.

Si quæratur cauſa tantæ concitationis in tam eximium Doctorem ; Reſpondetur,quia S.Chryſoſtomus ſuſtulit prædeterminationem ; negans

homil.

homil. 12 in Epiſt. ad Hebræos, *Deum noſtras præuenire voluntates, ne noſtram temeret libertatem :* Et vt ait homilia 26. in Ioannem, *non adactione, ſed ſola ſuaſione, nobiſcum agere :* quod Cyriacis eſt effatum intolerabile, & pugnans cum Supremo Dei dominio. Item S. Chryſoſtomus, admittit ſcientiam futurorum ſub conditione, & ea vtitur in negotio ſalutis humanæ; quod Cyriacis eſt Pelagianum; quia facit Deum dependentem ab homine. Chryſoſtomum autem, eam ſcientiam Deo tribuiſſe, patet ex homil. 65. in Matth. vbi ait, Deum vocare alios ſeriùs, alios citiùs, quia videt, tunc tantùm obtemperaturos; additque, [quod & Paulus apertè ſignificauit dicens, *quando autem viſum eſt Deo, me ſegregauit ex vtero matris meæ.* Quando autem viſum eſt? Quando certè obtemperaturus erat : Nam ipſe, (Deus,) à primis etiam incunabulis voluiſſet : ſed quia illum renixurum ſciebat, tunc voluit, cum animum ipſius, penetraturam vocationem non ignorabat. Sic & latronem, cum poſtea : vocauit ; potuiſſet antea ipſum vocaſſe ; ſed vocatus ille non paruiſſet. Nam ſi Paulus ab initio non paruiſſet, multo minùs ipſe latro.] En duplex venenum Doctrinæ, in Chryſoſtomo iuxta Cyriacos. Nam & negat prædeterminationem diuinam ; & agnoſcit, ſcientiam futurorum ſub conditione, eſſe Deo vſui in negotio ſalutis humanæ. Vtrumque Cyriacis eſt deteſtabile. Hinc illæ lacrymæ in Chryſoſtomnm, & dura de eo Combefiſij iudicia.

Æquè,

Æquè, idem Frater §.14. eiuſdem hiſtoriæ Monothelitarum, manus iniicit in S. Martinum. [Damnans eum nimiæ rigiditatis, & acciti ſibi eam ob cauſam, interitus. Ediderat ſiquidem Conſtans Imperator edictum, cui nomen *Typo*; quo præſcribebat dimittendas voces vnius aut duarum in Chriſto operationum. Hoc iuſto rigidiùs accipiens S.Martinus, (ait F.Combefiſius,) Authorem typi Paulum Conſtantinopolitanum exautorauit; nihil veritus iram Imperatoris, qui Typum ad bonum pacis euulgandum edixerat, atquè comprobarat. Potuiſſet ergo S. Martinus, typum benignè interpretari, tanquam indicens vocum duntaxat ſilentium; non autem profeſſionem vnius aut geminæ in Chriſto operationis. *Qua* ratione SS. Baſilius & Gregorius Theologus (vt refert Ioannes Conſtantinopolitanus Epiſto. ad Conſtantinum Papam (num.4.) indulſeruntMacedonianis, vt Spiritum ſanctum non dicerent Deum in actu ſignato; dummodò reipſa non excluderent eum à Deitate. Nullam talem indulgentiam circa typum & typi defenſores, admittere volens S. Martinus; aduocauit in ſe eam molē ærumnarū, qua oppreſſus eſt; cum potuiſſet, vócibus ſolis abſtinens, & logomachiam tunc vigentem diſſimulans, quietè degere; & non modò ſibi conſulere euadendo vitæ diſcrimen cui ſuccubuit; ſed etiam Eccleſiam non turbare; quod fecit, duriùs accipiendo quæ mitiùs accipi poterant; & verò debebant, ad tot malorum declinationem. Sic Combefiſius.

At

At hoc eſt ponere in cælum os ſuum, & ſanctiſſimum Pontificem, cuius labores impij abſtulerunt, de quiete ſepulchri, imo & cæli extractum; grauare peruerſiſſimè ac indigniſſimè. Et in primis, ſi Cyriacus cōſequenter loqui velit, tenebitur negare S. Martinū 1. fuiſſe verè Martyrē: quod tamen S. Audoënus in Eligio, & Eccleſia in ſuis tabulis ac Kalendario, agnoſcit. Imo recurrit, hìc argumentatio facta pro S. Chryſoſtomo. Nimirū quod cōſequenter ad hanc ſuam aſſertionē, aduerſarius teneatur, S. Martinum cælo exturbare: cum ſtatuat, eum grauiter peccaſſe turbando Eccleſiam; & per ſuam rigiditatem ac imperitiam, in ſe deuocando eas procellas quibus obtritus eſt. Nec penituit eum tam infœlicis modi agendi, atque rigiditatis, dum ſuperſtes eſſet. Vnde enim habetur, quod de tam inconſulta aſperitate tandem doluerit; vel quis eius ante obitum retractationē ſignauit? Itaque iuxta aduerſariū, S. Martinus periclitatur excidere, non modò Martyris, ſed etiam iuſti ac cælitis titulo. At hoc eſt ſupercilium, non in Religioſo tantùm, ſed etiam in Chriſtiano, intolerabile. Quis enim ferat aſſerentem, ſancto Pontifici obrepſiſſe hallucinationem in re tam graui; vt impietatis vnâ cum Concilio ſecum adunato, damnarit Typum, cuius alia reuera eſſet intelligentia, ſceleris vacua? Eadem porrò falce inprouidus iſte Tereſtes, ſuccidit Gallos Antiſtites; qui vt eſt in actis S. Audoëni, Typum eodem modo intellexere, quo S. Martinus. Quæ ergo audacia vel etiam impietas

eſt,

eſt, tanto poſt, nouum ſenſum Typi obtrudere, quem tot ſancti Antiſtites tunc Typum excutientes ignorarunt? Et S. Martinum cum Concilio Romano cui præſidebat, vnâque Gallos Epiſcopos Italis ſuffragatos, inſimulare barditatis & aſperitatis; qui pronunciauerunt Typũ damnabilem eſſe, cum reuera non eſſet damnabilis? At non fuerunt ſuffigendi Cornicum oculi, nec S. Martinus, duijudicator legitimus ſenſuũ propoſitionibus fidẽ ſpectantibus ſubiectorũ, fuit adeò temerè de poſſeſſione arcis authoritatis ſuę exturbãdus. Superioribus annis, prutiginoſus quiſpiam, induxit in animum demonſtrare Caſſianum fuiſſe ab erroribus quos eis S. Proſper impegit, immunẽ; eo quod verba Caſſiani, poſſent in ſenſum Catholicum detorqueri. Ex quo ſequebatur, Gelaſiũ I. qui in Synodo Romana Proſpero ſuffragatus fuerat, & Caſſianum improbarat, cæcum à Cœco, actum eſſe in foueam, eo quod non perſpexiſſet ſenſum bonũ, qui adhibita machina nouæ interpretationis ex Caſſiani verbis erui poterat. Sed huius tam ſeri Interpretis verborum Caſſiani, machinatio diſiecta illico eſt à ſapientibus; illud præter cætera opponentibus; Caſſianum ipſum cum Proſperi in ſe ſcripta vidiſſet, (vt refert ipſemet Proſper initio Epiſtolæ ad Ruffinum: indoluiſſe quidem, non tamen cauſatum eſſe irrogatam ſibi impoſturam, per ſenſus reprobi ſubiectionem, factam verbis ſuis, Catholici ſenſus capacibus. Haud aliter explodendus eſt, nouus hic, poſt tot ſæcula Typi interpres, Luſcioſitatis

vel

vel cæcitatis damnans S.Martinum,& tot in Italia & Gallia ei aſſenſos Antiſtites; vniuerſamque deinceps Eccleſiam S. Martino ſuffragatam in rejectione Typi tanquam peſtilente hæreſi, ſordentis; nec duntaxat indicentis ſilentium indifferens, de paucis vocibus,vt Cyriacus ſomniator comminiſcitur.

Quamquam & ipſum quoque ſilentium certarum vocum, meritò ſæpè improbatur; quia ore confeſſio fit ad ſalutem ; nec Eccleſia quantuncumque annitentibus Imperatoribus Ario ſtudentibus, tulit abrogationem vocis *Homouſiom.* Et ringentibus licet ſacramentariis, retentam voluit vocem *tranſubſtantiationis:* & voces Epicenas, hæretici ſimul ac Catholici ſenſus capaces, in ſuum vſum nunquam admiſit. Abſit verò vt cum Ioanne Conſtantinopolitano corruptæ fidei homine, admittamus; SS.Baſilium & Gregorium Theologum, indulſiſſe Macedonianis vt ſpiritum ſanctum non dicerent Deum.Hanc peruerſam indulgentiam, Sanctiſſimi illi atque doctiſſimi Antiſtites numquam ſunt elargiti. In Cardinalibus enim myſteriis (quale eſt diuinitas Spiritus ſancti,) iubemur explicitam fidem adhibere, vt traditur in tractatione de fide. Tantum de Baſilio ait Gregorius orat.20. n. 100.vocem hæreticis exoſam, ab eo ad tempus eſſe prætermiſſam: vſum tamen eſſe aliis æquiualentibus verbis, quibus & fidem retineret, & cladem Eccleſiæ ex tenaci ad extimam vocem adhæſione conſecuturam auerteret. Quam prudentiam, &

(vt

(vt vocat,) diſpenſationem, in Athanaſio, quoad vocem *hypoſtaſis* laudat idem Greg. orat. 21. n. 47.

Gregorius Magnus, in Latina & Græca Eccleſia, ob ſapientiam & inſignem ſanctitatẽ celebratiſſimus, Iſidoro, Hildefonſo, Iuliano, (& quibus non ?) ab omnibus optimi Pontificis, & ſcriptoris eximij prærogatiuis exquiſitè laudatus; dentes tamen non effugit Melchioris Cani. l. 11. de locis c. 6. Notat ibi Canus imprudentiæ, ſcriptores aliquos, omnia literis committentes; *& veritatem rerum non inde petentes, vbi ea reſidere ſit ſolita; ſed ex iis in quibus rarò eſt eam inuenire: nempe ex diſſipatis peruagatiſque rumoribus; quæ res plerumque iis accidit, qui ſunt inconſtanti leuique natura: nam homines graues atque ſeueri, non ſolent inanem vulgi ſermonem aucupari. Quamquam negare non poſſumus, viros aliquando Grauiſſimos, in Diuorum præſertim, prodigiis deſcribendis, ſparſos rumores, & excepiſſe, & ſcriptis etiam ad poſteros retuliſſe. Qua in re (vt mihi quidem videtur,) aut nimiùm illi ſibi, aut fidelium certè vulgo indulſerunt; quod vulgus ſentiebant, non ea tantùm facilè miracula credere ſed impenſè etiam flagitare. Itaque ſigna quoque nonnulla, & prodigia, ſancti quoque memoriæ prodiderunt; non quo ea libenter credidiſſent, ſed ne deeſſe fidelium votis viderentur.* Et mox. *Theologum admoneri opera pretium eſt, ne id illi ſtatim perſuaſum ſit, omnia quæ Magni autores ſcripſerunt, vndique eſſe perfecta: nam & labuntur aliquando, vt ille ait; & oneri cedunt, & indulgent ingeniorum ſuorum voluptati, vulgóque (vt dixi,) interdum etiam indulgent;*

dulgent; nec ſemper intendūt animum, & nonnunquam fatigantur; adeò *vt Ciceroni Demoſthenes dormitare, Horatio verò Homerus quandoque ipſe videatur. Summi enim ſunt; homines tamen. Quæ ego eadem de Beda & Gregorio, iure fortaſsè ac verè dicere poſſum. Quorum ille in hiſtoria Anglorum; hic in dialogis, quædam miracula ſcribunt vulgo iactata, & credita quæ huius præſertim ſæculi Ariſtarchi, incerta eſſe cenſebunt. Equidem hiſtorias illas probarem magis, ſi earum autores, iuxta præfinitam formam, ſeueritati iudicij, curam in eligendo maiorem adiunxiſſent.* Volui tam multa exſcribere, vt intelligeretur, qui eſſent illi Sancti & grauiſſimi ſcriptores, quos Canus ait, ſparſos rumores ſcripris commiſiſſe; ſibi nimiùm, aut certè vulgi fidelium votis indulgentes. Alij quippè non ſunt, quàm S. Gregorius Magnus, & Beda. Nam Sanctus Antoninus & Vincentius Bellouacenſus, quorum oſcitantiam & popularem trutinam poſtea exagitat, nec dum in eius calamum incurrerant; ſed ſeorſim inferiùs à Cano pectuntur.

De Sanctis itaque Gregorio ac Beda, talia ſctiptis committere auſum Melchiorem Canum, res eſt profectò digniſſima admiratione. Nec minùs ſtupendum eſt, talia ſcripſiſſe hominem Religioſum, & impune tuliſſe; ita vt nullus index publicus, de libro adeò petulans de Sanctis ſcriptoribus iudicium continente, præſcribat, aut ſupprimendum eſſe, aut corrigendum. Aliter certè de Sancto Gregorio ſtatuunt omnes antiqui, in laudes eius ſemper effuſi. Et nominatim

F dialo

dialogos, S. Iulianus in libris prognoſticon, allegat tanquam libros optimos, & omni fide atque accuratione conſcriptos. Quod item fecit Adrianus. 1. Epiſtola ad Carolum Magnum, & Zacharias Papa qui illud opus Græcè vertit, nec non Ionas Aurelianenſis, refellens Claudium Taurinenſem, & Concilium Triburienſe cap. 17. A Græcis tanquam ab opere eximio, autor de nominatus eſt *Gregorius dialogus.* Et audet Canus, opus adeò celebre allatrare, & tantum Doctorem conſcerpere? Audet effutire, Zachariam Pontificem operis è Latino interpretem, tempus malè collocaſſe, gerris narrationum indiſcuſſarum, ad lenocinandum vulgo, & indulgendum plebeculæ, ſine maturo iudicio contextis, ad Græcos Græcè tranſmittendis.

At redantruat Canus, non in eo tantùm opere dormitaſſe S. Gregorium; ſed in regiſtro quoque l. 6. Epiſto. 31. Sozomenum per immemoriam vel oſcitantiam allegaſſe, laudantem Theodorum Mopſueſtenum, cum debuiſſet citare Theodoretum; apud quem l. 5. hiſtor. c. 39. habentur laudes illæ Theodori, non autem apud Sozomenum. Audio, & haberi talia apud Theodoretum vltrò admitto. Non fuiſſe autem talia à Sozomeno tradita; & S. Gregorium falsò eum allegaſſe; temerè & oſcitanter dicitur; cum oportuiſſet meminiſſe, complures Sozomeni libros intercidiſſe, quibus ſaltem duodeuiginti annorum hiſtoriam complexus erat, vt docet eius ad Theodoricum præfatio, vniuerſo operi præfixa.

fixa. Pari audacia Canus l. 2. c. 14. ait, malè in Catena S.Thomæ, Lucæ 2. locum autoris Græci, ibi tributum Nazianzeno, eſſe reuera Nazianzeni, quaſi totum Nazianzenum, haberet in numerato. Et tamen Nazianzenus orat. 20. num. 65. diſertè habet quod ibi à S. Thoma allegatur de profectu Chriſti in gratia, quoad ſolas operationes illuſtriores. Quam Cani hallucinationem præſidentem, obiecit ei Iacobus Billius ad eum num. 65. Addito eo monito; *Quare periculoſum eſt, negare aliquid in autore quopiam eſſe, niſi totus ille autor memoria teneatur.* Audi Cane, & noli præceps eſſe, in notanda aliorum immemoria. Pro S. Gregorio non plura hoc loco.

Pro S.Beda, quem Canus ruditatis & aucupij fauorum vulgi, inſimulauit; ſufficit ſenſus contrarius omnium retrò ſapientum qui eius accurationem, Doctrinam, & iudicium ſuſpexerunt: nec egenum ac triobolarem eſſe cenſuerunt; qualem eum venditat F.Combefiſius, ſed *omnium monetarum nummoſum*, vt de eo loquitur Petrus Cellenſis Epiſto. 131. id eſt prædiuitem in omni ſcientiarum genere, & iudicio, ac ingenio præcellentem.

S. Anaſtaſium Sinaitam, Magnus Gregorius mirificè collaudauit, nec non VI. Synodus actione 10. & Euagrius l. 4. hiſt. Attamen F.Franciſcus Combefiſius, in notis ad eius explanationem in pſalm. 6. nec iſti parcit; & indebitæ prolixitatis eum arguens, & violati per aſſumenta ſua decori in narratione quadam de S. Ioanne Euangeliſta,

in reuocationem iuuenis ad bonam frugem intento. Sic placuit iſti Cyriaco perſtringere eximium ſcriptorem, non alio fundamento, quàm quia ita ſibi viſum; & quia Canus probatiſſima (ipſi quidem) iudicij ſeuerioris idea, nihil tale crederet ſi ei fuiſſet propoſitum. Scilicet, Canus eſt amuſſis ad quam dirigenda ſunt ſcripta Patrum; & quod ille improbaret rejiciendum; quod admitteret probatu dignum videri debet. Longè truculentiùs, & in Anaſtaſium, & in alios grauiſſimos Patres, in Patrum Bibliotheca comprehenſos, egit cum eſſet Combefiſij ſodalis F. Ioannes Maria Braſichelen. Qui S. Anaſtaſium ſupra Deiphobum ſauciauit, timens innumeris locis vbi non erat timor; illinenſque Margini eorum CAVTE LEGE; quæ cautela ſi locis omnibus appingenda eſſet, in quibus improuidi poſſent occaſionem lapſus inuenire, etiam pleriſque locis diuinæ ſcripturæ eſſet appingenda. Vt quid ergo, Anaſtaſius & alij Patres Catholiciſſimi, quorum ſanæ Doctrinæ adſtipulatur omnis retrò antiquitas, (pro aliis ad auertendam rudium pro lapſionem in foueam, non ſit prorſus improbandum monitoris ſtudium,) onerentur eo additamento Leuiathan, quo vocantur in fermenti ſuſpicionem, loca verè azyma, & quæ ſugillentur indigna.

S. Bruno Ordinis Cartuſienſis inſtitutor, abſtinentiam à carnibus probauit; quæ vt in ſacro illo cœtu inuiolata perſeueraret, & artificijs molliculorum non pateret; legibus poſterorum in

eo

eo rigore decreta eſt, vt ne ad mortem quidem vitandam, fas eſſet carnes adhibere, ſuppetentibus aliis cibis, quibus depelli fames poſſet, ita vt non eſſet periculum mortis defectu cuiuſuis eſculenti incurrendæ. Ad indemnitatem enim Sanctiſſimi inſtituti, potuiſſe ea ſepta apponi quæ nullius meticuloſitas pro longiori vita perfringeret, rectè ſtatuunt præter Bartholomeum Ruremundanum, Richelium, Sutorium, cauſam ſuam agentes; Gerſo, Vaſquez, Hallus, Leſſius, Suares, Azor; & alij propè omnes, & inter Medicos Arnaldus Villanouanus, qui in ipſo titulo ſui operis, profitetur ſe pro Cartuſianis, illud ſcribere, *contra Iacobitas*. Non eſt autem quod quis trans Pyræneos, vel trans Alpes, arbitretur; *Iacobitas* ab Arnaldo impugnatos, eſſe propaginem illam Eutichetis, cui à Colono Iacobo Syro Monophyſita, *Iacobitarum* denominatio eſt indita: ſed Iacobitæ iſti, non ſunt alij quàm Cyriaci, à via Iacobæa quam Lutetiæ incolunt, denominati per vniuerſam Galliam, *Iacobitæ*, vel *Iacobei*. Vnde Poëta priſcus Theodoricus vallis coloris in vita Vrbani IV. ad Anterum Cardinalem eiuſdem Vrbani nepotem, deſcribens Cardinales qui electioni dicti Pontificis interfuerant, ſic cecinit, apud Ferdinandum Vghellium, in additione ad Ciaconum, in fine Innocentij IV.

Tótque ſacerdotes; genuiſſe Sabaudia primum,
Dicitur, Hugonem, qui Iacobita fuit.

Sabaudum vocat, quia erat ex valle Barchinoneta, ditionis Sabaudicæ; vnde etiam Fran-

ciſcus de Mayronis oriundus erat; & alij inſignes viri prodierunt ex eadem valle : ac nominatim, Hugo primus tam multorum qui ex ordine Iacobitarum (id eſt Cyriacorum,) aſſumpti poſtea ſunt ad purpuram. Hugonem, malè Mariana & alij plerique Hiſpani, deluſi vicinia vocum, cenſuerunt eſſe Barchinonenſem in Coſetania, cum fuerit Inalpinus ad Ebredunum, ibique hodie ſuperſunt reliquiæ cœnobij ab ipſo Hugone ſuis Fratribus conſtructi; nec niſi anno 1628. militari licentia vaſtati. Iacobitæ ergo qui ordinem Cartuſianorum impugnarunt, & ſoli ab Arnaldo Villanouano repellendi fuerunt, alij non ſunt, quàm Cyriaci, de quorum obſeruantia erga S. Brunonem, & tot Sanctos, ex eius Laici defenſione liquet.

S. Brigitta Sueca, multis fuit reuelationibus clara; quas olim digeſſit in ſpiſſum volumen, probantibus Romanis pleriſque Pontificibus; nominatímqne Bonifacio IX. poſt accuratam per præſtantes doctrina Theologos & Antiſtites, diſcuſſinnem. Inuenti tamen ſunt quidam, Cyriaci, per quos reuelationes illæ ſunt exagitatæ. Mouit eos præſertim, reuelatio facta huic Sanctæ Viduæ, de B. Virginis præſeruatione à culpa Originali. Progreſſus verò vlteriùs Bartholomeus Sybyllanus, non modò S. Brigidæ, ſed etiam S. Catherinæ Senenſis reuelationes, ad purè humanas cogitationes reuocauit; iis ex ſuo Henrico Haſſo argumentis ad hibitis, dec. 7. peregr. qq. c. 3. ad 6. quibus omnium planè Sanctarum mulierum

lierum reuelationes,depreciandas eſſe, apertè habeatur. Inanitatem earum ratiuncularum, exſufflant Corduba l. 1. q. 44. Vaſq. 3.par. d. 117. c. 6. & Martinus Delrio l. 4. Mag. c. 1. q. 3. ſec. 4. Ego non hæreo, contentus intendiſſe digitum in hanc Cyriacorum de Sanctis mulieribus oblocutionem.

S. Franciſcus Xauerius, quia primus intulit lucem Euangelicam Iaponibus, & Apoſtolico Spiritu immenſas regiones Indiarum Orientalium peragrauit, Ieſum Chriſtum annuncians; in quodam libro, *Iaponiorum Apoſtolus* cognominatus erat. F. Monſtrum, veluti harp yja illicò inuolauit in illud cognomen, & eraſum voluit. Sed non potuit obfirmari in ſententia; quia affuit qui decretalem Vrbani VIII.de Xauerij Canoniſmo proferret; qua vir Dei *Indiarum & Iaponum Apoſtolus*, ab ipſo Pontifice denominabatur, in tam graui diplomate. Nam eiuſmodi diplomatum omnes apices,appendi in trutina quam exactiſſimè, nemo ignorat. Itaque aduertens F.Monſtrum, cui periculo, & munus ſuum, & pinguem cenſum quo potiebatur, obieciſſet; ſi reſciretur in aula, ipſum agere correctorem decretalium Pontificiarum, illicò veluti à preſſo angue, retulit pedem. Et erat ſanè in eo facto, vel ignorantia, vel malignitas non vulgaris. Poterat enim, vel etiam debebat, homo eum locum occupans, non ignorare, appellationem *Apoſtoli* in Dei Eccleſia, non arctari ad duodenarium primariorum Chriſti diſcipulorum, quos eſſe antono-

maſticè ac ſupereminenter Apoſtolos, nemo eat inficias. Excellenti tamen participatione eiuſdem muneris ac ſimilium laborum, ad alios quandoque diffuſum conſtat, nomen *Apoſtoli*; puta ad eos qui primi alicubi Euangelium annunciarunt. Qua de cauſa S. Martialis *Lemouicenſium Apoſtolus*, renunciatus eſt, ex decreto quinque Conciliorum Gallicanorum, quibus ſuffragatus eſt Ioannes XX.

Quid mirum cælites de quibus hactenus, adeò irreuerenter à Cyriacis habitos; cum ipſe S. Thomas Aquinas, qui pleriſque eorum eſt pro obiecto fatui amoris, (quali improuidos erga nonnullos ſanctos corripi aiebat Origenes homil. 25. in Lucam;) adeò à multis Cyriacis tractetur illaudabiliter? Prætereo falſationes in eius operibus audaciſſimè factas à Coſma Morelles; Thoma Lemoſio, & aliis de quibus poſtea. Item dimitto ſuppoſitiones variarum lucubrationum quas conſtabat non eſſe S. Thomæ, à Fratribus tamen immiſſarum in S. Thomam, vel vt S. Thomæ volumina excreſcerent, & numerus Tomorũ in quos eius opera digerebantur, eſſet auctior, ita vt Scoti volumina excederet; vel vt opera illa aliena, indigna ingenio S. Thomæ, tamen præfixo S. Thomæ nomine eſſent vendibiliora; quod de Cõmentario Petri Veronenſis in Mattheum, abs ſe primùm vulgato, & abſque veri autoris ignoratione, ſuppoſito S. Thomæ, faſſus eſt Hieronymo Vvielmio, Bartholomeus Spina; per quam infidelitatem, multi furfures intruſi ſunt in B. Thomæ Siliginem,

liginem, ac lectiſſimum pollinem contaminarunt. Nominatímque opera Thomæ Anglici, qui dignus non erat ſoluere corrigiam S.Thomæ, tanquam Thomæ Angelici ſunt venditata; deluſis quidem ſimplicibus, ſed S.Doctoris per ſpurios huiuſmodi fœtus in cuculum tranſmutati, non leui dehoneſtatione. Hæc à Cyriacis ipſis, in ipſum S. Thomam iniurioſè patrata, nunc dimitto; ſed alia attingo potiùs, quàm perſequor.

Illúdque in primis, pleroſque eorum non ſapere ad ſobrietatem, profundendo voce ac ſcriptis laudationes inſulſas, quibus S. Thomas putidè extollitur ſupra omne quod dicitur doctum, ſtatuiturque regula fidei, & Doctor à quo Romani Pontifices aliquid circa doctrinam definiendo, (niſi errare velint,) nequeant deſciſcere. Eas inquam & ſimiles auxeſes laudationum, conteſtor eſſe S.Thomæ iniurioſas, & in eius dehoneſtationem cedere. Sapienter enim admonebat Caſſianus lib.1.de Incarnat.c.2.etiam eas laudationes putere ac probro eſſe, quibus affingitur alicui decus indebitum.

Auſim dicere, hoc eſſe imitari linguam blaſphemantium; id eſt, interprete S. Gregorio l.12. moral.c.14. ſpecie exhibendi honoris, contumeliam reuera irrogare. Quod fecere plerique hæretici, (ait ibi S.Gregorius,) ferentes blaſphema dogmata, vt diuino honori conſulerent, v.g. aſſerentes, Deum non niſi apparenter eſſe factum hominem, quaſi vera humanitatis ſuſceptio ei probro eſſet futura. Æquè Petrus Chryſologus

ſerm.109.admonet,omnes hæreſes, blaſphemando & iniuriam Deo inferendo,velle videri Deum honorare ac obſequio demereri. Mira diſputatio. Deum deſtruit cum honorat,(aiebat autor Epiſtolæ de vera circumciſione Tomo 9. Hieronymi.) Manichæos & Arianos, adducens in exemplum dehoneſtationis & inhonorationis Dei], dum ſpeciem vanam eum honorantium præferunt. Haud ſecus ergo iſti ampulloſi & male conſulti veneratores S.Thomæ, non tam S.Thomam extollunt, quàm deprimunt; non tam colunt quàm infamant; vanos ei titulos quales attingebam deferentes, qui verè non ſunt honori ac laudi, ſed iniuriæ ac probro.

Ad hæc Dominicus Soto 3. phyſ. q.1. artic.2. concl.5.ſtatuit, aliquos qui ſe Thomiſtas dicunt, & non ſunt, anxiè quæſitis quibuſdam locis S. Thomæ,contendere ex Sancti Doctoris mente,in potentia agente, eſſe aliquem actum primum diſtinctum à ſubſtantia & potentia operatiua innata. Hos Soto ait, eſſe iniurioſos S. Thomæ, nec aliud ſatagere,quàm vt eum obſcurent,& reddant inuiſum. F.Antoninus Reginaldus qui ſe *Compoſitorem* dixit, & verè eſt *compoſitor*, quia fictores & figulos compoſitores dicimus, vt S. Gregorius notauit;mendacij damnauit hanc Soti allegationem; eo quod ne pilus quidem eius habeatur apud Sotum. Sed condonandum eſt homini luſcioſo, quem tunc deficiebant perſpicilia. Diſertè enim Soto, ſiue in agentibus neceſſariis, ſiue in liberis, (vt patet ex loco S.Thomæ de potentiis humanis

humanis quem in rem ſuam profert,) omnia illa agentium auctaria ad operandum tranſeunter immiſſà, qualia admittunt Cyriaci prædeterminatores, agnoſcit eſſe iniurioſa S. Doctori, & eum dehoneſtare, ac infamare apud alios.

Thomas item Valdenſis, ſcriptor grauiſſimus, Tomo 1. doctrin. à cap. 28. conclamat contra quoſdam, qui affingunt Sancto Thomæ ſua commenta, de libertate humana per reſpectiuam neceſsitatem impedita; hoc eſt per æternas prædefinitiones, & eis ſubjunctas præmotiones diuinas, humanæ voluntati ineluctabiles, ſpoliata ſua vertibilitate in vtramuis partem. Queritur ergo Valdenſis, hos, (vt vocat,) *Magiſtros ſine omni neceſſitate neceſſarios*, abjecta *antiqua Eccleſiæ doctrinæ, & formoſiore & veriore*, luctari cum argumento, de concedenda voluntati omnimoda vertibilitate, ſi libera eſt; ſicut luctabatur Iacob cum Angelo: nec abſiſtere illa vana fatigatione in eludenda inexpedibili ipſis difficultate, quouſque emarcuerit neruus in femore, & ſua ipſorum reſponſione ſuccumbant. Et quià videbat, Cyriacos cum quibus(tacito licet nomine,) agebat, emendicare ſubobſcura quædam D. Thomæ loca, ad elidēdam(quaſi ex eius ſenſu)vertibilitatem vtroque flexilem liberæ voluntatis, conteſtatur ipſe è contrario ; S. Thomam , clariſsimo ore dicere contrarium; & hanc (vt arbitratur,) prædeſtinatianæ hæreſi collactaneam doctrinam, non patitur affingi S. Thomæ cenſens eam eſſe illi ignominioſam. Varia ſanè, pro ea voluntatis vertibilitate,

litate, per nihil à Deo admotum temerata, ex S. Thoma addenſauit Bellarminus, in recognitione libri quarti de gratia & libero arbitrio ad c.14. Ex quibus patet, prædeterminationes diuinas adamantinas, humanæ libertati ineluctabiles, à S. Thoma fuiſſe proſcriptas; nec illius honori conſulere, qui malè detortis D. Thomæ locis quæ pro talibus prædeterminationibus ferreis allegant, armant Caluinianos; inter quos Ameſius & Ferrius, verbi puri & non diluti pincernæ, apud Batauos & Gallos, haud obſcuri, conceptis verbis tradiderunt, quæ Aluares & ſymmiſtæ tanquam D. Thomæ placita producunt, planè ſua & Magiſtri ſui Caluini ſenſa eſſe. Id quod firmauit ſynagoga eorum pariter potantium, collecta Dordraci approbans gratiam irreſiſtibilem, & bruto anathemate feriens eos qui dixerint, humanam libertatem poſſe abjicere tactum & excitationem Dei quæ effectum ſortitur. Quem eſſe S.Thomæ & Thomiſtarum nouorum ſenſum, ſibi paſſim gratulantur Batauí ac Geneuates Theologaſtri; Non ex alia pharetra, petiere tela Ianſeniani: quos propterea F. Ioannes Baptiſta de Marinis Magiſter ſummus Ordinis, ſuis Pariſienſibus impensè commendabat, tanquam veris S. Thomæ aſſerlis; ac ne damnarentur, egit quanta potuit ſollicitudine, cauſatus, damnandum cum eis fore S. Thomam, (ſcilicet.) Eum autem fructum diligentiæ ac laboris tulit, vt ſe, ac ſuos, fuliginis Ianſenianæ exortes non eſſe, demonſtraret. In aliis pleriſque materiis & Philoſophicis

&

& Theologicis, iidem plus iuſto liberales Thomiſtæ, dum nimium adhæreſcunt aliquorum verborum cortici; & quod ſemel tanquam merum à D.Thoma propinatum combiberunt; tenaciſſimè retinent, non mediocriter ſancti Thomæ luminibus offecerunt. Exempla proximè ſignabo. Hæc igitur eſt ſcriptorum Cyriacorum erga ſanctos Cælites obſeruantia; pro qua ſi libris eorum debetur immunitas, verendum eſt, ne Hagiomachi, id ad ſuam cauſam trahant, & ſe immunes quoque eſſe debere conteſtentur.

DIATRIBA IV.

Sitne Cyriacorum doctrina adeò ſolida, vt libri eorum, ex hoc capite, ſortiri immunitatem debeant.

QVæ euincant doctrinam Cyriacorum ſæpè numero deſtitui ſoliditate, proferri poſſent omnino multa. Nunc dabo duntaxat nonnulla ſpecimina, nec dilatabo philacteria, aut magnificabo fimbrias; ſed obiter pauca attingam quæ communiter apud omnes Cyriacos ſunt rata, vel ſingillatim à primariis eorum Magiſtris traduntur. Ordiar à prioribus, quæ continentur placitis quibuſdam ſiue Theologicis, ſiue Philoſophicis quibus ipſi vt polypi ſaxis adhæreſcunt, quia putant eſſe tradita à D.Thoma, pro cuius vel minimo

mo dicto ſunt inter eos, (vt ſupra retuli,) qui parati eſſent ſubire martyrium. Extra eorum tamen ſcholam, propoſitiones nunc appendendæ, habentur inanes & rejiciuntur, quia D. D. nullius addicti iurare in verba Magiſtri ; nec paſſi eum ſeruilem & (vt Seneca appellabat) pecuinum ſpiritum, quo aliqui velut muta pecora in ſentiendo feruntur, quæ cum manifeſta ratione pugnare vident, abjiciunt; nec volunt ſicut aues oſcines recinere abſque intelligentia, quæ priùs cantata, nec penetrata inaudiuerint.

Specimen placitorum Theologicorum omnibus Cyriacis probatorum, quia putant ea eſſe S. Thomæ.

Res futura, iam nunc, non tantùm objectiuè, ſed etiam realiter, coëxiſtit Deo in æternitate. Ex 1.p.q.14.art.13.

Dari poteſt ens aliquod extra Deum, quod non poteſt non eſſe; & eſt planè neceſſarium. Ex 2. contra gentes c.30.

Pater & filius (ex S. Thoma in 1.d.11. art.4.) dici poſſunt duo ſpiratores. Contrarium definiuit Gregorius X. in Concilio Lugdunenſi.

Dici poteſt abſque hæreſi, *iſte homo cœpit eſſe Deus*, & *Deus cœpit eſſe iſte homo*. Cum S.Thoma in 3.diſt.6.q.2.

Deus in eadem ſpecie, non poteſt producere plura indiuidua Angelica : ſed quilibet Angelus conſtituit ſpeciem ſuam particularem. Ex S.Thoma 1.part.q.50.artic.4.

Non poteſt Deus, de potentia abſoluta, ſeparare albedinem à ſubjecto, & conſeruare in eodem ſubjecto.

Non

Non poteſt Deus aſſumere inſtrumentum creationis.

Angelus in primo inſtanti,non potuit peccare.

Angelus eſt in loco non per ſuam ſubſtantiam, vel per ſuum vbi , ſed per ſuam operationem. 1.p.q.8.art.7.& q.52.& 53. & in 2.diſt.37. q.3. artic.1.

Plures Angeli non poſſunt eſſe in eodem loco. ex 1.p.q.52.art.3.

Habitus charitatis, non intenditur per actus æquales, multo minùs per remiſſiores.

Habitus charitatis elicit vltimam diſpoſitionem ad iuſtificationem.

Peccatum veniale , eſt in ſenſualitate.

Præcisè in primo diluculo vſus rationis, homo niſi conuertatur ad Deum, peccat mortalirer.

Primum adulti peccatum, non poteſt eſſe veniale.

Qui ſordet peccato mortali , etiam ſi occulto, peccat mortaliter, ſi alij impendat correctionem.

Omnia verba vulgatæ formæ, ſecundæ conſecrationis, ſunt de eſſentia; ita vt non fiat conſecratio, ſi ea tantùm verba dicantur, *hic eſt calix ſanguinis mei.* Ex S.Thoma 3.p.q.78.art.3.Dicere contrarium, Barthol.Spina, damnat hæreſeos.

Benedictio panis & vini, non eſt actio peculiaris, præuia conſecrationi.

Corpus Chriſti viuum, eſt planè diuerſum à mortuo.

Chriſtus non exiſtit, niſi per exiſtentiam increatam.

Abſque

Abſque profeſſione ſolemni, nemo poteſt eſſe verus Religioſus. Contrarium definiuit Gregor. XIII.

Dominium, eſt indiſpenſabiliter incompoſſibile cum vero ſtatu Religioſo. Et hoc quoque, à Gregorio XIII. reprobatum eſt.

Papa non poteſt diſpenſare in matrimonio rato. Contrarium habet vſus Eccleſiæ.

Papa non poteſt diſpenſare in voto ſolemni, quia ſolemnitas eſt de iure diuino, non ex conſtitutione Eccleſiæ. Contrarium definiuit Bonifacius VIII.

Eſt irregularis qui occidit alium, vitam ſuam tuendo cum moderamine inculpatæ tutelæ.

Virtutes morales, (dempta prudentia & iuſtitia,) ſunt tantùm in appetitu ſenſitiuo.

Specimen placitorum Philoſophicorum Cyriacis probatorum, alibi exploſorum.

Materia priuſquam forma illi adueniat, non habet exiſtentiam. S. Thomas 1.p.q.4.art.1.

Implicat dari materiam abſque forma. F. Ioannes Butauant in theſibus. Ex ſancto Thoma.

Implicat contradictionem, dari aliam terram. Ex 1.p.q.47. art. vltimo.

Zona torrida, eſt prorſus intolerabilis. Ex S. Thoma 1.p.q.102.art.2.ad 2.

Impoſſibile eſt duo accidentia eiuſdem rationis ineſſe ſimul eidem ſubiecto. Ex S. Thoma, 1.p.q.94.art.3.& 1.2.q.63.art.4.

Impoſſibile eſt, dari plures albedines, à ſubſtantiis ſeparatas. Ex 1.p.q.47.art. vltimo.

Intenſio

Intenſio qualitatis non fit per additionem nouæ entitatis; ſed per maiorem radicationem præiacentis, ac veluti penitiorem infixionem tanquam claui malleo adacti in eodem ſubjecto. S.Thomas in 2.d.34.art.5.& d.42.q.1.art.1.

Quantitas recipitur in toto compoſito. An etiam in anima rationali compoſitum humanum conſtituente?

Brutorum animæ ſunt indiuiſibiles, æquè ac anima rationalis.

Abſque quantitate, ſubſtantia caret partibus entitatiuis, F.Ioannes Butauant in concluſionibas ex S.Thoma.

Principium indiuiduationis eſt materia, eíque adiungitur multiplicabilitas indiuidualis.

Cœli non ſunt alij ad alios contigui; ſed inter eos datur ſpatium diuiſibile. S.Thomas in 2. diſt.2.q.2.art.2.ad 5..

Non ſunt pluſquam decem cæli. Idem in 2. diſt.14.art.1.

Implicat, vnum corpus eſſe circumſcriptiuè in duobus locis. Ex S.Thoma in 1.diſt.37.q.3.art.2. & in 4.d.10.art.1.ad 5.

In generatione & corruptione, fit reſolutio vſque ad materiam primam.

Eſſentia & exiſtentia, diſtinguuntur realiter.

Motu cœlorum ceſſante, omnia ſnblunaria ceſſarent.

Habitus ſcientiæ eſt ſimplex qualitas,& tamen intenditur.

Hæc ſat ſunto, pro ſpecimine doctrinæ malè materiatæ cui omnes communiter Cyriaci adhærere debeant; Cum ſint effata D.Thomæ, quem illi habent pro Deo doctrinæ Theologicę ac Philoſophicæ, æquè ac Secundinus vocabat Auguſtinum, *Deum eloquentiæ.*

Venio ad aſſertiones quibuſdam Cyriacis ſinguiares. Nec adducam Durandum, aut Catharinum, qui maluerunt ſegreges eſſe. Vnde apud alios Cyriacos non benè audiunt: ſed eis Cenotaphium ſtatuerunt, ritu Pythagoreorum in Magiſtri deſertores. Exiſtimo quod Cyriaci, æquè eiurabunt F.Thomam Campanellam, quia tametſi viſus ſit per aliquod tempus Cymbalum mundi, tamen r uera eſt ignorantiſſimus; ita vt ne ipſos quidem t rminos, ſiue Philoſophicos, ſiue Theologicos intelligat; ſententias autem inuehit non modo à S.Thoma, ſed etiam à ſenſu cuiuſuis ſani hominis adeò abhorrentes, vt deſipere potiùs videatur, quàm diſſerere. Hæreſes craſſæ, in eius libris tam multæ & tam inexcuſabiles occurrunt, vt mirum ſit, adeò pinguem ſcriptorem, ſuperioribus annis inuenire potuiſſe laudatores. Etiam poëſim attigit; ſed adeò infæliciter, vt Tyrones in prima Grammatices, proſodiam ligula dimetientes, non cantillent pueriliùs. Verùm ſcriptorem adeò ſtrumoſum, quem non dubito à ſuis Cyriacis eiurandum tanquam ſegregem, ne omnia eius opera cogar exſcribere, malo prorſus præteritum. Cæterorum itaque nonnullorum, quos Cyriaci pro ſuis in doctrina Magnatibus habent, paucas è multis

multis doctrinales gemmas ſublego.

Thomas de Vio Caietanus inter Thomiſtas Corypheus, ſcatet doctrinis non modò parum ſolidis, ſed etiam aperta materiali hæreſi ſordentibus. Dico *materiali hæreſi*, quia aliquæ reprobæ propoſitiones à Caietano traditæ, nondum tunc erant damnatæ. In aliis bona fides, & perpetua cum Romana Eccleſia conjunctio, potuit eum à formali hæreſi excuſare, vt propterea non ſatis conſulto Gabriel Prateolus, ſecutus Alphonſum de Caſtro, locum Caietano dederit inter hæreticos. Fuiſſe tamen eius pleraque pronuntiata, materialiter hæretica, nemo eat inficias. Videſis errorum Caietani plenam meſſem, apud Catharinum iuſto volumine in ſex libros diſtributo. Eam meſſem ſub vnum conſpectum objicit in calce operis. Echius quoque, ad calcem locorum ſuorum communium, vltra centum reprobæ doctrinæ tubera, ex Caietano eruta, propoſuit. Quàm verò peruerſè ac periculosè ſcripturas expoſuerit Caietanus, latè & concinnè rethoricando monſtrat Canus lib. 7. de locis c. 3. *pag. mihi* 446. Ne linum fumigans extinguere velle videar, nihil ſigillatim adduco.

Ioannes de Neapoli, ablegauit à Chriſto intellectionem creatam, cenſens eum res cognouiſſe, per ſolam cognitionem diuinam; qui eſt error exploratus, & iiſdem refutandus argumentis, quibus ab Eccleſia exciſus eſt error Monothelitarum. Videſis Valentiã 3.p.d.1.q.9.p.1. Suarem Tomo 1. 3.p.d.24.ſect.1. Leſſium l.2. de ſummo bono c.2. Dolendum verò eſt, ſanctam Virginem Cathari-

nam Senenſem, ab aliquo malè ſolido Cyriaco, hauſiſſe eam reprobam doctrinam, vt patet ex eius orat.17.

Ioannes Capreolus vocatur *anima D. Thomæ*, nec eſt inter proletarios, apud Cyriacos; ſed tenet gradum ſenatorium. Is tamen in 4. diſt.49. q.4. ad 1. Scoti contra 2. concluſionem, & ad 3. Aureoli contra eandem, de viſione beatifica admodùm præpoſterè philoſophatur; diſtinguens in actu viſionis, ſubſtantiam actus prodeuntem ab intellectu; & formam addititiam, ratione cuius ſolius, eſt beatitudo, à Deo ſolo efficienter cauſatam. Quo abſurdo philoſophandi modo, viſio prout beans formaliter hominem, non eſſet quid vitale: & ſubſtantia intellectionis Deum attingentis, non eſſet quid ſupernaturale. Meſſem errorum in his paucis Capreoli dictis colligere liceret, ſi vacaret. Videſis Suarem tract.2.l.2. & Vaſquem 1.p.d.47. Alios Capreoli huius tranſultus, circa prædeſtinationem & gratiam, exhibebit index vniuerſalis ab libros Cyriacorum.

Franciſcus de Syluestris, cognomento *Ferrarienſis*, ad 4.contra gent. c. 66. tenet quando ex ſpeciebus ſacramentalibus putrefactis generantur vermes, manere quantitatem ſpecierum cum ſola ſubſtantiali forma vermis adueniente; nullam autem ibi materiam primam reperiri; atque adeò exiſtimat vermes illos differre ſpecie à cæteris vermibus: quod putat ſe habere ex D.Thoma ibi, & ex 3.p.q.77.art.5.& in 4.d.12. q.1.art.2.

Melchior Canus l.2.de locis c.18.*pag.* 169. ait S.Stepha

S.Stephanum in ea præclara diſſertatione quam Lucas deſcripſit Actor. 7. confudiſſe & miſcuiſſe nonnulla; in quibuſdam item leuiculis erraſſe per lapſum memoriæ; nec plus in eo locutum eſſe Spiritum ſanctum, (quo plenus fuiſſe à Luca dicitur,) quàm in S.Ambroſio.

Idem Canus, matrimonia ſolis nutibus contracta, negat eſſe Sacramenta l. 8. de loc. cap. 5. *pag.* 479.

Verum Sacramenti Matrimonij miniſtrum, affirmat Canus eſſe Parochum; quem doctè id defendere, ait perpetuus eius adorator Combefiſius, ad orationem Damaſceni in Conſtantinum Caballinum num.8. Ex quo habetur; Matrimonia abſque parocho clandeſtinè contracta, in locis in quibus decretum Concilij Tridentini caſſans ea matrimonia non eſt promulgatum, inualida eſſe, cum deſit verus Matrimonij Miniſter; hoc tamen ab eodem Concilio, intorto anathemate, confoditur.

Chriſti voluntatem, idem Canus l. 12. de locis cap. 14. tempore paſſionis caruiſſe gaudio beatificam viſionem conſequente aſſeruit licenter de more; nec ſatis attendendo, eodem iure fingi poſſe, Chriſtum eo tempore caruiſſe viſione beata. Alia in hoc Caninum placitum vrgent Suarez T.1.3.p. d.38.ſect.3. Vaſquez 3.p.d.73. Raguſa tom.1.3.p. diſt.84.& Iuſtinia. 1.Petri 4.v.1.n.4.

Dominicus Soto, ex ſuo cerebro conſtituit terminum commorationis animarum in Purgatorio; negans vllam ibi hærere vltra decennium. Et non

nulla habet alia, (ait Antonius Senenſis in bibliotheca Dominicana,) quæ iure optimo poſſent & deberent limari, vel à libro tolli.

Idem, negauit Epiſcopatum eſſe ordinem, aut Sacramentum. Ita habet in 4. diſt. 24. q. 1. art. 2. quod Michaël Medina l. 1. de contin. c. 15. cenſet periculoſum. Imo Petrus Soto lect. 4. de Sacram. ordinis; affirmat, contrarium certa fide eſſe tenendum.

Iuxta eundem Dominicum Sotum l. 10. de iuſt. q. 5. art. 3. chorus videtur eſſe de ſubſtantia religioſi inſtituti: cum iuxta eum dicenda non ſit religio, quæ non canit in choro.

Petrus Soto lect. 11. de confeſſ. cenſuit, Sacramentum pœnitentiæ in neceſſitate, conſummari poſſe per literas: quæ ſententia fuit olim inter Cyriacos valdè recepta; ita enim Paludanus, Antoninus, Syluester, Ioannes de Friburgo, Fumus, Tabienna, Raynerius, & alij apud Fagundem in 2. Eccl. præceptum l. 2. cap. 10.

Dominicus Bannes, negat reuiuiſcentiam meritorum, valdè commodè ad injiciendam lapſis deſperationem.

Meritum eſſentiale ſoli charitati tribuit.

De correctione fraterna, poſt ſedis Apoſtolicæ conſtitutionem, dixit quæ ſpongia indigeant.

Libertatem collocat in objectiua indifferentia. Videſis eum 1. p. q. 19. artic. 10. dub. 1. in 3. documento ad Nouitios. Qua doctrina nulla potuit Caluiniſtis accidere optatior, ad euertendam libertatem expeditam.

Cenſet,

Cenſet, calumniatorem poſſe præueniri ab eo qui inde ſibi timet. Qua in parte, vrgente Fratre Baptiſta de Marinis, contigit Franciſco Amico, quod cani qui Sacerdotem Catholicum propè lacerauerat, & impune tulerat. Cum autem allatraſſet PoppamCaluinianum, affixus patibulo pœnas dedit ſolius latratus, abſque damno dato, vnde illud vernaculi Poëtæ de Cane à Fratre de Marinis (quippe πολυγλώττῳ,) ſatis percipiendum abſque lexico.

Voyez Meſſieurs mon piteux eſtre;
Pour auoir abbayé l'Huguenot.
Ie mordis n'agueres vn Preſtre,
Et perſonne ne me dit mot.

Hoc non incommodè ſic expreſſeris latinè, Cane per proſopopeiam dicente.

Aſpicite heu! Quò me ſententia iudicis egit,
Quia allatraui neſcius ſectarium,
Ante, Sacerdotem populo inſpectante momordi.
Nemo vel vna vocula increpuit ferum.

Dixerat Amicus, aliquos (& in his Bannem;) cenſuiſſe præueniri poſſe calumniatorem; ſe tamen nequaquam id aſſerere, & propterea agentibus Cyriacis, damnatus eſt. Bannez verò qui explicatè eam præuentionem eſſe licitam docuit, nihil moleſtiæ eſt perpeſſus.

Idem Bannez, prædefinitiones mouentes, ac prædeterminationes diuinas, voluntati creatæ ineluctabiles, quoties in actum prodit, pronunciauit eſſe ex fide credendas; vnde dicentes, ſe non intelligere quomodò motiones illæ adamantinæ,

cum expeditione libertatis cohæreant; eliſit illo ex ſuo tripode oraculo; *ſi non intelligunt, credant.* Ludouici autem Molinæ opus contra huiuſmodi pluſquàm aheneas voluntatis creatæ deuinctiones, habuit pro peſtilente, & primus ad macellum detulit, indito partiariis eodem zelo amaro. Fructum verò delationis adeò luculentum retulit, quod ne apex quidem Molinæ, violatus eſt, quantumuis annitente Banne, & poſt eum Cyriacis vniuerſis, & Ianſeniſtis, qui ante damnationem ad vexillum prædeterminationis conuolarunt; cum omnibus qui Ieſuiſtis Stomachum facere voluerunt. Talibus enim, prædeterminatio Cyriaca, eſt refugium miſerorum, aiebat grauis Doctor Auguſtinianus; cum audiuit ſuum Baſilium Poncium Legionenſem, ex quo cauſa cecidit, & Fagundes reuocationem decreti in librum ſuum ab Inquiſitione Hiſpanica, agente Baſilio lati, obtinuit; iniuiſſe fœdus cum prædeterminantibus Cyriacis, illúdque typis vulgaſſe. Et idem poterat dicere de Elianis & Elizeanis; qui dejecti opinatione illa ſua quod eſſent primi Religioſorum, longè ante Chriſtum & Apoſtolos; & quod B. Virgo non vouiſſet prima virginitatem, ſed Elias; damnato ab Hiſpana Inquiſitione opere Franciſci Sanctamariani de hiſtoria prophetica, & damnatione Romæ confirmata; cum aliud non ſupereſſet perfugium, ad azylum prædeterminationis ineluctabilis ſe receperunt; odio Ioannis de Pineda Ieſuitæ, qui primus hiſtoriam Propheticam damnauerat, vt cenſor particularis à S.Officio Hiſpanico delectus.

Ioannes

Ioannes Vincentius relectione de gratia Chriſti *à medio proemij vſque ad finem*, adeò inebriatus eſt amore gratiæ nos ſanctificantis, vt dixerit, eſſe qualitatem creatam, ſed continentem participationem diuini eſſe, ſecundùm eam rationem qua eſt ipſum eſſe per eſſentiam, imparticipatum, & independens, omnem præhabens eſſendi plenitudinem; vnde mirum non eſſe quod faciat hominem diuinæ conſortem naturæ. Quam malè fundata ſit hæc hyperbole, vix eſt opus exponere. Legeſis Suauem l.12.de grat.c.1.à n.24.

Nicolaus Ricardius, à corporis conformatione Therſitica, (ni mauis ab ingenij præcellentia,) *monſtrum* appellatus; tam monſtroſæ fuit in doctrina ſoliditatis, vt dixerit ac ſcripſerit, in formula Litaneutica, idem eſſe dicere *Chriſte audi nos*, atque dicere *S. Maria audi nos.* Et loci illius Actorum, *Viſum eſt Spiritui ſancto & nobis*, ſenſum eſſe voluit; *Viſum eſt Mariæ Deiparæ, & nobis.* Item Beatiſſimam Virginem, vt aliquid mõſtroſum diceret, vocauit *Deum creatum, Deum mediterraneum, Deum dimidiatum, quaſi quartam perſonam, quaſi diuinam ab Incarnata Triadem, non ſecus habitam quàm ſi diuina perſona eſſet.* Et vt huiuſmodi ſexcenta, prodigioſa & monſtroſa vix per hyperbolas quantumcumque exaggeratas excuſabilia præteream; ait, non modò omnia Deiparæ merita ſimul ſumpta, qualia in fine ſanctiſſimæ eius vitæ fuerunt, æquaſſe, aut etiam ſupergreſſa eſſe ſanctorum omnium, hominum ſimul & Anglorum ſimul ſumptorum merita, in vnum faſcem aceruata; (quod aliquis

non ita pridem trepidè dixerat; ſed etiam ait operationem quamlibet Deiparæ, certo mortalis vitæ tempore, dignitate ac conſequente in virtutibus actualibus merito ſuperaſſe omnes actus comprehenſorum omnium & Angelorum. Nec ibi ſtetit monſtroſa auxeſis; Ait inſuper minimum quemlibet & quamuis minutum actum ſupernaturalem amoris à Deipara ante mortem elicitum, æquaſſe, aut etiam exceſſiſſe, dignitate ac merito omnium hominum ſimul ſumptorum vniuerſas actiones meritorias, congeſtas in vnum cumulum; quaſi quæ de quocunque Chriſti actu veriſſimè dicuntur ob infinitū valorem à Verbi perſona refuſum; ſint extendenda ad quemcumque actum Deiparæ, cuius perſona huic Theologaſtro monſtroſo, eſt quaſi diuina, & dimidia ex parte increata. Apage, Apage.

Dominicus Grauina, aſſeruit Robertum Bellarminum intolerabiliter erraſſe, cum ſcripſit; aliquas religiones laxatæ diſciplinæ, eſſe vnum fontem lachrymarum. E contrario Grauina, contendit nullam eſſe religionem quæ ſit laxatæ diſciplinæ. Sed de hoc infra, Idem Grauina omnem congregationem humanam cui interſint delecti à Pontifice adminiſtri, ait potiri infallibilitate: atque adeò iuxta hunc palponem, Rota auditorum Sacri Palatij, Congregationes S. Inquiſitionis, Indicis, Abundantiæ, &c. omnes ſunt lapſus incapaces, & nullo modo errare poſſunt; cum ſint ſtillicidia fontalis ac plenæ poteſtatis, Petro & eius ſucceſſori conceſſæ, quæ eſt infallibilis. *Sclah.* Neque

tamen

tamen tantus Aſſentator, ad purpureum decus euaſit.

Sixtus Senenſis adorator Origenis, variorum Conciliorum anathemata, quibus Origenes contritus eſt, ignorantiæ adſcribit eorum, qui non aduertunt quæ in ſcriptis eius damnanda videbantur, fuiſſe ab hæreticis deprauatoribus infarta, ipſo Origene innoxio. Videſis l.4. bibl. V. *Origenes.* Idem Sixtus poſt Concilij Tridentini definitionem contrariam, negauit integrum librum Eſther, eſſe canonicum, truncans illum ſex capitulis. Ita ille lib.1. eiuſdem operis ſect.2. V. *Eſther.* Quod Euſebium Cæſarienſem Arrianorum ſigniferum, habet pro ſancto, error erat in ordine communis, cum inter cælites haberetur adſcriptus, in Cyriacorum Martyrologio.

F. Ioannes Maria Braſickelem, tunc Magiſter Sacri Palatij, quinquaginta & duas Emanuëlis Saa propoſitiones ex Aphoriſmis eius decerptas, damnauit, tanquam vel intolerabiles, vel in praxi non ferendas. Sed adeò liberalis Cenſor, Cenſuræ ſuæ cenſuram paſſus eſt, reprobata eius damnatione tanquam inſcitiæ, vel malignitatis, vel vtriuſque referta. Nam duæ ſupremæ Inquiſitiones, Hiſpanica & Luſitanica, quinquaginta ex improbatis propoſitionibus reſtituerunt in integrum; duabus aliis tantùm, expunctis. Nempe illa quæ poſt Manuelem à Clemente octauo fuerat damnata, de Abſolutione Sacramentali per literas, cui cum Manuele multi Cyriaci ante Clementem ſubſcripſerant; & altera qua idem Saa, benedictionem

nem Epiſcopalem oleo Infirmorum eſſe neceſſariam inficiatus erat. Quoad reliquas quinquaginta propoſitiones, refixum eſt decretum Braſickellenſe, quo doctrina probabilis & à grauibus ſcriptoribus tradita, in ſolo Manuele falſa ac non ferenda, fuerat à Cyriaco iudicata.

F. Ioannes Baptiſta Marinis, adeò profundè Theologiſat vt curauerit nigrum Theta appingi negantibus perceptionem Euchariſtiæ, aliis à ſumente prodeſſe ex opere operato. Quæ tanta ſupinitas eſt; vt nemini vnquam Theologo in mentem venerit, talem fatuitatem diſcutiendam proponere. Omnes enim vt per ſe euidens ſtatuerunt, ſicut manducatio cibi corporalis non prodeſt niſi comedenti; ita cibum Euchariſticum, ex opere operato Sacramenti, alteri non prodeſſe quàm communicanti. Quin etiam S. Thomas lect. 6. in c. 6. Ioan. *in ipſo fine*, (arrige aures Pamphile, qui negabas hoc in S. Thoma haberi,) in ipſo inquam extremo limbo illius lectionis, diſertè & conceptis verbis aſſerit; ERRARE eos qui putant communionem laicorum prodeſſe vita functis; idque aſſerit abſque diſtinctione vlla; atque adeò agnoſcit non modò ex opere operato, (quod ne Rudimentarij quidem Theologi ignorant,) ſed etiam ex opere operantis, perceptionem Euchariſtiæ non prodeſſe defunctis, aliiſque quibuſlibet; (Eſt enim par ratio,) ſed ſoli ſumenti prodeſſe, ſi habeatur ratio communis modi communicandi, qui vacat pœnalitate, quæ eſt radix virtutis ſatisfactiuæ in aliqua operatione. Hæc eſt concors omnium

Theologo

Theologorum ſententia. Solus Frater Ioannes Baptiſta DE MARINIS, in gratiam aliquarum Petegolarum, & Achatis vel palponis ſui Auguſtini de Bellis pro communione feriæ ſecundæ apud S. Andream à Valle ſolliciti, contendit, communionem etiam ex opere operato, prodeſſe iis defunctis pro quorum ſubleuatione dictæ Petegolæ aliàs *Beghinæ* communicant. Proh doctrinæ profunditatem & ſoliditatem, nullis præconiis adæquandam; Audiuit ſe vbique terrarum, pro hac aſſertione ſua ludibrium doctis debere; & videtur in aliena vitula araturus, ad ſtabiliendum quod ipſe per ſe præſtare non poteſt, præ latinitatis inopia.

Ex his ſpeciminibus, liquere puto, Cyriacorum libros non eſſe adeò ſolidæ doctrinæ, quin poſſint cum ſiligine latere furfures, cui ſit opportunum incerniculum. Non debent ergo ſtatui immunes à cenſura, ex hoc capite.

DIATRIBA V.

Nullæne in libris Cyriacorum, gerræ, ineptiæ, ignorantiæ; vt propterea quod ad has labes aetinet, immunes eſſe à cenſura debeant.

HIc contrahendæ erunt habenæ, ne ſi omnia perſequi velim, excreſcat nimium voluminis moles, & faſtidium lectoribus creetur. Carpam

igitur ex ampla meſſe, paucas ſpicas.

Alanus de Rupe, in roſario Chriſti & Mariæ, necnon Andreas Coppenſtenius, Cyriaci ambo, & ex eorum autoritate ſcriptor libri de corona Mariana Campitellenſi *pag.* 18. aſſeruerunt, B. Virginem recitaſſe roſarium, & quidem tanquam orationē. Cum autem difficile videatur, B. Virginē direxiſſe orationem ad ſeipſam; Reſpondent B. Virginem eam orationem direxiſſe ad ſeipſam, prout ſpectatur ſecundùm ſuum eſſe Ideale, ab æterno abditum in Deo. Sub qua ratione B. Virgo, eſt ipſa diuina eſſentia; ad quam perſpicuum eſt, dirigi poſſe orationem. Et in hoc dicunt B. Virginem fuiſſe ſimilem Chriſto, qui ſecundùm humanitatem, orabat ſe prout Dei filium. Verum hoc ipſo Theologicæ ſubtilitatis arcano, quauis ariſta acutiore, quilibet fidelis, poterit orare ſeipſum, prout eſt in diuinis ideis. De hac aſinitate, plura alibi.

F. Elizeus Maſini à Bononia, Inquiſitor Genuenſis Ordinis Prædicatorum, inſigne peritiæ exemplum præbuit, anno 1612. quo exhibitus eſt ei Catalogus librorum in ſcholis prælegendorum, vt poſſet de more prælo ſubjici, atque vulgari. At homo in cuius cognomine ſtoliditas Arcadici Pecuarij deliteſcit, vbi vidit pro ſchola Matheſeos proponi prælegendum librum, prænotatum hoc titulo, *Euclidis Geometria practica*, eradi iuſſit illam vocem *Geometria*; quippè (vt aiebat,) Magicam, cum terminetur in *ia*, ſicut aliæ pleræque voces caliginoſæ, ac furuæ, *Necromantia*, *Geomantia*, *Goëtia*, *Chiromantia*, *Pharmaceutria*;

Vrgenti

Vrgentibúſ pro exoranda facultate cudendi eum titulum *Geometria practica*, librum eſſe adhibito eo titulo cuſum Romæ; reſpondit ſe velle librum videre. Allatus eſt liber ex editione Romana, munitus diplomate Pauli V. tunc ſedentis ad Eccleſiæ clauum. Vbi librum aperuit, ſcientiſſimus bonarum literarum Inquiſitor, incidit in figuras Mathematicas in pleriſque libri paginis expreſſas, cum multis lineis ſe interſecantibus. Exclamat illico Inquiſitor. En magicas delineationes, quas mihi vultis obtrudere. Non fiet, Non fiet quod petitis. Et quanquam ingeſto volenti nolenti Priuilegio Pontificio, quod ad libri principium extabat, & conceſſione M. S. palatij, & Vices gerentis; tamen ſtetit immotus, nec flecti potuit, vt vocem illam *Geometria*, mandari typis ſineret; ita vt oportuerit, reliquo catalogo typis vulgato eam lacunam calamo explere in ſingulis pro grammatis. Spectatum admiſſi, riſum teneatis amici?

Pari ſapientia alius, doctum Philoſophum cui nomen *Conſtantio*, morte poſtea apud Sinas in miniſterio Apoſtolico obita, claro; negauit Parmæ facultatem, quippiam edendi de Arithmologia; eo quod ſyllaba terminalis *ia* Magiam reſiperet. Eiuſdem Ord. & poteſtatis Dicaſta Romæ è ſcripto ad exorandam cudendi facultatem porrecto, iuſſit expungi illa verba, *Sic fata eſt*, Deleatur (inquit,) vox illa Antichriſtiana, ſapiens Ethniciſmum. Nam inter Chriſtianos, authore Auguſtino, qui fatum agnoſcit, fatuus eſt. Sanè; ſed tu non minùs fatuus, qui fatum cogitas, vbi nemo

nemo illud eſt fatus, & aſtrologiam fatariam ſubolfacis vbi de ſimplici locutione ſermo erat.

Fratribus Cyriacis, pleroſque ſuſpectos fuiſſe hæreſeos, tantùm quia Græcè ſciebant, demonſtrat Angeli Politiani Prologus in Plauti Menechmos; amaris & acribus ſalibus defricans eam ſupinitatem; de qua ſunt etiam expoſtulationes Eraſmi Chiliadi 4. Centur. V. Adagior. Budæi, in opere de ſtudio literarum rectè inſtituendo *ſub initium*, quos deflorauit & aliis additis locupletauit, vir Eruditus, Benignus Sanrey in opere de recta pronuntiatione vocis *paracletus* c. 44. Nec parum his & aliis peritis ſcriptoribus laborandum fuit, in conuellendo eo fratrum effato; *Cauendum eſt à Græca lingua, ei qui nolit eſſe Hæreticus*; Quid mirum deſpuere Græcas literas, homines miſerrimè Græcantes? Liquet ipſos tales eſſe, ex illis apud eos crebris grammaticalibus ineptiis, quod *Diabolus* dicatur à *δία* id eſt *duo*, & *bolus* quod *morcellum* ſonat; quia Diabolus facit de homine duos bolos, vnum de corpore, & vnum de anima.

Imago lenibus typis celanda, calamo tantùm delineata, Fratri Serrono, Romæ pro Magiſtro S. Palatij Typographicis curis inuigilanti, oblata eſt, à viro cuius laus eſt in Euangelio per quaſcumque primarias Italiæ Eccleſias. In ea imagine, ſigna cœleſtia; & in his Virgo, inter Scorpium ac Leonem media, ſpectabatur; ſuppoſita cuiuis ſigno ſua nomenclatione, *Scorpio, Virgo, Leo*, Infremuit ad eius imaginis conſpectum, Serronus. Et quæ malùm (inquit) iſta vecordia, Virginem Dei-

parам

param, collocans inter beſtias, Scorpium, atque Leonem? Quantumcumque ingereret qui imaginem delineatam obtulerat; non Deiparam ea Virginis nomenclatione ſignari, ſed ſignum cæleſte; homo aſtronomiæ ſcientiſſimus, conteſtans etiam Virginem Deiparam (iuxta S. Bernardum,) eſſe ſignum magnum in cœlo; perſtitit immotus in ſententia, nec potuit flecti, vt tantum, (ſic aiebat,) Beatæ Virginis inter beſtias collocatæ probrum, ſua adſcriptione firmaret.

Eiuſdem farinæ eſt, quod ibidem Romæ contigit. F. Hyacinthus Pandulphus, fatebitur nihil hic affingi. Dicandarum cuidam Eminentiſſimo concluſionum, conſilium injerat in meta philoſophici curriculi, vnus quidam Marchio. Concluſionum Epigraphe hæc erat. *Eminentiſſimo & Reuerendiſſimo Domino, D. Ioanni Delugo &c. Marchio Petrus, &c.* Luſtrans oculis eam inſcriptionem F. Cyriacus, cuius erat concluſiones edendi facultatem concedere, iuſſit eradi illud *Marchio*, quod cenſebat eſſe in in caſu dandi, & pertinere ad titulos Cardinalis. Contra morem eſt, (inquit,) S.R.E. Principem, *Marchionis* titulo donare, dicendo, *Ioanni Cardinali Marchio.* At ô bone Frater, *Marchio* eſt caſus nominandi; eſtque titulus clientis dedicantis, non patroni Cardinalis; quem tamen titulus *Marchionis* non plus dedeceret, quàm titulus Comitis, aut Ducis. Et reipſa inter titulos Cardinalis Franciſci Dietriſtenij, Olomucenſis Epiſcopi, hic quoque app:n batur, ſic eum compellando. *Eminentiſſimo Domino D. Franciſco*

S.R.E. Cardinali, Epiſcopo Olomucenſi, Marchioni Morauiæ. Audin. *Marchioni*, non *Marchio!*

Non ita multo poſt, ibidem Romæ, laudatus proximè F.Hyacinthus Pandulphus, cũ recognoſceret ſcriptionem aduersùs dogma Ianſenij, iuſſit eradi vocem *dogmatis* quia vt magnus hic Doctor aiebat, ea vox non poteſt adhiberi niſi ad ſignificandam aſſertionem Catholicam; qualis non erat quæ in Ianſenio refellebatur. Hoc fecit Pandulphus, non quia de Ianſenio pertineret ad eum, quem Cyriaci habent pro collactaneo; ſed ne ſcriptum illud abiret intactum, & expers ſugillationis. At poterat ſcire, S. Cyrillum ſcripſiſſe librum hoc titulo *dogmata Neſtorij.* Num Neſtorius Sancto Cyrillo eſt Catholicus?

Actus eodem Spiritu, Cyriacorum Triſmegiſtus F.Nicolaus Ricardius, clarus præſertim in Eccleſiaſtica hiſtoriâ, emiſſo Tomo vno ſex circiter pagellarum, in quàm minima fieri poteſt forma, (24.appellant;) de Geſtis in Tridentina Synodo, cum aliquis in ſcriptione ad recognoſcendum oblata dixiſſet de Magno Conſtantino Auguſto, malè S.Athanaſium tractante; *Conſtantine fidem petis, cum Athanaſium inſequeris*; petitionem fidei interpretatus poſtulationem initiationis in Chriſtianum; iuſſit ea verba expungi, tanquam ſordentia Anachroniſmo; eo quod Conſtantinus quando S.Athanaſium inſequebatur, iam eſſet imbutus noſtris Myſteriis, & inter fideles cooptatus; ac proinde non expeteret fidei noſtræ doctrina imbui, ac fidelibus accenſeri. Hanc ſupinitatem,

tem, iſte & alij proximè adducti præſtitere Romæ in Theatro orbis ampliſſimo, in oculis Pontificis & purpuratorum Principum. En quos orbis habet doctrinæ arbitros, & librorum in Catholica Eccleſia recognitores atque cenſores, quorum iudiciis ſtent aut cadant Lucubrationes peritorum, ad eos Æacos, nulli innocentiam debentes, vndecunque delatæ; qui quidquid per ignorantiam aut ſubitum æſtum ſemel dixerint, irretractabiliter eſt exequendum. Nam maiores ſurdi ſunt ad omnes reclamationes,nec eſt qui de eorum iudiciis ad incudem reuocandis cura aliqua tangatur.

De alio inter Romanos ſcriptorum Maſtygas, non dixeris, hic niger eſt, hunc tu Romane caueto, cum ſit totus Candidus. Eius tanta eſt ſapientia, vt aliquando repulerit Baptiſtam Giatinum inſignem planè & Theologum & Philoſophum, ab omnigena literatura inſtructiſſimum. Repulit autem, quod nollet fateri, *Filium in diuinis, eſſe Patri ſimilem in natura.* Hoc perinde eſt, ac ſi diceretur; Romæ à primario è Pontificiis circa ſacram doctrinam adminiſtris, repulſum eſſe inſignem Theologum, eo quod refugeret ſubſcribere hæreſi Semiarianorum, cuſæ à magno Diaboli emiſſario, Euſebio Nicomedienſi; qui vt excluderet ὁμούσιον Catholicorum,(referente Niceta Choniate, lib.7. theſau. c.12.) ſubinduxit vocem admodùm affinem; vnico quidem, eóque minutiſſimo elemento literario grandiorem; ſed tamen deteſtabiliter impiam, & hæreſi nefaria ſordentem; ideóque Conſtantio Imperatori Catholicæ

veritatis indefeſſo hoſti, probatam, nempe *ὁμοιούσιον* quæ vox Latinè ſonat *ſimilem in natura*; qualem dici Filium per comparationem ad æternum Patrem, volebat is quem dixi candidus Cyriacus; à quo Giatinus, quod eodem modo blaſphemare nollet, repulſus eſt. Adeóne albet & candicat primarij Cyriaci, alienorum ſcriptorum Iudicis Sapientia? Malitiam veriſimile eſt abfuiſſe, ſed ignorantia tegi non poteſt.

Quis verò ille fuit, qui Bellarminum adegerit ad lituram, quia dixerat diuites teneri *Eleemoſynam erogare*, ſiue *poſcere* Eleemoſinam; quod cenſebat ſignari voce *erogationis*? Idem furuus ac niger, nec albus niſi prout Æthiopes vocantur *argentei*, obfirmatè renuit admittere, Chriſtum de potentia abſoluta, potuiſſe in Eccleſiā inſtituere duos, qui ſimul gererent Vicariam Chriſti præfecturam; vt erant Conſules. Qua obfirmatione, quid imperitius? Volebat etiam agnoſci, B. Virginem fuiſſe Præſidem in Concilio Hieroſolimitano, & autorem qui id negarat, voluit ad id è ſuo libro expungendum adigere: quæ eſt aſſertio periculoſa & apta ad muniendam viam primatui Elizabethæ Anglicanæ in Eccleſiam.

Criminatus acriter eſt Ioannem Sancium, Ioannes Baptiſta de Marinis, quod dixiſſet, fas eſſe communicare feria VI. in paraſceue. Quod Cenſor iſte contendebat eſſe contra Canones, inter dicentes celebratione Sacramentorum ea die, vt videre eſt c. *Sabbatho* de conſecrat diſt. 3. & in Concilio Rothomagenſi apud Ordericum Vitalem

l.4.

l.4. hiſtor. Normannor. Verùm hic homo Marinus & alter piſcis *Colaus*, præ ſacræ latinitatis ruditate, non aduertit, per *celebrationem Sacramentorum*, in Canonibus, non ſignificari perceptionem. Vnde opus S. Ambroſij de Chriſtiani ſacrificij confectione, inſcribitur *de Sacramentis*: Et opus de ritu miſſæ à S. Gregorio exaratum, inſcribitur *Sacramentarium* Cœteroqui, qui negarit fas eſſe percipere Euchariſtiam feria VI. in paraſceuè, ſuam inſcitiam prodet; quaſi non legerit S. Gregorium qui de ritu officij feriæ VI. in paraſceue agens, ſic præſcripſit; *communicent omnes cum ſilentio. Et expleta ſunt vniuerſa.* Ioannes Lorinus, qui paulo meliùs quàm F.Ioannes Marinus euoluerat Canones, & ſcita Pontificum ac Conciliorum, ſemper dum vixit, paſtus cæleſti cibo eſt, ea ſexta feria. Item Robertus de Abruſcellis fundator coetus Fontebraldenſis vir Sanctitatis eximiæ, nec ſacræ doctrinæ rudis vt eius Acta nuper edita produnt, imò Doctor Pariſienſis egregius, maximi ſuo tempore nominis, ſacram communionem ſuis edixit ea die obeundam. Et Cœnomanis, paroecia integra, dicta die ſatisfacit communionis Paſchalis præcepto, ex vſu antiquo. Contigit hoc Fratri Marino, ſecundùm conſuetudinem ignorantium; quia dedignatus erat conſulere Suarem tom.3.3.p.d.80.ſect.2.Vaſquem 3.p.d.232.n.21. & Scortiam lib.4. de miſſa c.29. num. 10. ſed eos authores, Fratrer Marinus & Mineruij, non euoluunt, quippè alienos à prædeterminatione ineluctabili, & à Ianſenianis.

Goffridum Viterbienſem ſuis Cyriacis accenſet Bernardus de Luxemburgo, in opere de hæreticis non ſemel; quamuis Trithemius presbyterum duntaxat fuiſſe aſſerat, & aulæ Imperialis Sacellanum, vt addit Poſſeuinus in apparatu. Sed Bernardo rem domeſticam ſcribenti procliuius eſt aſſenſum præſtare. Godefridus, ergo ſcripſit opus cui titulus eſt *Panth-on* libris duodeviginti contentum, fartum ineptis commentis: quale illud de paruula Chriſti veſte è cælo ſubmiſſa, & creſcente ſemper cum ipſo. Sed & modus ſcribendi apertè ridiculus eſt; in texit enim verſus leoninos, orationi ſolutæ, quam mox reſumit; mox denuo abjicit; conficiens ſtroma multicolor, & quaſi veſtem ſponſæ variegatam. Ipſe operis titulus *Pantheon*, ridiculus eſt, & ignorantiam ſcriptoris præferens. Cum enim ea vox ſonet in vſu communi ac recepto, templum omnibus diis ſacrum, ipſe vocem *Panthei* vſurpat, ad deſignandum Chronicon vniuerſale. Totus liber ſcatet ineptiis, non minùs quam *Geſta Romanorum moralizata*, opus in eadem incude fabrefactum.

F. Gabriel de Barlette Cyriacus, tractans quomodò Samaritana, potuerit cognoſcere quod Chriſtus eſſet Iudæus; (dixit enim, *quomodò tu Iudæus cum ſi*;) reſpondet, Samaritanam cognouiſſe Chriſtum eſſe Iudæum, videndo eum eſſe Circunciſum. At quomodò hoc videre poterat mulier? Non enim Chriſto per incogitantiam excidit, veſtem reducere, & monſtrare velanda corporis. Oportuit ergo iuxta Fratrem Barlettam,

vt

vt Chriſtus meditatò objecerit viſui Samaritanæ, &c. Proh effrontem Chamum; non minùs hac in parte ineptum, quàm impium & impudoratum. Hic eſt inſignis ille Magiſter Noſter *De Barlette*, qui hoſtibus fidei Catholicæ, vberem ſannarum materiam ſuppeditauit. Henricus Stephanus qui Camarinam ludibriorum in Eccleſiam Catholicam emiſit ſub titulo *præparationis ad Apologiam Herodoti*, ad onerandos omnibus probris Clericos & Religioſos, vix habet ludionem quem crebriùs in ſcenam aduocet, ſempérque cum elogio *ſapientiſſimi magiſtri*, vel *Nobilis Eccleſiaſtæ*, cum maximè contendit eum ineptire. Quod vrget inexcuſabiliter ab eo factum: cum tractat quare Spiritus Sanctus, Chriſto iam per decem dies in cælum ſubuecto, diſtulit deſcendere, & exoluere promiſſum Chriſti. Cauſam enim refert F. Barlette Cyriacus, in diſſenſionem ortam inter Patrem & Spiritum Sanctum, (eo quod iſte procraſtinaret & differret deſcenſum, veritus tractari, ſicut Chriſtum conſpicabatur tractatum. Tametſi tandem (vt ait F. Barlette, Spiritus Sanctus ſtatuit deſcendere, alia forma quàm humana; ne malè haberetur, ſicut Chriſto ſub humana forma contigerat. Itaque aſſumpſit formam Spiritus vehementis & ignis, vt indemnis ac tutus veniret. Vah Cyriaci iudicium!

F. Iacobus de Loſanna Cyriacus, qui denominatur in fronte operis *declamator peritiſſimus*, ſermone *de Paſſione Domini*, cum maximè feriò agendum eſt, ac ineptiis abſtinendum; ſtatum Chriſti

in cruce, coquinaria comparatione adhibita, ſic expreſſit. [Nota hiſtoriam, & expone in Gallico. Vnde iſti peſſimi Iudæi fecerunt de Saluatore noſtro, ſicut faciunt homines de Capone; primò depilant eum, poſtea ponunt in veru, & tandem perforant eum de Cultello, vt probent ſi benè ſit coctus, an non. Sic fecerunt iſti peſſimi Iudæi, Saluatori noſtro. Expoliauerunt eum nudum; affixerunt eum Cruci clauis ferreis; Expoſuerunt eum feruori Solis; Et tandem, vt probarent eum, ſi benè coctus eſſet, lancea perforauerunt latus eius; & tunc exiuit pinguedo gratiæ, ſcilicet ſanguis & aqua de latere Saluatoris noſtri: Benè debemus ſuſtentari in vita ſpirituali. Et ideò Saluator noſter, dicitur verus Pelicanus, qui pro pullis ſuis fouendis, ſeipſum interfecit. Sic &c.] Vt cõparatio quadret, oportet hunc *meritiſſimum declamatorem*, accipere *Pelicanum*, pro *Capone*: Eſt enim ſimilitudo non parua; quia in vtroque vocabulo, eſt ſyllaba *ca* & *P*, cum litera *N*. Vt ergo benè nutriremur in vita Spirituali, Chriſtus paſcit nos ſuo *pelicano*, id eſt *capone* Corporis ſui, toſto in veru Crucis, atque perforato per lanceam, vnde exiuit *pinguedo*, id eſt ſanguis & aqua. Euge bone Nabuzardan; cur prætermiſiſti citrium malum aureum, cuius ſucco per compreſſionem affuſo, Capo meliùs ſaperet? Poteras ſanè æque acetum in mali citrij ſuccum mutare, ac Pelicanum in Caponem.

Sancius à Porta Cyriacus, cum vbique altè ac latè ineptit, tum nominatim orationẽ latinam lingulis vernaculis, vt Capum ſectilis lardi turundulis

configens;

configens ; tum magnificè ſerm. totius operis vltimo, qui eſt de Annunciatione, habito coram ſummo Pontifice, propter quem ſermonem, gloriatur ſe factum Magiſtrum S. Palatij. Eſt autem ſermo, ab initio ad finem, ineptiſſimis conceptibus fartus. Nam vt monſtraret in verbo *AVE* contineri tres perſonas Auguſtiſſimæ Triadis; ait, ſecundam literam verbi illius, hoc eſt *V.* denotare ſecundam perſonam; cuius nomen *verbum*, ſimiliter inchoatur ab *V*; quæ litera, eſt etiam nota numeralis, ſignans quinarium. Quo ipſo, inſinuat quinque Chriſti plagas. *E* autem, quia eſt vltima litera verbi *AVE* ſignat Spiritum Sanctum, qui eſt poſtrema Trinitatis perſona. Pari ſubtilitate ac lepore, paulo poſt in voce *Dominus*, quam protulit Gabriel, dicens B. Virgini *Dominus tecum*; profundè ſcrutatus hic ſeminiuerbius, inuenit ſeptem Eccleſiæ Chriſtianæ Sacramenta, conſequenter ad titulum illum *gratia plena*, immediatè præmiſſum. Ad quod allegat ſuum ſodalem Holcothum. Ait ergo. [Iſta pars *Dominus tecum*, ſequitur ex parte immediatè præcedenti *gratia plena*. Vnde apud eum, (Gabrielem,) iſta eſt bona conſequentia, *gratia plena*; Ergo *Dominus tecum*, & è conuerſo. Probo conſequentiam, dicit ipſe (Gabriel.) Nam tota plenitudo fontis gratiarum, per ſeptem Sacramentorum flumina, in ſeptem literis, quæ continentur in hoc termino *Dominus*, clariſſimè adaptantur Prima litera *D* in quo dimiſſio peccatorum; Ecce pœnitentia. Secunda *O* in quo Ordo Clericorum ; Ecce Sacramentum Ordinis. Ter-

tia *M* in quo matrimonium coniugatorum; Ecce Matrimonium. Quarta *I* in quo initium Chriſtianorum; Ecce Baptiſmus. Quinta *A* nexus Confirmatorum; Ecce Sacramentum Confirmationis in quo ligantur. Sexta *V* Vnctio extremorum; Ecce Sacramentum Vnctionis. Septima *S* Sanctum Sanctorum; Ecce Euchariſtia.] Si quis meditatò vellet ineptum agere, non poſſet aptiùs quàm iſte fecit, ineptire; præſertim collato ſtudio cum ſodali Cyriaco, & abortiones cerebri vtriuſque ipſorum; attribuendo Gabrieli Archangelo. Et propter has gerras, ais te factum Magiſtrum S.Palatij! Non Credo, Fratrem caput cucurbitæ aſſenſurum. Niſi vererer rumpenda ilia Codro, adducerem ex ſermone 17. de Aſſumptione Miſſam Phariſæi, collatam cum Miſſa B.Virginis Sacerdotiſſæ, dicentis *Confiteor*, coram B. Petro curato ſuo.

F. Bernardus de Luxemburgo Ord. Prædicat: confecit Catalogum Hæreticorum; ſed adeò ineptè, & cum tot hallucinationibus craſſis, vt ſæpiſſimè ludibrium debeat Alfonſo de Caſtro: qui frequentiſſimè in eius ſupinitates concitatur, & miſellum ſtimulat ad piè recitandam orationem pro ignorantiis, quæ apud Abacuchum legitur. Eſt verò præter cætera inſignis Ethymologicus; vt cum in prologo libri, ait, *vulpes* dicitur à *volando*. Eſt peritiſſimus Chronologiæ, vt cum ait, Antropomorphitas cæpiſſe anno Domini 549. ſub Berengario Imperatore. Et tamen ſubdit, Theophilum Alexandrinum & Caſſianum

num ſcripſiſſe contra eos. Arnaldiſtas quoque, fatetur ſe neſcire quinam fuerint : & tamen de Arnaldo multa ſubjicit. Nam quod *Gaianitas*, putat eſſe *Gabaonitas*, ſtultum eſt & nimis pingue.

F. Albertus Vaquerius, ignarus in quæſtione ſcholaſtica argumentationes pro parte contraria ab iis quibus poſtea ſcriptor inhæſurus eſt, primùm proponi, tum dilui, magnos conciuit rumores, contra ſcriptorem innoxium, qui in diſputatione de appulſu S. Mariæ Magdalenæ Maſſiliam, contra queudam Launoyum, à quo is appulſus tanquam fabula explodebatur; propoſuerat primò ratiunculas ipſius Launoyj pro parte negante; ſubjuncturus quas pro veritate appulſus, contra aduerſarium, excogitauerat. F. Albertus Vacquerius, paulo minùs verſatus in qq. ſcholaſticis quàm Albertus Magnus, pro ſuis Sanmaximitanis à Launoyo laceratis ſollicitus, adiudicauit eidem cum Launoyo furcæ, impugnatorem eius; tanquam ambo idem ſenſiſſent; quia hic, primo loco retulerat rationes partis negantis. Qua ſapientiæ in quæſtionibus pertractandis profunditate, S. Thomam Atheiſmi inſimularet : idcirco quod initio articuli, *an Deus ſit*, præmiſerit rationes apparentes, contra exiſtentiam Dei; contrarias mox adducturus, & priores reiecturus.

F. Paulus Gryſaldus, in compendioſa hæreticorum hiſtoria, præfixa operi de deciſionibus fidei, grauatus eſt lapſu oſcitantis librarij; qui cum ſuppeteret charta pura in columna Doctorum ſacrorum, deſcripſit in columna hæreticorum, Methodium,

dium, Iſidorum Hiſpalenſem, Remigium Rhemenſem, Gregorium Turonenſem, Caſſiodorum, Eligium, Bedam, Antiochum, Victorem Vticenſem, Rabanum, Anaſtaſium Sinaitam, Proclum, Ferrandum, Andream Cretenſem, Paulum Diaconum Hac ignorantiſſima exerratione, quæ haud dubie cadere non potuit niſi in Aſinum bipedem, perperam videtur grauari Gryſaldus, ſed non potuit niſi per autoris ignorantiam contingere, illa alia adeò abſona conſignatio temporum, qua S.Methodius collocatus eſt poſt Anaſtaſium Sinaitam; & Paulum Diaconum ante Proclum & Theophilactum adſcripſit anno 538. Pueriles iſti anacrhoniſmi non librarij oſcitantiam, ſed Griſeam Griſaldi peritiam in ratione temporum produnt.

Abrahamus Bzouius in opuſculo de Sanctis Medicis, S.Ioannem Manſur, transformauit in Ioannem Meſue, Sarracenum & Pharmacopolam, tantum ob nonnullam cognominum affinitatem, & nominis, ac patriæ Damaſci communitatem. Idem adeò conſcius fuit hiſtoriæ æui ſui, vt hiſtoriam Concilij Tridentini ab Impio Apoſtata Paulo Suaui, ex omni capite reprobam, vni Tomo ſuo immiſſam voluerit. Et iam recognitus erat Tomus, adeò reproba merce fartus; iam publici comeatus iure à M. S. Palatij æquè Cyriaco, donatus fuerat; cum ſubiit Abrahamum cupido, nouæ recognitionis quærendæ, quam aliquis nominatim à ſummo Pontifice delectus præſtaret. Interpellauit ea de re Vrbanum VIII. initio mo-

roſum

roſum ad concedendam nouam recognitionem. D.Hilarion RancatusVicarius Generalis Ciſmontanus Ciſtercienſium,denique ad id delectus eſt à Pontifice. Is vix paucis foliis euolutis, putorem operis, & pro ſuaui odore, autoris exſcripti fœtorem illicò odoratus, de morte in olla Pontificem admonuit,à quo alij inſuper recognitores ſunt adhibiti.De tanta obeſitate ad veritatem pronunciaturi, de omnium ſententia, factum eſt Codici Bzouiano, Pauli Suauis peſtifera ſcriptione ſaginato,ita vt Paulus ſuauis ſub nomine Bzouij edendus eſſet, ſi codex Bzouij prodiiſſet; factum inquam eo eſt, quod à S.Ephremo olim eſſe præſtitum circa librum hæreticum, retulit Gregorius Nyſſenus. Mutuo namque per ſanctum ſumpto impio volumine, omnia folia interpoſito glutine ſimul ſunt compacta; ita vt deinceps explicari ac euolui paginas, vt ad legendum neceſſe fuiſſet, impoſſibile fuerit. Eia bone Cyriace, ſodales tui pro paucis Vermilij locis, ſubjuncto ſtatim antidoto exſcriptis, Rangolium Virum Doctum,proſcripſerunt; & tu puro ac puto veneno peſſimi ſeplaſiarij, ſe Suauem ementientis, abſque Alexipharmaco, lectoribus tanquam ex tuo narthecio ad certam perniciem propinando, tuorum facultate non contentus, etiam Pontificem per ſuum delegatum adciſcere in maleficij conſortium ſtatuebas. Deus peſſimum conſilium diſturbauit per virum optimum.

In quodam Cyriacorum Hiſpaniæ cœnobio, cuius nomen conſultò reticetur, obiit F.Cyriacus,

abſque Sacramentis. Magna inde concitatio in Priorem Cyriacum in Prouincialibus Comitiis, & non leuis in omnibus Prioribus timor, ne quid tale domi ſuæ accideret. Aliquo poſt tempore, Frater quidam media æſtate peruenit ad aliud eiuſdem prouinciæ cœnobium; æſtuans & facie rubens præ vrente Syrio. Vix mulo exſcenderat, cum accurrit ad hoſpitem Prior, & pro hauſtu ad ſitim temperandam, præcipit hominem in valetudinariam deduci, ac incœnatum lecto componi. Et nequicquam reclamantem, ſeque ſanum & valentem conteſtantem, vrget & adigit minis ad ſumendam pro Viatico Euchariſtiam. Quod vbi factum eſt, ad extremam luctam, inungi oleo infirmorum, hominem mandat; & vix Sorbitiuncula ad ſuſtentationem impertitum, noctem ſub cura valetudinarij exigere præcipit. F. Hoſpes, eam tractationem, poſtridie tumulatione ac inferiis excipiendam veritus, nocte concubia euolans ad ſtabulum quo mulum ſuum aduenies incluſerat, tentato egreſſu, è cœnobio clam omnibus, ſe feſtinus proripuit; & fatuum Prioris zelum ſupra paratos ſuſcitare Leuiathan proſcidit. Euge exquiſitam, laborantium procurationem.

Ad ipſum ignorantiæ verticem, pertigerat Cyriacus ille qui Ioanni Pico, Mirandulæ Principi, ingeniorum æui ſui Phænici, negotium præ cæteris faceſſiuit, emotus mente, præſertim ad nomen *Cabalæ*. Sic enim lego de eo in Apologia q.4. quæ erat de Cabala & Magia naturali. *Interrogatus quidam ex eis* (ex Cyriacis qui negotium Pico

Pico faceſſebant eo quod Cabalæ meminiſſet;) *quid eſſet ea Cabala; Reſpondit fuiſſe perfidum quemdam hominem, & diabolicum, qui dictus eſt,*Cabala, *& hunc multa contra Chriſtum ſcripſiſſe, inde ſequaces eius dictos eſſe Cabaliſtas.* Exclamat ad eam ſupinitatem Picus, & meritò. *Quis quæſo hic riſum teneat!* Præmiſerat verò; *horrendum iſtis Patribus videtur hoc Cabalæ nomen, & ex ipſo penè ſono timendum, ita vt fortè ſint ex ipſis, qui Cabaliſtas, non homines, ſed hirco ceruos potiùs, vel Centarurum, vel omnino monſtruoſum aliquid eſſe ſuſpicentur.* Videſis Bonfrerium, in præloquiis ad ſcripturam c.21. ſect.1.n.2. has offucias depellentem.

F.Thomas Valois, adiutore F.Nicolao Triuet, conſcripſit commentarium in opus D.Auguſtini de Ciuitate Dei, tam multis ignorantiis, ineptiis, gerris, anilitatibus, figmentis fartum, vt videatur vna perpetua ſomniantis exerratio. Ludouicus Viues in præludiis, ad ſuam eiuſdem operis Auguſtiniani illuſtrationem, aggreſſus ſertum ex hiſce ludicris carpere; abiecit haſtam, videns ſi quis ſuſcipiat ludicrorum illius Fratrum Commentarij colligendorum Prouinciam, totum opus fore exſcribendum. Itaque Viues ſpecimine nugarum parcè decerpto & exhibito, dimiſit earum plenitudinem. Ego pariter vna & altera, ex innumeris quibus integer Commentarius redundat, nugacitate & craſſa ignorantia repræſentata, cœteras præteribo.

Ad libri ergo ſecundi caput 4. de Berecinthia diſſerentes commentatores Cyriaci, tradunt; Atyn fuiſſe

fuiſſe ſpecioſum puerum, Berecinthiæ oblatum vt voueret caſtitatem, & ſeruiret ſibi in templo ſuo. Itaque factus eſt Sacerdos, ſed poſtmodùm votum ſuum fregit; propter quod Dea irata immiſit ei furorem quo penitus ſe exſecuit dicens. *Ah pereant partes quæ nocuere mihi.* In eius Deæ cultu, alter ex iiſdem Commentatoribus eiuſdem libri c.26. ait, *Symphoniacos* dictos eſſe, qui Deæ Imaginem Syphonibus in eam à poſteriori parte intortis reuerebuntur: *Syphon* enim vnde *Syphoniacus* dicitur, à Sybilo *b.* in *f.* commutato. Vnde ſonitus quo oppedentes in Deam perſtrepebant, *Syphon* dicebatur, & ipſi Deæ Miniſtri *Syphoniaci.* Sic enim iuxta F. F. Valois, atque Triuetum c.illo 4. habet lectio probatior; cum ea quæ protritior eſt, habeat *Symphoniaci.* Iidem dicebantur *Corybantes*, Et dicebantur etiam *Scenici* à Scena, quæ propriè eſt domuncula in medio Theatri, quales ſunt domunculæ tabernariorum, vel mercatorum in nundinis. In ea domuncula erat pulpitus, quem aſcendebant illi qui fabulas recitabant, & quot erant carmina, tot reputabant appoſuiſſe fercula. Ad hanc Deam quando eius imago erat in Peſſunio, Conſules, Prætores, ac ſimiles, victoriam aliquam conſecuti, adibant, vota ſua perſoluturi, & eidem Deæ, Domitianus templum *Pantheon* conſtruxit. Hæc & alia de Berecinthia F. Valois, ſuffragante F. Triuet, collato ſtudio; Nam ad tantæ eruditionis fruges aceruandas in hoc commentationis horreum, non ſuffeciſſet eorum vnus. Sicut noſtra ætate, ad explanandam caliginoſiſſimam Ezechie-

lis

lis prophetiam, duo inſignes viri, collato ſtudio in conſcribenda eius interpretatione collaborarunt. Neque tamen (quamuis plus videant oculi quàm oculus,) videre hîc fratres, ſi nugari vacabat, aptiùs ſyphonem, accipiendum fuiſſe de aqua pedum, quam in Deæ aram, allegato Iuuenale ſparſam à mictutientibus, (imò à mingentibus,) volunt, ſic exponentes Poëtam; quàm de bombo poſtico, in Deæ faciem diſploſo. Cauendum eſt, ne rumpantur ilia Codro; ſi in talia legendo inciderit.

Dignum verò videtur, non præterire quæ de ſacris addunt; quibus nomen *phyg:alia*, vel *phrygalia*, ſiue *Bacchanalia*, in quibus viri & mulieres adunabantur, & *faciebant totum*: Et dicebantur *phrygalia*, à Phrygia in qua iſta Dea colebatur. Quia verò omnes Poëtæ, vocant Phryges timidos, propterea D. Auguſtinus vocauit ea ſacra *fugalia*, à fuga quam ineunt qui timent. Ludos illos ſcenicos, Berecinthiæ Deæ faciebant poëtæ: & illis ſeruientes, in dicto pulpito recitabant; ſub eis thymelici inſtrumentis Muſicis canebant. Mimi autem ac hiſtriones ea motibus corporis effigiabant, vt Commentatores aiunt ad c. 8. eiuſdem libri, vbi ſubdunt, Poëtas alios fuiſſe Comicos; ſic dictos à *comis* id eſt *pagus*, & *odos*, id eſt *cantus*; quaſi *cantus villanus* quia circa pagos & villas conſueuerant cantari: vel certè dicti ſunt *Comici*, à *comeſtione*; quià poſt comeſtionem indulgebatur talibus. Poëtæ hi Comici non agebant niſi de factis hominum priuatorum: ſicut Tragici

ſic dicti quia cantabant propter hircum,) erga perſonas publicas & ſtatutum reipublicæ verſabantur. Erant autem duo genera Poëtarum Comicorum; nempe aliqui erant veteres, qui toti erant in concitatione riſus, vnde canebant obſcæna; vt Plautus, qui fecit Aulularíam, & Terentius: Alij verò (hoc eſt noui Comici,) mordebant vitia, & ea denudabant; & idcirco nudi incedebant, & vocabantur *S-tyric* ſicut Perſius & Iuuenalis. Poëtarum item Tragicorum, aliqui etant puri Tragici, alij verò erant Elegiaci, quia tractabant de Elegia, hoc eſt de miſeria. Hactenus F. F. Cyriaci, eruditionem ſuam oſtentantes in Berecynthia: reuera autem profundam ignorantiam & craſſam barditatem, deridendam vel pueris, exhibentes.

De altera Dea (hoc eſt Mena,) ad lib. 7. c. 3. adeò craſsè philoſophantur iidem nugones, vt referre propè pigeat, quæ ibi tradunt. Vno tamen verbo me expedio. Quod ergo D. Auguſtinus dixiſſet, Deam Menam conferre fluores menſtruos, ad eius quod conceptum eſt incrementum; aiunt hi Cyriaci, fluorem menſtruum ſumi duobus modis; nempe & pro ſanguine qui quot menſibus excernitur; & pro ſanguine puro qui remanet in matris corpore ad fœtus alimentum. Prior ſanguis menſtruus, confert fœtui per ſui abſentiam, quia cum ipſe expellitur, ſanguis vnde foetus augetur efficitur mundior. & ad augendum melior: Et hoc eſt confert per accidens ad fœtus incrementum Per ſe autem confert ad illud, alter fluor menſtruus;
id

id eſt alter ille ſanguis qui per ejectionem alterius purgatur. Sic illi. Tot verba, (& hîc & ſuperiùs) tot errores; nec poſſent vlla Arcadiæ pecuaria rudere inconcinnius. An non ipſi hominum *Apices*, & *Germane* loquentes? Ita ſanè iuxta iſtorum Gloſſam. Nam ad lib. 2. c. 13. Cùm D. Auguſtinus dixiſſet. *O animum germanè Romanum!* ipſi ſic Gloſſant; *Germanè id eſt altè, vel immaniter. Nam Germani habent alti & immania corpora*, Et eodem lib. c. 15. cum D. Auguſt. dixiſſet de *lino* vel *lanula* capiti flaminum adhibita, *Flaminem apice teſte in Romanis ſacris excelluiſſe.* Gloſſa iſtorum habet, *Apex nomen eſt cuiuſdam hiſtoriographi Romanorum.* O miram metamorphoſim. Deus è limo hominem finxit; iſti ex lino aut lana (ea enim erat apſi materia,) hominem formant, qui teſtetur, hominem geſtatorem apſi, vel apſus, in Romanis ſacris excelluiſſe.

Ignorantiæ nota eſt, præproperè damnare, vt etiam Ariſtoteles obſeruauit. At hoc ſolemne eſt Cyriacis, fuitque iam olim. Cum primùm aliquid audiunt ab alio prolatum, quod apud ſuos non ſit protritum; illicò inlidunt anathema maranatha. Dixit vnus Minorita, in Sanctonibus, in quodam ſuo cœnobio, haberi guttas aliquas ſanguinis Chriſti patientis, inſperſas alicui materiæ è terra ſancta aſportatæ. Confeſtim it Cyriacorum clamor cœlo, & confeſtim decernitur damnanda ſententia, admittens aliquem Chriſti ſanguinem eſſe in terris reſiduum. Turrecrementa ad c. *Inuitat.* de conſecr. diſt. 2. ei ſententiæ inurit notam erroris in

 fide,

fide ſuum faciens virulentũ ſenſum Ioannis de Poliaco. Sed Eccleſia per Pium II. nigrũ illud theta eraſit. Scripſit Suarez, probabiliter defendi poſſe, Chriſtum conceptum fuiſſe ex materno ſemine. Conuolant in eum tanquam in cadauer Hæreticum, Cyriaci. Scripſit Coſmas Philiarcus, in apparitionibus Sacramentalibus abſcedere Chriſtum, cum aliquid carneum aut cruentum æquè omnibus obijcitur ad longum tempus; id quod etiam anteriùs in Germania dixerat quidam Theologus. Hunc confeſtim, F. Henricus Inſtitor, Ord. Cyriacorum, fungens munere Inquiſitoris, hæreticum pronunciauit; & ſub excommunicationis interminatione eam aſſertionem retractare mandauit; præpropero & caſſo mandato, cum ſit contra torrentem Theologorum de quo alibi. Nec aliter Philiarco contigiſſet, niſi Florentia eſſet in Tuſcia, procul à Germania; & niſi Franciſcani eſſent in Tuſcia Quæſitores. Scripſit Ludouicus Molina, ſe non poſſe capere quomodò prædeterminatio voluntati ineluctabilis, cohæreat cum expedita libertate. Succlamatum ſtatim eſt à Fratribus Cyriacis; Tolle, Tolle, crucifige eum: Semipelagianus eſt, eradatur de terra viuentium, & cum iuſtis non ſcribatur. Ægidius de Coninc, contra receptum apud Cyriacos ſenſum, dixit aquam vino admiſtam immediatè verti in ſanguinem; & aquam non poſſe à vino ita ſubigi, vt vinum fiat. Confutatis hiſce ſcriptis, flammis acribus addictis, Petronius & Coquetius, Cyriaci, (vterque ſub nomine *Hyacinthi*, Paliurus,) de autore;

tore ſtatuunt, quod de ſuſpecto hæreſeos eſſet decernendum. Hinc patet quod aſſumebam, Cyriacos attendentes ad pauca, facilè pronunciare, euidenti ignorantiæ ſuæ argumento.

Videat verò lector, Cyriacorum ignorantiam malignitate commiſtam. Paſſim cum ad eos defertur liber, aut ſcriptum quodcumque, commendans Conceptionem paſſiuam Deiparæ à puritate; dicendo, *puriſſima conceptio*, vel *pura conceptio*, iubent has voces expungi, quia Eccleſia docet nihil eſſe definitum ex fide circa conceptionem. Hoc vltimum verum eſt; ſed iſta cauda ad quem vitulum pertinet? Quanta ignorantia eſt, exiſtimare, ſimplicem aſſertionem puritatis ſiue nitoris à labe peccati, eſſe affirmationem eiuſdem nitoris, tanquam ex fide definiti? Et tamen S.Thomas (qui Cyriacis eſt pro Deo ſcientiarum,) apertè cum S.Anſelmo lib. de conceptu Virginali cap. 18. agnoſcit in 1.diſt.44. q.vn.art.3.ad 3. puritatem Deiparæ; (audin? *puritatem.*) fuiſſe huiuſmodi, vt maior non poſſit ſub Deo intelligi. Et ibidem conceptis verbis agnoſcit, conceptionem illam caruiſſe peccato originis. Neque tamen idcirco affirmat, hoc eſſe ex fide diuina credendum; alioqui Væ Cyriacis nitorem illum inficiantibus: nam iudice S.Thoma, eſſent hæretici: Hæc tamen non tam eſt nuda ignorantia notionis vocum, quàm malignitas in obtrudenda priuata ordinis doctrina, & excludenda piiſſima ſententia, prætextu non violandi decreta Eccleſiæ.

Similem ignorantiã notionis vocum, cum non-

nulla mixtura pugnæ pro domo ſua, cernere eſt in decreto quod horum artificio extortum eſt circa auxilia diuinæ gratiæ. Cum enim initio cautum duntaxat eſſet, ne inter tractandum de auxiliis, quiſquam alterutram partem ſugillaret acerbiùs; ſed quiſque partem quam amplexus eſſet, modeſtè & ſalua charitate propugnaret; Cyriaci videntes magno cum cordolio, ſe in dies obrui molibus ſcriptionum; prætexentes pacem, extorſerunt ſecundum decretum, ne ea materia de diuinis auxiliis efficacibus eluctabilibus, vel ineluctabilibus, tractaretur libris editis; cuius decreti, ipſi ob munus quod apud S. Inquiſitiones gerunt, curam habent. Sed ita cum amicis ſuis, qui poſt decretum ſcripſere, ſe habent, vt gratiam edendi faciant, vel ſi ediderint ſe inconſultis, diſſimulant violationem decreti, Teſtes qui poſt decretum ſecundum, vulgarunt tractatus de eo negotio, & impune tulerunt, quia ſtabant pro prædeterminatione & auxiliis ineluctabilibus, *Gibieufus* in opere de libertate Dei & creaturæ; *Didacus Alnares* libris quatuor reſponſionum ad objecta ſibi & ſuis, *Michaël Zanardus* in 1. p. & ibidem *Nazarius* ad q. 23. *Theophilus Muntius* diſp. 6. Theolog. *Albelda* de diſcrimine auxiliorum. Gregorius Martinez 1. 2. q. 11. *Guilelmus Camerarius* in antiquitatis victoria. *Philippus à ſancta Trinitate* 1, 2. tract. 3. diſp. 3. & 4. aliique permulti, poſt interpoſitam prohibitionem vulgati; & tamen quia amici erant Cyriacis, irreprehenſi. Si autem pro contraria parte dicatur verbulum, vel ſi præciſè dicantur hæc

verba,

verba, *gratia efficax non prædeterminat* vel *gratia efficax poteſt abjici*. illicò ſpongia Cyriaca iſta inducit. Contendunt enim Cyriaci, hoc eſſe contra decretum de non tractando. At ô boni, *tractare* non eſt ſimpliciter aſſerere; ſed eſt diſputando agitare; & hinc & inde vltrò citróque diſcutere aliquam quæſtionem. Videſis D. D. ad leg. 11. §.vltimo *ff. ad l.Iul.iam.* vbi *tractare*, exponitur *diſcutere*. Diſcuſſio autem non poteſt fieri per ſimplicem aſſertionem. Eſt ergo maligna ignoratio terminorum, vt faſtidium creetur aduerſario cuius Cyriacus quæſitor. Pars ſimul & iudex eſt, vnicum verbum, vel ſimplicem propoſitionem, vocare *tractationem*, & idcirco eius vulgationem prohibere. Audaciùs verò fecerat, qui ſtrangulaturus ſententiam Ieſuitarum, voluit ea prohibitione tractationis de efficacia auxiliorum, comprehendi tractationem de libertate expedita; & tractationem de ſcientia futurorum ſub conditione; ſine qua ſcientia, excluſis prædeterminationibus, tolleretur infallibilitas diuinæ prouidentiæ circa electorum ſalutem, & tota doctrina Ieſuitarum rueret, magno Cyciacorum cōmodo. Iamque molltudo vitellica manus dederat, contenta vt tractatione de ea ſcientia abſtineretur, ne Crabrones Cyriacos commoueret; ſed ſapientiorum curis, artificium illud Cyriacum diſiectum eſt; monſtratúmque, aliud eſſe tractare de auxiliis; aliud tractare de ſcientia illa.

Pro Coronide, ad abſtergendum amarorem ex tot Cyriácorũ gerris, ineptiis, ignorantiis, ſubjicio

facetum paradigma concinnæ ineptitudinis, quod ſubminiſtrat Dominicus Soto in ſenatu Cyriacorum haud quaquam pedarius, ſed de primoribus vnus. Is volumen ſcripſit *de Iuſtitia & Iure*, decem libris comprehenſum, Indicem librorũ & quæſtionũ adeò affabrè tornauit Sotus, vt quod ad libros attinet, decies; quod ſpectat ad quæſtiones, ſeptuagies eóque ampliùs, commutarit phraſim qua numerus articulorum vel quæſtionum eſt exprimendus: Et quaſi peccatum foret in confeſſione exprimendum, iterare verbum in hac oratione ſua, ad ſingulos libros, & ad ſingulas quæſtiones, fatigauit collectores phraſeon, vt haberet vnde declinaret Tautologiam, ſuámque locutionum eodem ſenſu fœtarum peritiam oſtẽtaret. De libris ſic habet. Liber primus, *in ſeptem quæſtiones ſecatur.* Liber ſecundus, *in quæſtiones finditur nouem.* Liber tertius, *quæſtiones ſibi ſumit ſeptem* Liber quintus, *quæſtionibus locupletatur duodecim.* Liber ſextus, *in quæſtiones diſtrahitur ſexdecim.* Liber ſeptimus, *quæſtionibus adornatur ſex.* Liber octauus, *quæſtionibus tribus perficitur.* Liber nonus, *quæſtionibus ditatur octo.* Liber decimus, *quæſtionibus abſoluitur quinque.* Papæ, quanta multiplicium phraſeon de eadem re ſubjecta feracitas!

At multo magis fæcunda Soti vena ſe prodidit circa quæſtiones, quibus contentorum articulorum numerum ſic exprimit, ſemper ad gloriam Dei euariando. Prima quæſtio *amplectitur articulos quatuor.* 2 *articulos ſortitur duos.* 3. *articulis abſoluitur quatuor.* 4. *articulos ſibi vindicat quinque.*

5. *articulos*

5.articulos habet quatuor. 6.articulos comprehendit octo. 7.articulos continet tres. 8. articulos tenet quatuor. 9. articulis 12. ſuperbit. 11.articulis conficitur ſex 12. articulis eſt contenta quatuor. 13. articulos habet non plus duos. 14. articulis donatur quatuor. 15. articulis perſtringitur duobus. 16. articulis eſt prædita tribus. 17.articulos poſſidet quatuor. 18.articulos complectitur octo. 19. articulis tribus expeditur. 20.articulos ſibi vendicat ſex. 21. articulos vult quatuor. 22.articulos ſibi poſcit ſeptem. 23. articulis conſtat duobus. 24. articulis explicatur tribus. 25. Vnici eſt articuli. 26. duorum eſt articulorum. 27. articulis inſtruitur quatuor. 28. articulos continet quinque. 29. quatuor eſt articulorum. 30. articulis dotatur nouem. 31. trium eſt articulorum. 32. articulos continet ſex. 33. articulis peragitur quatuor. 34. articulos poſſidet quatuor. 35. articulis fulcitur quatuor. 36.articulis pertractatur quatuor. 37. articulos exigit quatuor. 38. articulis declaratur tribus. 39. articulos poſtulat quatuor. 40. articulorum tantùm eſt duorum. 41.articulis adornatur tribus. 42. articulis exornatur ſex. 43. articulis enucleatur tribus. 44. articulorum eſt duorum. 45. articulos ſortitur duos. 46. articulis enodatur tribus. 47. articulis eſt contenta duobus. 48.articuli eſt vnius. 49. articulis perficitur duobus. 50.habet articulos duos. 51. gaudet articulos vnico. 52. articulis præfulget quinque. 53. articulis finitur duobus. 54. articulis excolitur tribus. 55. articulos vult quinque. 56.duorum eſt articulorum. 57.articulos capit tres. 58.articulos occupat quatuor. 59 duobus duntaxat articulis abſoluitur. 59. articulis decem ornatur

uatur. 60. articulos quatuor complectitur. 61. articulos retinet tres. 62. articulis fruitur quatuor. 63. vnum atque alterum habet articulum. 64. articulos obtinet quatuor. 65. articulis quatuor perficitur. 66. duorum tantùm eſt articulorum. 67. articulos eſt nacta duos. 68. articulos eſt adepta tres. 69. articulos eſt ſortita duos 70. articulis eſt contenta quatuor. 71. articulos ſibi vſurpat quatuor. 72. articulos expoſcit quatuor. 73. articulorum quinario concluditur. 74. articulis concluditur fæliciter plus minus ſeptem

Quid ais lector? Quàm vberi vena Latinitatis, locupletatur, ſuperbit, ornatur, extollitur, Soti de eadem re locutio? Obſtupuere omnes ad vnicum illum verſum, *Tot tibi ſunt dotes Virgo, quot ſydera cælo*, milleſies ac vigeſies bíſque replicatũ, ex iiſdem vocibus variè collocatis. Nec, minor fuit admiratio, ob vnum illum verſum de S. Agatha, *Quis det me ſacros Virgo tibi fundere verſus?* ex iiſdem vocibus reuerſatis, multiplicatum in verſus vltra ter mille, à Petro Herrera in Catanenſium hiſtoria. Soto ſi huic verſuræ ſe addixiſſet, & reuerſandis hiſce ſubcinerciis panibus dediſſet operam, ſupra omnes micuiſſet; vt ex hoc indice coniectatur, qui ſimul prodit cordis in hoc Cyriaco inopiam.

* * *

DIATRI

DIATRIBA VI.

Adeóne exulet à Cyriacorum libris fermentum impoſturæ atque mendacij, vt iure ex hoc capite, ſortiantur à cenſura immunitatem.

HÆc cauſa immunitatis à relatione in indicem, non poteſt veriſimiliter proferri: quia Cyriaci ſunt homines;atque adeò ſcripta & verba eorum, falſiloquiis ſunt obnoxia; præſertim cum agitur honor ordinis, vt teſtatur verſatus diu inter eos Ambroſius Catharinus. Pauca commenta per Cyriacos obtruſa, ſignatum venio.

Reuereri tamen placet Albertum Magnum, tametſi ſatis conſtat legi apud eum commenta multa, huic loco apta. Antonius Bernardus Epiſcopus Caſertanus l.29.euerſ.ſingular. certam. ſect. 2.aliter cum Alberto egit, refellens Pomponacium, qui nixus Alberto l.3. de motu anim. aſſerenti ſe vidiſſe duos pueros, quorum vni ſi deferretur iuxta oſtia clauſa, aperiebantur; ſi dextroſum ſita eſſent; ſicut alteri contingebat quoad oſtia clauſa ſiniſtrorſum; inferebat cauſas naturales poſſe agere abſque contactu. Hoc ergo Pomponatij placitum refellens Bernardus, ait quoad pueros illos ex Alberto teſte oculato adductos. *Videret hæc Ariſtoteles, diceretque; Albertum narrare*

rare ſomnia, & qui dixerunt hæc ſe vidiſſe; eos quoque fuiſſe deceptos, & ita nihili faceret Alberti autoritatem; præſertim eum is ſit qui ſuo tempore viderit plura in rebus naturalibus miracula, quàm cæteri omnes, à principio mundi, vſque ad hoc tempus. Quæ quidem cum rationi conſentire non videantur, rationi conſentaneum eſt, vt opinemur, eum ſibi finxiſſe illa quæ narrat vidiſſe præſertim cum ſint ſupra naturæ ordinẽ; ipſe verò non referat ad cauſas ſupra naturam; in quo ſanè eo magis videtur eſſe reprehendendus, cum eſſet ex iis qui Chriſti Sanctiſſimam Religionem ſectantur. Reuereor (vt iam præmiſi) Albertum; proptereáque nolo adſcribi Antonio Bernardo, mendacitatis eum arguenti; malo autem quæ apud eum leguntur incredibilia atque fictitia, tribuere inrerpolatoribus operum Alberti; ſiue fuerint domeſtici, in hoc genere admodum naui; (vt mox patebit;) ſiue fuerint externi: Sicut quæ de capite æreo apud Albertum reſponſa dante, & per D. Thomas confracto iactantur: & quæ de vere, media hyeme in gratiam Imperatoris inducto, circumferuntur, commenta ſunt, nón ipſius Alberti ſed otioſorum. Deinde hæc, nimis remota ſunt: propiora attingamus.

F. Ludouicus Vrette Cyriacus, ſatis ſpiſſum volumen vulgauit de rebus Abbaſſinorum, totum commentis refertum ab initio ad finem; ita vt hic autor ſit ſupra Cteſiam, fabuloſus, & mythologus ſupra Lucianum in vera hiſtoria. Cenſuit enim poſſe ſe de oris adeò diſſitis & raro aditis per Europæos ſecurè mentiri; *De longas vias,*

luengas

luengas mentitas, (vt habet Hiſpanicum adagium à Cano memoratum 11. de locis, c. 6.) Inter alia ait F. Vrettè, per Abaſſiam vniuerſam, eſſe multa Ord. Prædicatorum cœnobia, ſed duo præ cæteris celebria; quæ, *de plurimanis* & *Alleluia* nominantur. In priore, ait degere nouem millia ReligioſorumOrdinis Prædicatorum; In poſteriore, ſeptem millia. Addit eſſe ibidem in Abbaſſia, tertium eiuſdem ſui Ordinis Cœnobium cui nomen *Bedenagl:*, in quo degunt fœminarum Deo addictarum quinque millia. Item addit, de cauſa fundationis illorum cœnobiorum; quæ iuuerit legere, cum quis fuligines bilis atræ excutere, & in effuſum riſum ſolui amauerit. Legi autem poſſunt apud illum, vel quia liber Luſitanicè conſcriptus eſt, & infrequentius occurrit, legi poſſunt apud Nicolaum Godignum l. 1. de rebus Abaſſinorum c. 34. qui conuincit manifeſtis argumentis, & oculatorum teſtium relatione, omnia prædicta & ferè quæcunque in Fratris Vrettæ volumine continentur, ſordere continuo mendacio. Sed illud impium ac pernicioſum, & cum graui peccato mortali coniunctum, vt benè ſtatuit Beſſerus l. 6. de conſcientia c. 21. n. 284. quod cum multos Cœlites fictitios ex ora illa & ex ordine ſuo inferat cœlo, factum eſt, vt aliqui Improuidi; per eum acti in fraudem, non aliter quàm Iudæi illi in l. 1. Machabeorum c. 1. dicentes *homo de ſemine Aaron venit, non decipiet nos*; retulerint in indices ſanctorum, & aut colendos aut imitandos propoſuerint hos Cœlites

Vrettanos

Vrettanos; hoc eſt, *Cibmæras ſanctorum*, qui in rerum natura nunquam. Fuerunt fecit hoc ſyluanus Razzius, fecit etiam Antonius Balinghen,& congeſtor exemplorum ad ſacras Cathecheſes. Benignè faciat Deus benignitali nimiæ Nicolai Godigni, qni adeò noxium blateronem, ſpongia potiùs] tentauit eluere, quam ſtrigili, vt par fuerat) defricare; Et in cauſa fortaſſis eſt, cur Congregatio ſacrorum rituum, ad tantam Impietatem hactenus ſiluerit.

Contermina eſt fictioni cœlitum, fictio cœleſtium operum; puta miraculorum, ac relauetionum. Non fruere parci huiuſmodi mercium adulterinarum, Cyriaci; ſed ea maximè celebris in hoc genere mendacitas fuit, quam deſcrtpſere Tithemius Surnis, Baſelius, Petrus Martyr Anglerius, ac Henricus Spondanus, aliíque. Frater inter Cyriacos Laicus, Ioannes Ietzer, Zurzaco oriundus, profeſſione ſartor, implanatus eſt à quatuor primariis Bernenſis cœnobij Patribus, Ioanne Vetter Priore, Stephano Boltthoſt concionatore, Franciſco Vleti Supperiore, Henrico Steniecкeo Procuratore, ad confingendum miraculum contra immaculatam Deiparæ conceptionem. Sed veritate retecta, Bernates nondum tunc Zuingliano mero inebriati, egerunt apud Iulium Secundum Romanum Pontificem, vt Lauſanenſis Epiſcopus, in eos inquireret. Quod cum Epiſcopus, rite ac ex iuris præſcripto feciſſet; quatuor primarij Dominicani, (Vt ait Surius,) degradati ſunt, poſteáque flammis abſumpti,

ob

ob falſa miracula, ad falſitatem aſſerendam, conficta.

Tametſi nihil videtur neceſſe, poſt tam luculenta miraculorum ac reuelationum figmenta per Cyriacos obtruſa, alia eam in rem exempla quærere; tamen non ibi ſtetiſſe artem *poëtandi* Cyriacorum (retineo Emphaticum poëtandi verbum, à Lucifero Calaritano l. 2. pro S. Athanaſio adhibitum pro verbo *fingo*;) docet Eleutherius Bizenus in Apologia metrica pro Reuelino, quam inſcripſit *Triumphum Capnionis*, *ſiue Reuelini de Fratribus* quos Capnio, ſiue Reuelinus domuerat, ac ne ſibi nocerent obſtiterat. Poſt adductam ergo Stropham Bernenſem, addit, eam narrationem iam eſſe antiquam; ſed nouas ac recentiores ſuppetere.

Iam Vetus hiſtoria eſt. Quod Galla Lutetia narrat
Vnius eſt anni; Quoddam de plebe Cadauer
Reſtituiſſe animæ, veſtraſque, vt crederet artes
Decepiſſe rudem populum, pœnáſque dediſſe.
Veſtra hæc ſunt. Et adhuc alios depoſcitis igni?

Affatur Cyriacos, exprobátque eis, (vt paulo poſt nominat) *Parrhiſium nefas.* Hoc quale fuerit Annales Gallicani pleniùs produnt; Tametſi Eleuterius ſatis expreſſit. Addamus alia.

Plenam miraculi, Caroli ſecundi Siciliæ Regis & Prouinciæ Comitis liberationem à captiuitate qua apud Arragonios detinebatur, factam interuentu B. M. Magdalenæ, narrant plerique Cyriaci, ex quibus Syluester Prierias, in Roſa aurea tract. 2. Sermone in feriam v. Octauæ Paſchatis.

Res

Res breuiter iuxta eos ſic habet. Carolus nauali pugna cum Rege Arragonum congreſſus ſub annum 1279, Vincente Aragonio, captiuus Barchinonem ductus eſt, & duro carceri mancipatus; cúmque indubitatam mortem operiretur, monitus eſt a F. Guilelmo de Ionnaij Ordinis Prædicatorum qui ei erat à confeſſionibus, vt B. Magdalenam quæ in Prouincia Salyum ipſi Carolo ſubdita prædicauerat,& in ſpecu ad S. Maximinum triecenariæ pœnitentiæ ſolitaria perfuncta labore obierat, in patronam aſſumeret, eíque cauſam ſuam & libertatem commendaret. Dictum factum: & Ecce pridie feſti B. Magdalenæ. apparens Carolo per noctem, beata; vt ſe ſequeretur admonuit; cúmque aliquantulum progreſſus Carolus ſibi videretur, audiuit de eo ſciſcitantem ductricem ſuam, vbinámſe eſſe crederet: illo reſpondente, intra muros Barchinonenſes Falleri (inquit,) nam non niſi vna leuca abes Narbone; & ſupra triginta Leucas iam emenſus, calcas terram tibi ſubiectam. Reponente Carolo; & quid pro tanto beneficio poſſet referre; reſpondit ſancta Latent in S. Maximini ora, reliquiæ meæ. Subſtituto enim alio cadauere deluſi ſunt, qui eas Vezeliacum aſportare quærebant; & vbi primùm condita fuerant, remanſerunt. Tu eas honorificè colloca; & fratribus meis Ordinis Prædicatorum Religioſis, aſſeruandas committe, aſſignato cenſu annuo pro centum fratribus, vt ſemper ibi vigeat ſtudium generale. Sic fata Magdalena, diſparuit. Et Carolus eo ipſo loco crucem

crucem figi iuſſit, cui hodieque nomen eſt *Crux de Leuca*: Móxque ſuper Gabellas Nicienſis ciuitatis, & alias, præſcriptum annuum cenſum fratribus Sammaximitanis conſtituit; & duodecim cœnobia Ordinis Prædicatorum, vel etiam plura in Neapolitano regno erexit. Sic Syluester, mox totam viſi cœleſtis narrationem retexens & aliter deſcribens. Hiſtorici autem Galli, totam de Carolo per Magdalenam liberato narrationem, & tranſlationem Caroli adeò ſubitam, & commendationem Fratrum, ac pinguis redditus præſcriptam à Magdalena aſſignationem, ablegant ad Deum Fabulinum. Carolum autem ad ſuos inita pace cum Aragonio, liberum remeaſſe abſque miraculo, vt exploratum ponunt. Neque ſanè in Chronicis vulgatis, & in actis S. Magdalenæ, extare aliquid eorum quæ retulit, fatetur Sylueſter.

F. Ioannes Vincentius Ordin. Prædicatorum, quomodò dementata per confictas reuelationes plebecula, in Ciuitatis Bononienſis dominatum ſe inſinuarit, & ſeptus armis, ciues pro libito ex vrbe pepulerit; vel in ea retinuerit; Narrat Baptiſta Fulgoſius l. 1. tit. de Religioſo cultu c. 1. ex Guidone Bonato, res ſui temporis deſcribente. Et addit Fulgoſius, de Hieronymo Sauonarola, qui per triennium, Florentiæ ſparſis multis reuelationum figmentis, exercuit dominatum; & tandem iuſſu Alexandri VI. non ſine tumultu & ſanguine captus, ac poſt ſolemnem exautorationem, viuus flammis combuſtus eſt, falſus ſua

commenta. Qui hunc Æthiopem dealbare conati ſunt, operam luſerunt vt monſtrat Delrio 4. magic. c. 5. q. 3. ſect. 6.

Confictam a Cyriacis reuelationem de maculata conceptione paſſiua Deiparæ, factam S. Catherinæ Seněſi, euincit Delrio ibidem ſect. 4. poſt Catharinum lib. 3. de immacul. concept. *ſub initium.* Quod enim Fratres, vrgerentur reuelatione B. Birgittæ, de nitentiſſima & prorſus maculæ experte conceptione B. Virginis, vt clauum clauo truderent, reuelationi veræ qualis fuit Birgittana, falſam ex ſua incude obiecerunt. Dolus an virtus, quis in hoſte requirat?

Binas reuelationes pro aſtruenda ſublimitate doctrinæ S. Thomæ, retulit Lucas VVadinghus in additionibus ad Tom. 3. quas adiunxit tomo 7. pro anno 1308. Prior eſt, quam narrat Baltazar Aruis ſerm. de S. Thoma, de quodam Minorita, indefeſsè Scotum euoluente & abſque fructu; interpellato autem ea in re S. Franciſco; ait apparuiſſe illi S. Franciſcum, hærente lateri eius S. Thoma. Tunc S. Franciſcum ſupplici dixiſſe de S. Thoma, *hunc lege, hic enim dicet tibi quid te oporteat facere.* Poſterior reuelatio eſt ea quam narrat F. Ioannes de Mata ſerm. de eodem S. Thoma. Exhibeo breuiculum. Franciſcano in quadam Theologica difficultate implexo, apparuit B. Virgo media inter SS. Franciſcum & Thomam, dicens illi Minoritæ; monſtrato S. Thoma, *huic inhære; eius enim doctrina ſemper permanebit.* Vtramque hanc narrationem, eſſe meram fabulam.

fabulàm, à Cyriacis concinnatam ad extollendam S. Thomæ doctrinam, quaſi exrra eam non ſit alia, proſequitur idem VVadinghus. Commenta iſta ſua obtrudentes in concione prædicti Fratres non conſiderarunt quàm graue ſcelus ſit, reuelatiònes falſas aut miracula conficta inter prædicandum obtrudere:in quam rem agit efficaciter Ioannes de Anania in c. *Fraternitatis* de Hæreticis. Videſis item de ſcelere affingendi ſanctis miracula Petrum Damiani, initio vitæ S. Dominici Loricati.

Vrgebatur Canonizatio Pij V. ex Ordine Prædicat. Aſſumpti & negotium belle procedebat, pro inſigni illius Pontificis ſanctitate, & multis operibus ſupra naturam quibus Deus mirificauit ſanctum illum ſuum. Neſcio tamen quis Cyriacus, cenſuit ſplendori illorum operum aliquid deeſſe. Itaque ſuppleuit pro coſta carnem. Sed Auditores Romanæ Rotæ, qui in negotio Canonizationum omnia penitiſſimè ad intimas vſque fibras diſcutiunt, aduerterunt ſutelam, vnde iniecta eſt negotio remora;ita vt cum per breui conficiendum putaretur, dilatio ſit interpoſita; vt diſcant Commentores, in huiuſcemodi rebus, nec figmento, nec fermento, locum vllum eſſe debere. De veritate huius querelæ, locuples teſtis eſſe poteſt F. Baptiſta Marinus. Nam aderat. An etiam intererat?

Confictam à Cyriacis Iunioribus, in cœnobio S. Mariæ ſupra Mineruam degentibus, magnam copiam miraculorum Thomæ de Lemos,

anima ſimplex Hyacinthi Coquæi libro ſuo de viſceribus maternis B. Virginis erga Ordinem Prædicatorum, immiſit. Implanatus enim eſt Coquæus, Literis ludionum illorum ſenili ſimplicitati illudentium, vt retulit, nec ſine deteſtatione, grauiſſimus Antiſtes ex Cyriacis aſſumptus. Librum Coquæi cuſum in Belgio, fartum commentis, legere memini. In eo, Thomas de Lemos, aſſertor prædeterminationum ineluctabilium, & monſtrorum contra robuſtiſſimam & adactricem Dei gratiam bellantium, Hercules; depingitur iis notis, quæ in doctrinæ ab eo propoſitæ confirmationem redundant. Quoties Lemos cauſam ſibi concreditam pro auxiliis adamantinis acturus, adibat Pontificem (& adibat non infrequenter) facies eius veluti Moſis, cornuta & vndique radiis micans obuerſabatur; id quod Vrbanum VIII. de ſe falſum eſſe, habet Coquæus: addit verò, Lemoſium integro ante mortem triennio, cæcitate plena fuiſſe occupatum; niſi quod ad altare Sacrificatum ritu Chriſtiano accedens, viſum recuperabat; quem rediens ab altari, amittebat denuò; ſicque factum eſt triennio integro, renouata quotidie miraculoſa oculatione & cæcatione, donec anno 1628. conceſſit fatis Lemos, eſt elatus in ædem B. Mariæ ſupra Mineruam, cum immenſa populi Romani multitudine quæ cum ſe ſe ad contingendum corollis precatoriis, & æneis icunculis corpus in feretro iacens, manúſque demortui piè fixo oſculo contingendas comprimeret; accedente cum Cæteris,

teris, Lemoſij quondam auditore Nicolao Ricardio Monſtro acceſſu autem ad oſculandm manum prohibito, non quia ſtatura puſillus erat; ſed quia præpinguis eum eſſet ac perobeſus, confertæ multitudinis ad pium officium conſtipatæ ſeptum perrumpere non poterat; Lemoſius charo alumno è feretro Brachium procul exporrexit, & manum ei oſculandam miraculo præbuit. Omnia iſta & alia ad fabnlæ ornatum à ſamnionibus ipſi imponentibus conficta, bonus Coquætius tanquam verè geſta vulgauit. Vrbanus VIII. mendacitatis notauit, quod diceretur vidiſſe radiantem Lemoſij faciem, in confirmationem doctrinæ de auxiliis ineluctabilibus in ſenſu compoſito, ab ipſo Lemoſio propugnatæ. Tota narratio, Romanis omnibus, conficta & digna plagis eſt habita.

Suppoſitiones fictitias, falſationes, & adulterationes alienarum ſcriptionum Cyriacis fuiſſe non infrequentes, multi notarunt F. Nicolaum Eymericum 2.p.directorij q.26.confinxiſſe diploma ſub nomine Gregorij XI. contra Raymundum Lullum, ſuadent quæ proferunt Vaſques, .1p. d. 133. c.4.Dermitius Thadei in Bzouio expoſtulato ad annum 1372. *pagina* 478. & Lucas Vadinghus ad annnm 1315. Idem Eymericus conuincitur finxiſſe bullam Clementis V. circa ſanguinis Chriſti controuerſiam, definitam (ſcilicet,) in fauorem Ordinis prædicatorum contra Minoritas. At hanc eſſe apertam Eymerici impoſturam, inde liquet, quod Pius II. indiplomate

Anconæ dato biduo ante mortem, teſtatur, neminem ſuorum prædeceſſorum quicquam in ea cauſa definiuiſſe. Diploma Pij eſt penes Lucam VVadinghum.

Libellus Athanaſij (fortè iunioris,) de ſanguine qui manauit Berytti, ex imagine ſaluatoris transfixa; adulteratus recèns eſt per Cyriacos, appoſito in calce libelli, aſſumento, quod neque eſt in Græcis codicibus, neque in antiqua libelli verſione Latina, adornata ab Anaſtaſio Bibliothecario. Detexere hanc adulterationem, Baronius in Martyrologium Romanum ad 9. Nou. & in Annalibus ad annum 765. Bellarminus l. de ſcriptor. *in Athanaſio* ac Martinus Breſſerus l.6.de conſcientia cap. 22.*ad finem* Ringitur contra eos Frater Combefiſius, in notis adorationem de imagine in puteum merſa. Eſto autem, demus gratis quod Combefiſius leuibus argumentis contendit; nempe eum libellum eſſe magni Athanaſij. Nos de hoc non ſumus ſolliciti; ſed tantùm dicimus, limbum libelli, habere aſſumentum appoſitum à Cyriacis quorum intererat. Contendimus inquam, eam fuiſſe infidelem & indignam libelli adulterationem pro domo ſua.

Magnus Albertus adducitur ex 3. ſent.per Cyriacos notatos à Catharino l. 2.pro immacul. concept. *pag. mihi* 50. dicens [Eſſe ſanctificatam Mariam ante animationem, concluſum fuit hæreſim eſſe, in Pariſienſi Gymnaſio; quia contraxit peccatum Originale.] ſubdit his adductis Catharinus,

tharinus. [Sed certè apud Albertum, verba hæc, *quia contraxit peccatum Originale*, non leguntur, ſed addunt de ſuo.]

Scriptorum S. Thomæ variæ falſationes & adulterationes, ac affictorum ei alienorum operum ſuppoſitiones à Cyriacis factæ, non latent. Intruſionem Commentarij Petri Veronenſis in Matthæum, inter S. Thomæ opera, factam malitiosè à Bartholomeo Spina ſuperiùs altigi, ex VVielmio ſpinæ diſcipulo. Dixerat S. Thomas 1. 2. q. 102. artic. 4. ad 6. propitiatorium fuiſſe lapideum. Hoc Thomas de Lemos (Beatus ille Coquetianus, prædeterminatorum vexillifer, de quo paulo ſuperiùs;) in Romana editione ſummæ, abſque vlla veterum codicum fide, ex ſuo cerebro mutauit, facta *lapidis* mutatione in *lignum*: contra quàm, Tibure & alibi lignum lapideſcit Videns ergo Lemos, eſſe contra ſcripturam, quod propitiatorium dicatur lapideum, falſauit textum, ne D. Thomas diceretur ignoraſſe veram propitiatorij materiam. In quo comprobatur verum, quod dixit S. Auguſtinus, poſſe aliquem, etiam dicendo verũ, mentiri. Nam quamuis quod Lemos eraſit, falſum eſſet, & quod ipſe ſubſtituit ſit veriſſimum; tamen mentitur, qui ait S. Thomam in re propoſita dixiſſe veritatem, vt ei Lemos falſarius attribuit. Denſæ aliæ falſationes circa paſſiuam Deiparæ conceptionem, à varijs obſeruatæ ſunt, & nominatim à Baptiſta Poza in elucidario l. 4. tract. 4. & ſeqq, cui carò ſtetit tam accurata perſpicuarum falſationum annotatio;

tatio; Nam emouit aduersùs ſe Crabrones, qua de re aliàs. Antiquiores S. Thomæ hac in parte falſationes, obſeruauit Pineda in c. 7. Eccleſiaſtæ *ad verſum* 29. Sanè 3. p. q. 27. artic. 2. textum eſſe corruptum, patet ex titulo articuli, & reſponſione ſubiecta; quibus S. Thomas tantùm inducitur quærens, *an B. Virgo fuerit ſanctificata ante animationem*, & nihil tradens, ſiue ibi, ſiue in reliqua quæſtione, de eo quod præcipuè quærendum erat, nempe de ſanctificatione in animatione prima. At D. Thomas non eſt adeò impertinens, vt tractans aliquam difficultatem, omittat quod eſt in ea præcipuum. Itaque textus ille fuit manu adulteratrice contactus. Et apud F. Ioannem Bromiardum, qui florebat anno 1260. (vt habet Chronicon Ordin. Prædicat.) locus ille legitur vt par eſt. Videſis Bromiardum in ſumma Prædicantium V. *Maria* artic. 2. adducit enim Bromiardus, S. Thomam eo loco dicentem; Beatam Virginem fuiſſe ſanctificatam non ante animationem, ſed in ipſa prima animatione. Ex quo ſequitur excluſio peccati originalis à Deipara. Fratres autem, ne ibi hoc S. Thomas diceret, & ſibi contradiceret in 1. 2. adulterato textu effecerunt. Sed quid quærimus antiquas adulterationes textuum S. Thomæ, quoad conceptionem, cum in diebus noſtris F. Coſmas Morelles textum apertiſſimum S. Thomæ in 1. d. 44. q. vnica artic. 3. ad 3. impudoratè adulterauerit anno 1613. in editione Antuerpienſi operum S. Thomæ, cui ipſe præerat emaculator: ſed perfidè munus ſuum geſſit,

tantam

tantam maculam fœdiſſimè illinens textui, & affingens Sancto Thomæ, quod ibi tradiderit conceptionem maculatam, cum diſertiſſimè in omnibus retrò editionibus, etiam Romana Pij V. contrarium aſſerat; & diſcurſus S. Doctoris id neceſſariò ferat. Teneo te falſarie effrontiſſime, adulterator impudentiſſime. Sic S. Thomam dehoneſtas, vt puriſſimam Virginem violes?

Cysiacos in S. Thoma falſando adeò non parcos, quis miretur falſare ſcriptiones alienas, eáſque vel corrumpere vel truncare, vel ſuis aſſumentis grauare, vel ſubiicere alienis authoribus? Strenuitas F. Vincentij Bandelli à Caſtro Nouo, in falſandis, & vitiandis, vel contorquendis locis Patrum, vt viderentur ſtare contra immaculatam conceptionem, à tam multis eſt euicta, vt puduerit reliquos Cyriacos. Itaque cum Bandellus, ex deprauatis, truncatis, adauctis, & quomodolibet corruptis Patrum libris, plenos aggeres protuliſſet; Capreolus in 3. d. 3. eam molem ad quadragenam reſtrinxit; Caietanus autem proprio hac de re opuſculo, videns eam quadragenam teſtimoniorum à Capreolo adductam, & multo magis Bandelli Chiliades, eſſe ſaltationes extra chorum, vel apertas detorſiones, vel corruptelas, arctauit allegationes Patrum conceptioni immaculatæ aduerſantium, ad quindecim. Ac ne iſtæ quidem ſunt rectipedes, vt egregiè conuincit vir in B. Virginem egregiè addictus, Hyppolitus Maraccius in quem idcirco F. Caput cu-

bitæ coniſcauit, de quo alibi. Itaque qui loca Sanctorum Patrum, ne honori Ordinis incommodarent, toties corruperunt, (honori enim ordinis præcipuè ſeruitum in tota hac mangonia, refert qui aderat, & domeſticus fidei erat Catharinus;) cui alteri parcent, aut à quo continebunt manus interpolatrices & adulteratrices?

F. Ioannes Annius Ordinis Prædicatorum, confinxit libros quos nomine Beroſi, Metaſthenis, atque Philonis Biblici emiſit, ſcatentes erroribus contra ſcripturas & ſeculares hiſtorias; ideóque Annium quantumuis iuratum aſſertorem antiquitatis illorum Codicum è quibus ſuam editionem adornauit ſuppoſitorum illis antiquis ſuorum commentorum, arguerunt, Volateranus l. 14. Anthropol. Canus 11. de locis. c. 6. Poſſeuinus in Bibliotheca ſelecta lib. 16. ſect. 4. c. 1. Antonius Auguſtinus Dialogo XI. antiq. Pineda l. 7. de Salom. cap. 25. à n. 4. Cui vacauit integra volumina fingere, & pro laboribus antiquorum Autorum à ſe refoſſis, venditare, quàm liberaliter mendax fuit? An F. Petrus Iammi qui nuper præfuit editioni Turcicæ Alberti Magni, cum Codex M. S. antiquus hiabat, lacunas non exiguas de ſuo expleuerit, (quod à non nemine inſuſurratur,) nolo definire. Viderint qui referunt.

Damnauerat Academia Pariſienſis varios errores F. Ioannis de Monteſono Cyriaci. Is ea damnatione perculſus, appellauit Pontificem, porrecto libello ſupplici in quo ferè tot ſunt mendacia, quot

quot verba, aiebat qui tunc nomine Academæi Pariſienſis, iuſtam fuiſſe Monteſoni damnationem, comprobabat, libello qui extat ad calcem, Magiſtri ſententiarum.

Non exiguum argumentum mendacitatis mlutorum Cyriacorum, ducitur ex iactatis per annos circiter quadraginta, rumoribus de Molina, per Clementem V I I I. & Paulum V. damnato, confectis ea de re diplomatis; quæ tamen ex commiſeratione in Ieſuitas tunc Venetiis expulſos ob ſedis Apoſtolicæ obſequium, ſuppreſſa ad tempus fatentur, horum rumorum ſatores Cyriaci; & ex eorum informatione F. Ioannes à S. Thoma, in Chronologica quæſtionis de auxiliis hiſtoria, concinnata ex fide preſertim Franciſci Peñňæ Hiſpani, Romanæ Rotæ Decani. Sed omnes illos rumores eſſe fictitios & mendaces, neque vnquam à Sede Apoſtolica, aliquid ſiue paruum ſiue magnum definitum eſſe contra doctrinam Molinæ, nuperrimè ſuprema Inquiſitio Romana coram Pontifice declarauit, obſtruens os loquentium iniqua. Franciſcus autem Peñña, hoſtis profeſſus Ieſuitarum, remouetur à teſtimonio ferendo in eorum cauſa, quia omnibus manifeſtum eſt, eum inimicitias erga ipſos continuaſſe per annos complures; nec conſtat, an eas in morte depoſuerit; cum etiam in morte, ſupremo teſtamento, diſcipulos Ieſuitarum voluerit eſſe extorres cuiuſdam benignitatis à ſe pauperibus Scholaribus in perpetuum conſtitutæ. Non ſanè Chriſtianè. Vnde etiam iudiciali ſententia, ea conditio reiecta eſt, & ha-

bita pro non appoſita. Itaque citare hoſtem in teſtem, cum ſit ridiculum, deprehenditur aperta mendacitas Cyriacorum circa diplomata adducta. F. Ioannes à Sancto Thoma qui Diaria Franciſci Peñæ habet ferè pro Euangelio, & inde conflat bullas damnationis Molinæ, videat cui crediderit: & poſt declarationem Authenticam quod bullæ iſtæ numquam fuerint in rerum natura, deſinant quos iſte implanauit, vocare ea quæ non ſunt, tanquam ea quæ ſunt.

Frater Piſcator (cognomento *tela ſubtilis*, quod primæ notæ linum apud mercatores ſæpè ſæpiùs quærere deprehenſus ſit;) in Molinam feruentiſſimus declamator, præſertim Cularone apud Gynecœum *Montis floridi*, quod ei eſt pro theatro bacchationum in Molinam (non ſecus ac Arnaudo Ianſeniſtæ, Partheno portus Regij;) debuit non ſemel ludibrium verſificatoribus Gallicanis, quod adeò ſonanter in Molinam conclamaret, adeò vt eorum vnus acuto Epigrammate luſerit in Aſellum hunc bipedem, adeò auerſum à piſtrino; Gallicè *le Moulin*. Hic Cyriacus, cum effractis omnibus modeſtiæ repagulis in Molinam multa creparet, & eius tanquam Semipelagiani hæretici, damnationes Romanas, (ſcilicet,) paſſim effutiret; tandem pectoris cacochimiam emiſſo typis libro contra Molinam, copiosè profudit. Liber fuit adeò craſſis calumniis & pinguibus erroribus differtus, tantæ verò aduersùs decreta Romana petulcitatis, vt Præſul integerrimus ac excubitor in cauſa Dei vigilantiſſimus, Illuſtriſſimus,

mus, Epiſcopus Petrus de Scarron, adactus ſit, & librum proſcribere, & autorem ſuggeſto quod in Eccleſia Gratianopolitana tunc occupabat, exturbare; omnibúſque ad populnm Sacris muniis excludere. Data fide quod deinceps ſaperet, & librum illum peſtiferum, planè addiceret libitinæ omnibus exemplaribus Ampliſſimo Domino Roux, Regio Conſiliario fideliter depoſitis, in Epiſcopi gratiam adrepſit. Sed haud ita multo poſt, contra fidem datam, librum denuò typis ſubiecit, apud *Charuis* Typographum: clam quidem vt tenebriones ſolent, tamen ita vt loquacitate famuli Typographici, deprehenderetur; Fratri Piſcatori, cum de lacerando Molina agitur, fidem datam ac iuratam, eſſe non iam ſetabicum carbaſum lineum, cuius eſt curioſiſſimus; ſed telam aranearum: Nec vllis interdictis Pontificiis; aut Epiſcoporum præſcriptis, ſperari poſſe frænationem deblaterationum & falſiloquiorum, ex ſeгeſtri linteo & tela craſſa, ab eo conſarcinatarum in Molinam.

Sed in hoc genere fingendi contra Molinam & eius ſocios, nullus fuit liberalior Cyriaco illo qui anno 1644. emiſit libellum hoc titulo. *Quæſtio hiſtorica & Theologica & Iuris Pontificij, quæ fuerit mens Concilij Tridentini circa gratiam efficacem, & ſcientiam mediam. Venetiis anno* 1607. Ridebat Hincmarus ſenior, iuniorem, quod ipſo in titulo ſcriptionis impegiſſet coniectans ex ægro capite, qualenam futurum eſſet corpus reliquum. Idem huic bambalioni occini poteſt. Nam

Nam cum ea quæſtio edita primùm ſit Toloſæ, mentitur autor editam eſſe Venetiis: & cum primùm prodierit anno 1644. fingit prodiiſſe 1607. Totus contextus quæſtionis, eſt vna perpetua Gangræna mendacitatis. Conſtat ea quæſtio triginta punctis; In quolibet puncto, eſt aceruus mendaciorum, è quorum vel nuda relatione poſſet contexi plena & iuſta lucubratio. Sed præripuere hunc laborem ſibi, Gabriel Enao in Mantiſſa ad tractationem de ſcientia media, & Franciſcus Annatus qui ad calcem operis de ſcientia media, & ipſam quæſtionem Theologicam F. Antonini Reginaldi Cyriaci Toloſani exhibuit, & ſubiuncta breui diſpunctione, quantis falſiloquiis ea quæſtio ſcateret, demonſtrauit. Mihi cum primùm eam quæſtionem legi, (hoc eſt cum primùm prodiit; nam quaquaverſum illicò diſſeminata eſt à Fratribus;) viſum eſt, eam quæſtionem eſſe quale illud quod Athenienſes apud Pauſaniam vocabant *torum mendaciorum*, præ tanta vbertate falſiloquiorum circa geſta & perſonas, cum nihil planè autor quæſtionis attingat, quin illud luculento, imo lutulento aliquo mendacio, ſæpè etiam pluribus conſpurcet atque contaminet.

Non igitur debetur immunitas libris Cyriacorum, ex eo capite quod careant falſiloquiis mendacibus, & deprauationibus, ac ſuppoſitionibus, & ſimilibus corruptelis; non per incogitantiam ſed mala fide factis. Vnde ergo eſt quod tanta cœnoſitas pleraſque eorum ſcriptiones inficiens,

ficiens, nullius foriarij detergentis curams eſt naſta?

DIATRIBA VII.

An nullus acor, nulláve mordacitas, occurrat in libris Cyriacorum; vt propterea eis ob nullatenus violatam mordendo ſiue charitatem ſiue iuſtitiam, nulla ſit timenda grandinatio, ſicut libris cæterorum.

ADeò feruent Cyriaci in tuenda Charitate, vt cum Conſtantinus Caietanus, homo ſemi inſanus, (compertiſſima dico,) alios fœdè nec obiter, ſed ex inſtituto proſcinderet; Tamen F. Caput cucurbitæ, de eo cum moderamine inculpatæ tutelæ obiter repulſo, magnos conciuerit rumores. Ioannes autem Rho, hoc ſolo titulo Victima Belliani liuoris ceciderit (vt poſtea dicam:) Bella charitatis larua cum lubet. Nam Leo Allatius qui fatuum illum diſcerpſit, quia patrono nitebatur Eminentiſſimo; non eſt exiſtimatus violaſſe charitatem, & indemnis abiit. Ipſi verò Cyriaci, quia ſciunt ſecurè ſe poſſe mordere; quoſcunque libuerit conſcerpendo, non violant charitatem iudicio ſodalium; & idcirco lacerationes aliorum impune ferunt. Pauca de innumeris exẽpla annoto

F.Bartho

F. Bartholomeus Spina, homo fuit nominis ſui: Rhamnus inquam & paliurus, non ſcriptor. Opus ſpiſſum *de vniuerſali corruptione generis humani* emiſſum poſt Sixti IV. extrauagantem, eſt vna perpetua lepra maledicentiæ, aduersùs agnoſcentes conceptionem paſſiuam Deiparæ fuiſſe immaculatam; quam Spina contendit eſſe apertam hæreſim, à Satana excogitatam. Atque adeò manifeſtè incurrit ex communicationem à Sixto latam. Alibi vbique, ſemper crepat conuitia; opiniones probabiliſſimas, & aliquando certas ſententias, ſi minùs arrideant, confodit illicò vt hæreticas. Ex eius ſentibus in Scotum, & Antonium Andream, atque MauritiumHibernicum, ac reliquos Scoti aſſeclas, facilè confici poſſet faſcis magnæ molis, percurrendo perfunctoriè digreſſiones quas ſubtexuit lectionibus S. Thomæ in metaphyſicam, Aureopeplo, craſſam telam & verè maſtrucam Sardoam ſubtexens. Si feriò & accuratè agendum eſſet, opus vniuerſum eſſet repræſentandum. Sertum tamen modicum ex carptis hinc inde ſentibus apponere, omnino decreueram. Sed auſpicatus aliqua legere ac decerpere, vidi eſſe abſiſtendum. Nam tanta ruſticitate & ſpinoſitate, per ſingulas digreſſiones agit cum Scoto & Scotiſtis, vt nihil ſit quod ſeligi poſſit. Vbique crepat delirationes Scotiſtarum, ingenij hebetudines, iudicij imbecillitates, chimæras, phantaſias, ſtultitias, mentem emotam; & quid non? Sunt ſemper, (ſi Spinæ creditur,) Scotiſta in tenebris & profunda caligine; & neſcientes quid dicant, quídve impugnent, aut

aut defendant, palpant ſicut cæci in meridie. Solus Spina & qui cum eo ſunt, luce in tenebris fruuntur, ipſo quidem iudice. Diceres reueniſſe tempus, quo filiis Iſraël luce ſerena potientibus, miſeri Ægyptij tenebris attrectabilibus offundebantur. Quàm religioſa ſit hæc cum Religioſis agendi ratio, ſuperuacuum ſit exponere; cum luce Meridiana clarius ſit, Religioſi eſſe, temperatè ſemper ac verecundè cum talibus agere. Nam ſi Patres etiam cum hæreticis agentem, vetant efferari; & verbis amarulentis aut ex impetu vibratis, ferire aduerſarium, tametſi à fide alienum, prohibent; quanto magis neceſſariò eſt habenda agendi ratio temperata, cum Chriſtiani & Religioſi laceſſuntur? Concitatio eiuſdem Spinæ in Pontzibinium, & verborum aſperitas qua in eum fertur abſque vlla moderatione; tribui fortaſſis queat, iuſtitiæ cauſæ quam Spina tuebatur. Sit ſanè ita. Sed tamen hominis Religioſi eſt, cum perſona ſua loqui, & nihil vnquam indecorum gerere. Quid verò miramur horrere Spinam, nec niſi aculeos præferre, agentem in Religioſos, aliaſque priuatas perſonas? Spinæ aculei in Patres Tridentinos, extant in præfatione eius ad opus Turrecrematæ Magiſtri ſui, de conceptione, quod interpolauit & inſerſit pro libidine. Ibi leguntur hæ rabioſæ ſpumæ: *In Concilio Tridentino non fuerunt docti Theologi, ſed homines audaces & vani, qui popularem auram captantes, decretum in fauorem immaculatæ conceptionis Beatæ Virginis edendum curarunt.* Petulci pecoris beſtialitatem

 ſcien

ſciens dimitto. Audaciorem & amariorem ſcriptorem non eſt reperire.

Aceruandis ſpiculis verborum quæ intorſit F. Melchior Cano, in quoſcúmque agit, exigeretur Pharetra admodùm capax. Ex quo enim occupatus eſt œſtro in aliquem, non parcit, nec pœnitudine flectitur; ſed ſagittas ſuas ardentibus efficit.

F. Dominicus Grauina verba amarulenta fundit aſſiduè. Ex acidis eius vocibus, lexicon ſpiſſum confici poſſet,tametſi plerunque mordet non in ſibilo, lentè in ſpeciem incedens,ne ſcandulas in ornithonem contingeret durior calcatio.

F. Abr. Bzouius Ordin. Cyriacorum per exigui iudicij ſcriptor, nec tam autor quàm conſarcinator; emiſit multa volumina continuationis Eccleſiaſticæ hiſtoriæ poſt Baronium, cui ſuccedaneam in eo argumento operam nauauit; vt obiectu contrarij, magis eluceſceret Baronij accuratio, iuxta Philonis obſeruationem lib. quis rer. diuinar. hæres. Tomi Bzouiani ſunt potiùs annales Dominicanorum quàm Annales Eccleſiaſtici; Eſt enim totus in rebus domeſticis efferendis, ac dilatandis; niſi cum aliquid ordini probroſum, quod conuellere non poſſet, malis auibus in hiſtoriæ ſeriem incidit. Tunc enim ſupra piſcem tacitus abit. Et cum agitur de mordendis & riſui omnium exponendis Fratribus Minoribus, probat exquiſitè diligentiam; Arripit omnia, ſiue apertè falſa,vt quod de rabie Scoti morientis exarauit; ſiue è ſolis rumoribus inanibus hauſta,

vt

vt cum F. Berthodum infamat ob inuentas bombardas, & aliis ſexcentis locis conſimilibus. Fratricellos hæreticos, nullo iudicio confundit cum FF. Minoribus. Nihil prætermittit ſcurrile, quo FF. Minores poſſit ridiculos reddere. Hęc eſt modeſtia, & mordendi abſtinentia, notáque charitatis in Cyracis.

F. Franciſcus Combefis, velut auſterus Orbilius ſic ſe hactenus geſſit, vt pauci eius ferulam effugerint. Quomodò SS. Chryſoſtomum, Martinum ac Maximum exceperit, dictum eſt ſuperiùs. Qui in viridi ligno hæc fecit, in arido quid præſtabit? Balthaſarem Corderium, & Petrum Lanſſelium, vocat *præſumptores*, qui multa *temeritate, erroribus nonferendis, S. Maximi Scholia contaminarunt.* Sic ille modeſtè tract. de cauſa Honorij c. 3. §. 3. In notis ad Aſterium, vnguibus & roſtro Andream Schottum lacerat, & *deſipientiæ ac infantilitatis in Græcis* arguit; *cuius aſyſtaſiæ* id eſt, à Scopo aberrationes *inter vertendum latinè Græcum opus, ſint perpetuæ.* Fronto Ducæus, Combefiſij iudicio, tract. pro actis 6. Sinodi c. 1. §. 3. *ridiculus eſt in recognitione Nicephori*; (ſi ipſe Auctor,) *& æquè feliciter operam recognoſcendo Nicephoro nauauit, ac Chryſoſtomi omnibus, in Pariſienſi editione.* Omnes ferè Belgæ, ſunt *oſcitantes & rudes Græcanici contextus Interpretes*, vt ait Combefiſius ad Anaſtaſium Sinaitam oratione in Pſalmum 6. Vincentius Richardius Procli interpres, ſcatet næuis, iuxta eundem ſuperciliosum cenſorem. Albertus Pighius, (vt ait Combefiſius agens

pro actis 6. Synodi c. 1. §. 2.) *Cæcante affectu, ſic abſona locutus eſt, quæ nec vix ebrius, vel delirans poſſit*; ſubiungitque; *lenis ea cenſura, quidquid videatur habere duri.* Qui ſic mitis & lenis eſt, in virum bonum, & catholicum, & (velit nolit) non indoctum, qua lenitate agit, cum aliter ſe habentibus? Retexo quod dixi. Nam verè illa abſynthialis de Pighio pronunciatio, ſuauis & expers acoris atque amaroris videri poterit, præ tractatione alterius ſupra Pighium eminentiſſimi.

Baronius eſt, quem dico. Adagium eſt Italicum, perſecutionem omnium teterrimam, & virulentiſſimam, eam eſſe quam inferunt Adelphi. Combefiſius verè ſe fraterno Spiritu agi probauit, graſſatus atque bacchatus petulantiſſimè, non vno loco, vel obiter, ſed vbiuis ferè, in hominem qui non Catholicis tantùm omnibus admirationi fuit præ doctrinæ vbertate, & iudicij emunctione, ac diligentiæ miraculo; ſed etiam pleriſque Allophylis, qui rei euidentia victi, luculenta elogia panxere Baronio; *ſtuporem mundi, patrem ſacræ hiſtoriæ* indigetantes. Sepono purpuram & gradum in Eccleſia eminentiſſimum; Nam vt benè aiebat S. Hieronymus l. 1. in Iouin. *commiſſa pugna, omittuntur nomina dignitatum, ſola fortitudo quæritur.* Eius tamen doctrina adeò redundat, vt non fuerit, cur à Religioſo homulo, ſcriptor tam benè de Eccleſia meritus, cuius nomen apud hæreticos non vileſcere per Catholicos, permagni prorſus intererat, tanta ferocitate protereretur, ad om-

nem

nem datam vel acceptam occaſionem. Neque hoc dico, fuiſſe Baronium ſupra hominem, ita vt nuſpiam ceſpitauerit, nuſpiam impegerit. Hoc in nullum niſi Canonicum ſcriptorem cadere, S. Hieronymus Epiſtol.67. & S. Auguſtinus epiſto 79. rectè monuerunt; ipſéque Baronius ea appendice quam ad emiſſos anteriùs Tomos, immiſit Tomo decimo, hominem ſe eſſe, & humani à ſe nihil alienum putare, tantorum Patrum exemplo, modeſtiſſimè eſt conteſtatus. Itaque in tot & tam vaſtis voluminibus tanta varietate differtis, alicubi hallucinatum eſſe Baronium, non debet mirum videri. Quod enim de Euſebio Cæſarienſi ait Canus X I. de locis c. penultimo. *Nihil omni ex parte beatum. In opere (vt ita dicam) immenſo, rarò peccaſſe, fœliciſſimum fuit*; de Baronio iuſtiùs dictum volo; à quo proinde, cum res fert, modeſtè diſcedere, (quod fieri poſſe, inſulsè & abſurdè negabat quidam Nicolaus Viſinghus;) innoxium cuiuis eſto. Vt tamen perpetua propè acerbitate, verbis adeò mordacibus ac vilibus impetatur, quibus vile quodpiam caput ferire, non haberetur moderatum; hoc verò eſt, quod in F. Combefiſio erga Baronium petulantiſſimè verſato, reprehendo, nec ferendum cenſeo ab vllo, vel docto, vel benè morato.

Sertum horridum ac putens carptum ex Combefiſij ſenticeto, abſque diligentia, ſubiicio lectorum oculis ac naribus. In hiſtoria Monothelitarum pag. 15. *Non ſibi conſtat Baronius, malè in Heraclio laudans, quod poſtea reprehendit, ac nec de*

Sergio agens, ſibi ipſi cohæret pag. 16. *Equidem magnus mihi ſit qui ſibi ipſum Baronium in his & ſimilibus concordem inuenerit, ac præſtantem quod eſt accurati ſcriptoris.* pag. 19. *Baronium res implicantem, ſibique multa contraria ſcribentem omnino inueneris.* pag. 26. *quod ipſum Baronius verbis initio relatis, nec videns quid loquatur, agnoſcit.* pag. 35. *Importunè excuſat, abſona congerit Baronius.* pag. 40. *falſam cauſam confingit Baronius.* pag. 58. *Calumniam ſtruit Baronius actis ſextæ Synodi.* pagina 1x1. *Baronianum commentum eſt, nullo teſte qui dicat, vel ex quo probabili ſaltem ratione colligat.* pag. 112. *Baronij mala correctio. Quot periodi, tot graues lapſus & mirabiles.* Obſtinato Baronius *errore, bonus illuſtrato falſi, tribuit Theodoro.* pag. 115, *Baronius ad libitum fid.m detrahit, additque actis Synodicis.* pag. 118. *Grauis lapſus Baronij. Sunt omnia Baronio arbitraria. Haud ſcio, vbi hæc ita Baronius, aut quibus oculis legerit.* pag. 127. *inconſona Baronij argutatio & inconſideratio; In eo ridiculus Baronius.* pag. 77. *Leui Baronius fundamento, Conſtantem calumniatur.* pag. 140. *fingit Baronius.* pag. 14. *alia omnino commentitia, Baronij deprauatio.* pag. 153. *leuis Baronij argumentatio.* pag. 159. *male Baronius inuertit verba Patrum. magna planè licentia vt quis illa ſuo quæque propoſito, inuita accommodet.* pag. 188. *Baronius incautior Epiſtolæ Honorij primi laudator.* pag. 189. *Baronius procacior in Synodum. Quibus vt Baronius interminetur Paulinum anathema,* valdè *audax eſt, & cui illud ipſum anathema ſit timendum.* pag. 662. *Sanè miror hiſtoriæ patrem, tam*

futilibus

futilibus argumentis ſtabilire opiniones ſuas, ſic potius ridiculas facere, vt quis earum vim ad amuſſim exigat. 1031. *portentoſa Baronij hallucinatio, & inconſonantia.* Adhuc hæreo in volumine primo; Secundum volumen non minùs frequentem Baronij de ſtercore boum lapidationem præfert. Qualis enim eſt fimus ille ex pag. 740. poſt varias minutas Baronij vellicationes? *Hacobiter, ex ſufflandis, tot ſub vna fere periodo contentis.* & pag. 991. *nimia Baronij oſcitantia, & craſſus error.* Abeo, malens indiligentiæ notari qui tam pauca ex tanta vbertate decerpſerim; tametſi confirmo ne ex primo quidem volumine, repræſentatam à me eſſe, partem centeſimam, probrorum, ſannarum, conuitiorum, proſciſſionum, quibus Fraterculus iſte, in ſcriptorem immortali memoria dignum bacchatus eſt.

Non poſſum diſſimulare ſenſum meum. Quis crediddiſſet, ſcriptorem à Deo prouiſum Eccleſiæ, vt phalangas centuriatorum profligaret, & Chriſtianæ hiſtoriæ plenam lucem affunderet, tanto ad hanc diem Doctorum omnium plauſu exceptum, etiam extorribus ab Eccleſia, (ſi paucas muſcas morientes excipias,) laudatiſſimum; tam propudioſè ac petulanter ab homine Eccleſiæ, & Religioſi otdinis alumno, habendum? Scripſit in Baronium Caſaubonus, nundinatitius agnitæ veritatis impugnator; ſed præ Combefiſio ſcripſit temperatè, abſtinens lædoriis ac probris. Quanto iuſtiùs homo Religioſus, erga vnum ex Eccleſiæ Principibus idem metrum tenuiſſet? Num igno-

rabat illud à Paulo quoque vſurpatum, *Principem populi tui non maledices.* Sunt verò Cardinales in Dei Eccleſia Principes: vnde veſtimentum eorum è purpura conficitur. Sed errauit & impegit Baronius. Eſto. Vt tamen in vnum ex Eccleſiæ Catholicæ cardinibus, tam ſæua & dira probrorum grando toties detonet, vt plurimum ob minutias, quas diſpellere ſi præſens inſtitutum ferret, haud magnæ eſſet operæ, hoc ſanè eſt quod me ſtupore defigit, Et auget admirationem, tantæ concitationis cauſa, quam ex fide profero. F. Melchior Canus eiuſdem Cyriaci inſtituti, & ingenij præfidentis, ac mordacis, cuiuſmodi eſt iſtè Vaſco, obfirmatè impegit illi notam hęreſeos Monothelitarum; & tanquam damnatum in pluribus Synodis, magna infamia onerauit. Verſans poſtmodùm idem argumentum Bellarminus, Honorium purgauit, nec niſi falſatione Græcanica adiunctum damnatis hæreticis, demonſtrauit. Ab acto Cano, Bellarmini veſtigia relegens Baronius, pro Honorio item ſtetit; & Canum notauit temeritatis, ex præſagio Franciſci Victoriæ per ipſum Canum eius diſcipulum literis prodito. Occaſione item S. Gregorij Magni, malè à Cano demorſi, affectum ſuum pro Eccleſiæ Rectoribus expreſſit Baronius; dixítque, Canum *non niſi nomine tenus Canum; reipſa immaturum ac præcipitem ſe præbuiſſe in his Pontificũ lacerationibus* Hinc ille Combefiſij Lachrymę: Hinc Baronius *Calumniator falſarius, inconſtans, interfector veritatis* audiuit. Legeſis beneuole lector, quæ Combefiſius Tract. pro actis ſextæ Synodi c. 2. §. 3. de

de Cano ſcripſit,donans eum Canoniſmo literario, & calces Baronio illidens; & illico penetrabis ad veritatis cubilia.

Fas ſodes ſit, exhaurire quod mihi reliquum eſt admirationis. Appetiit Baronium Caſaubonus; appetiit Goldaſtus, priùs quàm ſaperet reddens ſe Eccleſiæ Catholicæ; appetiuere pauci illi ſectarij, qui vt muſcæ morientes, quæſierunt exterminare ſuauitatem vnguenti. Accurrerunt illicò pro Baronio, Andreas Cydonius, Gretſerus, Roſuedius, Bullengerus, Spondanus, alij. Nunc vno Fraterculo tantum virum adeò imfrunitè lacerante, nemo mouetur; Nemo purpuratorum de tegendo collega cogitationem ſuſcipit. O mucro, mucro, vſquequo quieſces? Euagina te ad occidendũ,lima te vt fulgeas.Gladius tã multos per longos ſyllabos quotannis confodiens, hæret in vagina. Stertunt Vallicellani, & quaſi emarcuiſſet neruus eorum, nemo de tanta luminis ſui obſcuratione, & contundendo obſcuratore, ſolicitudine tangitur. Pontificij Cenſores, & ſacrorum tribunalium in hiſce cauſis adminiſtri, muti omnes. Quid mirum? Secretarius Indicis, qui ſilentibus omnibus ex officio,ſummi ſcriptoris lanium deferre tenebatur, eiuſdem eſt cum eo inſtituti. Vterque Cyriacus eſt, æquè ac Magiſter S. Palatij, & S. Inquiſitionis Commiſſarius; nec moris eſt, in hara, pecudem congeneri pecudi infeſtam eſſe, niſi ſi de pabulo aut ſede meliore agatur, vel de lucello in ludo nocturno; qualis ille in quo Auenione ante annos quadraginta, cum F. Stephanus

Dulcis eas inſulas tenere, vnus improuidus & malè ſanus, in calore (veriùs œſtro) ludi Serotini, ſocium Cyriacum colluſorem, ludi legum contemptorem, adacto cul tello longo quo erat præcinctus pluribus annumeratum fecit. Heu heu! Premantur talia horrifica ac ne in ſeculo quidem toleranda. Sed quis diſſimulet aut premat, quod eſt Sole ipſo clarius?

F. F. Cyriaci indemnitatem ſibi omnimodam in tribunalibus concreditis, & malè admiſſorum impunitatem debent. Hæc eſt cauſa germana cur F. Ioannes Baptiſta Marinus, cum extremis annis ageret Secretarium Indicis, monitus de hac ſodalis ſui in Baronium petulantia, egit Harpocratem & mucronem Apoſtolicum ſilere voluit. Euge Euge.

Theatrum Ieſuiticum, liber eſt ex felle & aceto commixtis concretus. Vix aliquid fœdum aut tetrum, ex Geneuenſi aut Batana incude, in Patres illos fabrefactum malitioſè eſt, quod ibi non repræſentetur, etiam cum ſuperpondio atque auctario. Is liber Hiſpanicè eſt exaratus, Goliathi (vt volunt) ſpurij manu, ſed admiſtis denſis Italiciſmis, ac idiomate non prorſus exprimente Caſtellanam Maieſtatem; Cuſus verò eſt anno 1653. & 1654. per otium. Vbinam? Euge calame? Quid hæreo credere famulo ad prelum Typographicum collaboranti, qui retulit, cuſum in cœnobio Romano S. Mariæ ſupra Mineruam? Firmat referentis fidem, quod liber ille cuſus eſt, adhibita non Hiſpanica, ſed Italica charta, ſigno Florentino

notata,

notata, Romæ familliari. Nihil abſconditum quod non ſciatur. Reperiuntur itaque etiámnum famuli domeſtici, delatores Apollonij, abſque crurifagio per Perennem irrogato. Itaque liber Ieſuitas luculenter conſcerpens ac lacerans, auſpiciis Reuerendiſſimi Patris Ioannis Baptiſte de Marinis, in prædicto cœnobio, Typis Fraternis, hoc eſt domeſtico prælo, ad vſum Sancti Officij conceſſo, vulgatus; in Hiſpaniam vix vno aut altero exemplari Romæ relicto, eſt tranſmiſſus. Nam tametſi aliis ægerrima eſt librorum Roma exportatio; tamen Fratribus eo quod exportationi incubent iqſi, & Syngrapham liberi commeatus aliis largiantur, vacat difficultate exportatio. Vix in Hiſpania liber diſtrahi cœperat, cum ad tribunal ſacrorum Quæſitorum delatus eſt, & 24. Februarij anni 1655. *Tanquam impius, & hæreticus, ac innoxiorum malignus, virulentúſque lacerator* proſcriptus eſt. Tapia verò Illuſtriſſimus Antiſtes qui ex Ordine Fratrum Prędicatorum in ſedem Hiſpalenſem aſſumptus eſt, tam acerbæ malignitatis perfecto odio motus, Hiſpali publicè per Carnificem, librum tam peſtilentem, ſubiecto igne conſumpſit. En quàm mites ſint, quámque acoris expertes, lucubrationes Cyriacorum.

Quod ſnbiicio, eſt ignorantiæ ac ſupinitatis refertum; viſum tamen eſt huc referendum, quia in eo Virus maledicentiæ ſupra ignorantiam eminet. Ioannes Euſebius Nierembergius, vir doctrinæ nomine orbe vniuerſo clariſſimus, ex his vocibus, *Sanctiſſimus Pater & Dominus, Alexander*

gioſo quotannis nitorem Conceptionis B. Mariæ veneratur. Si luberet huic atrocitati maledicendi, reponere *veriora anagrammata*, dicere liceret. *Pater Carolus Ionius*; Anagramma. *Tu orci lues*; *Par Aſino*. Vel certè. *vſtori Caluino, par es*. Aut *vſto Caluino, par eris*. Si quidem Caluinus Orbis buſtuarius, liliato ſtigmate inuſtus fuit. Liceret quoque ex his verbis, *Pater Carolus Ionius*, *Dominicanus*, conflare hoc anagramma. *Pol Aſinus cum caro Ianſenio rudit*. Hoc eſt ſanè amentem eſſe; contra Pontificum ſcita, Ianſenio Caluino infulato, ad labantem prædeterminationem fulciendam inhærere. Non eſt autem *amentem* eſſe, honoribus Deiparæ, fauente Eccleſia, & ſuffragantibus miraculis, ac idoneis rationibus, aſtipulari, & ex eorum ſuprema per Pontificem ſtabilitione, pacem orbi conciliandam augurari. Vt ſanè non ſemel conciliata eſt, nouo aliquo honore B. Virgini delato. Ex paucis hiſce ſpeciminibus maledicentiæ & acerbitatis Cyriacorum ſcriptorum, in autores omni laude ſuperiores; liquere puto, quàm non ſint eorum libri digni immunitate à cenſura, ex eo capite quod acore & felle careant. Plenum verò ſenticetum ac Rubicetum Cyriacum, Index vniuerſalis ad ſingula eorum opera, qui ſub incude eſt, exhibebit.

***

DIATRIBA VIII.

Sapientiâ præſtantibus, quàm non licuerit per Cyriacos, immunitate à ſuorum librorum cenſura gaudere.

COnſtat, zelum ámarum viris bonis malorum multorum ſementem facere, ſi qui poteſtatem ei zelo adiunctam habent, vel genio ſint ad nocendum prono, ac ſcabie notandi pruriant; vel quæ ſua ſunt quærant, non quæ Ieſu Chriſti; non iuſtitiæ, ſed cauſæ ſuæ velificantes. Iudaicum id vitium eſſe, notatum eſt à Iuſtino in dialogo. Acti enim cacozelia Iudæi, naſcentem Chriſti Eccleſiam, ſpecie honoris Dei, & tuendorum Moſis inſtitutorum inſequebantur; peruersè ac malignè in Chriſtianis criminantes omnia, velut muſcæ ad vlceroſa (ſi alicubi occurrerent,) aduolantes; & feſtucas in trabes mendaciter amplificantes; cum ne vmbra quidem noxæ inerat, conclamantes in innoxios, labiſque puros.

Scabioſus hic genius, mentis corruptæ ac liuentis fœtus ad carpendum & alienum ſplendorem præſtinguendum factus, pleroſque Cyriacos pudem occupauit. Et acuit pruriginem dominatus longà poſſeſſio, & longo vſu proritata euectionis ac Primatus captatio. Narrabat Abbas Vallumbroſanus, ex ſui cuiuſdam domeſtici, diu inter

Cyriacos

Cyriacos verſati, teſtificatione, Cyriacorum à ſupremo ad imum, & à primo vſque ad vltimum, cogitationes, verba, & opera, promotionem ac primatum redolere. In eo Spiritu adoleſcunt minores, conſeneſcunt maiores; nemo huius curæ & ſollicitudinis exſors. Itaque Schola humilitatis, facta eſt Schola captandorum honorum, & ambitioſè erependi ad celſiora. Inde contentiones cum reliquis omnibus ordinibus de præcedentia, Contiloriano ſcripto aſſertæ: & anteriùs quoque ab Archidiacono *in cap. de decimis* in 6. & à Felino *in rubr. de maiorit. & obedient.* & in *c. cum dilecta* verſ. *Ordo ſcripturæ.* Præter nundinatitios calamos Bononienſium, Patauinorum, & Ferrarienſium, à Fratribus ad id conductos, & Baptiſtam Caccialupum, quem ad hoc cum cæteris adducit Barthol. Chaſſaneus in Catalogo p. 4. conſider. 73. Ex eodem fonte prodiit, Canonicorum Clericorúmque Regularium tentata depreſſio: & ſedes ante quoſcunque Generales in Concilio Tridentino; & in ſupplicationibus publicis prærogatiua in procedendo.

Ex eodem pariter fonte manauit, indictio ſilentij, omnibus qui quoquo modo velint obſtrepere receptis apud Cyriacos placitis, etiam ſi inexplicabilibus; cuiuſmodi eſt, cohæſio prædeterminationis diuinæ homini ineluctabilis, & libertatis expeditæ. Quomodò enim liber eſt, qui non poteſt aliter facere, ob prædeterminationem ineluctabiliter adigentem ad vnam partem? Si quis dicat, hoc eſſe inconceptibile & in intelligibile, Re-

ſpondent

ſpondent cum Banne & Cabezudo, *ſi non intelligunt, credant.* Contra hanc (vt vocat,) idololatriam; figmentis ſuis à Thomiſtis exhibitam, pugna fortiſſimè Diego Alarcon Tract. de viſione Dei diſp. 2. c. 11. n. 20. & Didacus Ruis diſp. 59. de ſcientia Dei ſect. 1. Et benè quoque Ægidius à Præſentatione, dicens non eſſe Theologi, niſi Captioſi, fingere myſteria; & imperare vt præſtetur fides iis quæ Eccleſia non præſcribit eſſe credenda. Ita tamen mandat admodùm præfidenter Bannes 1. p. q. 23. artic. 5: *in examine tertiæ opinionis, quæ eſt Iauelli cum ſecundo eius principali.* Ita inquam prò poteſtate arrogata & arrogante mandat Bannes, per audaciam ex eo quem notabam fonte vitiato manantem: nec diſpar gregalium ſenſus in pleriſque. Exempla inſignium virorum, quos Cyriaci quia ſecum non erant peſſimè habuerunt; ſubiicio ex innumeris nonnulla.

Raymundns Lullus, cuius memoria in benedictione eſt apud Baleares, domino cooperante & famam eius, (vt referunt) confirmante frequentibus ſignis, à pleriſque Cyriacis, nominatímque ab Eymerico & Bzouio, malignè traductus eſt, & multorum in fide errorum in libris eius abditorum infamatus; ac decretali Gregorij XI. in Lullum intorta grauatus. Sed eam decretalem, nunquam à Gregorio manaſſe; fuiſſe autem è F. Nicolao Eymerico nequiter confictam, multis argumentis euincunt, Dermitius Thadæus in Spongia Bzouiana ad annum 1375. n. 15. Et Lucas Vadingus ad annum 1315. à n. 10. Et vt aliquis obfirmatè

vicari

tricari vellet Gregorij diploma non fuiſſe confictū; de eius tamen ſubreptione non liceret ambigere; quia articuli eo diplomate damnati; & ab Eymerico recenſiti, non ſunt Raymundi Lulli ſed ab ipſo Eymerico malignè deprauato textu; per additionem, detractionem, interruptionem, truncationem, ſenſus extranei ſubiectionem, diſtorti atque luxati, vt Dermitius loco allegato confirmat.

Franciſcus Petrarcha, rarum ſui æui lumen, per Cyriacos exagitatus eſt, tanquam hæreticus, eo quod Pcëſim calleret. Ita refertur in vita, primo oqerum eius volumini præfixa. Excultiſſimi enim hi Cenſores, præ fidei tuendæ ardore, omnia tuta timentes, Poëtices notitiam inſimularunt hæreſeos. Sic igitur de Perrarcha, habet in vita ipſius Hieronymus Squarciaficus: *Fuit illa tempeſtate nomen Poëticum ita inuiſum, vt qui ea ſtudia ſequeretur, magum, ſortilegum, & hæreticum eſſe dicerent. Erat tunc hæreticæ prauitatis Inquiſitor, quidam Marcus Picenus de Solipodio oriundus,* Frater Rudis; *& omnium bonarum literarum omnino expers, qui temerario auſu in nonnullos iniicere manus tentauit; & ni prouiſum fuiſſet, maxima hinc oriri videbantur ſcandala. Sed cognita illuſtriorum hominum ſcientia, & fratrum auaritia, quæ à falſo Zelo veræ Religionis proueniebat; Solipodius tanquam ſtolidus & bonarum diſciplinarum ignarus, exploſus eſt: non tamen ſine labore ſe purgauit Petrarcha.* Hanc calumnioſam ruditatem, Fratres qui profundius deſipiebant, præ multiplici lectione viſi

ſibi ſunt bellè fundare in decreto Gelaſij Papæ diſt. 15. his verbis concepto. *Venerabilis viri Seduly Paſchale opus, quod hæreticis verſibus deſcripſit.* Ain? *Hæreticis verſibus*? Ita quidem vulgata illius Canonis per annos plurimos lectio, quæ Fratres Cyriacos implanauit. Sed genuina, pro *hæreticis*, legit *heroïcis*. Nam ſi verſus eſſent hæretici, minimè collaudaret eos Gelaſius; quod tamen ibidem facit verbis ampliſſimis. Itaque cæcutiebat, qui primus pro *heroïcis* legit *hæreticis*. Quo pacto cæcultaſſe Adrianum VI. Pontificem, malignè nimiùm ſcripſit Ioannes Pierius Valerianus, in Apologia pro ſacerdotum barbis, agens de alia corruptela in Canonem quendam Cathaginenſem inducta circa barbas Clericorum. Sed Adrianus vir perquàm doctus & pius, tametſi Poëtaſtros parum caſtos ac pios, (quales plurimi tunc erat,) ditare noluit (& meritò;) tamen Poëtas (vniuersè loquendo,) neque pro impiis neque neque pro hæreticis habuit, vt Fratres fecerunt. Miſerrima profectò Poëtarum apud Rupices ac Barbaros conditiò. Venit aliquando Apuleius in ſuſpicionem magiæ, argumento inde ducto, quod Poëticam calleret. *Quid ad magica maleficia* (inquit Apologia. 1.) *quod ego pueros Scribonij Locei, amici mei, carmine laudaui? An ideò Magus, quia Poëta? Quis vnquam fando audiuit, tam ſiniſtram ſuſpicionem? tam aptam coniecturam? tam proximum argumentum?* Idem ad criminationem Petrarchæ irrogatam, dixerim *Hæreticus eſt, quia Poëta.* Sunt enim criminationes affines; ſicut

Germanæ

Germanæ ſunt (iudice Tertulliano lib. de præſcript. cap. 48.) Magia & hæreſis. Profundo ignorantiæ nunc diſcuſſo, & æuo nunc excultiore, tetra viri pereruditi & ætate ſua celeberrimi, criminatio per Cyriacos offuſa euanuit.

Thomas Valdenſis, dictus à Martino V. *Eccleſiæ enſis*, Iudicio Andreæ à Vega, fons doctrinæ vberrimus, a quo puros Latices hauſerunt, quotquot deinceps hæreſés ſunt inſectati: à F. Melchiore Cano; & aliis Cyriacis, exagitatus eſt. Canus I I. de locis c. 7. Valdenſem notat iniuriæ erga præſentem Eccleſiam; quaſi ei negauerit autoritatem definiendi ſuborientes de fide controuerſias, deferens eam autoritatem ſeriei Apoſtolorum ac poſterorum Apoſtolicorum, laicis non excluſis. Ita quidem ex mente Valdenſis, Canus. Et affinia in eo carpit F. Petrus Soto in lectionibus; addens inſuper, Valdenſem locaſſe Pontificem ſubtus Concilium; & autoritatem Eccleſiæ; ſtatuiſſe minorem, autoritate ſcripturæ: cui proinde proniùs aſſentiendum ſit quàm Eccleſiæ, de Valdenſis ſententia. Denique F. Dominicus Soto Valdenſem tundit, eo quod negauerit, præſentem Eccleſiam poſſe nouos articulos fidei condere. Nihil horum à Triumuiratu hocce Cyriaco in Valdenſem intortum, tanti viri decora deterit, vt fusè ac validè euincit F. Ioannes Baptiſta Rubeus, ſubiunctis ad Valdenſis elucidationibus. Sed Valdenſis, quia inſignis ſua ętate vir fuit, Cyriacarum Harpiyarum vngues

effugere non debuit.

S. Bernardinus Senenſis, vir & ſanctiſſimus & doctiſſimus; melleæ verò in dicendo facundiæ, delatus eſt à Cyriacis ad Martinum V. tanquam hæreticus; eo quod nomen *Ieſu* radiatum, in tabella proponeret adorandum; & ſuaderet populo ſanctiſſimum illud nomen ante oſtia domorum depingere, malorum auerruncum. Incurrere eum cultum in diuinæ Euchariſtiæ adorationem, cauſabantur Cyriaci; eo quod ea adoratio nominis depicti, eam imaginem cum diuina Euchariſtia æquaret, vt ipſi quidem criminabantur. Ita intelligitur ex Ænea Syluio l. de viris illuſtribus; qui ſubſcribente S. Antonino 3. p. hiſtor. titulo 14. c. 5. §. 2. addit Martinum V. vrgentibus Cyriacis & ſaltem alicuius ſuperſtitionis timorem incutientibus; principio prohibuiſſe vſum inductum à S. Bernardino. Eo tamen poſtea audito, Martinum V. probaſſe vſum illum, & reuocaſſe priorem ſuam prohibitionem, habetur in Actis S. Bernardini c. 30. Et rectè ſanè Martinus, priorem ſuam ſententiam retexuit. Nam nomen *Ieſu* eſſe adorabile, rectè probat Gabriel Vaſques 3. p. diſput. 108. c. 21. Videſis etiam quæ pro S. Bernardino habent Molanus l. 3. hiſtor. imag. c. 1. Henricus Sedulius in hiſtoria Seraphica ad Acta S. Bernardini c. 30. Et quos in Martyrologio Franciſcano ſignauit ad diem 20. Maij F. Arturus à Monaſterio.

Alfonſus Toſtatus Abulenſis Epiſcopus, ſtupor mundi, & cuiuſuis ſcibilis ſcientiſſimus diſcuſſor;

cuſſor; quia præ multitudine doctiſſimorum voluminum vt ſol fulgebat in templo Dei, Ecclypſim nonnullam viſus eſt ſubire, interponentibus opacitatem ſuam Cyriacis, Duce F. Ioanne de Turrecremata tnnc in minoribus conſtituto. Inſimulatus eſt Toſtatus variorum errorum. Sed ille; quâ erat doctrinæ vbertate & ingenij vi, *defenſorium* emiſit, quo aduerſariorum conatus infregit, & honorem ſuum ſartum tectum ſeruauit apud poſteros; quamuis tunc temporis, (vt ipſe Abulenſis in defenſorij præfatione teſtatur,) viſus eſt cauſa cadere, ob negatam defenſionis copiam; quod ipſe ad iniquitatem planè ſummam, & iuri naturæ aduerſantem refert; quãuis ſit praxis perpetua Cyriacorum. Sanè in prima nominatim concluſione, quæ Cyriacis videbatur corruptiſſima, vix erat cur tanto aſtu feruerent, cum ex libello ſupplici Taſtati ad Eugenium IV. ſubiecto poſt clauſulam primæ partis defenſorij, manifeſtiſſimum ſit Cyriacos tricatos eſſe circa voces; & ſalebras in plano quæſiſſe, vt eſſet viro doctiſſimo notando, & denigrando locus,

Ioannes Picus Comes Mirandulanus, ingenij ac doctrinæ æuo ſuo Miraculum, quod ſupra ætatem, & præter morem gradus illius hominum, laude reconditæ doctrinæ, etiam Theologicæ, ſupra quoſcunque Fratres micaret; & Romæ inprimis, Cyriacorum regnum literarium ſibi arrogantium, luminibus officeret, variis eorum artibus & criminationibus patuit, apud Innocentium VIII. Eóque proceſſit criminationis acritudo, vt

homo ea conditione, iiſque natalibus, ſolum vertere & apud Gallos & Allobrogas liberius cœlum captare ſit adactus, vt teſtatur Reuclinus l. 1. de arte Cabaliſtica *pag. mihi* 758. ſiç de Pico ſcribens. *Noui ipſum olim, domo exulantem apud Gallos & Allobrogas pulſúmque patria, & fugatum acerrimè ab Inuidis, quadam deteſtabili perſecutione, propter eximia Philoſophica ſtudia ſua, & nobile ingenium. Eſt adeò genus hominum (ait Terentius) qui eſſe primos ſe omnium rerum volunt, nec tamen ſunt. Ex coruo fortè nati, qua auis vſque ad Coronei annos, (vt eſt in fabulis,) veſtita priùs albis plumis, poſteriùs nigris, colorem indumenti eis præbet; candidi & atri, vnde Fratres* atrati *dicuntur; quippe volucris ea ob impiam delationem ſemper odioſa Phœbo. Hi tunc fuerunt oeſtrum, hi Maſtyges, hi Canes tam generi, & tam eruditi Chriſtiani noſtro ſæculo.* Diſſeminati ex huius turbinis imperu rumores, effecere, vt inſignis nebulo Foxus, Ioannem Picum in ſuum Calendarium, cum illius æui hæreticis impudentiſſimè retulerit, atrocis calumniæ reuictus à credito Alano Copo, dialo. 6. c. 27. Benè item pro Pico Bonfrerius in proloquiis ad ſcripturam, Pentateucho præfixis cap. 21. ſect. 2.

Ioannes Capnio aliàs *Reuellinus*, primus Hæbraicæ Linguæ (quam Lutetiæ à Ioanne Lapidano Illuſtri Theologo didicerat,) apud Germanos Profeſſor, Trithemio in Catalogo ſcriptorum Laudatiſſimus; à Cyriacis duce Fratre *Iacobo de Hoeſtraten.* Siue *Hogoſtrato*, variè primùm diuexatus eſt, concitatis in eum Fratribus per Ioannem

nem Pſesferthori, Apellam Neophytum, pro
librornm omnium Thalmudicorum abolitione ſa-
tagentem. Ei obſiſtens Reuclinus, & eſſe in illo
ſtercore gemmas ob quas libri illi cum cautela
retineri poſſent, demonſtrans; incurrit in odium
Cyriacorum, qui barbarie, ignorantia & inuidia
ſtimulantibus, (ait Euleutherius Bizenus,) mul-
tiplicatis intra & extra Germaniam calumniis, &
ſcriptis Reuclini, non ſecus ac perditiſſimi ſyco-
phantæ omni fœda nota inuſtis, miſerrimè ho-
minem diuexarunt; donec Cæſare & variis Mag-
natibus excitatis, tantum lumen literarum, ex-
tinctione eſt prohibitum. Quod longo carmine
Epico, cui titulus *Triumphus Capnionis*, deſcripſit
Eleutherius Bizenus, de artibus & malignitate
Cyriacorum in doctos, addenſans pleraque. Ad-
ditio ſecunda ad librum Trithemij de ſcriptori-
bus, habet, Petrum Galatinum Ordinis Mino-
rum, opus ſuum *de Arcanis* idcirco emiſiſſe, vt
conſtaret, quàm inanis eſſet excitata iu Reucli-
num tempeſtas; nec dubitaretur, poſſe cum Hæ-
braicarum literum cognitione, & prudenti Tal-
madicorum librorum verſatione, profeſſionem fi-
dei catholicæ cohærere, quod negabat Hogoſtra-
tus Cyriacus.

S. Ignatius Loyola in primo pietatis tyrocinio,
rudis in ſpeciem rerum Theologicarum, exaraue-
rat aureolum libellum *Spiritualium exercitiorum.*
Sed Vnctio eum docuerat de omnibus. Itaque
vt eſt apud Maffieum, c. 17. vitæ Sancti viri,
in Salmanticenſe S. Stephani cœnobium, adhuc

ſæculari pro Chriſto pauper, per ſpeciem prandij allectus; poſt prandium à Priore variis circa eum librum percunctationibus agitatus; quamuis nihil niſi pium & ſanum reſpondiſſet, arrogata autoritate, tentus per triduum eſt; nec dimiſſus niſi vt ad publicum carcerem, implanato per Fratres, Epiſcopi Vicario abduceretur. A Vicario, adhibiti ad eum libellum recognoſcendum plures docti & graues Cenſores, nihil in illo niſi ſanctum ac nitens deprehenderunt. Neque tamen Fratrum in eum librum intemperiæ ita ſunt ſedatæ, vt non recruduerint: vnde poſtulatione Franciſci Borgiæ, tunc Gandiæ Ducis, Paulus 3. auditis Cenſoribus librum exercitiorum ab Ignatio conſcriptum, tanquam omni ex parte ſanum & pium, autoritate Apoſtolica approbauit. De eo libello, per ipſam Deiparam commendato, ſummáque eius inter Aſceticas ſcriptiones præcellentia, videndi Philippus Alegambe in fronte Bibliothecæ Societatis I. Nicolaus Orlandinus l. 13. hiſtor. ſociet. à n. 33. & Daniel Bartoli *in Ignatio*. Inuentus tamen eſt, qui eum librum autoritate Apoſtolica approbatum, & tot doctiſſimorum hominum ſuffragiis communitum, non allatraret tantúm, ſed etiam Canino rictu morderet, *tanquam continentem multa, temerariè effutita; non pauca quæ piæ ac Catholicæ aures reſpuerent; quædam etiam perſpicuè hæretica*. Cenſura hæc fuit F. Melchioris Cani, qui multis ſugillationibus margini illitis, librum dehoneſtauit. Eas ſugillationes cum Mancius Profeſſor Complutenſis, vrgente

gente Ioanne Siliceo in Ignatium & ſuos malè affecto legiſſet; quærenti eidem Siliceo, ecquid de libro videretur; reſpondit, omnia in eo eſſe ſancta & pura, præter Cani ſugillationes; quas ſolas ſordere, & expungendas eſſe, pronunciauit.

Ioannes Ludouicus Viues, Philippi ſecũdi Hiſpaniarũ Regis quondam pręceptor, magno vir ingenio, eóque amęno; nocatus eſt vrgentibus & Cyriacis, quia de Fratre Thoma Valois, & Nicolao Triu & F. Iacobo de Paſſauant minùs honorificè locutus fuerat, in præfatione ad ſuos Commentarios in libros Diui Auguſtini de Ciuitate Dei. Scripſerant enim tres hi Cyriaci in eoſdem Diui Auguſtini libros Commentarium, ſupra quàm dici poteſt in ſulſum; atque præ Ignorantiis quibus ſcatet ridiculoſiſſimum. Et cum contigiſſet, Ludouicum Viuem ad idem opus illuſtrandum ſe accingere, resciuere hoc nonnulli Cyriacorum; & deridentes Ludouici laborem, tanquam qui actum ageret, eo quod tres illi fratres ad miraculum erudi, tèdextrè, exactè, fœliciter, & ita vt nihil ſupra, in illud opus ſcripſiſſent, infœliciter ceſſuram nouam in illud opus operam ſunt hariolati; ídque vt Viues reſciret, curarunt. Accepto Viues eo nuncio trium illorum Fratrum ineptias, ignorantias ac (ſi ſimpliciter dicendum eſt,) aſinitates, ingenuè ac nitidè aperuit; non quidem colligens accuratè omnia; ſed tamen attingens quædam illius generis notabilia. Hoc illi reputatum eſt, non ad iuſtitiam (vt verè erat im-

putandum,) ſed ad grande piacculum. Itaque tota præfatio cuius titulus erat, *de veteribus interpretibus huius operus*, recifa eſt & libitinæ addicta.

Reliquum verò opus, iuſſum caſtrari. Scio alia quædam in ea præfatione reprehendi, & ob quæ præterea admotum eſſe cultrum cauſati ſunt Fratres; Nempe quod Eraſmi ſe amicum profeſſus ibi, ſit Viues; & quod eidem laudes nonnullos panxerit. Hòc tamen ad reciſionem præfationis non potuit ſufficiens videri: Nam S. Leo, ſe profeſſus eſt Eutycheti beneuolum; eúmque collaudauit. Videſis Facundum l. 7. c. 3. Zozimus Papa fouit aliquando ac collaudauit Pelagium ac Cæleſtium, nondum tunc compertos hæreticos. S. Paulinus Epiſtola 1. & alia ad S. Hieronymum exarata, collaudauit Vigilantium. Ipſe S. Hieronymus, tantus poſtea Vigilantij aduerſarius, eum valdè celebrauit Epiſtola 13. extrema. S. Maximus apud Photium Cod. 194. Pyrrhum poſtea detectum Hæreticum, laudibus extulit. Quid igitur mirum, Viuem laudaſſe Eraſmum, qui nunquam ſe geſſit pro apertè hæretico, & in ea barbarie morum ac doctrinæ quæ tunc orbem occupabat, habebatur celeberrimus? Ipſi Romani Pontifices, Leo X. & Paulus III. datis ad Eraſmum literis, gratias agentes pro dicata ipſis Paraphraſi in Nouum teſtamentum, quæ multo morboſior videri poterat quàm Commentarius Viuis in Auguſtinum; adeò effuſi ſunt in Eraſmi laudes, vt præ his Pontificibus, Viues ſiluiſſe de Eraſmo videri poſſit. Quid ad hæc efferati in Viuem Cyriaci,

prætextu

prætextu laudati Eraſmi? Cætera ob quæ Viues in hoc Commentario notatus eſt, proſtántque apud Poſſeuinum in Sacro apparatu V. *Aurelius Auguſtinus* non fuiſſent expeditu aut expolitu difficilia, niſi Fratres commemoratione inſulſitatum & ignorantiarum in ſociis à Viue obſeruatarum, cenſuiſſent eum vſquequaque inexcuſabilem. Quæ verò iſta agendi ratio eſt? Vt Fratrum Supinitates lateant, diſpareat Viues? Vnum aut alterum illarum inſulſitatum ſpecimen multiceps, retuli ſupra diatriba V. Sunt autem adeò inſipidæ, vt nullo quantumuis accumulato pipere adhibito, defatuari queant. Mihi facile eſſet, è Commentario illo Trium Fratrum, nunc quidem infælicitate ſua, vel Fratrum de tot ſtultilogiis erubeſcentium ſtudio, ægerrimè in manus peritorum veniente, decerpere iuſtum volumen ineptiarum atque gerrarum omnis generis, intactis iis paucis, quas attigiſſe carò ſtetit Ludouico Viuesjo. Nam humanitate viri doctiſſimi in eum Commentarium incidi; & eundem per otium percurrens, hæſi non ſemel, & obſtupui ad tantas ſupinitates quibus ſipario obducendis, Viues Eunuchizandus fuit. Sed quod tam malè collatæ operæ in euoluenda tam miſera Fratrum lucubratione pigeat ac tædeat, abſiſto pluribus;

Leonardus Leſſius rarum æui ſui Sydus, Doctor ſoliditate & Chriſtallina pelluciditate celeberrimus; in Vniuerſali per Europam applauſu, non euaſit Cyriacorum, dentes. Quod enim adamantinas prædefinitiones æternas actuum omnium

nium humanorum, ex mera Dei voluntate, inconſulto quomodocunque homine, cuſas, non probaret; & ferreas prædeterminationes, tactæ diuinitus hominis voluntati ineluctabiles, non admitteret; Pelagianiſmi notatus eſt; & vrgentibus Cyriacis, peregrinitatis Doctrinæ, ac periculoſæ nouitatis damnatus. Adeò enim inoleuerat apud Cyriacos prædeterminatio Phyſica voluntatis, vt quisquis aduersùs eam mutire auderet, compertus fuliginis Pelagianæ pronunciaretur. Igitur quod Leſſius, traditiones Cyriacorum de Deo ad quæuis opera, (etiam ſcelera,) prædeterminante reiiceret, & gratiæ efficacis tactum, ſi homo vellet, abiici poſſe doceret; graui cenſura, agentibus Cyriacis, pro Humanæ libertatis deuinctione ſollicitiſſimis perculſus eſt; etiam priuſquàm Molinæ diſcors concordia prodiret, & tot Decumanis, turbinibúſque Banneſianis, in Hiſpania impeteretur. Præludia ad Leſſij librum de gratia, poſtea cuſum, malè reciſa ex editione Pariſienſi, anni 1626. exortum & ſedationem motuum illorum in Leſſium, explicatè proponunt. Et videri item poteſt libellus de eiuſdem Leſſij vita & moribus c. 5. vnde liquet, non alia ex cauſa inferbuiſſe tot motus in Leſſium, quàm quia Cyriacam fatalitatem reſpuebat; nec aſſurgebat Banni, & gregalibus, libertatem humanam in extricabiliter implicantibus immiſſione nexuum voluntati inexpedibilium, & (vt Synodus Batauica Dordracena barbarè dixit) *irreſiſtibilium*; ita vt homo quamuis independenter à ſua voluntate

voluntate contactus; tamen ex quo contactus eſt, non poſsit non præſtare quod fert tactus ille; ſed conſenſum elicere adigatur. Quod ἄρρυτον Myſterium Cortinæ Banneſianæ; pro quo retinendo ac tutando Cyriaca Phalans vniuerſa, vel ſi libertatis expeditæ periculum adeundum ſit; ad extremum vſque ſpiritum certare fixum habet. Neganti autem Leſsio ac ſimilibus, ſe id poſſe intelligere; inconciliabile enim humano intellectui videri, exſolutum manere, & ad vtramque partem vertibile, ſi aſtrictio ad vnam partem facta diuinitus, nec ab homine impedibilis aut amouibilis inferatur; Repoſuit alto cum ſupercilio Bannes, *ſi non intelligunt, credant.* Hac de cauſa, agentibus & implacabiliter frementibus Banneſij partiariis, Leſsius damnatus eſt: & illa item eius doctrina in capite libri nigro Theta deformata, qua dixerat, *Deum omnibus hominibus ſufficientia ad ſalutem media prouidiſſe.* Conclamatum eſt à Cyriacis in eam Leſsij Doctrinam. Sed Sixtus V. tunc ad Eccleſiæ clauum ſedens, ſanam pronunciauit: & vt à ſe quondam docendo probatam amplexus eſt, vetuítque improbari. Hinc ille Cyriacorum in Leſsium ſtomachus; quem quia in ipſum effundere non potuerunt, iteratis Romanis iudiciis repreſsi, in eius demortui imaginem denique profuderunt. Nam Leſsij imaginem lenibus Typis expreſſam, libello de Leſsij vita præfixam, quod circum appicti eſſent, de more vbiuis recepto, Angeli, tanquam Apotheoſim Leſsij præferentem; abolere omni ſtudio ſategerunt. Sic panthera ferociſsimum

mum animal, implacabili hominis odio æſtuans, cum in perſonam effundere iras prohibetur, oblatam eius imaginem lacerat: antitypa Diaboli (ait S. Baſilius homilia in Lacizis) qui quod in Deum furere nequeat, hominem eius imaginem, rabiendo perſequitur, ac ſi queat, diſcerpit.

Ioannes Ferus Ord. Minorum, ſcriptor & Concionator in Germania Nobilis; à Dominico Soto Cyriaco, tanquam multiplici ſcabie turpis, eſt dehoneſtatus. Sed eum Michaël Medina Ordin. Minorum, accuratè purgauit; demonſtrans quæ in eo morboſa videbantur, potuiſſe non incommodè ab errore liberari; nec fuiſſe cur viro optimo, & nauo diuini pabuli chironomo, dedecus à quo maximè aberat, per Cyriacos affricaretur.

Ludouicus Molina, Theologus in paucis excellens, apud F. Dominicum Bannem, & reliquos Cyriacos, grauiter offendit, quod nihil moratus Cyriacas traditiones Seniorum, de auxiliis ineluctabiliter mouentibus, (quæ quomodo cum vertibilitate humanæ voluntatis conciliari poſſint, arduum eſt intelligere;) viam excogitaſſet, & expeditam & ſolidam, efficacitatis auxiliorum cum iuribus libertatis concordandæ, illuſtrata & ad illud negotium adhibita, diuina ſcientia futurorum ſub conditione; cuius ſcientiæ interuentu, & diuinæ prouidentiæ erga electos infallibilitas ac certitudo; & humanæ libertatis diuinis auxiliis tactæ exſolutio, percommodè aperitur. Itaque Bannes, impar congreſſus Achilli,

Achilli, pro domeſticarum traditionum conſeruatione Molinam adorſus, & tanquam primum conſtanter eatenus retentæ doctrinæ eradicatorem, incuſans; egit omnibus ſtudiis, vt damnaretur. Similiter & omnes trans Pyreneos & Alpes, Cyriaci fecerunt; & omnibus artibus ac dolis anniſi ſunt, vt ſcripta Molinæ (aliqua ſaltem ex parte,) notarentur; ſed ſemper fruſtra. Vt enim rectè dixit Sylueſter Maurolycus l. 5. Oceani Religionũ *Ludouici Molinæ eruditus de auxiliis partus, poſitus in fornace examinis Pontificij, & ſæpius igne probatus, deprahenſum eſt aurum omnibus numeris purgatiſſimum.* Iactatæ quidem ſunt Bullæ Clementis V I I I. & Pauli V. in Molinæ doctrinam, ex quibuſdam Franciſci Peñnę Schediis. Sed recens decretum Romanæ Inquiſitionis, approbante Pontifice nuper vulgatum, declarauit nihil vnquam à Pontificibus contra Molinæ doctrinam eſſe conſtitutum, & Bullas quæ prodiiſſe iactabantur, partus fuiſsè malignitatis æmulorum. Quod verò Molinæ aſſertio de repudiabilitate gratiæ efficacis, inſimulata ab ijſdem æmulis fuerat Semipelagianæ Hæreſeos, deinceps non iactabitur. Nam Innocentius X. ex Sedis Apoſtolicæ Specula, notauit hæreſeos, dicere Semipelagianorum errorem in ea gratiæ efficacis repudiabilitate ſitum fuiſſe: cum potiùs aſſertio eluctabilitatis auxiliorum efficacium, ſit dogma Catholicum, traditum in Concilio Tridentino ſeſſ. 6. can. 4. quod Concilium, nemo niſi inſanus, dixerit approbaſſe Semipelagianam doctrinam.

Et

Et quamuis excogitatis voluntariè ſenſibus compoſitis, tentata ſit eluſio illius Canonis, à Cyriacis; æquè ac F. Nolanus per ſenſus ſubuentaneos in ſuo cerebro natos, tentauit illudere Innocentio X. tamen Canon Concilij ad eo clarus eſt ac planus, vt fruſtra captentur ad eum declinãdum offuciæ & ſalebræ. Quod item ſecurus dico de Innocentij decreto, vt benè agnouit Mater Academiarum, damnans ſenſus Chymæricos affictos conſtitutioni Innocentij. Quare vt in Molina ſiſtam, deinceps præcluditur perfugiũ miſerorum, ſolatium ſibi quærentium à iactata clancularia Molinæ per Pontifices damnatione. Hoc audiant Ianſeniani & Cyriaci eorum Collactanei, F. Nolanus, F. Reginaldus, & Dux Gregis ipſe caper, F. Ioannes Baptiſta *de Marinis*, qui & ſuos Lutetiæ ad ſtandum pro Ianſenio fortibus literis impulit, & Romæ aggreſſus, Pontificem à damnando Ianſenio auertere, capitilauium ex Palatino lixiuio, retulit, nihilque præterea. Omnes iſtos tangit ea depulſio probri, Ludouico Molinæ hactenus impacti, quia communis eorum crocitatus hucuſque fuit, Molinam eſſe Semipelagianum, quia efficacis gratiæ repudiabilitatem admittit.

Robertus Bellarminus, viuum ſapientiæ ac virtutis ſimulachrum, abſens in Gallia Legati Pontificij Henrici Caetani aſſecla, per Cyriacos inſimulatus eſt erroris, ob negatam temporalem Pontificis poteſtatem directam ſuper Orbem vniuerſum; & idcirco eius Tomus. 1. relatus eſt in

Indicem

Indicem librorum vetitæ lectionis, vt narrat in eius vita Iacobus Fuligatius. Quanquam mox; defuncto Sixto V. cui Cyriaci impoſuerant, ſacrum Collegium, latum aduersùs Bellarmini lucubrationem decretum abrogauit; & dehoneſtatio hominis erga Eccleſiá beneficētiſſimi, in caput criminatorum retorta eſt. Eidem Bellarmino, F. Dominicus Grauina, negotium faceſſere adorſus, eo quod in opere de gemitu columbæ, ſcripſiſſet fontem vnum lachrymarum, eſſe aliquorum Religioſorum cœtuum laxatam diſciplinam; eo rem deduxit, vt perparum abfuerit, quin vir tantæ in Dei Eccleſia Eminentiæ, tótque eximiis pro fide Catholica lucubrationibus illuſtriſſimus; agente vno Fraterculo, ipſomet Romæ in purpura pridem fulgente annis ac meritis graui, in columna infami, cum impiis, hæreticis, obſcœnis, Atheis, ſcriptoribus proſtaret. Sed Deus innocentiæ tutor ac vindex, ſuſcitauit ſpiritum Franciſci Sfortiæ, Cardinalis *Capiferrei*, qui de tanta indignitate queſtus, nec leuia illi Fraterculo comminatus, ſi libri adeò innoxij proſcriptio euinceretur, effecit, vt abſiſterent timore pœnæ, quos non refrænabat reuerentia iuſtitiæ. Et ſinè Ludouicus Bloſius qui ſe *Dacrianum* dixit, ſiue *lacrymantem*, ob ſalem ſuæ Religionis infatuatum libello integro, & in præfatione ad Sacellum animæ, conteſtatus eſt, hanc eſſe dignam ſanguineis lachrymis materiam; eodem iure quo Bellarminus (id eſt nullo) fuiſſet dehoneſtandus: vt etiam Trithemius pro libro Penthico, & Ioannes à

Boſco pro Threnis ſui Benedictini cœtus, variis locis conuulſi.

Franciſcus Suares, Theologiæ iubar eximium, quo clariùs micabat, vehementiùs Cyriacorum Inuidia flagrauit. Aggreſſi ſunt aliquando eius Tomum ſecundum in tertiam partem, vbi admittit, (ſaltem vt probabile,) Beatam Virginem ſuppeditaſſe omnem concurſum & actiuum & paſſiuum, quem vera mater ad fœtus generationem ſubminiſtrat. Hoc iuxta Cyriacos, in Suareſio reprobum, diſſimularunt in Caietano 3. p. q. 31. artic. 2. & nuper idem diſertè docuit Paulinus Zacchia, Medicus Romanus egregiè doctus. Feliciùs ceſſit Cyriacis, tricatio circa abſolutionem moribundi, qui ſacerdotem ad confitendum expetiit; & doloris peccatorum ſigna externa dedit; ſed ſacerdotè ſeriùs adueniente, amittit ſenſuum vſum, ante iudicij abſolutionem. Hunc (vt ſupra attigi,) S. Leo, & Concil. 4. Carthaginenſe, decernunt abſoluendum eſſe à ſacerdote, vbi aduenerit, & ſtatum ægri ab idoneis teſtibus didicerit. Fratres Pontificem ferè impegerant in foueam, vt contrariam Soti & Cani abſurditatem autoritate Sedis Apoſtolicę firmarét. Sed Deus qui Eccleſiæ ſuæ ſemper adeſt, prouidit, vt Pontificium decretum verbis conciperetur, quibus ſenſus legitimus] ſubeſſet, cum perpetua Eccleſiæ praxi probè cohærens. Quem ſenſum Pontificij decreti, Suares per ea tempora Tomum quartum in 3. partem quo de pœnitentia diſputatur, prælo ſubiiciens, egregiè aperuit, dignus ob id ſtu-

dium

dium Ciuica corona. At Cyriaci, magnos apud Clementem tunc ſuperſtitem conciuere rumores, aduersùs Suareſium; quod auſus eſſet Pontificis decreto aliũ ſubiicere ſenſum, quàm erroneum illum quem ipſi ſubiecerant, fulciendæ ſuorum exerrationi; quàm poſtmodum Paulus V. Clementi ſuffectus, ab Eccleſia exulare voluit, edito & ex cathedra probato, Rituali Romano, quo doctrina Suareſij iuxta antiquum Eccleſiæ morem eſt comprobata. Vt mirum ſit, poſt Paulum V. non modò Petrum Fay atque Coquetium Cyriacos, doctrinæ illius impugnationi inſtitiſſe, ſed etiam quendam cauſam Societatis Ieſu, agentem, admiſiſſe, eam Suareſij doctrinam, à Societate Ieſu reiici, nec poſſe admitti: Cum tamen certum ſit, aliud dici non poſſe, quàm quod Suares dixit. Eſto, (quod F. Ludouicus Caſpenſis è Capucinorum familia benè notauit;) Paulus V. ſaluam voluerit totam Suareſij doctrinam, eraſa duntaxat Clementis mentione, vt periculum labendi, in quod Clementem inducere Fratres tentarant, poſteros lateret; tametſi prouidente Deo, & ſuum Vicarium infallibili aſſiſtentia dirigente, verbis quibus Clemens decretum concepit, ſenſus idoneus ſubſtratus eſt, quem Suares aperuit; à Fratrum quidem Intento alienum, veritati tamen, & S. Leonis, ac Veterum Conciliorum ſenſui exquiſitè conformem. Sategiſſe Fratres liquet, vt per Clementem, antiqua decreta ad ſtabilienda domeſtica placita conuellerentur. Hoc premi voluit Paulus V. & è Suareſij libro expungi, incolumi

eius vniuerſa doctrina ; Quod in Clementis potius ac Fratrum dehoneſtamentum ceſſit, vt per ſe liquet. Eidem Suareſio, F. Franciſcus Combefis, inſultat, tanquam oſcitanter, aut etiam mendaciter dixerit, iuxta D. Thomam, & omnes Theologos, veritatem coniugij B. Mariæ cum Ioſepho, ad fidem pertinere. At hoc non ſatis inconſultò, (vt alia pleraque,) à Combefiſio factum, affirmare licet, cum Theologi omnes (ipſo affirmante Combefiſio,) agnoſcant, ita ex ſcripturis liquidò haberi. Vbi ergo pudendum (vt garrit Combefiſiuus,) Suareſij μορμολυκεῖον ? Num quod liquidò ex ſcripturis habetur, dici nequit eſſe de fide ?

Ferdinandus Maſcarenhas, vir natalibus, ſapientia, & ſupremi in Luſitania de fide Quæſitoris munere clariſſimus, à Fratribus tanquam reus Maieſtatis Cyriacæ, traductus eſt ; ob notatam Cabezudi petulcitatem, & reiectas admantinas prædeterminationes Banneſianas. Itaque non creta ſed carbone notatus eſt, eiúſque aureæ de auxiliis diſputationes, vnicum poſt naufragium eruditiſſimarum in 1. 2. lucubtationum tanti ingenij ſpecimen, vbi potentia Fratrum viguit, ſuppreſſum eſt ; non tamen cis Alpes, & trans Pyreneos, vbi ranæ Cyriacorum non coaxant.

MartinusDelrio, autor fuit diſquiſitionũ magicarum, operis omnigena literatura refertiſſimi, quod Ioan. Iordanus l. de proba ſtigmatica c. 2. & Petrus Oſtreman l. de ſtigmatiſmo effusè laudant ; Dæmones verò in ſagarum conuenticulis (eodem Iordano referente,) proſcindunt. Huic autori,

honori s

honoris periculum creare ſtuduit F. Thomas Maluenda, in additione *ad pag. 319.* editionis primæ, operis de Antichriſto; ſuggerens, Delrium magica impugnare quidem; at referre tamen; atque adeò docere; proindéque opus illud ſupprimendum eſſe. Sed Delrius in depulſione Apologetica poſterioribus pleriſque editionibus præfixa, conteſtatus eſt, ſe abſque noxa retuliſſe, quæcunque magica retulit; iis truncatis quæ eſſe poſſent pro veneno. Itaque repulſo Maluenda, Delrius manſit intactus; & vt in ſimili dixit S. Hieronymus Epiſtola 8. *liber manſit, homines prateriérunt.* Imo ipſa Maluendæ calumnioſa ſuggeſtio, è poſtrema editione, cultro Sodalium de ea erubeſcentium, reſecta eſt, incolumi ac integro perſeuerante Delrij opere; aduersùs quod eodem artificioſo prætextu acturum ſe putabat F. Maluenda, quo Inconſulti quidam Hoplothecam Bellarminianam appetiuere; dicentes adduci quidem à Bellarmino argumenta hæreticorum vt refellantur; ſed tamen adduci, & improuidos poſſe eorum lectione, irreriri. Qua ſecuri æquè exſcinderentur ſcriptiones S. Auguſtini contra Fauſtum, Creſconium, Petilianum, ac Iulianum; itémque ſcriptio S. Cyrilli contra Apoſtatam; quia omnibus his ſcriptionibus, lucubratio hæretica vel pagana inſeritur, ſubiecta confutatione.

Philibertus Marchinus, ſcripſit opus luculentum cui titulum fecit *bellum diuinum*, in quo omnes quæſtiones quæ circa peſtem à Theologo agitari poſſunt, & quicquid ad praxes curationis,

illius diuinæ in homines plagæ, adhibendas pertinent, excutitur valdè accuratè & ſolidè. Idem ſcripſit de Sacramento Ordinis, pleniùs quàm vllus ante ipſum. Verùm Cyriacos irritauit Marchinus, quia voluit approbare doctrinam Theophili Raynaudi (de quo poſtea,) de martyrio eorum qui ex charitate inſeruiunt ægris, & in eo miniſterio mortem obeunt; quam doctrinam Cyriaci propter Raynaudum, qui eam (vt ipſi volunt,) inuexit, exoſam cum ipſo habent. Non potuit Marchinus vllis per Cyriacos admotis machinis ab eo ſenſu diuelli. Itaque primùm liber ille *de bello diuino*, curantibus Cyriacis proſcriptus eſt,& carbone notatus; cum tamen omnium Doctorum Iudicio, ſit liber bonus, & in ſuo genere optimus, grata doctrinæ varietate paſcens lectorem, & in tempore neceſſitatis peropportunus. Sed hanc neceſſitatem non multum attendunt Cyriaci; nec volunt librum ſibi eſſe vſui in illa tempore. Nam proximè ſuperioribus annis, graſſante in tot Prouinciis peſtilentia, multi paſſim auditi ſunt FF. Minores,Capucini præſertim ac Recollecti,in eo pio officio defuncti; multi item Ieſuitæ, & aliquorum aliorum ordinum: Cyriacorum vix vlli. Itaque non eſt mirum ſi librum tempore peſtis neceſſarium nauis Dei adminiſtris, non curarunt retineri. Deinde ad cumulum vindictæ; librum quoque Marchini *de ordine*, voluerunt proſcribi; tantùm quia autor ſecutus eſt vnam ſententiam circa extremam Vnctionem, cuius praxis approbatur in publico Rituali Archiepiſcopatus Merchlinienſis;

chlinienſis;& in rituali Epiſcopatus Ruremundenſis,ac in Geneuenſi per hominem Dei Franciſcum de Sales,cócinnato;& à duabus Belgij vniuerſitatibus, Louanenſi ac Duacẽſi,admittitur vt legitima. Sed illę Academię quãuis refertę viris Doctiſſimis, neſciuerunt, Cyriacos eam ſententiam in Marchino reprobaturos, propter quadrigas Aminadab. Iacobus Marchantius in Candelabro myſtico tract. 5. lect. 3. refert Nuncium Apoſtolicum ſcripto publico idem approbaſſe. Et ipſe cum Heſſelio & Molano, eidem aſſertioni ſubſcribit. Ei autem nemo obſtrepit, quia non intereſt Cyriacorum.

Aloyſius Nouarinus Clericus Regularis, à Fratribus appetitus eſt pro vno verbulo, cui optimus ſenſus ſubiici poterat.Sed F. Baptiſta Marinus incentor rumoris, ad omnia obſurduit. Itaque vir bonus, & Eccleſiaſticæ Bibliothecæ nauus locupletator, cum impiis, & ſceleratis ſcriptoribus reputatus eſt, nec aliquid ad eum turbini marino ſubducendum valuere, tam multæ ſcriptiones ab eo emiſſæ, Catholicè ſemper ac piè. Nimirum qui in *Vmbra* ſua *Virginea*, Conceptionem Deiparæ immaculatam; & à peccato originis ac etiam à peccati debito immunem aſtruxerat ſtudioſiſſimè, non poterat aliud à Fratribus expectare, quâm eam reactionem, quæ ſola ad manum eſt Fratribus Cyriacis, cum aliqua ex parte vrgentur. Quia enim non valent argumentis in ſe intortis obſiſtere, & legitimè reſpondere; in illudmet, vel in aliquod aliud infeſti autoris opus, vertunt

iras ; & proſcriptionem operis, autori pro recruciatione reponunt. At tu optime Nouarine, (nam quaſi viuentem alloquor,) Matri ſanctiſſimæ in Conceptionis cauſa faueras ; ſeriùs itaque aut ocyùs, ſentire debuiſti auerſos ictus Cyriacorum, quales Ioabi in Amaſan. Quare occino tibi illud Poeticum.

Sus dederat pœnas ; exemplo territus huius,
Palmite debueras abſtinuiſſe caper.

Vincentio Carrafæ, idem meritò occinuerim; quem ſub perſona *Ludouici Syderei* latentem, propugnata ſtrenuè Conceptio immaculata, F. Baptiſtæ Marini furori obiecit, propter nugas obiectionum ; vere nugas, ſed malignitatis refertas atque veneni. Nempe manebat alta mente repoſtum. fœdus Vincentij, cum Ioanne de Neapoli initum, pro tuenda Conceptione immaculata, contra clancularias piæ ſententiæ ſuffoſſiones, per illum crine rubrum. Qui etiam dolorem ſuum de damnato Ianſenio, & alis prædeterminationis reciſis, lenire voluit, ea apicis Ieſuitarum (vt ille vocabat,) deiectione. Sed quas dixi nugas, viri optimi criminationi prætextas? Audiant Cenſores Marino lenocinati, & erubeſcant. Audiant quos hæc malignitas non attigit, & de ea ſuccenſeant. Nugas ergo dixi, damnare Ludouicum Sydereum, quia dixit B. Virginem in templo cibatam eſſe cæleſti nectare per Angelos. II. quia gratiam Deiparæ, iam à primo vitæ eius momento, dixit fuiſſe ſuperiorem gratia purarum quarumuis creaturarum. 3. quia citauit S. Bernardinum

num Virgini tribuentem nomen *Dea*. Non dicam, O Cenſorum ſupinitas! ô Cauillationes argutatorum? Sed dicam, ô cæca malitia Cyriacorum, talia vocantium in inuidiam in viro optimo, quæ alibi innoxia habent, neque ſugillant, imo adſcriptione ſua firmant.

Igitur quod primum culpatur, ridiculè in hoc tantùm ſcriptore culpatur. An enim adeò ignorantes ſunt Romani Cyriaci, & quos ſubornant Cenſores, vt neſciant, eam aſſertionem eſſe grauiſſimorum Patrum, & ſcriptorum recentiorum plurimornm, queis nemo idcirco obſtrepuit? Ita ſanè S. Germanus orat. de Virg. præſent. Andreas Cretens. orat. de dormit. Deiparæ. Georgius Nicom. orat. de oblat. Virg. (ad quā orationem Combefiſius Dominicanus ait omnes alios conſentire.) Cedrenus in compendio hiſtor. Iſidorus Theſſalon. orat. de præſent. S. Bonauentura in Meditationibus vitæ Chriſti cap. 3. Ex nuperis, idem habent Ioannes Maria Zamorus l. 3. de eminentiſſi. Deiparæ perfect. c. 6. à num. 5. Caſtro in hiſtor. Deiparæ c. 3. Lancilotus in viticula Mariana Pampino 6. Nouatus de eminentia B. M. Virginis tomo 1. c. 5. Coluenerius in Kalendario B. Virginis ad 21. Nouemb. n. 9. Benzonius in Pſalm. 86. c. 22. & c. 40. tradit. 9. Caniſius l. 1. de Deipara c. 13. Hippolytus Maraccius ad orat. 1. & 2. S. Germani de præſent. Georgius Schrotelius ad eum titulum Litaniarum, *Ianua Cœli* Morales l. 1. in Matth. tract. 19. num 20. Et videtur annuere Suares Tomo 2. 3. p. d. 7. *initio*. Pi-

credi poſſe, ait Vaſques 3. p. d. 121. num. 126. Si damnandus propterea fuit Lud. Sydereus quia hoc dixit, æquè damnandi erant omnes iſti. Vel ergo F. Caput cucurbitæ, eiúſque incentor F. Ioannes Baptiſta de Marinis, autores damnationis Syderei, ſciebant tot & tantos viros eadem dixiſſe, vel neſciebant. Si neſciebant, valde ignorantes ſunt. Si ſciebant, qua fronte potuerunt illud damnare in hoc vno, quod in tot aliis diſſimulant?

Quod ſecundò culpabatur, purum reuera eſt, & traditum ab omnino multis, qui ita acceperunt illud Pſal. 86. ad Deiparam aptatum *fundamenta eius in montibus ſanctis.* Sic Benzonius Epiſcopus Lauretanus in opere Romæ cuſo & approbato, exponens illum Pſalmum; Iacobus Marchantius lib. 2. Horti Paſtorum tract. 4. lect. 3. Spinellus in opere de Throno Dei c. 4. à num. 3. adducens alios. Nec non Suares t. 2. 3. p. d. 4. ſect. 1. & ferè recentiores. Et quamuis nemo id explicatè dixiſſet, quis tamen niſi hoſtis conceptionis immaculatæ, poteſt inficiari, eam aſſertionem eſſe piam atque probabilem, cum abyſſus gratiæ & immenſitas, quam Patres & DD. abſque temporis limitatione atque adeò ab initio, agnoſcunt in Deipara, (nominatímque Damaſcenus orat. 2. de aſſumpt. & orat. 1. de natiuit. Anſelmus de excellentia B. V. c. 8. Epiphanius orat. de Deipara, Bonauentura in ſpeculo Virginis lect. 5.) eam aſſertionem ſatis inſinuent? Denique quiſquis hoc decus B. Virginis reprobare volet,

let, monſtret, hoc decus excedere dignitatem Matris Dei. At hoc nunquam monſtrabit. Igitur damnatio vana fuit atque malignè curata.

Culpabatur 3. quod Sydereus allegaſſet S. Bernardinum, dantem Deiparæ nomen *Dea*: At ſi is qui allegauit in eam rem S. Bernardinum, noxius eſt, multo magis noxius fuerit ipſe S. Bernardinus; qui proinde damnari primo loco debuit. Deinde Romæ, approbante P. Vincentio Candido M.S.P. cuſus eſt eodem tempore, P. Hyppoliti Maraccij ex Congregatione Matris Dei, commentarius ad orationes Iſidori Theſſalonicenſis, in quo circa eam quæ eſt de Præſentat. B. V. num. 8. per decem integras paginas, refellitur Theophilus Raymandus, quia in nomenclatore Mariano, dixerat, B. Virginem non eſſe vocandam *Deam*, & pro appellatione *Dea* tributa B. Virgini allegantur à commentatore illo Albertus Magnus, & S. Antoninus, ac Nicolaus Richardius, omnes Ordinis Prædicat. Prætereáque Nazianzenus (veriùs Apollinaris) in Tragædia *Chriſtus patiens*. S. Bonauentura, S. Bernardinus, Ioannes Mauburnus, Ludouicus Bloſius, Petrus Caniſius, Ioannes Carthagena, Ioannes Baptiſta Nouatus, & præter alios multos Iuſtinus Michouienſis, qui non obiter, ſed plenè id confirmat. Nemini iſtorum mota eſt lis ob hanc cauſam. In ſolo Ludouico Sydereo, hoc fuit damnandum. An quia Generalis fuit, Ordinis in quem liuet gens Cyriaca? An quia Sydereus, fœdus Iniit pro conceptione imma

immaculata, cum Ioanne de Neapoli? Explicet ſe F. Caput Cucurbitæ, & eius in Sydereum flaturarius F. Baptiſta de Marinis.

Ioannes Rho, Chriſtianæ facundiæ & omnigenæ literaturæ vbertate laudatiſſimus, Societatem Ieſu Matrem ſuam, & parentem Ignatium, à Conſtantini Caëtani Semiueſani Scriptoris, & ab ipſo ſuo Ordine eo in opere, decreto publico exautorati; necnon à Caſtaldi morſibus duplici lucubratione vindicarat. F. Ioannes Baptiſta de Marinis, qui tunc Marinus erat, & rotam Congregationis Indicis agebat, quia erat in ære Auguſtini de Bellis, bipedum omnium artificioſiſſimi, & Caſtaldo coniunctiſſimi, vt Ioannes Rho de Caſtaldo impugnato pœnas daret, opus contra Caſtaldum dimiſit intactum; opus autem eiuſdem Rho, contra Caëtanum curauit damnadum, vt ſaltem eo indirecto modo, Caſtaldus dolorem ſuum leniret, aduerſario dehoneſtato. Micat ſanè hac in re artificium Fratrum. Nam liber Ioannis Rho contra Caëtanum, & ſimul cum libro Caetani per Ioannem impugnato, ſuppreſſus eſt, agente Marino per Bellum ſtimulato. Quanquam vt Caëtani famæ vtcunque conſuli videretur, actum cum eo eſt perinde atque cum Morione. Programma enim damnationis, præferebat, Caëtanum illud opus non agnoſcere ſuum; quod tamen ipſe tunc ſuperſtes conſtanter aſſerebat. Ioannes verò Rho qui directè impetebatur in Caſtaldi & Belli gratiam, non eſt ea laruata galea munitus. De opere autem Ioannis Rho contra Caſtaldum altum ſilentium

ſilentium fuit. (En hîc Marinianæ & Bellianæ artis inſignem Stropham :) quia ſi liber Ioannis Rho aduersùs Caſtaldum fuiſſet proſcriptus, cum non alia prætexi poſſet damnandi cauſa, quàm boni pacis, & retinendæ charitatis, oportuiſſet & Caſtaldi & Ioannis Rho libros cadere atque proſcribi, ſícque Caſtaldus non abiiſſet indemnis, nec Rho ſolus excepiſſet recruciationem, vt ferebant Marini ac Belli pacta conuenta. Quare plectendo aliqua ratione Ioanni Rho, ſine Caſtaldi dehoneſtatione, larua charitatis inter Rho & Cactanum retinendæ prætenta eſt; de Caſtaldi autem & Ioannis Rho conflictu, quaſi nihil ab eo incommodaretur charitati, altum ſilentium fuit; iuxta veteratorias Marini & Belli agitationes. *Nihil ocultum quod non reueletur, neque abſconditum quod non ſciatur.*

Ioannes Euſebius Nerembergius, vir eſt doctiſſimus, & ingenij amæniſſimi, ac copioſa literaria fœtura prænobilis. Itaque non potuit vngues harpyiarum effugere, pro ſorte omnium qui extra ordinem Cyriacorum micant in literis. Inter multa & inſignia volumina quæ eximius hic autor emiſit, numeratur opus Hiſpanicum *de vita S. Ignatij de Loyola.* In eo opere, narratur inſigne miraculum, patratum in ſacerdote, qui Manreſæ, dum viueret, ſenſui Cyriacorum de maculata Deiparæ conceptione inhæſerat. Vitâ verò functus, cum in templo per tempus ſacrorum mortualium iaceret in feretro, ſubitò exſurrexit, affirmans iuſſum ſe eſſe ad vitam regredi, vt falſam ſuam ſen-

tentiam

tentiam de maculata Deiparæ conceptione retra-ctâret. Id quod fecit ſignificantiſſimè, & magno in illud myſterium affectu. Ea narratio, quo tempore S. Ignatius Manreſam appulit, viuebat in omnium memoria, & in parietibus templi Manreſani picta proſtabat, hodiéque proſtat. Et quamuis Fratres Cyriaci, omni cura in obliterationem illius picturæ incubuerunt; tamen profecerunt hilum; quia Inquiſitio Barchinonenſis ſemel atque iterum re accuratè diſcuſſa, ſtetit pro miraculi & narrationis veritate. Quod hæc in eo quem dixi Euſebij librn referrentur, incurrit in odium Fratrum, apud quos nihil inultum remanebit; ſiue ordo ipſe in ſuis ſententiis, ſiue quæpiam ordinis perſona violata videatur. Videntes ergo fruſtra à ſe quæſitam miraculi oblitetationem, librum Euſebij, aliunde quæſito colore, proſcribendum curarunt; præſtantes in Euſebij libro, quod in parietibus Manreſanis præſtare fruſtra tentarant. Sic obeuntur à Cyriacis munia publica; ſic iuſtitiæ ac Eccleſiæ ſeruiunt.

Baptiſtam Pozam, (velint nolint Cyriaci,) virum ingenio ac doctrina præ cellentem Fratres ſupra Lutherum & Caluinum, & ſi quod eſt aliud ominoſum nomen, infamarunt, ac proſciderunt. Ad eius vel ſimplicem appellationem cohorreſcunt, nec aliter de eo quàm de aliquo impietatis carcinomate, loquuntur; ſi quando adiguntur memores eſſe nominis eius per labia ſua. Sententias aiunt, ex eius incude prodiiſſe, *intolerabiles, erroneas, hæreticas, impias, ſacrilegis ſordibus, propè*

atheiſmis

atheiſmis infames. Ipſe quidem Poza, triplici forti Apologia, doctrinam ſuam ſtabiliuit, monſtrauítque nihil abs ſe dictum, quod non dixiſſet ante ipſum Cyriacus quiſpiam; & ſignat cum fide, libros & capita. At Fratres velut aſpides ſurdæ obturant & continent aures ſuas. Et ſodalibus quidem ſimilia prælocutis parcunt; nec ob eaſdem ſententias, negotium faceſſunt: Miſelli autem Archemori, Elucidarium adeo altè infoſſum volunt, vt emergat nunquam, nec niſi per antiphraſim luceat. Quærenti tantarum irarum cauſas, illa monſtrata eſt primaria & valentiſſima; quod poſtremi tractatus Elucidarij, toti ſint in detegendis ac publico exhibendis, ſcriptorum Diui Thomæ adulterationibus atque falſationibus per Cyriacos. Hoc eſt POZÆ peccatum, ſcriptum in vngue adamantino: peccatum in Spiritum ſanctum, quod à Fratribus non remittetur in hoc ſæculo, neſcio an in futuro. Vſque adeò flagrant in illum odiis, vt Frater Nicolaus Rodulfius, in cuius ſenile caput, quæ iunior negotiatus erat, retorta diuinitus ſunt, ne librum quidem Balthazaris Villelæ, de bona ad mortem comparatione, ferri voluerit; Tantum quia qua pollebat odora vi, ſibi viſus eſt ex libelli eruditione, ac pietate deprehendere, eum ex Pozæ officina prodiiſſe. Itaque nomen Pozæ, Fratribus, per omnia ſæcula conſequentia erit abominationi, & ipſis vrgentibus apud vulgus computreſcet, quia dixit, Cyriacos falſaſſe, adulteraſſe, interpolaſſe, libros Sancti Thomæ; præſertim quoad immaculatam Dei-

paræ

paræ conceptionem, vocando quæ non erant, tanquam ea quæ erant. Sed Deus iudex iuſtus omnia in tempore reteget, cum iuſtitias iudicabit; & quidquid latet, appatebit.

Secundùm Baptiſtam Pozam, vix fuit in quem Cyriaci vehementiùs exarſerint, quàm in Theophilum Raynaudum. Irarum cauſa, ducta eſt ex Petro Paulo de Bellis, Ordinis Prædicatorum Apoſtata. Is Geneuæ degens, rogatus eſt ſententiam de affinitate doctrinæ Bannis cum doctrina Caluini, quoad libertatem, & efficacitatem gratiæ; vt quando ipſe in Caluini tunc Caſtris merebat, priùs autem Bañneſij Aſſecla fuerat, nitidè ac ſyncerè renunciaret; eſſétne inter Bannem & Caluinum quoàd ea capita, doctrinæ Germanitas: de quo inter Catholicum & hæreticum, lis Lugduni mota fuerat, eius arbitratu ex compromiſſo decidenda. Reſpondit transfuga, belliſſimè Banneſio & Caluino in punctis propoſitis conuenire. Syngrapha adſcriptione eius firmata, ſupereſt apud doctum Theologum Auguſtinianum, qui Apoſtatam ſcripto repulit. Eius lucubratio, Theophilo Raynaudo qui affuerat concertantibus, attributa eſt, à quodam pileo tenus Doctore Cyriaco, cui nomen *Portier*. Is de re tota, Nicolaum Rodulfium, Lutetia tunc redeuntem, cum Lugduno tranſiret, admonuit; libellum obtulit, & ſuas de autore eius Theophilo, imaginationes obtruſit. Reſpondit Rodulfus, carò conſtituram Theophilo eam operam. Nec mora. Vix Romam redierat Rodulfus, cum omnes Theophili libros ad eam
diem

diem vulgatos, per totidem Fratres Hypercriticos excuti diligentiſſimè mandat. Sed poſt ſcrutationem in lucernis; nihil repertum eſt cui inædificari vindicta poſſet. Verùm non ita multo poſt, apparuit liber Theophili *de martyrio per peſtem* in quem confeſtim Nicolai Richardij Monſtri, feroces baubatus; inſonuerunt adeò altè, vt ex ipſa Gallia exaudirentur. Itaque decretorium libri interdictum, priuſquàm in publicum efferretur, potentibus interceſſionibus Sereniſſimorum Principum, & Cardinalis Ducis Richelæi, per Excellentiſſimum Ducem Crequium oratorem Regium extra ordinem ad præſtandam Pontifici obedientiam ſubmiſſum, publicatione eſt retardatum. Et ad fortia Oratoris Regij, ac Sabaudiani, poſtulata; Vrbanus VIII. librum accuratè recognoſci præcepit; ad id adhibitis Eminentiſſimo Cardinali Oregio, & Reuerendiſſimo Franciſco à Potentia, necnon Illuſtriſſimo Boccabella Sancti Officij Aſſeſſore. Ab his integerrimis & doctiſſimis Cenſoribus liber recognitus eſt, & vſquequaque labis purus pronunciatus; ita vt ſuo & adiunctorum nomine, Eminentiſſimus Oregius confirmarit Pontifici, *ex eo libro, ne ſyllabam quidem tolli poſſe.* Superſunt Romæ, qui id ex ipſius Cardinalis ore acceperunt. Succenſuit Pontifex prioribus Cenſoribus, quod librum innoxium vocaſſent in diſcrimen; & deinceps omnia pacata eſſe, nec vllam ampliùs mentionem ſtringendæ in eum librum cenſuræ fieri, mandauit; de quo teſtis omni exceptione maior, teſtimo-

nium locuples tulit. At F.Baptiſta Marinus,penes quem erat primum illud decretum, quod aiebam non fuiſſe euulgatum; ſiluit quidem ſecundùm mandatum, dum ſuperſtites fuere, Vrbanus Pontifex, Card. Oragius, Apotentia Antiſtes, & Boccabella Aſſeſſor. Iis verò ad patres ſuos appoſitis, non deſtitit exſufflare carbones,donec flamma erumperet;Vulpino aſtu proferens decretum antiquatum;tacita antiquatione, & antiquationis ratione.Itaque poſt fluxum annorum ſexdecim à primo turbine,recruduit tēpeſtas, per ſubitā & prorſus inopinam euulgationem primi decreti; quod priùs publicè pependit, quàm de eo quicquam audiretur. Reclamatum eſt apud eos quos F.Marinus implanauerat. Obiectum Vrbani mandatum; & teſtimonium de eo lato prolatum ſed reſponſum datum eſt, eſſe Apocryphum, & de quo minùs conſtaret. Cum verò non ita multo poſt, adueniſſent literæ atteſtantes veritati, inde tranſmiſſæ, vnde mens indubia Vrbani, conſtare poterat, reſponſum eſt, eſſe literas priuatas, quæ non ſufficerent ad faciendam certam fidem.Nihil affingo. Illuſtriſſimus Holſtenius compertiſſimam habet omnium quæ refero veritatem. Delatâ ad Sanctiſſimum Innocentium X.querelâ, dati ſunt Cenſores noui; ſed in quorum labiis gladius fuit; ita vt cum Pontifex mandaſſet librum recognoſci, iuſſi ſint diuerticula quærere, iubente eo qui honoris ſui intereſſe contendebat, rem iudicatam (etiamſi per errotem ac obreptionem) ſtare inconcuſſam. Et dixit quidem, ſi res non eſſet

facta,

facta, non fieret; quando quidem verò facta eſt, & agitur honor Iudicum priorum, habeat libri Autor patientiam. Quare extorqueri nunquam potuit, vt Cenſores ſenſum ſuum aperire ſinerentur, vno dempto Reuerendiſſimo Hilarione Rancato; qui intrepidè ſemper profeſſus eſt, in librum *de martyrio per peſtem*, nullam poſſe intorqueri cenſuram; cum doctrina in eo contenta, eſſet ſaltem probabilis, atque adeò extra aleam damnationis. Inſtaurato rurſus iudicio, Pontifex, homini qui maximè libro & autori fauturus putabatur, (certè debuerat;) rem totam commiſit. Sed is rationibus ſuis ac ſpebus conſultum volens, veritatem cognitam, & ſæpè priuatim comprobatam, in iniuſtitia detinuit; ne incurreret in eum qui ſua iudicia irretractata volebat; ſicque vno calculo candido, ſuæ ſubuectionis vlterioris executionem minueret. Res artificio Fratrum, ſic geſta eſt in vrbe. Sed vniuerſæ Europæ aliter viſum. Nam Theologi inſignes vltra ducentos, ex Luſitania, Hiſpania, Gallia, Belgio, Germania, Polonia, Lithuania, Italia; Antiſtites item lectiſſimi non pauci; & Academiæ celebres duodecim, aſtipulatione ſua firmauere veritatem; nequicquam emotis eam ob rem feris fluctibus Marinis, deſpumantibus confuſiones ſuas; & detritum priorum Iudicum honorem cauſantibus. Sed vera ratio ducenda fuit ex genio Mariniano, quem vir grauiſſimus eius benè gnarus, ſic Italicè exprimebat. *Fa ſempre gli ſui paſticki: puoi non vole, che ſe gli contradica.*

A quo tempore libellus de Bannis & Calui-ni conſenſione, Theophilo Raynaudo à Cyriacis adſcriptus, lucem vidit, Fratres in eum tantis exarſere odiis, vt ſcriptiones eius nullibi in Italia nanciſci ſecurum portum potuerint. Sufficit ad prædamnationem, nomen *Theophili* fronte præferre. Nicolaus Richardius, Monſtrum, ore trifauci, immani rictu quidquid Romam appellebat vaſtis molaribus manſum glutiebat; nec reuomebat vnquam; ſpecie probandi aliquídne fermenti libris inſperſum lateret. Omnia exemplaria harpagabat, nec vnquam poſtea comparebant. (Quod nuperrimè renouauit inquiſitor Bononienſis Cyriacus, cum Bononiam appuliſſent ſex exemplaria Opellæ Theophili *de non abroganda Religioſis Sacerdotibus Patrum appellatione.* Quæ omnia clepſit Cyriacus, nec vnquam adreddere voluit; quaſi Summus Pontifex det adminiſtris ſuis, facultatem furandi.) Vigente ea Monſtroſa harpagatione librorum, Bibliopolæ à Theophili libris, eam ob rem auertebantur. Dixiſſes Agrippam eſſe, furuæ Theurgiæ propolam; aut ſi quod aliud horridius & abominabilius Erebi excrementum proferri poteſt. Ad omnem occurſum libri ab eo exarati (& ſunt planè multi ? illud inſonabat, *Crucifigatur, Crucifigatur.* Reopponentibus autem, *quid enim mali fecit ?* Reponebatur *reus eſt mortis; ſi non eſſet hic male factor non tradidiſſemus eum.* Fruſtra allegatum eſt, ſcriptorem eſſe vniuerſa Europa clarum, & ab ipſo Summo Pontifice non vulgari elogio ornatum,

qui

qui benè cauſam Pontificum egiſſet, ſentes Theologicos amœnaſſet, pietatem cum eruditione nexuiſſet; fruſtra omnis huiuſmodi Vmbo pro eo. In Sanctum Dominicum, cui manus ſunt prælongæ, (aiebat vnus eorum, in conuiuio Diui Petri Martyris pariter potantium;) veniendum ſibi fore, recogitare debuit, cum loca Banneſij, & Caluini committebat, tanta accuratione, vt de vtriuſque conſenſione liquidò conſtaret, vt vt aliud prætendere videretur, & aduersùs eam conſenſionem poſtea diſputaret. Tam probroſæ conſenſionis, vel meminiſſe, piaculare eſt. Nec id nouum, eius furfuris hominibus; Nam etiam Leo Sanctius cum Albertum Megnum Magiæ in ſimulatum propugnaret, reiectus inexorabiliter eſt; quia retulerat, quæ in illum intorta erant, mox depulſurus. Quo calumnioſo agendi modo, in diſcrimen veniet S. Thomas: qui confirmaturus Dei exiſtentiam, primùm propoſuit Atheorum argumenta, illicò ea diſiecturus.

Ne ſit graue S. Eccleſiæ Principibus ſuggeſtionem poſtremiſſimi hominum, audire. Nam etiam Moyſes populi Dei Princeps, Iethro hominem infidelem ſalubria monentem, non eſt aſpernatus. Fodicat mihi pectus, & lancinat animum, agendi ratio quæ in propoſitis exemplis micat. *Homines magni virtute, & prudentia ſua præditi, nunciantes in Prophetis dignitatem Prophetarum, & imperantes in præſenti populo, & virtute prudentiæ populis ſanctiſſima verba*, (Periphraſis eſt à Siracide adhibita, exprimendis magnis viris,

optimè de Republica meritis, qui Dei negotia ſtrenuè geſſerint,) non rarò per ſubreptionem, plerunque per calumniam traducti, in programmate infami pependere, & cum ſceleratis reputati ſunt, admiſti interdum Atheis, Magis, Hæreticis. Alios verbulum anceps, & cui bona ſubiici notio haud ægrè potuiſſet, inuidia liuoreue æmulorum apud fratres potentium, inauditos dehoneſtauit. Nam ipſos quidem fratres, qui vel linea, & quantumuis obiter tetigerit, ſine remiſſione conteretur, & infamis tota cantabitur vrbe, imo toto Orbe, quàm latè patet. Quoſdam, (ita demus,) leuicula calami exerratio, cui mederi nullo negotio fas fuiſſet, autoribus paternè monitis, ſummum ius quod ſumma iniuria eſt, inhonoros fecit. Vbi charitas? vbi æquitas? vbi laborum pro Eccleſia exantlatorum condigna penſatio? Quid Cyriacorum negotia, & priuatæ offenſiones, ad Eccleſiam, vt vltio de eis ſumenda ſit, per concreditam ab Eccleſia authoritatem? Ex vltimo exemplo adducto, Iudicium feratur. Indicata, vel tacta,(non enim aſſerta,) à prætenſo libelli autore Theophilo Raynaudo,Caluini & Bannis,quoad libertatem expeditam, & gratiam conſenſio, tota origo fuit procellarum, quæ in eum ſcriptorem detonuerunt: Ea tamen indicatio, adeò non fuit damnabilis, vt conſenſionem illam poſtmodùm à Ianſenio explicatè traditam, amplexati lubentiſſimè ſint Cyriacorum plerique; & pro remoranda, vel etiam prorſus impedienda, Caluini illius infulati, (ſic nominant Galli ac Belgæ Catholici

tholici,) iuſtiſſima per ſedem Apoſtolicam damnatione, omnem lapidem mouerint, conteſtante F. Thoma Turco, tuendum ſtrenuè eſſe ſuburbium,ne vrbs ad deditionem cogatur; id eſt ſtandum Cyriacis eſſe pro Ianſenio, ne prædeterminatio peſſum eat, aliáque Banneſiana placita concidant. Quin etiam poſt damnatum hæreſeos propoſitionum Ianſenianarum quinarium, non defuetunt in ipſa vrbe Roma, & alibi cis ac trans Alpes, Cyriaci; qui eidem maledicto quinario accurrerint patroni, & per ſenſus epicœnos, ridicule, (ne inſanè dicam,) affictos, Pontificiæ definitioni illuſerint. Et nominatim illud Caluino Ianſenianum effatum, de libertate incolumi cum neceſſitate, ſola coactione excluſa; Cyriaci Pariſienſes, propoſitis publicè concluſionibus, illime eſſe dixerunt, neque vnquam ab Innocentio X. damnatum. Et tamen indicaſſe anterius, eam aſſertionem Banni & Caluino fuiſſe communem, capitale fuit;& prætenſi autoris,de Eccleſia benè meriti,iugulatione piãdũ.Obſecro, tanti ne ſunt apud Eccleſiam, domeſticæ Cyriacis opiniones, vt quiſquis eas vel extremo digito attigerit, ludibrium ventis ac Marinis fluctibus, ex neceſſitate debeat? Hoc S. Eccleſiæ Principibus humillimè ſuggeſtum, volui, in clauſula recenſionis illuſtrium ſcriptorum, artibus Cyriacis, peſſimè habitorum; quod ſi benignè audiatur, adſcribere licebit *Bonum factum*. Sin ſecus, Deus Iudicum Iudex cum acceperit tempus,Iuſtitias iudicabit.

DIATRIBA IX.

Cur ſpecialiter ſcriptores Societatis Ieſu, à cenſura immunes eſſe per Cyriacos prohibeantur.

NIhil à Ieſuitis expecto; vt tamen iuſtitiæ ac veritati ſit locus, iuuat vnum aliquid in hac cauſa ad eos attinens non præterire. Eſt enim huiuſmodi vt pleroſque nec abs re, admiratione defigat. Hugo Cauellus Armacanus Archiepiſcopus cap. 5. vitæ Ioannis Dunſij, denominati. *Scoti*, ingenuè ſcripſit, Romæ Minores & Ieſuitas, ſub Tyrannide Cyriacorum gemere. Videmus tamen iam à multis annis, vix Minores Indicem librorum vetitæ lectionis augere; ſed tyrannis illa Minorum, ferè tricis Ciriacorum circa facultatem edendi, exhibendam ad prælo ſubciienda opera continetur. Sæpè enim cum idcirco adeuntur, pilum in ouo, & in ſtupa nodum quærunt. Nec tamen tricæ illæ ſunt adeò frequentes circa *Minores*; quia pridem cautum eſt à Pontificibus, vt cum aliquod punctum controuerſum, Scoti auctoritate fulciretur, Cyriaci eo indiſcuſſo, Minoribus ſuam doctrinam permitterent. At Ieſuitarum (quia nullum huiuſ-

modi

modi frænum eſt, quod Fratres coërceat;) pleraſque editiones,truncant, elidunt, impoſiti ſuper capita eorum Cyriaci : nec tantùm ad edenda opera, ſed etiam quoad edita volumina, liberè graſſatur in Ieſuitas licentia Cyriacorum;quorum velint, nolint, iugum ſubibunt, aiebat de Ieſuitis Gregorius Donatus. Obſeruatum ergo iampridem eſt, quoties aliquando, aut etiam ſæpiùs in anno, proſtant in programmate infami ſcriptores reprobi, Athei, Magici, Hæretici, obcœni, ſemper inter eos pendere aliquem è ſcriptoribus Societatis Ieſu. Ex aliorum ordinum ſcriptoribus, non niſi infrequentiſſimè aliqui proſcribuntur: Dominicani nunquam. Niſi verò aliquis è Ieſuitis comædiam compleret, non videretur drama omni ex parte perfectum, aiebat grauis I. C. Romanus, cum in programma recèns affixum incidiſſet, & inſcriptum in eo Ieſuitam deprehendiſſet. Quæritur vnde hæc ſollicitudo Cyriacorùm, tanta cura ſatagentium, vt ſemper aliquis ſcriptor Societatis Ieſu, in eum Catalogum intrudatur.Nam hoc moretum Cyriaci Ieſuitis interunt, vel ſoli, vel præcipui, vt eſt compertiſſimum. Ratio vel ſe tenet ex parte Ieſuitarum, vel ex parte Cyriacorum.

Excutiendo primum caput, videtur manifeſtum, cauſam talis tractationis, non poſſe referri in demerita corporis Ieſuitarum, in Eccleſiam Catholicam. Nam orbis vniuerſus clamat, nec Pontifices ipſi diffitentur, magna extare illius

ordinis merita, in Eccleſiam, & Catholicam fidem. Et vt mundus vniuerſus ſileret, nec Pontifices id agnoſcerent; ſtarent pro Societate Ieſu exornanda, meritiſque cumulanda, euentus ſecundi in plantanda fide, & excolendis noualibus apud Indos Eoos, atque Occiduos, apud Braſilos, apud Æthiopas, apud Afros, apud Canadenſes, apud Huronos, vlterioréſque eis Iloquenſes immanitatis propè ferrinæ, & apud alias plagas ab orbè noſtro ſemotiſſimas. Nec minùs laborat idem ordo in Catholiciſmo fulciendo ac inſtaurando, apud Anglos, Scotos, Hyhernos, Hollandos, Germanos. Danos, Dacos, Polonos, Gallos, Græcos, alióſque; apud quos, vel lolium ſolum, vel immixtum tritico infœliciter ſoboleſcit. In fidei autem calore inter Catholicos fouendo, & promouenda pietate, quàm impigrè, & infatigabiliter laborent Ieſuitæ, etiam qui quærentes quæ ſua ſunt, illos ſæpenumero exteriùs mordent, taciti agnoſcunt. Melancthon expuens furuam animam, hoc cum ſingultu fateri adactus legitur. Non ergo adeò aſperè tractantur, ac quotannis traducuntur ſcriptores Societatis Ieſu, ob demerita corporis ipſorum in Eccleſiam: cum potiùs extet immenſus meritorum cumulus, ab iiſdem in omne genus humanum, ac nominatim in ſacrum ordinem, & eius verticem Romanum Pontificem cuius aſſerendæ in vniuerſam Eccleſiam ſupremæ poteſtati, nullos defugiunt labores, nullis vigiliis, ſudoribus, algoribus, par-

cunt.

cunt : Et eo nomine ſæpè numero , non ab hæreticis duntaxat atque Schiſmaticis , ſed etiam à perſonatis Catholicis deuorent magnas haud vno loco moleſtias.

Sed neque ignorantia Ieſuitarum , poteſt adeò frequenti infamiæ locum præbere ; cum conſtet , eos vbiuis terrarum laudem referre à præſtantia doctrinæ , & doctorum virorum copia. Siquidem non eſt inter eos rara auis , homo à literis optimè conſtitutus , vt in quibuſdam aliis ordinibus vſu venit ; ſed multi & præcellentes inter eos in omni ſtudiorum genere , & ſacra ac profana literatura reperiuntur. Opera quæ illi faciunt , teſtimonium perhibent de eis. Conſulatur Petrus Ribadeneyra in opere de ſcriptoribus Societatis Ieſu : ac longè plenior illuſtriórque de eodem argumento lucubratio Philippi Alegambe ; tametſi valdè mutila , quam Chiliade librorum augere fas ſit. Si labor conſulendi & euoluendi eas ſcriptiones faſtiditur , adeantur Bibliopolæ , & exquiratur ab eis , ecqui ſint in vnaquaque facultate ſcriptores maiore inpretio : & conſtabit , vel omnes in orbe hallucinari , captando ſcriptiones Ieſuitarum adeò auidè ; vel aberrare à vero qui illis impegerit ignorantiam. Nec ex hoc igitur capite , toties traduci cenſendi ſunt Ieſuitæ. Nulla eſſet in hac parte difficultas ; ſi conſtaret quid damnarent Cenſores in libris Ieſuitarum quibus notam inurunt. Appareret enim non eſſe , (vt plurimum ,) autorum inſcitiam,

cui

cui Cenſura rependitur ; ſed Cenſorum auerſum animum, vel non ſatis illuſtratum, intellectum. Nunc autem quia in Regno Fratrum, cenſura librorum eſt negotium perambulans in tenebris; ita vt damnetur quidem liber, ſed quid in eo improbetur, arcanum ſit, & ſupra Eleuſinia myſteria prematur ; timentibus ſibi Cenſoribus, à iuſta Cenſura, ac ſollicitè præcauentibus, ne impegiſſe damnando deprehendantur; non eſt ita facile, ignorantiæ notam amoliri ab eo cuius liber proſcribitur, vt fieret Lutetiæ, Salmanticæ, & vbiuis alibi, vbi apertè exponitur quid in libro improbetur : ídque conſentaneè ad ius naturæ ac gentium, ne à Pilato quidem violatum, qui Chriſtum patibulo addicens, cauſam addicendi non tacuit, ſic ſcribens *Ieſus Nazarenus, Rex Iudæorum.* Tamen cum denique erumpit preſſa veritas, ſeriùs ocyùs, quid Cenſores morboſum duxerint innoteſcit; & non ſcriptoris ſed cenſoris ignorantia fit plerumque manifeſta : in quam rem, abvndamus exemplis, quæ proferrentur ſi liceret per honorem eorum qui à Cyriacis implanati, honoris ſcriptorum leuiſſima cura tanguntur. Igitur tot Cenſurarum in Ieſuitarum libros, cauſa non videtur referri poſſe, in Ieſuitarum ignorantiam.

Non denique licet obtendere damnari crebriùs libros Ieſuitarum quod ſint libri incocti & muſtei, vt Sidonius loquitur; quod ſcilicet ſint libri præcoces, & fuſi præcipiti editione.

Nihil

Nihil horum in libris Ieſuitarum iure notari poteſt. Nam neque cuiuis inter eos ſcribendi otium datur; neque quibus ea facultas obtingit, ſoli ſunt ſcriptionum ſuarum arbitri: ſed multi prætereà, (tres ad minimum,) ingenio & doctrina valentes, à maioribus extra vrbem, clam autoribus delecti, lento examine excutientes omnia, pronunciant denique, an liber alia quam flammarum luce ſit dignus; nec niſi ſuperante ſuffragiorum numero, fit edendi libri poteſtas. Quid ad eam accurationem iure quis deſideret? Igitur non penes recognitionis inaccuratationem & iuſto feſtinatiorem eductionem inpublicum, clades de qua agimus, libros Ieſuitarum inuoluit. Ac proinde neceſſe eſt, tam frequentis infamiæ cauſas, aliunde repetere quàm ex parte Ieſuitarum.

An ergo cauſæ tam frequentes tundendi grandine infeſta, libros Ieſuitarum, ad Cyriacos à quibus ea moleſtia infertur, aut curatur, ſunt referendæ? Hoc ſi verè dicatur, exquirendum eſt, an apud Cyriacos odium Ieſuirarum, aut liuor, aut incommodum à Ieſuitis creatum, cauſam det vexationi; ita vt quod doctus & grauis Iudex, (quippè murice tinctus,) qui omnia comminùs perſpexerat, de libro quodam damnato aſſerebat, de aliis quoque Ieſuitarum libris exagitatis ſit dicendum; *Perſecutionem illam non fuiſſe libri, ſed autoris.* Attingamus obiter ſingula.

Odiorum

Odiorum inter Cyriacos & Ieſuitas ſementem, primus, aut è primis vnus, fecit Alpha penulatorum F. Melchior Canus; qui etiamnum hærens in cœnobio Salmanticenſi, horrendam procellam in Ieſuitas excitauit, vt latè deſcribit Nicol. Orlandinus l. 8. hiſtor. Societ. à num. 44. poſtea verò idem Canus, vt narratur lib. 13. eiuſdem hiſtor. num. 33. quod apud principem offendiſſet, deiectus Canarienſi Epiſcopatu ad quem aſſumptus fuerat, exarſit vehementer in Araozium Ieſuitam, quem ſibi in aula offeciſſe ſuſpicabatur; & paruum ac ſuis animis indignum ratus in vno ſiſtere, ad omnes eiuſdem inſtituti perſonas, diffudit vires; eo acriores, quo hominis præfractum ingenium prætenſa nec niſi accepta occaſione proritatum, efferbuit violentiùs. Itaque ad veteres querelas, & antiqua in Ieſuitas probra, quod *Ignyghiani* (ſic ab eo appellantur Ieſuitæ,) eſſent antecurſores Antichriſti, & illuſores nouiſſimorum temporum ab Apoſtolo prænunciati; quæ omnia idem Canus de cœnoſis ſcrobibus Guilelmi à S. Amore petita, & in ſuum ordinem iactata, S. Thomas opuſc. 19. cap. 24. & 25. retulit, tanto poſt in Ieſuitas intorſit. Ad ea inquam exoleta probra, irritatus ſubſecuta deiectione ſua Canus, addidit nouas næuias; nimirum de herba pudica, qua aſſidui inter fœminas puritatem in tuto locarent; de maiore peccandi licentia ex non aſſumpto cucullo captata; de aliis denique gerris, notas, (vt ipſi quidem videbatur,)

debatur,) emiſſariorum Antichriſti præferentibus. Inde odiorum in Ieſuitas ſemina, inter ſuos copioſa iecit, quæ aliquorum eiuſdem inſtituti virorum proborum, & ſapientia illuſtrium, vt Bartholomæi Torrenſis, Bartholomæi de Manyribus, Ludouici Granatenſis, flagrantibus ſtudiis prohiberi propagatione nequiuerunt. Franciſcus ipſe Romæus, furente Cano Magiſter ordinis, fortibus literis Roma datis, lenire & ad officium reuocare hominem conatus, luſit operam. Nam ſemper Canus, & qui ei inhæſerant, in concepto ſemel iudicio & eius Iudicij frutice, auerſione à Ieſuitis, obduruerunt. & dubitari de Cano potuit, an in morte quoque, animum mutarit.

Rebus Societatis Ieſu, inter multa aduerſa, (vt fert ſtylus diuinus,) ſemper florentioribus, odium perCanum ſodaléſque conceptum, accreuit per inuidiam; quam proſperitas aliena facilè conciliat, & odio annectit. Vnde Philoſophus, inuidiam eſſe *odij particulam*, dixit. Inuidia autem tabificum malis venenum, quos ſemel corripuerit, efferat (vt Sanctus Baſilius diſſerit,) & præoccupato affectu propè exoculat; ita vt liuido motu aliena facta ſuo colore tingente (iuxta præclaram Petri Cellenſis obſeruationem epiſto. 158.) obuerſentur inuido, longè aliâ, quàm reuera ſint facie; & deteſtatione, ac incenſiore ſemper odio, digna appareant. Itaque Cyriaci non pauci, in tanto licet rerum ſuarum ſplendore, ad promicantem Ignighico

Ignighicorum lucem in dies adultiorem cæcutiuerunt. Et fuiſſe de eis aliorum ſimilem querelam, quod inuidia tangerentur, & liuore in viros fama claros vrerentur, Eleutherius Bizenus in Triumpho Capnionis, his verbis cecinit, poſt tres Cyriacorum Eumenides in Reuchlinum ſiue Capnionem furentes, deſcriptas; annectens hanc quartam.

Quarta loco, miſera inuidia eſt, turpiſſima rerum
Non deſpecta tamen, ſed culta frequentibus aris,
Dominici primo dignantur honore ſodales,
Ipſa aſcendenti ſimiiis ſummúmque petenti,
Torua, minax, truculenta, furens, niſi pelle tegatur.
Oſſea, macra gena, neglecto pallida ſomno,
Triſtis, inops, ſine vi ſemper, mæſtiſſima ſemper,
Prompta nocere bonis, alieno læta dolore,
Læta malo; cúmque haud poſſet, quos perdere vellet,
Quaſſatos acuit tacito ſub murmure dentes
Sanguinis huic nihil eſt, nihil intra viſcera ſucci:
Felle viget ſolo, piceíque alimenta veneni,
Eſuriem vincunt. Sed cum ſine tegmine tres ſint,
Hæc ferrugineo ſola eſt velamine cincta.

Tres ſine tegmine Cyriacorum furiæ, quas priùs deſcripſerat, ſunt *ſuperſtitio*, *barbaries*, *ignorantia*. Quarta quæ ſola cupit latere, zeli ſpecie, ipſa eſt inuidia, quâ maximè flagrare Cyriacos,

Cyriacos, ait hic Poëta, deſcribens F. Hogoſtrati Cyriaci furores in Reuclinum. Sed idem de omnino multis Cyriacis, (planè omnes quis auſit dicere, quum contrarium liqueat de Franciſco Romæo, Ludouico Granatenſi, Bartholomæo Torres; Bartholomæo de Martyribus, & aliis quibuſdam;) de omnino itaque multis Cyriacis ſimiliter in Ieſuitas animatis, ac in Reuclinum Hogoſtratus, idem dicere candidè liceat, laboraſſe nigro liuore in Ieſuitas. Inflammauit verò licentia, pectora aliundè quoque exacerbata creſcens in dies doctrinæ famà, quam ad alios difundi, malè habebat Cyriacos, de eius regno illhuc vſque gloriatos. Conſperſere denique ignibus adipem Ieſuitæ, cum arietaſſe Cyriacorum placita ſunt viſi: præſertim verò cum excuſſo iugo, nec vltra morati traditiones Cyriacorum, ſententiam de prædeterminationibus libertati humanæ ineluctabilibus, conuulſerunt: in quo ſuæ ſapientiæ arcem tentari, moleſtiſſimum Cyriacis accidit. Sed & nitentiſſimam Magnæ Matris Conceptionem, quam à ſuis cunabulis Societas Ieſu ſtatuente Ignatio patente, omni ſtudio tuendam & illuſtrandam ſuſcepit, Cyriacorum ſtomachum vehementer in Ieſuitas emouiſſe, in confeſſo eſt.

Acceſſit poſtremò ad anteriora odiorum incentiua, timoris quem timebant haud ſerius euentus; nimirum quod per Iuuenes, de-

pontani facti ſunt ſenes. Noui inquam iſti recentéſque, antiquorum luminibus offecerunt. Regnabant ſcilicet antea Cyriaci, in Scholis atque ſuggeſtis. Si quod dubium exoriretur, ad eos referebatur vndecumque. Per exortum verò Ieſuitarum, nonnulla fieri cæpta eſt tanti Principatus deceſſio; non omnibus deinceps conſultoribus ſola Cyriacorum oſtia pulſantibus. Et accreuit acoris materia, quia aliis pleriſque ſacris familiis, Ieſuitarum exemplo excitatis ad ſacræ literaturæ ſtudia diligentiùs excolenda, corriuarunt ipſæ quoque in ſuas areolas, doctrinæ latices; vnde Cyriaça Dyorix, quæ ante videbatur trames aquæ immenſæ de fluuio, parciùs fluxit; & diuiſus in multos ad ſapientiæ aquas concurſus, minor factus eſt apud Cyriacos. Hinc illæ lachrymæ, & à primis detritionis priſtinæ gloriæ autoribus, auerſiſſimus animu, nigerrimis effectibus, (quoties dare ſe viſa eſt qualiſcunque occaſio,) teſtatiſſimus. Et tentarunt quidem aliquoties ſummi ordinis præfati, poſt Romæum (de quo ſuperiùs,) odia extinguere, charitatem redaccendere; Vnum excipio Baptiſtam de Marinis, de quo pluribus autor hiſtoriæ Marimanæ, ſiue Commentarij in nouum titulum Iuris Canonici de Monacho per ſaltum promoto. Hic enim homulus, poſt annos vnum ſupra viginti extra Cænobium, pleno ſui arbitrio, abſque vlla regulari diſciplina exactos, vmne ſub prio-
ris

ris quidem munere, in Religioſo ſtatu functus eſſet, ſubitò per ſcandulas ſecularis potentiæ, ad ſummum ordinis verticem, ſaltu inſolentiſſimo euaſit. Si hunc ergo vnum excipias, qui nullam vnquam prætermiſit nocendi & incendium Odiorum amplificandi occaſionem; Cæteri alias ſæpenumero cogitationes cogitauerunt; ſed caſſa ferè opera. Nec ita pridem, cum Nicolaus Rodulfius, priuſquàm illideretur, & Mutius Vitelleſius ad ineundas ſolidæ concordiæ rationes conueniſſent, (vt Paulus V. commendauerat;) ingerente Mutio mentionem literarum pacificarum, in eam rem ad ſuos ab vtroque ex arandarum; *Faciam* (inquit Rodulfius,) *ſed cum eo abs te diſcrimine; quod ſcribes tu. & dicto audientes habebis tuos; ſcribam ego & audiar ſicut qui ſurdis canit.*

* * *

DIATRIBA X.

Media quibus proſpici poſſet, ne Cyriaci, quos vellent autores immunitate donarent. eſſéntque ipſi quoque, ſorte communi cæterorum.

QVæ hactenus ſunt propoſita, euincunt manifeſtè, iuſtum eſſe, per eos ad quos attinet, iniici frænos licentiæ, & occaſiones malorum quæ ex abvſu Pontificiæ autoritatis, Cyriacis circa libros concreditæ, timeri meritò poſſunt, ſollicitè præcludi. Id qua via præſtari poſſit, non eſt obſcurum.

In primis curandum videretur, vt tractarent fabrilia fabri, & negotium inuidioſum; ac cum ſtatu Religioſo ob violandæ charitatis ac iuſtitiæ frequens periculum, minùs conſentiens, curandum ſæcularibus traderetur; quod in magnum & Religioſi inſtituti bonum, ac puritatem in exercitio muneris integriùs obeundi adaugendam, & aliorum tranquillitatem verteret. Aio id ceſſurum magno ordinis bono; quia exercitium munerum illorum, ferè infert cladem humilitati, ac paupertati per cenſum vberem adiunctum, & obedientiæ ob emancipationem à iugo

iugo Religioſo, talibus Pontificiis admini-ſtris collutam. Poteſtas enim in quoſcunque alios, exſoluta planè, qualem in hac parte ſortiuntur Cyriaci, eſt nouerca humilitatis, præ typho quem ingenerat, velut lignum teredinem, iuxta Bernardi comparationem. Fruitioni verò pinguis ſtipendij annui, prorſus liberè à Religioſo impendendi, etiam ſi abſit dominium; facilè adiungi poteſt paupertatis oblæſio. Aureorum mille quingentorum cenſu annuo, potitur M. S. Palatij: Nec parciùs obſonatur Commiſſarius S. Officij, ambo Cyriaci: & vterque eſt planè ſui iuris in eorum prouentuum vſu. Cæteris Cyriacis ad munera cum his nexa adhibitis, ſunt ſua emolumenta & commoda. Quis nonvidet, Religioſæ paupertatis obſeruationem periculo non exiguo obiic, per eam exſoltam tanti cenſus fruitionem? Aut quomodò vir Religioſus, non firmaretur ſtabiliùs per ſaburram ſanctæ demiſſionis, ac expoliationis rerum caducarum, ſi abeſſet ea impotenter efferendæ mentis illecebra, quam *opes ſuperbæ* (ſic nominantur ab ipſo Spiritu ſancto Prouerb. 8.) improuidis inferunt? Commodaret ergo apprimè Religioſo ſtatui, ea in ſeculares munerum periculoſorum tranſlatio. Et poteſt etiam ex alio capite, fructus in ordinem inde deriuandus, agnoſci. Nam etiamſi daremus, munera de quibus agimus, omnium incommo-

dorum propoſitorum expertia eſſe, & ſanctè vndecunque ac incontaminatè obiri; tamen non poteſt eorum exercitium, non coniungi cum offenſa eorum qui feriuntur; etiamſi iniuſtè & abſque idoneo fundamento concepta. Declinare autem illud diſcrimen, cladis, irrogandæ communi cum aliis charitati, optabiliſſimum eſt ſacro cætui.

Iam muneris exercitium, quàm purius eſſet, ac minùs vitiationi obnoxium? Religioſus enim qui ab ineunte ætate combibit ſenſa particularia Ordinis; niſi domeſticam ſecum pacem velit exciſam, vrgetur eis inhæreſcere, quamuis plerunque ſint eiuſmodi, vt extra ſepta cænobij non probentur. In ſeculari autem qui alterius quadra viuere non tenetur, ceſſant omnia illa incommoda ob quæ procliuiſſimum eſt, Iudicij rectitudinem diſtorqueri. Quantum poſſit inolita præconceptio, iugi experimento eſt compertiſſimum. Itaque Cyriacus Cenſor cui à Religioſæ vitæ cunabulis inſonat aliqua in principiis literariis cantilena, facillimè adducetur vt à recto exorbitet, cum muneris quod obit, diſpendio. Similiter pacis domeſticæ ſtudium, inflectendo iudicio valet plurimùm. Adam protoplaſtus, ne ei quam vnam habebat ſociam atque domeſticam, diſpliceret; turbauit omnes ſuos poſteros, & cladem orbi intulit, diſplicens

Deo.

Deo. Quàm ergo periculoſius eſt, ne timore diſplicendi cætui pleno Domeſticorum quibus cum tota vita exigenda eſt, homo nutet in recti tenore, & deflectat ad dexteram vel ſiniſtram; veritus ne domeſtici, ſi à ſenſis ipſorum tantiſper auertatur, circumdent eum ſicut apes, & exardeſcant ſicut ignis in ſpinis; quem eſſe vſum nimiùm quantum frequentem, vtinam diffiteri ad veritatem liceret.

Ego hoc non niſi obiter, vno aut altero exemplo quod occurrit illuſtro. F. Thomas Turcus nuper Summus Cyriacorum Magiſter, non erat, (cuiuſmodi nunc eſt F. Ioannes Baptiſta de Marinis,) rudis in Theologicis: ſed qua valebat ingenij vi, & Theologicæ facultatis vſu diuturno, optimè perſpiciebat, ecquid de ſuorum ſententia circa maculoſum Virginis conceptum, eſſet ſtatuendum. Agnoſcebat inqnam, piam ſententiam quæ conceptus illius nitorem adſtruit, eſſe longè probabiliſſimam; & (vt cuidam amico externo aliquando in aurem inſuſurrauit,) longè veriſſimam. Rogatus, cur ergo tanto ardore, apud ſupremos de fide Quæſitores vrgeret, vt decretum clancularium, & vndecunque nullum de titulo *immaculatæ*, non appingendo conceptioni, ſtaret; neque euerteretur, ad quod totius propè orbis ſtudia connitebantur; Reſpondit, *niſi ſic me gererem, Fratres tales erga me eſſent, quales erga*

Benedictum & Romualdum turbantes inolites ſenſus Monachorum , ſe præſtiterunt aliqui inueterati dierum malorum. Erubeſco explicatè referre , quod ille eam in rem , ſecurè in amici aures dimiſit : ſed intelligentibus pauca. Conſtat , ex eodem Cyriacorum cœtu benè multos in eadem controuerſia peripateticos agere ; id eſt quod de Ariſtotele ab Origene eſt proditum , metu Socraticæ cicutæ, vnum agitare animo , aliud verbis exprimere. Vnde cum primùm per inſulas liberantur metu domeſticæ vexationis , renunciant ſententiæ in cœnobio propugnatæ. De prædeterminatione Phyſica , ineluctabili humanæ libertati , compertiſſimum eſt per ſeptentrionem , vbi Caluiniſtæ attollunt Cornua , & vmbonem ſuo errori de fato , prætendunt à Bañis & prædeterminatorum ſententia ; pleróſque Cyriacos in omnia alia abire , cum non timent iras ſuorum : & vel Pampinis verborum , & quaſi foliis ficulneæ velare pudendi Bañnis, vel apertè prædeterminationem reiicere. Quod volebat Frater Ioannes Alemandet , Ordinis Minimorum diſput. 4. Phyſica partit. 4. Clypeo 2. cum dixit , *non obſtantibus inſultibus Bannis & ſuorum partiariorum , Moliniſtica opinio abrogans ferreos illos libertatis humanæ nexus , altiores ſemper radices agit ; Thomiſtica verò ,* (Imo Banneſiana.) *Prædeterminatio , iam dormitat , etiam in eorum Scholis.* Vtique vbi fratres poſſunt & audent , nec extimeſcunt fe-

ros

ros fluctus Marinos, qui in deſpicientes inolitos ſenſus ordinis, emouentur. Hæc obiter tacta, ſufficiunt vt intelligatur, ſemper metuendum eſſe, ne qui in cœtum aliquem ſunt cooptati, abripiantur ſenſu ſuorum communi, contra priuatum ſenſum ſuum; & ſibi timentes, ac offenſionem domeſticorum declinantes, aliter pronuncient quàm mente concipiunt.

Externorum denique paci, oportuniſſima eſſet ea mutatio. Nihil enim facilius, quàm vt per rectum muneris exercitium, qui plectitur, extranea cauſetur; & cum deberet iudicij iuſtitiam agnoſcere, referat violationem ſuam, in ſimultatem quæ ipſi aut corpori cui conſeritur, cum corpore Cyriacorum, vel aliqua ſingulari inter eos perſona interceſſerit. Næuus enim eſt cætuum, ſacrorum vt violatio vnius ad omnes pertinere cenſeatur; & qui peccat in vnum, fiat eo ipſo omnium reus. Itaque ſi quæ oorporis in corpus, aut ſingularis perſonæ in idem corpus, vel eius corporis aliquem, abalienatio præceſſerit; repoſitam ſibi innoxio vicem, ex non cauſa vt cauſa expoſtulabit, qui iudicio aduersùm ſe lato percelletur. Quæ incommoda præcluderentur, ſi Religioſo numeroſi cætus membro, ſæcularis quiſpiam qui ſingulariter eſſet, conſtitueretur. Saltem verò ſi Iudex eſſet ſæcularis, & nulli corpori Religioſo conſertus, leniretur externorum plaga, ex ſpe mutandæ aliquando faciei (vt ſic di-

cam;) negotium. Nam ſicut ſunt quædam in prædiis peremptæ caducitatis iura, pro quibus deſperanda eſt tranſlatio ad externos, (*manum mortuam* idcirco nominant;) ſed ius perpetuum poſſidentium ad poſteros pari poteſtate transferendum, præludit aliis ad illud corpus non pertinentibus, ſpem omnem in ius illud ſubeundi; quia obſeruatur omnino immutabilis ac perpetuus poſſidendi titulus, quo gaudent qui eo potiuntur: Ita idipſum cernitur in muneribus, ſi præcluſa prorſus ſpes tranſlationis eorum, ad alios qui non ſunt de eodem corpore lenimentum illud ſecludat, quod exiſtit ex ſecutura quandoque mutatione, & tranſlatione eiuſdem poteſtatis, in alios melius affectos, nec communibus ſtudiis aut odiis tangendos.

Modus ergo omnibus propoſitis incommodis vacuus, ad arcendam iniuſtitiam immunitatis à cenſura, is eſſe videtur optimus, quem impridem ſuggeſſit Gerſo, in calce Tractatus deOrigine iuris ac legum, qui ſubtexitur Tractatui de poteſtate Eccleſiaſtica. Depoſcit enim inſtitui in Curia Romana, Rotam peritiſſimorum Theologorum, cano ſenſu & incorrupto affectu hominum; à quibus de ſacra doctrina pronunciari ſolidò poſſet; atque adeò etiam qui de libris correctione vel ſupreſſione dignis, cenſerent ad veritatem; non affectu ducti, vel partium ſtudiis

acti

acti in tranſuerſum, vt iis facile eſt accedere, qui vni alicui ſacro corpori conſeruntur: ſed vitæ integri, & nullis domeſticis opinionibus antroccupati; quales potius ſunt qui ſunt ſui iuris, nec alienis ſenſibus oppignerati. Quidni verò (vt innuit Gerſo,) eadem ſollicitudo habeatur pro ſana doctrina, quæ habetur pro cauſis temporalibus, & bonis humanis! Quandoquidem ergo ad deciſionem litium forenſium de rebus temporalibus, conſtituta eſt Romæ Rota duodenarij lectiſſimorum auditorum: Ita ex voto Gerſonis, par eſſet, ſubalterna iudicia de doctrina ſana & libris reprobis, (nam ſuprema ſolius Pontificiæ perſonæ ſunt propria,) exerceri non per vnos aliquos Religioſos, ſed per Rotam duodenarij ſelectorum prælatorum, quos iudicij bonitas, & doctrinæ ſoliditas commendaret. Idem ſibi eſſe deſiderium, nuperrimè expreſſit Hieronymus Columbus Peruſinus, ſub finem repetitionis de Euchariſtia *pag.* 158. Neuter tamen depoſcit aſciſci in eam Rotam Prælatos tantùm, vt à me factum eſt, & foret haud dubiè ad ſcopum propoſitum longè opportunius. Depoſcunt ergo tantùm ad hoc munus, delectum variorum Theologorum. Et ſunt qui vellint, eos Theologos è Religioſis familiis, & aliquibus ſecularibus adunari. Qui modus componendæ Rotæ prædictæ, propter varia adiuncta quæ nihil attinet exprimere, poſſet
videri

videri expeditior, & ad exequendum facilior: Itaque ſi is magis arrideat, deligantur non ex eadem Religioſa familia plures quorum muneris poſſit conſpirationi ſuffragari ſed ex quibuſque ſacris familiis lectiſſimis Theologi probati, ſinguli ex ſingulis aſſumantur, qui admixti ſæcularibus Theologis minorum gentium quoad conditionem qua viuunt, compleant duodenarium ex quo conſletur Rota propoſita. Euocentur autem, ſiue ſeculares ſint, ſiue Regulares, è variis Chriſtiani Orbis Prouinciis, vt fit in Rota de temporalibus iudicante, neç ſint doctores titulo tenus, quæ larua frequentiſſimè imponit, ſed ſint probatæ doctrinæ, pluribus publicis experimentis teſtatæ; & quos in pectore literaria ſupellectile copioſa inſtrui, non ſit ambiguum.

Apage verò modum illum cooptandi in Cenſorum numerum aliquos, quia ſunt in domeſtico obſequio alicuius è Patribus purpuratis; aut quia ſunt è familia Illuſtriſſimi Prælati, qui eam ſpeciem honoris ſuo domeſtico optauerit, etiamſi ſit pauper ſpiritu; nec (quod de Beda dixit Petrus Cellenſis,) ſit benè nummoſus quoad rem literariam. Hic modus aſſumendi Cenſores qui de libris & doctrina ſtatuant, ridiculus eſt, ac prorſus abſurdus; tametſi eius vſus ſit ſatis freqnens. E Vicenario namque, aut tricenario Doctorum qui numerantur inter addictos

Congre

Congregationi Indicis, conſtat pleroſque ad modum illum præpoſterum delectos, Theologica adyta nunquam peruaſiſſe. Quid adyta? Sunt qui vix à limine ſalutarint. Quantus enim Theologus erat, qui ex eo numero, cum incidiſſet controuerſia de ſenſu Patrum aſſerentium Beatam Virginem concepiſſe per aurem; (perephraſis eſt ad excludendum à Christi generatione coniugale commercium;) adeò impeditus eſt ea difficultate, vt libro typis Romæ edito, & approbatione M. S. Palatij communito, profeſſus ſit, inexplicabile eſſe, per quam externam partem virginei corporis, Verbum diuinum illapſum ſit vtero B. Mariæ, vt humanaretur? Proh doctrinæ profunditatem? Ad eam ignorantiam, atque ſcribendi ſupinitatem, quid poſſit accedere, equidem non video; cum vel Rudimentarij Theologi ſciant, Verbum diuinum pro immenſitate ſua qua omnibus ſpatiis circum funditur, non potuiſſe ſubire virginis vterum per aliquam externam partem virginei corporis; quia ea ſubitio, ſupponeret verbum à virginis vtero abfuiſſe, atque adeò caruiſſe immenſitate. Eam illuuiem doctrinæ, chartis ſuis publicè probatis & vulgatis illiuit Romæ, vnus cenſor ſiue *Qualificator* Congregationis Indicis, eo reprobo modo quem attingebam aſſumptus. Crimine ab vno, diſce, ſint minus omnes, at complures qui fauore patronorum in illud munus intruduntur.

Nec

Nec magis idonei, minúſve obligandi, plerique alij in idem album relati, quia tantiſper deguſtarunt Græcas, aut Hæbraïcas, aliáſve exoticas literas: vel quia non ſunt prorſus rudes Sacræ Chronologiæ, aut quia mitiorum literarum ac Philologicæ peritiæ, ſunt compotes; aut in Poëſi Latina, vel etiam vernacula cum laude ſunt verſati. Non ſunt tales, habendi quoad hoc negotium inter doctos, quibus ſcrutatio doctrinarum, & librorum introſpecto; ſecurè committatur.

Abſurdis ergo delectibus Cenſorum ſecluſis, deligantur qui Rotam propoſitam integrent viri doctrina integri, & in Theologicis ſtudus ſolidè petite; quos immixtos ſæcularibus, è ſingulis potioribus Religioſis famuliis, ſingulos deligi poſſe; præmittebam. Nec opponendum eſt, diſcrimen quod ſuperiùs vrgebam, ex anticipatis ſententiis, & demeſtico fermento doctrinæ. Hoc ob adunationem multorum, minùs eſt timendum. Nam quamuis ſinguli, poſſint aliquibus priuatis ſententiis diſtineri, (vt Dominicani ſententiis S. Thomæ. Et Minores ſententiis Scoti;) tamen quia ſingulares ſunt, non poſſunt ſenſa domeſtica adeò vrgere, vt alios ad ſibi conſentiendum abripiant. Et quia ex variis nationibus eligendi proponebantur; exiſtet inde illud commodum, quod benè conſcij rerum patriarum, auertent mala quæ

non raro timenda ſunt, ex tractatione certorum argumentorum quæ alicubi ſunt odioſa, nec niſi eum damno Eccleſiæ agitari poſſunt. Item aberit error circa multa adiuncta, de quibus ſoli periti regionum ſtatuere poſſunt ad veritatem. Quam ob cauſam, plerunque ſcriptores externa tractantes, turpiter hallucinantur, & riſum eient indigenis.

Hæc ſi ad praxim reuocarentur, (quod optare poſſum, an ſperare debeam ignoro:) nemo eſſet immunis à cenſura, ſi Cenſuram eſſet promeritus; nec ſemper in aliquos graſſaretur tempeſtas, quibuſdam quomodocunque ſcribant, ſemper ſecuris & immunibus. Sic ferè certò declinarentur ſannæ iudiciorum, de libris prout libido tulerit, damnatis impune, vbi Cyriaci regnant quaſi penes ipſos ius vitæ ac necis eſſet, adeò pro voluntate immittunt alieno iugulo cultrum. Nec adeò frequentes eſſent, ſi id fieret, oblocutiones de Romanis Cenſuris, quas ſæpè legimus, ſæpiiſſimè auribus noſtris audiuimus, non abſque cordis ſingultu, obmultorum præſertim ſectariorum abalienationem à Sede Apoſtolica; per cuius autoritatem veluti ſtillicidio participatam, proſcriptiones librorum, & infamationes autorum, malignè non raro, ex abvſu participantium eam autoritatem, decernnntur. Neque enim omnes extra Romam cæci ſunt, vt non videant quid actum, quidve quæſitum ſit. Nec,

omnes

omnes item, (præſertim qui violati ſunt,) tantæ ſunt virtutis, vt obedientiæ cæco ſtudio, occludant oculos ad iudicium perperam latum; ſed ſæpè ſæpiùs, acuente lumina iuſto dolore, cenſuram de Cenſoribus inſtituunt, & pro inflamatione librorum autoribus irrogata, effundunt contemptionem in infamatores, & criminatores. Quanquam quid autorum ex cenſura malè lata infamationem allego? Certum eſt, à quo tempore cenſuræ ad nutum F. Marini prodierunt, non duci probro proſcriptiones librorum Romanas; nec inde infamiam autoribus ſic damnatis creari, aut libros eorum impediri diſtractione. Imo quia mortalibus ſolemne eſt, in vetitum niti, excitat prohibitio videndi libri ſtudium; vnde & liber cariùs vænit ob numerum emptorum, & celeriùs ac latiùs diſtrahitur; vt videatur libro ſic maledicto, accedere, quod cumino, adhibitis maledictionibus ſeminato; fœliciùs enim creſcit ac multiplicatur: vt eſt apud Plinium. Quare optanda potiùs quàm auerſanda autoribus videri poſſit ea proſcriptio.

Si in omnibus prædictis aërem tutudimus, concedatur ſaltem vnum & alterum; quo ſin minùs rarefieri, at minui ſaltem torrens iniquitatis poſſit; & eſt vtrumque rationi naturali (nedum Chriſtianis principiis,) conſentaneum, vt vix videatur iuſtè poſſe negari. Primùm eſt, vt detur facilior aditus expoſtu-
lationi

lationibus, nec ſint maiorum aures prorſus occluſæ oppreſis; vnde tanta ſecuritas & metus vacuitas cppreſſoribus. Deligantur qui de cenſoribus cenſuram inſtituant, & rimentur quid ab iis per ipſoſmet, vel per eis ſuffectos geratur. An odium, an inconditus alius affectus per non dubia indicia eruperit, clancularia & arcana, & tamen diligenti ac fideli veſtigatione perquirant. Intelligant de Bibliopolis, num libri proſcripti, aut ſuſpecti de ſubeunda proſcriptione, & idcirco ab vno Bibliopola alióve poſſeſſore abducti, clam per occultos proxenetas vendantur, vt fiat lucrum, adminiſtris Pontificiæ hac in parte poteſtatis Nam monſtroſam hanc praxim non ita multo ante viguiſſe, in confeſſo eſt. Has & alias ſordes, quæ non latent, præſtat non emouere cum turbatione pacis narium, & euerſione ædificationis publicæ, tamet ſi non fugiunt odoram vim multorum ſupra vulgus ſagacium. Veſtigetur, num quod perpetuò experimento, & Romæ & per Italiam, quocunque Cyriacorum poteſtas funditur, deprehenſum iampridem dicitur; nimirum vt quiſquis aliqua in re Fratribus non detulerit, vel in eos iure aut iniuria incurrerit, captato prætextu quopiam, tametſi tali vt manifeſtè ſit prætextus; vel ſolum vertere cogatur, vel trudatur in neruum, aut aliter malè ac peſſimè habeatur: Aut vt de aliis iniuriis

Q ſileam

ſileam, & in libris ſiſtam, inquiratur an liber nullo iure vetitus, ſi non ſit ad guſtum Cyriacorum, certò ſit prehendendus, & poſſeſſori ſubducendus in perpetuum? Nominatímque, ſi appellat Romam, vel ad aliquem Italiæ portum liber aliquis, qui probet Conceptionem Deiparæ fuiſſe immaculatam; vel qui dicat, Cyriacos falſaſſe aliquid circa eam, ídque euidenter monſtret, quæratur an liber ille harpagetur à Fratribus, quamuis per maiores hoc non habeant in mandatis.

Poſtulatum alterum, eſt æquiſſimum, & quod omni iuri, diuino, naturali, humano Canonico, & Ciuili congruit, proindéque pati repulſam non debet; ſoluatur lex aut praxis iratiſſima, de tenendo ſilentio circa cauſam damnationis libri. Refugitur enim quàm diligentiſſimè euulgatio cauſæ damnationis libri. Quod perinde eſt, atque ſi miſero homini in carcerem contruſo, denuncietur *Es agendus in furcam abſque mora, & tamen obfirmatè celetur eum cauſa ſuſpendij.* At cum benè conſtituitur ordo iudicij, non tantùm reo indicitur mulcta ſed etiam exponitur mulctandi cauſa. Dicitur enim noxio, *agendus es in crucem quia innocentem occidiſti; aut quia tale ſacrilegium perpetraſti.* Iudicum omnium ſceleratiſſimus Piatus, cauſam damnationis in ipſa Chriſti

cruce

cruce proponi voluit. Ethnici alij paſſim, in tabella prælata Cruciariis, cum ad ſupplicium adducerentur, oſtentabant cauſam pœnæ irrogatæ. Sic *titulus Chriſtianitatis* vt habet epiſtola ad Aſianos, prælatus eſt Attalo Lugdunenſi Martyri. Aliàs Præconis voce inclamari iubebant coram reo dum plecteretur, quorſum ei pœnæ ſubiaceret, iuxta illud Flacci.

Sectus flagellis hic Triumviralibus,
Præconis ad faſtidium.

Itaque nemo non videt, quo pertineat tantis ſeptum repagulis arcanum cauſæ damnationis libri, iuri naturæ & vſui omnium gentium aduerſans. Nimirum ſpectat ſolùm quietem damnantium, quorum ignorantia vel malignitas pateret, ſi damnandi cauſa proderetur. Vnde Pariſienſes, & Hiſpani, ac quot quot habent quomodò tueantur libri proſcriptionem, ſi quando eàm faciunt, apertè produnt proſcriptionis cauſam, eámque ſcripto publico exhibent. A ſolis Cyriacis, Romæ Pontificum adminiſtris, contra ius quodcunque, damnandi cauſa occultatur. At enim (inquiunt,) Sedes Apoſtolica, vt ſcite dixit Ennodius in Apologetico, ſolis Deo debet innocentiam; atque adeò non tenetur reddere factæ à ſe damnationis rationem. Sicut Deo, cuius Pontifex Vicarius eſt: nemo poteſt dicere quare ita facis? Audio, & an-

nuo. Sed inprimis, Cyriaci, & quotquot alij ſub Pontifice iudicant de doctrina, non ſunt Sedes Apoſtolica; neque ſoli Deo debent innocentiam; ſed hoc verum eſt de ſola Pontificis perſona; à qua rationem repoſcere, cur aliquid ad doctrinam pertinens probet aut improbet, non eſt Chriſtiani, cuius eſt Chriſti Vicario exoculatam obedientiam præſtare, non autem rationem facti repoſcere. At ſiſtendo in delectis à Pontifice iudicibus doctrinæ, (vt nunc ſiſtimus,) vt certum ſtatuimus, Pontificem non poſſe illis communicare prærogatiuam infallibilis iudicij, qua ſolus ipſe ex ſingulariſſimo Chriſti priuilegio potitur. Vnde non eſſet adeò abſurdum, exquirere ab eis quare ita facitis? Verum neque hoc exquirimus, ſed quod valdè diuerſum eſt, quærimus duntaxat, vt aperiant, non quare damnent, ſed quid damnent. Non inquam petimus, vt doceant & euulgent, quam ob cauſam aliquid in libro damnent; ſed tantùm petimus vt aperiant, quid ſit quod damnant, vt fructuoſa ſit damnatio; vt damnatus ſi ſuperſtes ſit, mentem mutet; aliíque qui fortè librum legerint, non perſeuerent in errore inde hauſto. Cum enim certum ſit, nullum eſſe librum adeò morboſum, quid ſit in eo aliquid ſanum; intereſt omnium ſcire, quid in eo libro damnetur, etiamſi taceatur quare illud damnetur, vt dediſcant errorem quem fortè

impro

jmprouidè combiberint ex libri lectione, priuſquàm interdicto ſubiaceret. Nunc autem Cyriaci, abſolutè & ſimpliciter librum damnant, & quid in eo damnent, ignoratur; & autor ſi adhuc ſupereſt, ſæpè ne diuinando quidem, ſcire poteſt, quid in libro damnatum ſit, & quid deinceps debeat refugere: vnde exiſtit perpetuarum expoſtulationum iuſtum argumentum; quod euaneſcetet, ſi macula quibus doctrina libri reſperſa eſt, panderentur: ſic enim patefacto libri demerito, oppilaretur os querulum, de damnatione tanquam iniuſta lites miſcentium. Ablegetur itaque ignorantiæ vel malignitatis Azylum; pateat latebra & tenebroſa caligo dieſcat. Solus qui malè agit odit lucem. Id ſi negetur, mundus vniuerſus non obbrutuit; totus inquam mundus non eſt beſtia. Sunt extra Romam quoque, & Italiam, Doctores; qui diſcuſſo accuratè libro damnato, de præcipitibus, aut ex affectu incondito latis ſententiis, ferant ſententiam. Et etiam inuenientur, qui non extimeſcant dicere, quid liceat facere, cum Cyriaci abutuntur concredita poteſtate. Ad conſolationem quoque Cyriacorum dico, quo plus efferantur in libros innoxios, eo gratioſiores haberi, iuxta illud ex lib. 3. Epigr. 70.

Nitimur

Nitimur in vetitum ſemper, cupimúſque negata.
Vxor amatori ſordet, amica placet.
Deformis dum ſeruatur, ſormoſa videtur.
Sic vetitus, pulcher creditur eſſe liber.

Guſtum nunc parce exhibeo. Cras, in Indice Vniuerſali ad ſingulos quoſque Cyriacorum libro, plenas cuppas huius vappæ propinabo.

FINIS.

005649209